

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ד'

הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֵר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

.42nd st 1129

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת "הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ" חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת "יִשְׁמַח צְדִיק - קֹהֵלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל"
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֵר"א שְׁשֵׁלִיט"א - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655

דְּאָר אֶלְקֶטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il

אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינָה סֵפֶר זֶה וְהַכְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
"בְּרֶסֶלֶב סֵנְטֶר" - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קְדוּשָׁה וְיודֵאִיקָה הַגָּדוֹל בְּצֶפֶן
04-6650050

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- הקדמה**..... יג.
- תג.** מדוע צריכים ללמוד טור ורמב"ם בשעה שאנו פוסקים כמו השלחן ערוך?..... טו.
- תד.** יש לי הרבה רצונות בקדשה, אך למעשה איני עושה כלום..... טז.
- תה.** חזרתי בתשובה, אך בכל זאת אני נופלת בכל פעם מחדש..... יט.
- תו.** קשה לי לעבד ולהתעסק בעיני העולם הזה..... כא.
- תז.** האם אני יכולה לעשות הפסקה אחרי שילדתי חמשה ילדים?..... כג.
- תח.** אני רוצה לטול ידים ליד המטה, אך יש לי חששות הלכתיים..... כד.
- תט.** אני מתסכלת שלא סימתי את המו"ד התאר ועצרתי באמצע..... כז.
- תי.** אני מחפשת בחור שאחרי החתונה יצא לעבד. האם אני נחשבת לבררנית?..... כט.
- תיא.** יש לי בעיה בקריאה שוטפת, ולכן איני יכול ללמוד תורה..... לא.
- תיב.** יש לי בעיית שכחה ואני שוכח את כל מה שאני לומד..... לב.
- תיג.** מה צריכים לעשות כדי להיות מקרבים לרבי נחמן מברסלב?..... לה.
- תיד.** אף-על-פי שאני מגיד שעור, מזלזלים בי ופוגעים בכבודי..... לז.
- תטו.** דופקים על דלת ביתי הרבה עניים. האם אני מחיב לתת צדקה לכלם?..... לו.
- תטז.** אני מתפללת שאזכה להתקרב להשם יתברך באמת, אך מרגישה שהתפללות שלי לא נענות..... מב.

- תיז.** האם ללמוד תורה מתוך ספר ומתוך מחשב יש אותו ערך?.....מד
- תיח.** אחותי הקטנה עזבה את הבית וחייה בכפר ערבי. איך אפשר לפקח לה את העינים לפני שיהיה מאחר?.....מו
- תיט.** האם זה טוב שבברסלב מדברים הרבה מענין תקון הבית ושמירת העינים?.....מח
- תכ.** בעלי משתמש בסמים וטוען שלא כתוב בשום מקום בתורה שזה אסור.....מא
- תכא.** כבר הרבה שנים אני לא מרגישה אהבה כלפי בעלי.....נג
- תכב.** שכנינו הגויים העלילו עלינו שאימנו להרוג אותם.....נה
- תכג.** מרב טרדות הבית, אינני מספיקה להתפלל 'שמונה עשרה'.....נו
- תכד.** איך זה שהרבה חסידי ברסלב מעשנים למרות שרבו התנגד לכך?.....נח
- תכה.** האם בכל דור יש רק צדיק אמת אחד או שיתכן שיהיו כמה?.....ס
- תכו.** אני נשואה כבר שבעה חודשים ועדין לא נפקדתי בהריון.....סב
- תכז.** האם כדאי לבדוק אצל רב מקבל האם השדוף שלי מתאים לי?.....סד
- תכח.** על מה חשוב לשים דגש בחנוך בנות בגיל שלוש?.....סו
- תכט.** כבר תקופה ארוכה אני סובל מחלומות מפחידים ומתעורר בבהלה.....סז
- תל.** ידוע שבמעמד ברית מילה נמחלים העוונות. מדוע אינני מרגיש כך?.....סח
- תלא.** אנו רוצים לקבל את ברכת הרב להקמת 'היכל הקדש' בטירת הכרמל.....ע
- תלב.** עברתי לידה טראומטית, וקשה לי לחשב על הריון נוסף.....עב

תֵּכֵן הָעֵינַיִם

ה

- תלג.** אֵחַ שֶׁל בְּעָלִי חוּגַג בַּר-מִצְוָה לָבְנוּ בְּאָרוּעַ מְעֵרָב. מַה לַעֲשׂוֹת?..... עג
- תלד.** אֲנִי רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן, אֲךָ חוֹשֵׁשׁ, כִּי אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ כִּיצַד נִתְפָּרְנס..... עה
- תלה.** הָאֵם גַּם בְּדוֹרְנוּ יֵשׁ צְדִיקִים בְּעָלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ?..... עו
- תלו.** הֵבֵן שָׁלְנוּ בְּדַכָּאוֹן עָמוּק, וְאָנוּ חוֹשְׁשִׁים מְאֹד שֶׁהוּא יִפְגַע
בְּעַצְמוֹ..... עח
- תלז.** אֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְשָׁמֵר אֶת הָעֵינַיִם. אִיךָ מִתְגַּבְּרִים עַל הַיֶּצֶר?..... פ
- תלח.** קִשָּׁה לִי מְאֹד לְהִחְזִיק מְעַמָּד בְּמָקוֹם עֲבוֹדָה אַחַד..... פב
- תלט.** חֲלַמְתִּי כְּבָר אַרְבַּע פְּעָמִים עַל מְלֶאךָ הַקּוֹת. מַה זֶה אוֹמֵר?..... פד
- תמ.** אֲנִי לוֹמֵד בִּישִׁיבָה אֲךָ הוֹרֵי עֵדִין חִלּוּנִיִּים. כִּיצַד מְשַׁפְּיעִים
עֲלֵיהֶם שְׂיִחָזְרוּ בְּתִשׁוּבָה?..... פה
- תמא.** כִּיצַד אֲנִי יֹכוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שֶׁפָּגַמְתִּי בְּכָבוֹד תְּלִמִּידִי
חֲקָמִים?..... פז
- תמב.** בְּרִצּוֹנִי לְהוֹצִיא לְאוֹר סְדוֹר מְשֻׁלָּב עִם תְּפִלוֹת מ'לְקוּטֵי
תְּפִלוֹת'. מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הָרֵב?..... פט
- תמג.** בְּכָל פֶּעַם אֲנִי נוֹפֵל מִחֲדָשׁ בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְקִשָּׁה לִי לְהִמָּשִׁיךְ
כָּכָה..... צא
- תמד.** אֲנִי מְקַרֵּב לְרִבְנוּ ז"ל כְּכָר עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, אֲךָ לֹא חָרוּנָה
הַתְּקַרְרָתִי מְאֹד..... צג
- תמה.** רִבְנוּ אָמַר שְׂרָאוּי לְהִתְפַּלֵּל כְּמַה שְׂיִתֵּר מִקִּדְּם. הָאֵם מְדַבֵּר
רַק בְּתִפְלַת שְׁחָרִית אוּ בְּכָל הַתְּפִלוֹת?..... צד
- תמו.** רוֹבֵץ עָלַי מְטַעֵן נִפְשֵׁי כְּבֹד, וְעוֹבְרִים עָלַי גְּלִים שֶׁל דַּכָּאוֹן
וְעַצְבוּת..... קא

- תמז.** מי נקרא חסיד ברסלב אמתי? ומה מוטל על חסיד ברסלב בזמננו?..... קו
- תמח.** המריבות ביני לבין בעלי לא מפסיקות, ולאחרונה הן הגיעו להרמת ידים..... קיב
- תמט.** אני מרגיש שאין לי יותר כח לחיות, ואין לי חשק לעשות שום דבר..... קטו
- תנ.** מהו הסכום שצריך לתת ל'פדיון נפש'? והאם צריך לתת את הכסף לידי הצדיק ממש?..... קטז
- תנא.** אני מגמגמת, והדבר מקשה עלי מאד בעבודה ובחיים..... קיח
- תנב.** מדוע אסר רבנו ז"ל את הלמוד בספר 'מורה נבוכים'?..... קיט
- תנג.** בני בן העשר מרביץ לי, מקלל אותי ומתנהג אלי בזלזול..... קכב
- תנד.** עברה עלי ילדות קשה. האם כדאי לי ללכת לטפול פסיכיאטרי?..... קכד
- תנה.** יש דעות בחסידות ברסלב שאין צריך לנסע לאומן לראש השנה. האם אפשר לנהג כדעות אלו?..... קכו
- תנו.** אני עובד על תקון המדות שלי, אבל ההתקדמות אטית מאד..... קלב
- תנז.** כיצד קרח, שהיה גדול מאד בתורה, חלק על משה רבנו?..... קלד
- תנח.** מה הכוונה ש"כל הישועות נמצאות אצל הצדיק", הרי הכל תלוי רק בידין של השם יתברך?..... קלח
- תנט.** יש לי כמה שאלות בעניני זוגים..... קמד
- תס.** נולד לנו בן. האם יש מנהגים מיחידים ליום המילה?..... קנ
- תסא.** כשהייתי ילד המלמד שלי השפיל אותי בצורה קשה והרס אותי נפשית..... קנב

- תסב.** אָנִי בֵּת אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ, עֵדִין רוֹקָה, וּמְרִגִּישָׁה שְׁאֵנִי כְּשֶׁלֹּן גְּמור..... קנה
- תסג.** בְּזִמְן הָאַחֲרוֹן אָנִי מְרִגִּישׁ עֵיפוֹת נְפֹשִׁית. מָה עוֹשִׂים?..... קנז
- תסד.** בְּקִרְוֹב אֶתְחַתֵּן וְאֶגּוֹר בִּיבְנָאֵל, אֲךָ אָנִי חוֹשֶׁשֶׁת בְּגִלְל הַמְּרַחֵק מִבֵּית הוֹרִי..... קנט
- תסה.** הָאֵם גַּם לְאַחַר בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ תִּמְשַׁכְּנָה הַנְּסִיעוֹת לְאוֹמֵן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה?..... קסא
- תסו.** אֲחִי לֹא מְתִיחַס לְהַתְנַגְדוֹת הוֹרִי וְעוֹמֵד לְהִתְחַתֵּן עִם בֵּת זֹגוּ..... קסב
- תסז.** לְאַחֲרוֹנָה אֲרַעוּ בִּישׁוּב שְׁלֵנוּ כַּמָּה מְקָרִים טְרַאגִּיִם. מָה עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת?..... קסד
- תסת.** מִדּוּעַ עוֹן פְּגַם הַבְּרִית כָּל כֶּף חֲמוּר? וְאִיךָ נִצְלִים מִמּוֹנוּ?..... קסו
- תסט.** לְמִרּוֹת שְׁבַעֲלִי נוֹסַע בְּכָל שָׁנָה לְאוֹמֵן וּמִתְפַּלֵּל עַל פְּרִנְסָה, מִצְּבָנוּ דְּחֹק מֵאֵד..... קסט
- תע.** הָאֵם גַּם בְּחֹר לִיטָאִי יָכוֹל לְהִשְׁתַּיֵּךְ לְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב?..... קעא
- תעא.** אָנִי מְנַסֶּה לְתַקֵּן אֶת מִדַּת הַכַּעַס שְׁלִי, אָבֵל לֹא מִצְלִיחַ..... קעג
- תעב.** מִדּוּעַ יֵשׁ בְּבְרִסְלָב כָּל כֶּף הַרְבֵּה קְבוּצוֹת, וְכָל אַחַת מְדַבֵּרֶת נֶגְדַת הַשְּׂנִיָּה?..... קעו
- תעג.** בְּרִצּוֹנִי לְקִרְא תְּהִלִּים, אָבֵל אֵינִי מִבִּין אֶת לְשׁוֹן הַקִּדְּשׁ..... קעט
- תעד.** הָאֵם הָרַב מְכִיר יְשִׁיבָה דְּתִית לְאוֹמִית שְׁמֹנֶהֶגֶת עַל-פִּי דְרָכּוּ שֶׁל רַבֵּי נַחְמָן?..... קפ
- תעה.** הָאֵם קִבְּלַת שְׂדוּף טוֹב תְּלִיָּה רַק בְּתַפְלוֹת אוּ גַם בְּמַעֲשִׂים?..... קפב
- תעו.** לְמִרּוֹת שְׁאֵנִי מְשִׁתְּדֵל מֵאֵד, אֵינִי מִצְלִיחַ לְהִתְפַּרְנֵס בְּכַבּוּד..... קפג

- תעז.** קִשָּׁה לְבַעְלִי מָאֵד לְהִתְמוּדָד עִם עַל הַפְּרִנְסָה. כִּי־צַד אֶפְשָׁר לְחַזֵּק אוֹתוֹ?..... קפו
- תעת.** לְמִרְוֹת הַהִתְחַזְקוֹת שֶׁאֲנִי מִקְבֵּל מֵהַסְּפָרִים שֶׁלְכֶם, עֲדוּן אֲנִי מְלֵא יְאוֹשׁ וְדִכְאוֹן..... קפח
- תעט.** אֲשֶׁתִּי רָבָה אֵתִי כָּל הַזְּמַן. מִדּוּעַ אֵינְנוּ מְסַגְּלִים לְהִסְתַּדֵּר יַחַד?.... קצא
- תפ.** הָאֵם אֲמִירַת הַתְּפִלוֹת שֶׁבִּסְפָר 'לְקוֹטֵי תְּפִלוֹת' נִחְשָׁבֶת כְּמוֹ הַתְּבוּדוֹת?..... קצד
- תפא.** כְּבָר שְׁנַתִּים וַחֲצֵי אֲנִי סוֹבֵל מִכְּעִיָּה נְפֹשִׁית. הָאֵם יֵשׁ פְּתָרוֹן לְכְּעִיָּה?..... קצו
- תפב.** לְמִרְוֹת שֶׁאֲנִי לוֹמֵד בִּישִׁיבַת בְּרִסְלָב וּמְכִיר אֶת הָעֵצוֹת שֶׁל רִבְנוּ הַקְּדוֹשׁ, הָעֵצָבוֹת מֵתְגַבְּרַת עָלַי..... קצח
- תפג.** אֲנִי רוֹצֵה לְהַפְּיץ בְּבֵתִי חוֹלִים. אֵלֹו קוֹנְטְרָסִים כִּדְאִי לִי לְהַפְּיץ שָׁם?..... קרא
- תפד.** אֲשֶׁתִּי מוֹנַעַת מִמֶּנִּי לְתֵת צְדָקָה וּמַעֲשָׂרוֹת. הָאֵם אֲנִי צָרִיךְ לְשַׁמּוֹעַ בְּקוֹלָהּ?..... קרג
- תפה.** כִּי־צַד כִּדְאִי לִי לְנַצֵּל אֶת הַיּוֹם? כִּפּוֹה שְׁעוֹת לְהַקְדִּישׁ לְלִמּוּד וְכִפּוֹה לְהַתְּבוּדוֹת?..... קרה
- תפו.** אֵיךְ אֲנִי יוֹכֵל לְדַעַת שְׁמִצָּאתִי אֶת זֹהוּגִי מִשָּׂרֵשׁ נִשְׁמַתִּי, וְלְהִתְחַתֵּן בְּלֵב רְגוּעַ?..... קרח
- תפז.** מֵאֵז שֶׁנּוֹלְדָה בְּתַנּוּ הַשְּׁנִיָּה בְּעָלִי נִמְצָא בְּמִשְׁבֵּר נְפֹשִׁי חֲמוּר..... קרי
- תפח.** אֲנִי גְרוּשָׁה עִם עֶשְׂרֵה יְלָדִים. לְאַחֲרוֹנָה הַכֶּרְתִּי מִיִּשְׁהוּ, אֵךְ הוּא מֵהֶסֶס לְהִתְחַתֵּן..... קריג
- תפט.** אֵיךְ זֹכִים לְהֶאֱמִין שֶׁבְּאֵמַת "הַכֹּל לְטוֹבָה"?..... קריד
- תצ.** מֵה עֲדִיף: תְּפִלָּה בְּהִנָּח הַחֲפֹה' אוֹ טְבִילָה בַּמְּקוּוֹה?..... קריז

- תצא.** בְּנִי מוֹצִיא אוֹתִי מִדַּעְתִּי, וְהִרְבֵּה פְעָמִים אָנִי מִכֶּה אוֹתוֹ..... ריח
- תצב.** כִּיצַד מִתְקַנִּים אֶת הָעוֹן הַחֲמוּר שֶׁל פֶּגַם הַבְּרִית?..... רכ
- תצג.** אָנִי מִתְלַבֵּט: הָאֵם לִנְסֵעַ לְאוֹמֵן גַּם הַשָּׁנָה, אוֹ לְמַמְן כָּרְטִיס
 טִיסָה לְחֹבֵר שֶׁלֹּא הִיָּה שָׁם אִף פְּעַם?..... רכב
- תצד.** אִיךָ אָדָם יָכוֹל לְדַעַת מַה הַתְּקוּן וְהַשְּׁלִיחוֹת שָׁלוֹ בְּעוֹלָם?..... רכז
- תצה.** אָנִי מְאֹד רוֹצֶה לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה, אָבֵל יֵשׁ לִי מְנִיעוֹת וְעוֹכָבִים
 לַעֲשׂוֹת אֶת הַצַּעַד הַזֶּה..... רכו
- תצו.** הַנְּשִׁים בְּעֹבְדָה שְׁלִי מְרְכָלוֹת עָלַי, עוֹקְצוֹת אוֹתִי וְגוֹרְמוֹת לִי
 צַעַר גָּדוֹל..... רכט
- תצז.** כָּל הַשָּׁבוּעַ אָנִי לוֹמֵד בְּכוֹלָל, אִךְ בְּשַׁבַּת אָנִי מִבְּלָה אֶת רַב
 הַזְּמַן בְּשָׁנָה..... רל
- תצח.** אִיךָ אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וּבִישׁוּב הַדַּעַת לְמֵרוֹת כָּל הַקְּשָׁיִים
 שֶׁסּוֹבְבִים אוֹתִי?..... רלב
- תצט.** הָאֵם יֵשׁ עֵינַיִן שֶׁגַּם נְשִׁים תִּסְעֶנָּה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹמֵן?..... רלו
- תק.** מַה הַכּוֹנֵה בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ שֶׁהַמְקַרְבִּים אֵלָיו נִחְלָקִים
 לְשִׁלוֹשׁ כְּתוֹת?..... רלח
- תקא.** שְׁמַעְתִּי רַב שֶׁאָמַר שֶׁאֶפְשָׁר לְטוֹס לְאוֹמֵן גַּם אִם הָאִשָּׁה
 מִתְנַגֶּדֶת. מַה דַּעְתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק?..... רמא
- תקב.** אֲשֶׁתִּי מִתְנַגֶּדֶת שֶׁאֶלְבֵּשׁ בְּגָדִים חֲסִידִיִּים. הָאֵם עָלַי לְהִתְחַשֵּׁב
 בָּהּ וּלְשַׁמַּע בְּקוֹלָהּ?..... רמג
- תקג.** הָאֵם כְּדֵאי 'לְקַפֵּץ לַמַּיִם' וְלִקְנוֹת רֶכֶב חֲדָשׁ לְמֵרוֹת מִצְבָּנוּ
 הַדְּחוּק?..... רמה
- תקד.** אָנִי מְרַגֵּשׁ עֲצָלוּת, וְכָל דְּבַר שֶׁאָנִי עוֹשֶׂה בָּא לִי בְּכִבְדוֹת
 גְּדוֹלָה..... רמז

- תקה.** מהי דעת הצדיק בענין 'עצרת שק ואפר' שהתקיימה אתמול?..... רנ
- תקו.** מכל רב מרבני ברסלב אני שומע דבורים אחרים, ואינני יודע מהי הדרך הנכונה..... רנג
- תקז.** האם מתר לקחת הלואה כדי לנסע לאומן לראש השנה?..... רנו
- תקח.** יש לי התלבטות בין שתי מכללות - אחת חלופית ואחת חרדית. באיזו מהן ללמד?..... רנח
- תקט.** אני יוצאת עם בן זוגי כבר חמש שנים, אף הוא לא רוצה להתחתן..... רסא
- תקי.** האם יש התייחסות ביהדות או בברסלב למה שנקרא 'הארה רוחנית'?..... רסב
- תקיא.** מה צרכים לבדוק כשמתפשים בן או בת זוג?..... רסו
- תקיב.** האם כדאי לי להשקיע בפתוח העסק שלי למרות שזה יגרם לי ללמוד פחות תורה?..... רסח
- תקיג.** חזרתי בתשובה לפני שלוש שנים, וקשה לי שעדיין לא מצאתי את זוגי..... רער
- תקיד.** בני הכיר בחורה לא טובה, ואני מפתחת שהיא תקלקל אותו לגמרי..... רעב
- תקטו.** בגלל שאני מקרב לחסידות ברסלב, הבחורים בישיבה עושים ממני צחוק..... רעג
- תקטז.** שמעתי שכתוב בספר הזהר הקדוש, שעל פגם הברית אין תשובה. ומה אעשה שנכשלתי בזה אין ספר פעמים?..... רעו
- תקיז.** מה התקון לאשה שנכשלה בעוונות חמורים? ואיך היא יכולה לזכך את נפשה?..... רפ

- תקוח.** ילדינו סובלים מבעיות נפשיות ובגלל זה החיים שלנו נהרסו:
 לגמרי.....רפב
- תקיט.** יש לי בעיות עכול קשות, ואני חוששת להתחתן במצב כזה.....רפד
- תקכ.** מה הענין ללכת להתבודד דוקא בלילה, הרי רבנו אמר
 שצריכים להתבודד כל היום כלו?.....רפו
- תקכא.** האם כאשר לומדים מתר להזכיר שמות של מלאכים מצד
 הסטרא אחרא?.....רפח
- תקכב.** איך זוכים להתקרב להשם יתברך ולהרגיש שהוא אתי?.....רצא
- תקכג.** האם מתר להזכיר את שם הוי"ה בזמן ההתבודדות?.....רצג
- תקכד.** האם יש בעית צניעות בכך שאבא ישחה עם ילדיו בברכה?.....רצה
- תקון הכללי**.....שיג

גַּם לָכֶם יֵשׁ שְׂאֵלָה?
עֲכָשׁוּ הַהֲדָמֹנוֹת הַנְּדִירָה
לְשֵׁאל שְׂאֵלָה וּלְקַבֵּל תְּשׁוּבָה -
אֶפְשָׁרִית!

בְּמִסְפַּר הַטֵּלְפוֹן שֶׁל
מְשִׁרְד הַקְּהֵלָה בִּיבְנֵאל -
04-6656666

אוּ בְדָאָר אֶלְקֵטְרוֹנִי -
info@breslevcity.co.il

אוּ בְאִתְר הָאִינְטֵרְנֵט -
www.breslevcity.co.il

הקדמה

הספר הזה הוא החלק הרביעי בסדרת "שאלות ותשובות בהסידות ברסלב", ובו מופיעות שאלות ותשובות בנושאים שונים ומגוונים, הנותנות מענה לתהיות וספקות של מתקורבים חדשים לדרך של חסידות ברסלב, וכן לתלמידים ותיקים, אשר מעונינים לדעת את דעתו של רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב זי"ע, ואת הדרך שלמד אותנו.

השאלות, שהגיעו מכל רחבי העולם, נשלחו ללשכת כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א - הצדיק מיבנאל, אשר השיב עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות ונפלאות בעבודת השם יתברך, איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול, ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים בזה העולם.

מאמצים גדולים נעשו על מנת להגיש לקוראים את הספר באפן מהדר ואיכותי, ובלבנו תקוה, שכל מי שיקרא בספר הזה, יהנה ויחיה את עצמו מאד, וימצא תשובה גם לשאלותיו הפרטיות, כי למרות שהמכתבים נכתבו באפן אישי לשואל, מיעדים הם לכל אדם מישראל.

על-ידי שאתה נוטל עצה מהרב, על-
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות אות עצה סימן ה)

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז)

שאלות ותשובות בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסְלֵב

תג.

**מדוע צריכים ללמד טור ורמב"ם
בשעה שאנו פוסקים כמו השלחן ערוך?**

שאלה:

מאת מעוז: שלום למוהרא"ש. הצדיק מדבר הרבה בספרים על למוד רמב"ם, טור ושלחן ערוך. מה הענין ללמוד גם טור ורמב"ם אם עם ישראל קבל את ספרו של מרן - השלחן ערוך, וביחוד שאנו לא פוסקים כמותם? תודה רבה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלה כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מעוז, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל רצה מאד שנהיה בכל המקומות של התורה הקדושה, ואמר (שיחות הר"ן סימן כח): 'ראוי לאדם שיעבר וילך בזה העולם בכל הספרים הקדושים וללמד כלם, כדי שיהיה בכל מקום, כמו שנמצא השורים הגדולים שהולכים ועוברים במדינות, ומוציאים הוצאות רבות על זה כדי שיוכל אחר בן להתפאר ולומר שהיה במדינות, כמו שדרך השורים להתפאר ולומר הייתי בורשא וכיוצא בזה. כמו כן ראוי שיהיה האדם בעולם הזה בכל מקומות הקדושים של התורה, כדי שיוכל להתפאר בעולם הבא שהיה בכל מקום, דהיינו בכל הספרים הקדושים, ולעתיד בעולם הבא מזכירין אותו כל מה שלמד בעולם הזה'; וכן אמר (ספר המדות אות למוד סימן י'): 'כל הידיעה

במשפטי התורה הן מצוות שבין אדם לחברו הן מצוות שבין אדם לקונו, הידיעה הזאת בעצמה היא הצלחת הנפש'.

ולכן אשרי מי שזוכה ללמד בכל יום שעור ברמב"ם, בטור ובשלחן ערוך, מלבד עוד שעורים בספרי הפוסקים, כי ראוי ונכון לטייל בכלם, וזכר גם זכר אשר אין עוד הצלת העולם כמו למוד תורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (תנחומא נח, ג) על הפסוק (ירמיה לג, כה): "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" - אי זה הוא ברית שנוהג ביום ובלילה? זו תלמוד. וכן הוא אומר (שם כ-כא): "כה אומר הוי"ה אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה גם בריתי תפר את דוד עבדי וגו', ואומר (תהלים א, ב) "כי אם בתורת הוי"ה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה" ואף הקדוש-ברוך-הוא כרת ברית עם ישראל שלא תשכח תורה שבעל פה מפיהם ומפי זרעם עד סוף כל הדורות, שנאמר (ישעיה נט, כא) "ואני זאת בריתי אותם אומר הוי"ה רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיה לא ימוש" וגו' ולא כתיב ממך אלא מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תד.

**יש לי הרבה רצונות בקדשה,
אך למעשה איני עושה כלום**

שאלה:

סאת יעקב: שלום לכבוד הצדיק. יש לי כסופים ורצונות

לעשות הרבה בעבודת השם, אבל למעשה אני עושה מעט מאד. אני מרגיש שמנחת עלי אבן כבדה שלא מאפשרת לי לעשות כלום, וכך אני מסתובב בלי מעש. האם יש עצה בשבילי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב שלום וברכה אל יעקב, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת אשר אצל רבנו ז"ל הרצונות והכסופים עולים על הכל, כמו שאמר בפרוש (שיחות הר"ן סימן נא) מה יש לאדם בזה העולם? רק לרצות ולרצות וכו' וכו', כי הרצון עולה על הכל, ומהר"נ"ת ז"ל האריך מאד (לקוטי הלכות ערב הלכה ג) פי העקר הוא הרצון שצריך האדם להרגיל את עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע בכל עת להשם יתברך ולתורתו ומצוותיו, ולהשתדל תמיד שיהיה לו רצונות טובים חזקים דקדושה.

וכמו שאמר רבנו ז"ל שעקר עבודת השם יתברך הוא הרצון, כי לעבד את השם יתברך איני יודע מי הוא זה שיוכל לומר שיעבד את השם יתברך וכו', ואפילו מלאך ושרף אינו יכול להתפאר שיוכל לעבד השם יתברך, רק העקר הוא הרצון להשם יתברך, ואף-על-פי שנדמה שהכל רוצים להתקרב להשם יתברך, כי הכל חפצים לראות את שמה, אף-על-פי-כן לא מבעיא שאין אדם אחד דומה לחברו בענין הרצון, כי גם באדם אחד אין יום אחד דומה לחברו בענין הרצון וכו', ורבנו ז"ל הרבה לדבר עמנו כמה וכמה פעמים בכמה לשונות, שהעקר הוא רק הרצון והכסופין - שירצה ויכסוף תמיד ברצון חזק לעשות רצונו יתברך באמת.

ואם אף-על-פי-כן אינו זוכה וכו', מרב הצרות והמניעות שעוברות עליו וכו', מה לעשות? יתגבר לבלי להפסיק ולבטל הרצון

חס ושלום, רק ירצה יותר ברצונות חזקים יותר, ויתגבר ברצון חזק וכסופין גדולים להשם יתברך תמיד בכל עת לעולם ועד, כי העקר הוא הרצון. כי באמת עקר התכלית הטוב של הנשמה הקדושה הוא שתזכה לתכלית שלמות הרצון שהוא רצון שברצונות, שתזכה הנשמה שיהיו לה רצונות חזקים אמתיים להשם יתברך, עד שתזכה להכלל ברעוא דרעוין שהוא רצון שברצונות, שזוהי השלמות והמעלה העליונה מכל המעלות. כמו שמצינו שמשנה רבנו, שהוא מבחר המין האנושי ומי לנו גדול ממשנה רבנו, רבן של כל הנביאים והצדיקים האמתיים של כל הדורות, ובסוף בעת הסתלקותו שאז זכה בודאי לתכלית שלמות המעלה שאי אפשר להשיג כלל וכו', וכו', וכל עקר עצם הפלגת מעלתו הוא שזכה בעת הסתלקותו הקדושה להכלל ברעוא דרעוין שהוא רצון שברצונות, כמבאר בזהר הקדוש (תרומה פח): שהסתלקות משה היתה בשבת בזמן המנחה ברעוא דרעוין. נמצא ששלמות הרצון הוא גבה מן הכל, וכל עקר התכלית של כל התורה והמצוות הוא לזכות לרצון ולהכלל ברצון העליון.

ולכן בשום פנים ואפן אסור לה' להתיאש, כי סוף כל סוף על ידי שתתחזק ברצונות חזקים, לבסוף תזכה להגיע אל מה שרצית להגיע, והעקר לזכר שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לא) ששלמות הרצון להוציא מהפה שלו את הרצונות והכסופים שלו, שעל ידי זה הוא בונה עולמות חדשים וכו' וכו', וזכר מה שאמרו בזהר (תרומה קנ): 'זלית רעותא טבא דיתאביד מקמי מלכא קדישא, ובגין כף זכאה איהו מאן דמהרהר הרהורין טבין לגבי מאריה, דאף על גב דלא יכיל למעבד לון, קודשא בריך הוא סליק ליה רעותיה כאלו עביד דא לטב' וראין רצון טוב שיהיה נאבד מלפני הקדוש-ברוך-הוא, ועל פן אשרי מי שמרהר תמיד הרהורים טובים אל הקדוש-ברוך-הוא, שאפילו שלא יכול לקיים את זה, הקדוש-ברוך-הוא מחשיב לו את זה כאלו הוא עשה את הדבר הטוב שהרהר לעשותו].

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא שתעשה התחלה חדשה עם

הַרְצוֹנוֹת וְהַכְסוּפִים שֶׁלְךָ, וְתוֹצִיא אֶת זֶה מִפִּיךָ, וְתִרְאֶה אִיךָ שֶׁזֶּה יָבִיא אוֹתְךָ לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפְּעַל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן סו) שֶׁעַל יְדֵי שְׁמוּצִיאִים מֵהַפֶּה אֶת הַרְצוֹנוֹת וְהַכְסוּפִים, זֶה מֵה שְׁמֵבִיא אוֹתוֹ לְבִסּוּף לְקַיֵּם אֶת מֵה שְׁמוּצִיא מִפִּיו.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תה.

**חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה,
אך בְּכָל זֹאת אֲנִי נוֹפֶלֶת בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ**

שְׁאַלְהָ:

מֵאֵת מְרִים: חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי כְּפֹה שְׁנַיִם, אֲךָ כָּל הַזְּמַן אֲנִי נוֹפֶלֶת חֲזָרָה לְהַבְּלִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. קִשָּׁה לִי לְצִאת מִהַמְּעַגֵּל הַזֶּה וּלְשׁוֹר עַל עֵקֶבִיּוֹת. הָאֵם בְּעֵינֵי הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ חֲשׁוּבוֹת כָּל 'הַהֲתַחֲלוֹת מִחֲדָשׁ' שֶׁעֲשִׂיתִי, אוֹ שֶׁזֶּה לֹא שׁוּה הַרְבֵּה בְּגִלּוֹל שֶׁבְּכָל פֶּעַם אֲנִי נוֹפֶלֶת מִחֲדָשׁ? וְהָאֵם יֵשׁ יַעֲצֶה לְהַחֲזִיק מִמְּעַמְד וְלֹא לִפְלוֹל? תוֹדָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר שֶׁלַח כ"ב סִינּוֹן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרִים, תַּחֲיֶיהָ.

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שֶׁתְּשׁוּבָה הִיא מְאֹד מְאֹד יִקְרָה בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, עַד כִּדֵּי כֶּךָ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת לד:): 'בְּמִקּוֹם שֶׁבְּעָלִי

תשובה עומדים, שם צדיקים גמורים אין יכולים לעמד'. ולכן תראי להתחזק עם התשובה שלך, ולא להשבר משום דבר שבְעוֹלָם, וכך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רסא) כשנופל אדם ממדרגתו ידע שמן השמים הוא, כי ההתרחקות היא תחלת ההתקרבות, על פן נפל שיתעורר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש להכניס בעבודת השם יתברך, כאלו לא התחיל עדין כלל מעולם, וזה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שצריכים ממש בכל יום להתחיל מחדש.

ולכן צריכים בכל יום ובכל שעה ובכל רגע לחזר בתשובה שלמה, ולא שיך להגיד שכבר חזרתי בתשובה וכו', זה לא כמו בגשמיות שקניתי משהו וכו', ויש לי את זה כבר וכו', ברוחניות אין דבר כזה, הנשמה צריכה תמיד להיות דבוקה בו יתברך, ולזכור רק ממנו יתברך, ולא להסיח דעת כרגע ממנו יתברך, אבל מחמת שאי אפשר להגיע אל זה בקביעות, לכן אדם נופל מזה וכו', ועצתו שיעשה בכל פעם התחלה חדשה, ובכל יום, בכל שעה ובכל רגע צריכים לחזר בתשובה אל הקדוש-ברוך-הוא.

העקר רק להיות בשמחה, ובפרט שיש לך רצונות וכסופים חזקים אליו יתברך, אשר אין למעלה מזה, ולכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסרי את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאשה, כי אין עבודה שבאה קשה לאשה כמו שמחה, כי טבע של אשה שנמשכת אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות', ולכן אשרי האשה שיש לה שכל וקולטת תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליה עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשתמשיך את עצמה אל השמחה, ותפקח את דעתה, זה בא מהקדושה, ולכן תראי מה לפניך, תמסרי את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֹתַי, שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תו.

קֶשֶׁה לִי לַעֲבֹד וְלַהֲתַעֲסֵק בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עָרֹן: בְּרֻצּוֹנִי לְהִתְיַעֵץ עִם הַצְּדִיק: מִצַּד אֶחָד אֲנִי מֵאֲד רּוֹצֵה לְהִתְחִיל לְלַמֵּד בִּישׁוּבָה, אֲךָ בְּגִלּוֹל שְׂאִין לִי פְרֻנְסָה מְסֻדָּרָת וַיֵּשׁ לִי לְחֻצִים כְּסָפִיִּים, אֲנִי נִמְנַע מִלַּעֲשׂוֹת זֹאת, וּמִצַּד שְׁנֵי קֶשֶׁה לִי לַעֲבֹד וְלַעֲסֹק בְּעִנְיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי בְּרַגַע שְׂאֲנִי מִתְעַסֵּק בְּדַבְרִים גְּשָׁמִיִּים, אֲנִי מִרְגִּישׁ שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה מְהַעֲקָר טָפֵל וְשְׂאֲנִי מְפַסֵּס אֶת הַתְּכֵלִית. אוֹדָה לָכֶם אִם תִּיעָצוּ לִי כִּיצַד לִנְהַג.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁמַיִם וְתַבְרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֻדְר שְׁלַח כ"ב סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה אֶל עָרֹן, נִרְוֵ יָאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

חֲכַמֵּינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת ב, ב): 'יִפְהַ תְּלַמּוּד תּוֹרָה עִם דְּרוֹךְ אֲרָץ שְׂיִגִיעַת שְׁנֵיהֶם מִשְׁפַּחַת עוֹוֹן'; צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם - הֵן לְלַמֵּד וְהֵן לַעֲבֹד, וְרַבְּנֵנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטִי מוה"ר"ן חֶלֶק ב' סִימָן סח) שְׁעַקָר שְׁלֵמוֹת הַצְּדִיק כְּשֶׁהוּא לְמַעַלָּה יִהְיֶה גַם לְמַטָּה, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הַתְּכֵלִית - שְׂמַצַּד אֶחָד אָדָם דְּבוּק בּוֹ יַתְבָּרֵךְ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, וּמִצַּד שְׁנֵי יֵשׁ לוֹ אֲשֶׁה וְיִלְדִים וְצָרִיךְ לְפָרְנֵס אוֹתָם, וְחֵי חַיִּים גְּשָׁמִיִּים וְכוּ', וְזֶה

לא סותר אחד את השני בכלל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה יא, סימן ד) נאמר על משה (דברים לג, א) "איש האלקים", מהו איש האלקים? אמר רבי אבין מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה האלקים וכו', עיין שם, כי זה עקר השלמות של אדם שאפלו שהוא למטה, ויש לו אשה וילדים ודאגות פרנסה, צריך לשלם חשמל, מים, ארנונה ומשכנתא וכו', וכו', אכל ובגוד וכו' וכו', אף-על-פי-כן הוא גם רוחני, לומד ומתפלל ומקיים את המצוות בשמחה עצומה, וזה עקר השלמות של בר ישראל, שיכול להיות גם למטה וגם למעלה. זו לא חכמה להתחבאות באיזו מערה וכו', ושלא תהיה לו שום שיכות עם אף אחד וכו', לא צריך אשה וילדים וכו', רק יושב ולומד תורה, זו לא נקראת שלמות, שלמות היא, כשהוא למטה הוא גם למעלה, הינו הן שלומד ומתפלל ומקיים את המצוות, והן שיש לו אשה וילדים ומפרנס אותם, וזה לא סותר אחד את השני.

חזק ואמץ לצאת מכל הדמיונות וכו', שבאים מרובי אור וכו', ואם היית תמיד שמח לא היית בא אל מחשבות כאלו.

ולכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסר את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין עבודה שבאה קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדפאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'.

ולכן אשרי אדם שיש לו שכל, וקולט תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליו עצבות ומרירות ודפאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשימשך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו - זה בא מהקדשה, ולכן תראה מה לפניה, תמסר את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תז.

האם אני יכולה לעשות הפסקה אחרי שילדתי חמשה ילדים?

שאלה:

מאת חוה: שלום רב לרב ורפואה שלמה. אני בעלת תשובה, בת שלושים ושנים, וברוך השם יש לי בן אחד וארבע בנות. מאז שילדתי את בתי החמישית אני בדילמה בענין המשך הילודה. לא גדלתי כמו המשפחות החרדיות, והמציאות הזו של ללדת כל שנתיים קשה לי מאד, אמנם היא נסבלת, אך אני לא חשה בה שמחה.

כעת בתי החמישית בת שנה ואני מתלבטת האם לעשות הפסקה עד שארגיש שאני מסגלת ללדת שוב. אני יודעת שיכול להיות שאם אעשה הפסקה, אחרי שאכנס לשגרת חיים אחרת, יהיה לי קשה לשבר אותה וללדת שוב, כי במצב כזה קשה מאד לצאת מהבית, אפילו כדי ללכת לרופא שנים, ובכל פעם שיוצאים, צריכים לחזר מהר כי יש ילדים וכו', והשגרה הזו של להניק במשך שנה, ואחר כך להיות בהריון שוב - מאד מתישה ושוחרת.

אני מפחדת מהריון נוסף ומרגישה שאני מאבדת את עצמי, מה גם שביתי קטן וכל חמשת ילדי מתגוררים בחדר אחד לא גדול, והיכן אשים עוד ילד? אני יודעת שזו מצוה גדולה להביא ילדים לעולם, אך האם אחרי שזכינו כבר בכמה ילדים שיהיו בריאים, ההפסקה היא עברה? אשמח לקבל תשובה, תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל חנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה נקרא תכנון משפחה וכו', ובהחלט אסור לאשה לקחת על עצמה דבר כזה בלי שאלת רב גדול בישראל וכו', ולכן תשתדלי מאוד לשאול שאלת רב גדול מפרסם לירא שמים כדת מה לעשות במצב שלך וכו'.

את צריכה לדעת שילדים זו ברכה, וכתוב (ישעיה מה, יח): "כי כה אמר הוי"ה בורא השמים הוא האלקים יוצר הארץ ועשה הוא כוננה לא תהו בראה לשבת יצרה אני הוי"ה ואין עוד", ורצה הקדוש-ברוך-הוא שיהיה העולם מלא עם בני אדם, ואי אפשר להסביר את היפי והנעם של בית מלא ילדים.

הקדוש-ברוך-הוא יתן לך את כחות הנפש ותהיי תמיד שמחה ועליזה, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תח.

**אני רוצה לטול ידיים ליד המטה,
אך יש לי חששות הלכתיים**

שאלה:

מאת רועי: למוהרא"ש שלום. היה לי ולכלם משיב נפש עצום לשמע את בשורת החלמתך בחסדי השם. ברוך שומע תפלה, וכן יוסיף השם יתברך להגדיל חסדו אתכם, אמן.

שאלתי בנושא נטילת ידים של שחרית: הרב כתב בסדורו "עת רצון", בשם הבעל שם טוב שצריך להתאמץ לטול ידים בבקר על יד המטה דוקא. עסקתי בנושא הרבה זמן, והועלו לפני שתי שאלות מפי לומדי תורה, ורציתי להפנותן לרב דוקא, אולי יוכל לברר לנו את הענין ולהתיר לנו את הספקות: א. רבנו החיד"א כותב בשם הזהר הקדוש, שיש אחיזת המזיקים גדולה בטפות הנתזות על הרצפה ממי הנטילה, וברור שקשה להשמר מזה כשנוטלים ידים ליד המטה.

ב. בעת הנטילה אל תוך הקערה, כמעט תמיד המים חוזרים בחזרה על הידים כתוצאה מהשפיקה, ואז שוב הידים נטמאות, ואם אמרו רבותינו שבמים ראשונים צריך להרים את הידים כדי שמים טמאים לא יחזרו עליהן, אז כמדמני שיש לומר קל וחמר במי נטילה של הבקר שאז הרוח הרעה שולטת ביותר.

אם כן, כיצד נוהגים לטול ידים ליד המטה בזמן שקימים שני החששות הללו? אני מחכה בקצור רוח לשמע את תשובת הרב. כדי שנוצק לקיים את הנהגות הצדיקים לשם שמים, בשמחה ובאמת, וכן כדי לזכות את הרבים בתשובתכם. בתודה גדולה, רועי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רועי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר התכלית בזה העולם רק להיות דבוק בו יתברך, ולהכניס בדעתו אשר אין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, והידיעות האלו מכניסות שמחה עצומה באדם, ותכף ומיד כשאדם הוא שש ושמת, על ידי זה מתרחבת דעתו לגמרי.

אסור ללכת בקטנות המוחין ובחומרות יתרות וכו', וכך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מד) זה כלל גדול ויסוד ועקר בעבודת השם להיות תם וישר וכו', לעבד אותו יתברך בתמימות, בלי שום חכמות וחקירות כלל כלל לא, כי גם מחכמות שיש בעבודת השם בעצמו צריך להרחיק מאד. כי כל אלו החכמות של העולם, שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת השם, אינן חכמות כלל, והם רק דמיונות ושטויות ובלבולים גדולים.

ואלו החכמות מפילין מאד את האדם מעבודת השם, דהיננו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר, אם הוא יוצא פראוי במה שעושה. כי בשר ודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות, ואין הקדוש-ברוך הוא בא בטרוניא וכו' (עבודה זרה ג.), ולא נתנה תורה למלאכי השרת' (קדושין נד.). ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחומרות יתרות, עליהם נאמר (ויקרא יח, ה): "וחי בהם" - 'ולא שימות בהם' (יומא פה:), כי אין להם שום חיות כלל, ותמיד הם במרה שחורה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם בהמצוות שעושין, ואין להם שום חיות משום מצוה, מחמת הדקדוקים והמרה שחורות שלהם (وهוא בעצמו אינו מחמיר שום חומרא כלל). ובאמת אחר כל החכמות, אפלו מי שידע חכמות באמת, אחר כל החכמות צריך להשליך כל החכמות ולעבד את השם יתברך בתמימות ובפשטות גמורה בלי שום חכמות, וזו היא החכמה הגדולה שבכל החכמות, לבלי להיות חכם כלל. כי באמת אין חכם בעולם כלל, ואין חכמה ואין תבונה נגדו יתברך, והעקר הוא כי רחמנא לבא בעי' (סנהדרין קו: זהר כי תצא רפא:).

לכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסר את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין עבודה שבאה קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור

העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'.

ולכן אשרי אדם שיש לו שכל וקולט תכף ומיד שבו ברגע שנמשכת עליו עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפוך כשימשיך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו - זה בא מהקדושה, ולכן תראה מה לפניך, תמסר את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ת.ט.

**אני מתסכלת שלא סימתי את למודי התאר
ועצרתי באמצע**

שאלה:

מאת מיטל: לכבוד כבוד קדשת הצדיק מוהרא"ש הקדוש. שלום וברכה ורפואה שלמה. ברצוני לבקש את עצת הצדיק בענין שמציק לי כבר הרבה זמן:

תוף כדי נשואין וילודה למדתי כמה שנים למודי מקצוע, אף לצערי הרב אין בידי עדן את תעודת הסיום (התאר) כי יש לי עוד מבחנים, עבודות וקורסים חסרים. יש לי צעה אכזבה ותסכול גדול מזה. אני מרגישה שאין לי את הכוחות הנפשיים לסיום את הלמודים, ויש לי עצלות גדולה להמשיך בזה, מה גם שזמן רב חלף מאז.

היום יותר מתמיד אני רואה את הנחיצות של התאר הזה, הן מצד עזרה בפרנסת הבית והן מצד הרצון שלי להתקדם ולעבד. אני מבקשת מכבוד קדשת הצדיק שיתן לי עצה ויברכני שאזכה לסיים בהקדם האפשרי את הלמודים, וינתן לי בקלות ובריזות התאר הכל כף חשוב עבורי. בברכה ובתפלה לבריאות הצדיק והנעתו מהרה לארץ ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל מיטל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה על האחולים והתפלות לרפואה שלמה.

את צריכה לדעת שאם מתחילים משהו וכו', צריכים להתחזק ולא לנוח עד שגומרים וכו', אין דבר כזה - מתחילים ומתיאשים ובורחים וכו', זה בא מעצלות הנוכעת מעצבות ודכאון פנימי.

ולכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסרי את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאשה, כי אין עבודה שבאה קשה לאשה כמו שמחה, פי טבע של אשה שנמשכת אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'. ולכן אשרי האשה שיש לה שכל וקולטת תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליה עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשתמשיך את עצמה אל השמחה, ותפקח את דעתה - זה בא מהקדשה, ולכן תראי מה לפניך, תמסרי את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

אם הכנסת את עצמך ללמודים כדי לקבל תעודה ותאר וכו', אסור לך לעזוב את זה לרגע עד שתגמרי ותצליחי, העקר את צריכה להיות חזקה בדעתך ברצונות וכסופים עצומים שאת הולכת לגמר ולסיים את זה, ולקבל את התעודה והתאר וכו'.

וזה עקר הצלחת האדם וגבורתו כשיש לו לב חזק ואמיץ מאד, שהוא מכרח לגמור מה שהוא התחיל, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמט): עקר הגבורה בלב, כי מי שלבו חזק ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות גבורות נוראות ולכבש המלחמות על ידי חזק ותקף לבו שאינו מתירא ורץ לתוף תקף המלחמה, וזו בחינת (אבות ד, א): 'איזהו גבור הכובש את יצרו', וזו היתה גבורת שמשון שנאמר בו (שופטים יג, כה): 'ותחל רוח הוי"ה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול', שבאותם המקומות צלחה עליו רוח השם יתברך ולבש גבורה, דהינו שבא לו חזק ותקף גבורה בלב, ועל ידי זה עשה גבורות נוראות.

הקדוש-ברוך-הוא יכניס בך חשק ואמץ הלב, והעקר שמחה עד שתזכי לגמור ולהצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תי.

**אני מחפשת בחור שאחרי החתנה יצא לעבד.
האם אני נחשבת לבררנית?**

שאלה:

מאת אושרית: לכבוד הרב שליט"א, שלום וברכה ואחולי רפואה שלמה ובריאות איתנה בעזרת השם יתברך.
אני רוצה להתחתן ומחפשת בחור ישיבה שאחרי החתנה

יֵצֵא לְעֶבֶד וּלְהֵבִיא פְּרִנְסָה. מֵאֵד מְלַחֵץ אוֹתִי שֶׁבְּעָלִי לְעֵתִיד
 לֹא יֵצֵא לְעֶבֶדוּדָה, וְאֲנִי לֹא חוֹשֶׁבֶת שְׂאוּכֵל לְהִתְמוּדָד עִם זֶה.
 הֵאֵם אֲנִי נִחְשָׁבֶת לְבְרָרְנִית אוֹ חֶסֶרֶת בְּטַחֲוֹן וְאִמּוֹנָה?
 אֲנִי מֵאֵד מְבַלְבֶּלֶת בְּעֵינַי וְאֶשְׁמַח לְשִׁמְעַת אֶת עֲצַת כְּבוֹד הָרַב.
 תּוֹדָה!

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר שְׁלַח כ"ב סִיּוֹן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹשְׁרִית, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תּוֹדָה רַבָּה עַל הָאֲחֻלִּים וְהַבְּרָכוֹת לְרַפּוּאָתִי.

תַּהֲלֶה לְאֵל יֵשׁ הַמוֹן בַּחוּרִים שֶׁהֵם עִם הַרְגָּלִים עַל הָאָרֶץ וְכוּ',
 לוֹמְדִים תּוֹרָה וּמְקִימִים אֶת הַמִּצְוֹת, וְרוֹצִים מֵאֵד לְפָרְנֵס אֵשֶׁה
 וְיִלְדִים, וְלִכֵּן אֵין לָךְ מָה לְהַשְׁבֵּר וְכוּ', וְלִהְלַחֵץ אֶת עֲצָמְךָ וְכוּ', כִּי
 יֵשׁ בַּחוּרִים כְּאֵלוֹ, אֶת רַק צְרִיכָה לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 וְתֵרָאִי נְסִים נְגִלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ, כִּי מָה שֶׁתְּפַלֶּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבַר
 בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל.

וְלִכֵּן תִּמְשִׁיכִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל בַּחוּר כְּזֶה, שֶׁיִּרְצֶה אֶת
 שְׁנֵיהֶם - תּוֹרָה וְעֶבֶדוּדָה, וְתַצְלִיחִי בַּחַיִּיךָ, וְכִבֵּר אֶמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (אָבוֹת ב, ב): 'יִפֶּה תִלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אָרֶץ שֶׁיִּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מִשְׁכַּחַת
 עוֹוֹן, וְכִבֵּר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (חַיִּי מוה"ר"ן סִימֵן תַּק"א): 'שְׁחַפֵּץ מֵאֵד שִׁיְהִיָּה
 לָנוּ פְּרִנְסָה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּטַחֲוֹן גַּם כֵּן טוֹב מֵאֵד, אֶף-עַל-פִּי-כֵּן טוֹב
 מֵאֵד כְּשׁוֹזְכִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲמָד פְּרִנְסָה, כִּי בְּמִקּוֹם עֲבוּדַת הַבְּטַחֲוֹן
 בְּמִקּוֹם זֶה יַעֲשֶׂה עֲבוּדָה אַחֲרַת, כְּלוּמַר כִּי אִם לֹא יְהִיָּה לוֹ מַעֲמָד
 פְּרִנְסָה וְיְהִיָּה לוֹ בְּלִבּוֹל הַדַּעַת מִהַפְּרִנְסָה, וְיִצְטָרֵךְ בְּכָל פַּעַם לְחַזֵּק
 עֲצָמוֹ בְּמַדַּת הַבְּטַחֲוֹן, בְּמִקּוֹם זֶה יַעֲסֵק בְּעֶבֶדוּדָה אַחֲרַת וְהִתְחַזְּקוֹת
 אַחַר בְּשָׂאָר עֵינֵי עֲבוּדַת הַשֵּׁם'.

וְלָכֵן זֶה לֹא בְּשָׁמַיִם מֵה שְׁאֵת מִבְּקִשָּׁת, הֶעֱקָר לֹא לְהִכְנֵס בְּלַחֲץ
 וּבְקִטְנוּת הַמוֹחִיז, וְתִשְׁתַּדְּלִי מְאֹד לְשֹׁמֵר שִׁבְת, וְאִזּוּ הַשִּׁבְת תִּשְׁמֹר
 עָלֶיךָ, וּבְזִכּוֹת הַשִּׁבְת תִּרְאִי בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדִיךָ, כִּי כִּךָ אֲמָרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה יא, סִימָן א) עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי י, כב):
 "בְּרִכַּת הָיוֹי"ה הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסִיף עֲצָב עִמָּה" בְּרִכַּת הָיוֹי"ה הִיא
 תַעֲשִׂיר - זֹו הַשִּׁבְת, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ב, ג): "וַיִּבְרָךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם
 הַשְּׁבִיעִי", וְשִׁבְת הִיא בַת זִוְגָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן בְּזִכּוֹת שְׁמִירַת שִׁבְת
 זִוְכִים לְמִצּוֹא שְׁדוּךְ טוֹב.

הַקְּדוּש-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי
 מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תַמִּיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתַצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תיא.

יֵשׁ לִי בְּעִיָּה בְּקִרְיָאָה שׁוֹטְפָת, וְלָכֵן אֵינִי יָכוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה

שְׁאַלָה:

מֵאֵת רַן: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכָבוֹד קִדְשַׁת הַצְּדִיק מוֹהֲרָא"ש, הַשֵּׁם
 יִשְׁלַח לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְאַתֶּר.
 יֵשׁ לִי בְּעִיָּה: אֲנִי יוֹדֵעַ לְקַרְא אֶת כָּל הָאוֹתוּיּוֹת, אָבֵל אֲנִי לֹא
 מִצְלִיחַ לְחַבֵּר בִּינֵיהֶן, וּבְגִלָּל זֶה אֲנִי לֹא מִסְגָּל לְקַרְא בְּאִפְּן
 שׁוֹטֵף. אֲנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד תּוֹרָה, אָבֵל לֹא יָכוֹל. מֵה עָלִי לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר שְׁלַח כ"ב סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רַן, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כדאי לך לקחת מלמד פרטי שילמד אותך קריאה וכו', ואז תוכל לקרא טוב.

העקר אל תתיאש, כי עם רצון חזק יכולים להגיע אל כל מה שרק רוצים, ואני מכרח להגיד לך שמי שמרגיל את עצמו ללמד תורה, לא חסר לו שום דבר, כי (עבודה זרה יט:) אין טוב אלא תורה שנאמר (משלי ה, ב): "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו"; והתורה היא החיים של האדם, ומביאה אותו גם לידי עשירות. אשרי מי שמתמיד בתורה, ואז לא יחסר לו כלום.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תיב.

יש לי בעית שכחה ואני שוכח את כל מה שאני לומד

שאלה:

מאת אליעד: שלום לכבוד קדשת הצדיק. קשה לי מאד, כי אני שוכח את כל מה שאני לומד. לפעמים אני נמצא עם אנשים ומנסה להזכר בדבר תורה, אף לא מצליח להזכר בשום דבר. גם בחיי היום יום אני שוכח הרבה דברים. מה עושים כדי לפתור את הבעיה הזאת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אליעד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אומר לך, רבנו ז"ל אָמַר (שיחות הר"ן סימן כו) אֲצַל הָעוֹלָם
הַשְּׂכָחָה הִיא חֶסְרוֹן גְּדוֹל בְּעֵינֵיהֶם, אָבֵל בְּעֵינֵי יֵשׁ בְּהַשְּׂכָחָה מַעֲלָה
גְּדוֹלָה, כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אִם הָיָה זֹכֵר כָּל מַה שֶּׁעָבַר עַד עַכְשָׁיו וְכוּ', לֹא
הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהָרִים אֶת עֲצָמוֹ לַעֲבֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אֶפֶן. גַּם הָיוּ
מְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, אָבֵל עַכְשָׁיו עַל
יְדֵי הַשְּׂכָחָה נִשְׁפָּח מַה שֶּׁעָבַר. וְאֲצִלוֹ, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל, הַדְּרָךְ שֶׁכָּל מַה
שֶׁעָבַר וְהֵלֵךְ, נִפְסַק וְהוֹלֵךְ לַחֲלוּטִין וְאִינוּ חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כְּלָל, וְאִינוּ
מְבַלְבֵּל כְּלָל עֲצָמוֹ עוֹד בְּמַה שֶּׁכָּבַר עָבַר וְהֵלֵךְ וְכוּ'.

וְעַנִּין זֶה הוּא דְרָךְ עֲצָה טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל פִּי רוּב יֵשׁ לְהָאָדָם בְּלְבוּלִים רַבִּים וְעָרְבוּב הַדַּעַת מְאֹד
מִמָּה שֶׁחָלַף וְעָבַר וְכוּ'. בְּפֶרֶט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שְׂאֵז בְּאִים עָלָיו כָּל
הַבְּלְבוּלִים וּמְעַרְבָּבִים וּמְעַקְמִים אֶת דַּעְתּוֹ מִמָּה שֶׁכָּבַר עָבַר וְכוּ' וְכוּ',
וּלְפַעְמִים יֵשׁ לוֹ בְּלְבוּלִים מִעֲנִין הַמְּשָׂא וּמִתָּן שְׁלוֹ וְעַסְקֵי בֵיתוֹ וְכִיּוֹצֵא,
בְּאֶשֶׁר כִּי לֹא טוֹב עֲשֵׂה בְּעֵנִין זֶה וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא, וְכֵן הָיָה צְרִיף לַעֲשׂוֹת
וְכוּ', וְכֵן הָיָה צְרִיף לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הַדְּבַר וְכוּ'. וַיֵּשׁ שְׂמַבְלְבָלִים אוֹתוֹ
בַּעַת עִבּוּדָתוֹ בַּתּוֹרָה אוֹ בַּתְּפִלָּה וְכִיּוֹצֵא וְכוּ', בְּהַפְגָּמִים שֶׁפָּגַם מִקֶּדֶם
בְּאֶשֶׁר שֶׁבְּעֵנִין זֶה לֹא עֲשֵׂה כַּהֲגֵן נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה
מְאֹד, כְּאֶשֶׁר יָדוּעַ לְכָל אָדָם בְּעֲצָמוֹ. עַל כֵּן הַשְּׂכָחָה הִיא עֲצָה טוֹבָה
גְּדוֹלָה מְאֹד לְזֶה, שֶׁתִּכְפֹּף וּמִיד שְׁחוּלְף וְעוֹבֵר הַדְּבַר, יַעֲבִיר וְיִסְלַק
אוֹתוֹ מִדַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְיִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְלֹא יִתְחִיל לַחֲשֹׁב עוֹד
בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בְּעֵנִין זֶה כְּלָל.

וְתִבִּין אֶת הַדְּבַר הַזֶּה הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי הוּא דְבַר גְּדוֹל וְעֲצָה
נִפְלְאָה מְאֹד אִיךָ לְהַתְחִזֵּק עִם מִדַּת הַשְּׂכָחָה, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(קַהֲלַת רַבָּה פָּרְשָׁה א, סִימָן יג) שֶׁבְּשִׁבְלִי זֶה נִתְּנָה הַשְּׂכָחָה, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה
הַתּוֹרָה חֲבִיבָה עַל לוֹמְדֶיהָ תְּמִיד כְּשֶׁעֲזָרָה שֶׁאֵשׁוּנָה, כִּי עַל יְדֵי הַשְּׂכָחָה
כְּשֶׁחוֹזֵר וְכֹא וְלוֹמֵד אֶפְלוּ מַה שֶּׁכָּבַר לְמַד, הוּא אֲצִלוֹ כַּחֲדָשׁוֹת וְחֲבִיב
עָלָיו. וְאִיתָא (אֲבוֹת דְּרַבִּי נֶתָן פָּרַק כו, ג; וִיקָרָא רַבָּה פָּרְשָׁה יט, סִימָן ב) מְשַׁל עַל

הלומד ושוכח, ששכרו אנשים למלאות חביות, והחביות היו נקובות וכל מה שהיו שופכין לתוך החביות נשפך לחוץ. הטפשים אמרו: הואיל וחוזר ונשפך לחוץ, למה לנו להתיגע ולמלאות, מאחר שאחר כך נשפך? אבל החכם אמר: מה לי בזה? הלא פורעין לי על היום, ושכרי לא יקפח מכל יום ויום, כי אני משכר לימים, ומה לי אם נשפך? כך אף-על-פי ששוכח למודו, שכרו לא יקפח מכל יום ויום.

ואמר רבנו ז"ל: דע שלעתיד מזכירין את האדם כל מה שלמד אף אם שכח. גם בני אדם השומעים התורה של הצדיק האמת ואינם מבינים אותה, לעתיד בעולם הבא יבינו, כי עקר התורה היא להנשמות, שבעולם הבא תהיינה הנשמות בקיאות ומשיגות היטב את התורה שלמד ושמע האדם בעולם הזה. אשרי המבולה ימיו בתורה ועבודה הרבה.

לדעת, אחר דבורים כאלו ששומעים מרבנו ז"ל, לא צריכים להשבר אלא לרקד מרב שמחה שקבלת מעלה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל וכו', ומה שאצלה נחשב חסרון אצל רבנו ז"ל נחשב למעלה גדולה מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תיג.

**מה צריכים לעשות כדי להיות מקרבים
לרבי נחמן מברסלב?**

שאלה:

מאת משה: שלום לכבוד הרב. אולי זאת שאלה פשוטה, אף אין לי תשובה ברורה: מה צריכים לעשות כדי להיות מקרבים לרבי נחמן מברסלב?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב
שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב) אֲשֶׁר פָּנִיו שְׂכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסְּפָרִים שְׁלוֹ, וְלִכֵּן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִיּוֹת מְקָרֵב אֶל רַבְּנוֹ ז"ל, הֶעָקֵר תַּתְּחִיל לְלַמֵּד אֶת שִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבְּסִפְרֵי 'חַיֵּי מוֹהֲרָן' ו'שִׁיחוֹת הַר"ן', כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לְנוּ רַבְּנוֹ ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנה) שֶׁבְּכָל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שֶׁהָיָה מְשִׁיחַ וּמְדַבֵּר עִמָּנוּ יְכוּלִים לְהִיּוֹת עַל יְדֵי אִישׁ כָּשֶׁר, וְאֶפְלוּ צְדִיק גָּמוּר כֹּל יְמֵי חַיָּו כְּמוֹ שְׂאֲנֵי רוֹצֵה (אזוי וויא איך מײן אײן גוטער יהוד) אִם יִרְצֶה לִילָף עִמָּה לְקַיֵּם כְּפִי שִׁיחָתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְגַם אֶפְלוּ עֲכָשׁוּ כְּשִׁלּוּמְדִין דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים יֵשׁ לָהֶם גַּם כֵּן כַּח גְּדוּל לְעוֹרֵר לְהִשָּׂם יִתְבָּרַךְ לְזִכּוֹת לְדַרְכֵי הַשֵּׁם בְּאֵמֶת, לְמִי שֵׁיִשִּׁים לְבוֹ הֵיטֵב לְדְבָרָיו וְלִשְׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים הַנֶּאֱמָרִים בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי כָּל שִׁיחָה שְׁלוֹ הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד וְדַרְךְ יִשְׂרָה וְנִכּוֹנָה מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְכָל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָתוֹ יְהִי בְּאִיזָה מְדַרְגָה שִׁיחָה. אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא בְּמְדַרְגָה עֲלִיּוֹנָה מְאֹד יְכוּל לְקַבֵּל דַּרְךְ יִשְׂרָה וְעִצּוֹת נִפְלָאוֹת מִכָּל שִׁיחָה וְשִׁיחָה שְׁלוֹ. וְכֵן לְהִפְךָ, מִי שֶׁהוּא בְּתַכְלִית מְדַרְגָה הַתַּחְתּוֹנָה חֹס וְשְׁלוֹם בְּאִיזָה

מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

ולכן הדבר הראשון לכל מקרב חדש שמתקרב אל רבנו ז"ל - שיתמיד בשני הספרים האלו עד שיהיו שגורים על פיו, וישתדל מאד לקיים כל שיחה ושיחה, ובזה יהיה מקרב אל רבנו ז"ל, והעקר הוא רק שמחה - לשמח כל היום ולרבות הלילה בנקודת יהדותו שלא עשני גוי, אשר השמחה הזו עולה על כל השמחות, וכן להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, שאלו שני היסודות בחסידות ברסלב - להיות תמיד בשמחה, וכן לדבר תמיד אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות כלל, ועל ידי זה יצליח את דרכו, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תיד.

אף-על-פי שאני מגיד שעור, מזלזלים בי ופוגעים בכבודי

שאלה:

מאת דוד: שלום אל הצדיק מיבנאל. הייתי כמה פעמים ביבנאל ואתם מכירים אותי. חזרתי בתשובה לפני חמש שנים ועזבתי את כל הרע מאחורי, וברוך השם היום אני כבר מגיד שעור, ומוסר שעורים ברבים. כואב לי שיש אנשים שמזלזלים בי ולא נותנים לי את הכבוד הראוי למגיד שעור, ולכל הפחות כבוד מינימלי. אשמח לקבל חזק מהרב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

האמת אגיד, אני לא מכיר אותך אישית, כי תהלה לאל באים כל כך הרבה אנשים וכו', ואני אף פעם לא שואל בני אדם את שמותיהם, ולכן אני לא מכיר אותך אישית, אבל פלא על גבי פלא מה שאתה כל כך דואג על הכבוד שלך וכו'.

ידוע שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן עב) שעקר הגדלה שמקבלים מהצדיק הוא שפלות, שאדם יהיה מכיר את מקומו, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן עט) שיש בני אדם שעושים מעשה זמרי ומבקשים שזכר פנחס, ועליהם נאמר (שמות טז, כט): "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו"; שאדם צריך לשבת תחתיו, על כל פנים שלא יצא ממקומו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן טז) כשמתקרבים אל הצדיק האמת, הוא פותח את העינים, והעקר

להסתכל על עצמו איך הוא מחזיק וכו', ואיך תקן את ארבעת היסודות שלו שמשם נובעות כל התאוות רעות וכו'.

ולכן כל כף כואב לי שאתה בעצמך יודע את מצבך וכו', ואף-על-פי-כן אתה לא מתבייש לכתב שפגעו בכבודך וכו', פנראה שמרב פגמי הברית שלך השתבשה דעתך וכו', כמאמרם ז"ל (סוטה ג): 'אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז) ככל שאדם חטא, כמו כן נכנס בו יותר רוח שטות וכו'. איך אתה לא מתבייש לדבר מכבוד וכו', בשעה שהקלפות והמשחיתים מסבכים אותך? תכניס בעצמך מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו): 'תניא אבא בנימין אומר: אלמלי נתנה רשות לעין לראות אין כל בריה יכולה לעמד מפני המזיקין. אמר אביי: אינהו נפישו מינן וקיימי עלן כי כסלא לאוגיא. אמר רב הונא: כל חד חד וחד מינן אלפא משמאליה ורבבתא מימיניה'.

אדם שחטא בחטא של הוצאת זרע לבטלה, וברא קלפות ומשחיתים לאלפים ולרבבות שמסבכים אותו מימין ומשמאל וכו' וכו', ואין העין של האדם רואה אותם וכו', ופה הוא מחפש כבוד, שם ופרסום וכו' וכו', האם זה לא מצחיק? האם זה לא כואב? ולכן הקדוש-ברוך-הוא מקים חולקים על האדם, כדי שלא יהיו לבקש ולחפש כבוד, כי על ידי מחלקת שוכרים אותו שלא יהיה לו שום הון אמינא לחפש ולבקש כבוד, ומוכא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף סימן כו): 'על ידי הוצאת זרע לבטלה בורא קלפות המתלבשים בבני אדם מתנגדים וחולקים עליו ועושים לו יסורין'.

ולכן כל מי שיודע בנפשו שחטא ופגם בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה, ראוי לו לשמח מאד על הבזיונות ושפיכות הדמים שסובל מאלו הרשעים המתנגדים הארורים וכו' וכו', כי בודאי הכל לטובתו, כי בזה שחולקים עליו ומכפישים את שמו ומדברים עליו כל דבר אסור וכו' וכו', וממציאים עליו דברים שלא מיניה ולא מקצתיה וכו', בזה שורף את כל הקלפות והמשחיתים שברא מחמת

חטא הוצאת זרע לבטלה. אקנה שתכניס את הדברים האלו בתוך לבך, ואז טוב לך כל הימים.

אני לא רוצה לפגוע בך, אבל הייתי מכרח לכתב לך את כל זה, כי הארכת לי באריכות גדולה איך שאתה סובל מזה שלא מכבדים אותך, ולא נותנים לך את הכבוד הראוי לך וכו', ולכן ראה להתקרב יותר ויותר אל רבנו ז"ל, ותתבטלנה הישות והגאווה המגנה שלך וכו', ואז דיקא תתחיל לחיות חיים טובים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תטו.

**דופקים על דלת ביתי הרבה עניים.
האם אני מחיב לתת צדקה לכלם?**

שאלה:

מאת שמעון: לכבוד הצדיק מיבנאל. קדם כל אני מאחל לכם רפואה שלמה, אתם מחזקים את כלנו וצריכים אתכם מאד בזה העולם.

אני גר באזור חרדי, ובכל יום באים כמה עניים שדופקים על דלת ביתי ומבקשים צדקה, אף אין לי אפשרות לתת לכל אחד. האם אני מחיב לפתח את הדלת ולתת צדקה לכלם?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלא כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שמעון, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא על גבי פלא שאתה שואל שאלה כזו, כי בפרוש מובא בזהר (נירא קד): 'בשעתא דקודשא בריך הוא רחמים ליה לבר נש,

מִשְׁדָּר לִיה דּוֹרוֹנָא, וּמֵאֵן אִיהוּ? מִסְכְּנָא, בְּגִין דִּיזְכִּי בִיה. וְכִיּוֹן דִּזְכִּי בִיה, אִיהוּ אֲמֻשִׁיךְ עָלֶיהָ חַד חוּטָא דְחֻסְדָּא דְאַתְמָשֶׁךְ מִסְטֵר יְמִינָא, וּפְרִישׁ אַרְיִשִׁיה וְרָשִׁים לִיה, בְּגִין דְכַד יִיתֵי דִינָא לְעֵלְמָא, הֵהוּא מַחְבְּלָא יְזַדְהֵר בִּיה, וְזָקִיף עֵינָוִי וְחָמָא לְהֵהוּא רְשִׁימוֹ, כְּדִין אִסְתַּלַּק מִנְיָה וְאִזְדְּהֵר בִּיה, בְּגִינֵי כָף אֶקְדִים לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְמָה דִּיזְכִּי׃ [בְּשַׁעֲזָה שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת הָאָדָם, הוּא שׁוֹלַח לוֹ מִתְנָה עֲנִי, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה בּוֹ, וְכִיּוֹן שְׁזוֹכֶה בּוֹ, מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֻסְדָּא מִצַּד הַיְמִינִי, וּפּוֹרֵשׁ אֶת זֶה עַל רֵאשׁוֹ, כְּדֵי שְׁכַשְׁיֵהוּ דֵינִים בְּעוֹלָם, הַמְחַבֵּל שְׂרוּצָה לְחַבֵּל וְכוּ׃, יִשְׁמֵר מִמֶּנּוּ, כִּיּוֹן שִׁיְאָה אוֹתוֹ וְיִרְאֶה אֶת הַחוּט שֶׁל חֻסְדָּא שֶׁנִּפְרָשׁ עַל רֵאשׁוֹ, יִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַמְשַׁחִית, וְיִנְצֵל מִמֶּנּוּ, וּבְשִׁבִיל זֶה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַדֵּים וְשׁוֹלַח לְאָדָם מִתְנָה עֲנִי, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה בּוֹ].

וְלִכֵּן פֻּלָּא עַל גַּבֵּי פֻּלָּא, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח לָךְ מִתְנָה עֲנִי לְזִכּוֹת בּוֹ, וְאַתָּה שׁוֹאֵל הָאֵם אַתָּה צְרִיךְ לִפְתּוֹחַ אֶת הַדְּלֵת לְכָל עֲנִי? מִי אוֹמֵר שְׂאֵתָה צְרִיךְ לְתַת סְכוּם גְּדוֹל שְׂאִין לָךְ? תָּן אֶפְלוֹ שְׁקַל אַחַד, אֲבָל תְּפִיס אוֹתוֹ וְתַגִּיד לוֹ אֶת הָאֲמֵת שְׂאִין לָךְ, וְשֵׁאֵם הִיָּה לָךְ הֵייתָ נוֹתֵן לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף, כִּי זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְדָּקָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבָא בְתָרָא ט:): 'כָּל הַנוֹתֵן פְּרוּטָה לְעֲנִי - מִתְבָּרַךְ בְּשֵׁשׁ בְּרִכּוֹת, וְהַמְפִּיסוֹ בְּדְבָרִים - מִתְבָּרַךְ בְּאַחַת עֲשָׂרָה בְּרִכּוֹת', כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצְדָּקָה לְפִיס אֶת הָעֲנִי, וְאֶפְלוֹ שְׁנוֹתֵן לוֹ סְכוּם פְּעוּט, שְׁלֹכַל הַפְּחוֹת יְהִיָּה בְּפִיוֹס, שְׁזֶה דְבָר גְּדוֹל מְאֹד, וְכֵדָאִי לְתַת אֶפְלוֹ פְּחוֹת מִזֶּה אִם אֵין לוֹ וְכוּ׃, אֲבָל הָעֵקֶר שִׁיְהִיָּה בְּפִיוֹס, וְלִדְבַר עַל לֵב הָעֲנִי לְחֻזְקוֹ וְלַעֲוֹדָדוֹ וְכוּ׃.

וְזָכוֹר גַּם זָכוֹר מַה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה פְּרָשָׁה לֵה, סִימָן ט:): הָעֲנִי הַזֶּה עוֹמֵד עַל פְּתַחְךָ וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹמֵד עַל יְמִינֵךְ, דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים קט, לא): 'כִּי יַעֲמוּד לְיָמִין אֲבִיוֹן' אִם נִתְתָּ לוֹ - דַּע מִי שְׂעוֹמֵד עַל יְמִינֵךְ וְנוֹתֵן לָךְ שְׁכָרָה, וְאִם לֹא נִתְתָּ לוֹ - דַּע מִי שְׂעוֹמֵד עַל יְמִינֵךְ פּוֹרֵעַ מִמְּךָ דְכַתִּיב (שם): "לְהוֹשִׁיעַ מִשׁוֹפְטֵי נַפְשׁוֹ".

ולכן פלא על גבי פלא שאתה שואל אותי שאלה כזו, אתה צריך לרקד מרב שמחה שבאים לרפק על דלתך בכל יום כמה עניים, אשריך ואשרי חלקך שהקדוש-ברוך-הוא אוהב אותך ושולח לך עניים לזכות בהם, תן לכלם אפלו קצת דקצת, אבל הכל בסדר פנים יפות, ותציע להם שתייה, ובזה תחיה אותם ממש.

ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא משפטים, טו): 'אמר הקדוש-ברוך-הוא: נפשו של עני היתה מפרקסת לצאת מן הרעב ונתת לו פרנסה והחייט אותו, חייד שאני מחזיר לך נפש תחת נפש. למחר בנה או בתך באין לידי חלי ולידי מיתה, ואזכר אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם מן המיתה, הוי (משלי יט, יז) "וגמלו ישלם לו" שאני משלם לך נפש תחת נפש'.

הלואי שתחדיר את הדבורים האלו בתוך לבך, כי רק בזכות הצדקה נגאל, כמו שכתוב (ישעיה א, כז): "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש זוטא שיר השירים א, טו): 'הדרון של הקדוש-ברוך-הוא צדקה, שכן הוא אומר (משלי כא, ג): "צדקה ומשפט נבחר להוי"ה מזבח", כן הנותן צדקה אפלו היתה בידו עברה ונחתם דינו לאבד ונתנה רשות למלאך הממנה על הפרענות לילך ויפרע ממנו אינו יכול, והקדוש-ברוך-הוא אומר לו (משלי י, ב): "צדקה תציל ממות", ויכול להיות מקבל פני שכינה בכל יום שנגאמר (תהלים פט, טו): "חסד ואמת יקדמו פניך" והקדוש-ברוך-הוא אומר למלאך של פרענות אל תגע בו מצאתי לו זכות למחול על כל עונותיו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלת, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תטז.

**אני מתפללת שאזכה להתקרב להשם יתברך באמת,
אך מרגישה שהתפלות שלי לא נענות**

שאלה:

מאת לאה: ברוך השם זכיתי להתקרב אל רבנו נחמן
מברסלב. אני מתבודדת בכל יום ומבקשת להתקרב אל השם
יתברך באמת, אבל אני לא רואה שאני מתקדמת ברוחניות.
מדוע התפלות שלי לא נענות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר שלח כ"ב סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל לאה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שכל תפלה, כל תחנה, וכל בקשה שבר
ישראל מתפלל, מתחנן ומבקש ממנו יתברך, נשמעת ומתקבלת, ומה
שעדין לא רואים ישועה, זה בא משום שמרב עוונות האדם עשה
מחיצה בינו לבין המקום ברוך הוא, כמו שכתוב (ישעיה נט, ב): "כי
אם עוונותיכם היו מבדילים בינכם לבין אלקיכם וחסאותיכם הסתירו
פנים מכם משמוע", ואמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן ב) כשאדם
מתפלל הרבה אל הקדוש-ברוך-הוא, לבסוף מתהפכת מדת הדין
למדת הרחמים, ורואה ישועות.

ולכן התאזרי במדת הסבלנות, ואל תפסיקי להתפלל, כי ככל
שתתפללי יותר, לבסוף תהיינה לך ישועות גדולות יותר ממה שאי
פעם חלמת.

וכבר אמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה ב, סימן יז) על
הפסוק (דברים ה, ז): "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו

כְּהוֹי"ה אֶלְקִינוּ בְּכֹל קְרָאנוּ אֵלָיו", מֵהוּ בְּכֹל קְרָאנוּ אֵלָיו? אֲמָרוּ רַבֵּנּוּ יֵשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְאַרְבָּעִים יוֹם, מִמֵּי אֶתְ לָמַד? מִמֶּשָׁה, דְּכָתִיב (דְּבָרִים ט, כה): "וְאֶתְנַפֵּל לִפְנֵי הוֹי"ה אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם" וְגו', וְיֵשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לִכ' יוֹם, מִמֵּי אֶתְ לָמַד? מִדְּנִיָּאל, דְּכָתִיב (דְּנִיָּאל ג, א): "לְחַם חֲמֻדוֹת לֹא אֶכְלֵתִי עַד מְלֹאת שְׁלֹשָׁה שָׁבָעִים יָמִים", וְאַחַר כֵּךְ אָמַר (שם ט, יט): "הוֹי"ה שְׁמַעָה הוֹי"ה סִלְחָה" וְגו', וְיֵשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְשִׁלְשָׁה יָמִים, מִמֵּי אֶתְ לָמַד? מִיּוֹנָה, דְּכָתִיב (יּוֹנָה ב, א): "וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעֲי הַדְּגָה" וְגו' וְאַחַר כֵּךְ "וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל הוֹי"ה אֱלֹהֵיו מִמַּעַי הַדְּגָה", וְיֵשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְיוֹם אֶחָד, מִמֵּי אֶתְ לָמַד? מֵאַלְיָהוּ, דְּכָתִיב (מְלָכִים א' יח, כא): "וַיִּגַּשׁ אֵלָיו הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר" וְגו', וְיֵשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְעוֹנָה, מִמֵּי אֶתְ לָמַד? מִדּוֹד, דְּכָתִיב (תְּהִלִּים טט, יד): "וַאֲנִי תְּפִלְתִּי לָךְ הוֹי"ה עַת רְצוֹן", וְיֵשׁ תְּפִלָּה שְׁעַד שְׁלֹא יִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ מִפְּיו הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲנֶה, שְׁנֹאֲמַר (ישַׁעְיָה סה, כד): "וְהָיָה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה".

וְלִכֵּן אֶת צְרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְשִׁמּוֹחַ שְׂזָכִית לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל שְׂאֵת מְצִיַּת אוֹתוֹ וְאֶת עוֹסְקַת בְּתַפְלָה וְהִתְבוֹדְדוֹת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ (לְקוּטִי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן כה) 'הִתְבוֹדְדוֹת הוּא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה וְגְדוּלָה מִן הַכֹּל. דְּהֵינּוּ לְקַבֵּעַ לוֹ עַל כָּל פְּנִים שְׁעָה אוֹ יוֹתֵר לְהִתְבוֹדֵד לְבַדּוֹ בְּאִיזָה חֶדֶר אוֹ בְּשָׂדֵה, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנּוֹ בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלוֹת בְּדְבָרֵי חֵן וְרִצּוֹי וּפִיּוֹס, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִקְרָבוּ אֵלָיו לְעַבּוֹדוֹת בְּאֵמֶת. וְתַפְלָה וְשִׁיחָה זוֹ יְהִיָּה בְּלִשׁוֹן שְׁמִדְּבָרִים בּוֹ וְכוּ', וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְכַבּוֹ יִשִּׁיחַ וַיִּסְפַּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, הֵן חֲרֻטָּה וְתִשׁוּבָה עַל הָעֵבֶר, וְהֵן בְּקִשְׁתַּת תְּחִנוּנִים לְזִכּוֹת לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מֵהַיּוֹם וְלְהֵלָא בְּאֵמֶת, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה כָּל חַד לְפּוֹם דְּרַגְיָה. וַיִּזְהַר מְאֹד לְהַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְהִתְמַיֵּד בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְכוּ'.

וְהִנְהִיגָה זוֹ הִיא גְדוּלָה בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא דֶּרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֹאת הִיא עֵצָה כְּלִלִית, שְׁכוּלֶלֶת הַכֹּל. כִּי עַל כָּל מָה שְׂיִחְסֹר לוֹ בְּעַבּוֹדַת הַשֵּׁם, אוֹ אִם הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי מְכַל

וכל מעבודתו יתברך שמו, על הכל יפרש שיחתו ויבקש ממנו יתברך, ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף-על-פי-כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחסץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד. וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו, ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כך, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו וכו', עיין שם.

הרי שלך לפניך מעלת השיחה בינו לבין קונו, ולכן תמשיכי בעבודה הקדושה הזו, ולבסוף תראי נסים גדולים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, רק אל תתיאשי, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות י): 'אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תיז.

**האם ללמוד תורה מתוך ספר ומתוך מחשב
יש אותו ערך?**

שאלה:

מאת גיא: שלום וברכה לרב. כיום מצוי שלומדים תורה באמצעות המחשב, ובפרט כשאדם נמצא בדרךים ואין לו ספרים, יכול לקיים "ובלכתך בדרך" על ידי למוד במחשב כפ-

יד שִׁמְכִיל סְפָרִים רַבִּים. הָאֵם יֵשׁ לָזֶה אוֹתוֹ עֶרְךָ כְּמוֹ לַמּוֹד
בְּסֵפֶר מִמֶּשׁ?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שֶׁלַח כ"ג סיון ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל גִּיא, נְרוֹ יֵאִיר.

לִנְכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

דַּע לָךְ שֶׁזוֹ אַחַת מֵהַעֲצוֹת שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם אִיךָ לְהַכְנִיס אֶת
הָאָדָם בְּמַלְכֻת שְׁלוֹם, כִּי הִרְגַע שְׁמַתִּירִים לְכַתְחֻלָּה לְלַמֵּד שְׁעוּרֵי תוֹרָה
מִמֶּסֶךְ שֶׁל מַחֲשָׁב, זֶה כְּבָר פֶּתַח לְאַבִּי אַבוֹת הַטְּמָאָה. קִדְּם כָּל זֶה
בְּזִיווֹן לְסִפְרֵי קֹדֶשׁ שְׁשָׁמִים אוֹתָם בְּצַד וּכְבָר לֹא מִסְתַּכְּלִים בָּהֶם וְכוּ',
וְהַדְּבָר הַשְּׁנִי וְהָעֶקְרִי, הִרְגַע שְׁפוֹתָחִים פֶּתַח לְכָל מִינֵי שִׁטוֹת חֲדָשׁוֹת
שֶׁל שְׁעוּרֵי תוֹרָה בְּמַחֲשָׁב, אוֹ בְּנִגּוֹן סִפְרִים דִּיגִיטָלִי וְכוּ' וְכוּ', אַף
שֶׁזֶה מְאֹד מְגַרָּה וְכוּ', אָבֵל זֶה לְעַמַּת זֶה גַם מְגַרָּה לְהִסְתַּכֵּל בְּמִקְוֵמוֹת
הַמְטַנְפִים בְּאַבִּי אַבוֹת הַטְּמָאָה שֶׁזֶה עוֹקֵר אֶת הַנְּשָׁמָה מִשְׂרָשָׁה.

וְלָכֵן בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן לֹא לְהִתְרַגֵּל לְלַמֵּד בְּאַמְצָעִים טְכְנוֹלוֹגִיִּים
כְּאֵלוֹ, רַק אִם אָדָם נוֹסֵעַ עַל הַדֶּרֶךְ וְרוֹצֵה לְשָׁמַע שְׁעוּרֵי תוֹרָה, בְּזֶה
יֵשׁ לְהִתִּיר, אָבֵל כִּכָּה בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, זֶה פֶּתַח לְפּוֹל בְּאַבִּי אַבוֹת
הַטְּמָאָה.

בְּכָלֵל צְרִיכִים לְחַזֵּר עַל זֶה פְּעָמִים רַבּוֹת כָּל כֶּף עַד שֶׁיִּכְנַס לְנוֹ
בְּלֵב וּבִמְחָ - שְׁצָרִיךְ לְבָרַח מֵהַקְּלָלָה הַזֹּאת כְּבוֹרַח מִפְּנֵי הָאֵשׁ.

וְלָכֵן זֶרֶק נָא מֵהַבֵּית מַחֲשָׁב הַמַּחְבֵּר לְאִינְטֶרְנֵט אִם יֵשׁ לָךְ, כִּי
כֶּף אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדָרִין מֵה.): 'אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֶלֶּא
בְּמִי שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת'. וְאָמַר הַחֲכָם "אֵין חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַתְּאֻוָּה כְּעַצִּימַת
הָעֵינַיִם", וְאָמַר "אֵין לָךְ אֲבָר בְּאַבְרֵי הָאָדָם שֶׁיִּגְרֹם לוֹ מְכָשׁוֹל כְּמוֹ
הָעֵינַיִם". וְאֲנִי מְכָרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁהַרְבֵּה בְּתִים נִהְרָסוּ לְגַמְרֵי רַק מִפְּנֵי
שֶׁהָיָה לָהֶם מַחֲשָׁב הַמַּחְבֵּר לְאִינְטֶרְנֵט בְּבֵיתוֹ, וְאֵף שֶׁזֶה נִדְמָה כְּאֵלוֹ

זו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הפלי הארור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לשזבן, ולכן אסור בהחלט שיהיה בבית מחשב המחבר לאינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול רחמנא לשזבן.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תיח.

**אחותי הקטנה עזבה את הבית וחיה בכפר ערבי.
איך אפשר לפקח לה את העינים לפני שיהיה מאחר?**

שאלה:

מאת עליזה: יש לנו צער מאד גדול במשפחה: אחותי הקטנה עזבה לפני כמה שנים את הבית, ועכשו היא חיה בכפר ערבי, נולדו לה כבר שלושה ילדים, כל אחד מאבא אחר. נסינו לדבר אתה ולעזר לה, אבל היא אטומה בפני כל המשפחה ולא רוצה לשמוע אותנו.

כיצד אפשר לפקח לה את העינים שתראה את הטעות הגדולה שהיא עושה ולמשך אותה משם לפני שחס וחלילה יהיה מאחר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח כ"ג סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל עליזה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אוי לאַזנים שְׁשׁוּמְעוֹת דְּכָרִים כָּאֵלוֹ וְכוּ', וּלְצַעֲרָנוּ הָרַב, אַרְץ יִשְׂרָאֵל מְלֵאָה בְּסַפּוּרִים כָּאֵלוֹ וְכוּ', וְכֹל זֶה בָּא מִהַחֲנוּךְ הַקְּלוּקֵל שְׁמַקְבְּלִים וְכוּ', כִּי הִרְגַע שְׁאִין חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, הָרִי מוֹכְנִים לְפֹל בְּשֵׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְלָרְדַת מַגְדָּר אָנוּשִׁי לְגַמְרֵי וְכוּ', וְכוּ', וְלֹא פֶעַם אַחַת רָצַחוּ כָּבֵר נָשִׁים מִמְּקָרוֹת כָּאֵלוֹ וְכוּ', וְעַדִּין הֵן לֹא לומְדוֹת מִהַנְּסִיּוֹן הֵמָּר וְכוּ'.

וּכְבָּר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה ג:) כֹּל הָעוֹבֵר עַבְרָה אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה מְלַפְּתוֹ וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו לְיוֹם הַדִּין וְכוּ', רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכֹלֵב וְכוּ' - הִרְגַע שְׁמַתִּירִים לְעֶצְמָם לַחַיּוֹת עִם גּוֹי אָרוּר טָמֵא וְכוּ', קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד לְהַפְרֵד מִהַטְמָאָה הַזֶּה וְכוּ', וְהִיא קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכֹלֵב וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֵין מַה לַעֲשׂוֹת, רַק לְהִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁיַחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ וְיַחְזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַעֲקָר שְׁבִכָּל הָעַקְרִים צְרִיכִים לְדַאֵג שְׁלֵכֵל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה חֲנוּךְ כָּשֶׁר, חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, מְלֵא בְּאַמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁזֶה מַה שְׁמַצִּיל אֶת הַנְּעָר מִכָּל הַרוּחוֹת הָרְעוֹת שְׁנוֹשְׁבוֹת עַכְשָׁו בַּחוּץ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִידָה, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתַצְלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תיט.

האם זה טוב שבברסלב מדברים הרבה מענין תקון הברית ושמירת העינים?

שאלה:

מאת מאיר: לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. חבר שלי אומר שבגלל שבברסלב מדברים כל הזמן בענין תקון הברית ושמירת העינים וכו', זה גורם לכך שהאדם דוקא כן חושב ומהרהר בכל מה שקשור לזה, ותמיד הוא חושש ומפחד שאולי יראה אשה וכו', נמצא שכל הזמן המחשבה שלו עסוקה בזה, והוא נכשל בזמן שרצה לתקן. לעמת זאת, בשאר קהלות החסידים ההנהגה היא לא לחשב מזה בכלל ולא לעשות מזה מציאות. מהי הדרך הנכונה? ושאלה נוספת: האם כשאני יוצא מהבית אני צריך לחשב שאני יוצא למלחמה בשמירת העינים וכו', או פשוט לא לחשב מזה ולהתפלל להשם שיציל אותי מראיות אסורות? תודה, מאיר.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח כ"ג סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מאיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שייסוד היסודות אצל רבנו ז"ל הוא האמת - לדבר את האמת לאמתה כמו שהיא וכו'. ובפרוש אמר לנו (שיחות הר"ן סימן נא): 'את זה תקבלו ממני שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד' וכו'.

ועל כן רבנו ז"ל מדבר מהעקר שהוא יסוד הבנין, שעליו צריכים להשגיח ביותר שלא יהיה מקלקל. וכאשר היסוד הוא טוב,

נתן לבנות עליו בנין מאד גדול וחזק. לא כן כאשר היסוד הוא רעוע – הבנין שמקמים עליו יהיה רעוע אף הוא ולבסוף יפול. ועל כן רבנו ז"ל מדבר מהיסוד שהוא תקון הברית, שעליו עומד כל בנין היהדות, ואם הברית – הינו היסוד, על תקונו, כל בנין היהדות עומד חזק ומפאך מאד.

וזה מדת האמת של רבנו ז"ל, ואף שיש כאלו שאינם רוצים לדבר מתקון היסוד, הן מחמת בוששה וכו', הן מחמת גאות וכו', והן מחמת שבוחים מהמציאות וכו', וגם היצר הרע מתלבש את עצמו במצוות שלא כדאי לדבר מזה וכו', אבל רבנו ז"ל, שהעקר היה אצלו מדת האמת – כן מדבר מתקון היסוד, שהוא העקר, וכנ"ל.

ולצערנו הרב הבעיה הזו נמצאת אצל כלם, כי אין אדם נקי מזה וכו'. וכך מובא (ראשית חכמה שער התשובה פרק ג): 'ומהדברים שצריך השב לתקן, הוא לתקן אות ברית הפגום בהוצאת זרע לבטלה, שאין אדם בזמנינו נצול ממנו בבחורתו' וכו', עין שם.

ואם הראשית חכמה, שהיה תלמיד הרמ"ק זי"ע שהיה בזמן האריז"ל, שזה כבר למעלה מארבע מאות וחמשים שנים, כותב ככה וכו', מה נאמר בדור הזה שהפריצות עושה פרצות בנשמות ישראל, כי הקלפות מסתובבות ערומות ממש, רחמנא לשזכן, ומה יעשה הבן שלא יחטא, שכל הרחובות מלאים תמונות תועבה שקוץ תעוב זהו ערום וכו' וכו', ואם לפני ארבע מאות וחמשים שנה בעיר הקדש צפת שהיתה עיר מלאה חכמים קדושי עליון ורוח הקדש היתה שורה על העיר, (ומלבד זאת להבדיל גם הערכיות הלכו בצניעות גדולה מאד מכסות מראשן ועד רגלן, אשר לא היה שיף אפלו להסתכל עליהן) עם כל זאת הוא כותב לשון כזו, 'שאיין אדם בזמנינו נצול ממנו בבחורתו' מה נאמר אנו בדור הזה שהכל פרוץ ויש כל מיני זבל ולכלוך על הרחובות, מלבד כל הכלי משחית וכו', שיכולים לראות בהם כל התועבות שבעולם? אין בחור שלא יהיה פגום.

וְלִכְּנֵן שְׁלַח לָנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּנָה בְּדוּרוֹת אֵלּוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא מְדַבֵּר פְּתוּחַ, וּמְגַלֵּה שֶׁהֵתַחֲלָה שֶׁל כָּל הַתְּקוּנִים זֶה תְּקוּן הַיְסוּד, וְאִם אֵינן יִסוּד אֵינן בְּנִינ וְכוּ', הוּא לֹא מִתְּעַלֵּם מֵהִמְצִיאוֹת וְכוּ', מֵה שְׁאֲחָרִים כֵּן מִתְּעַלְמִים מֵהִמְצִיאוֹת הַמְּרָה הַזֹּאת, זֶה בְּכַה וְכוּ', וְזֶה בְּכַה וְכוּ', זֶה אוֹמֵר לֹא צְרִיכִים לְדַבֵּר מִזֶּה וְכוּ', אֲצַלְנוּ לֹא מְדַבְּרִים מִזֶּה וְכוּ', וְזֶה אוֹמֵר צְרִיכִים לְשַׁכַּח מִזֶּה וְכוּ', וּבֵינן כִּף הַבְּעִיָּה נִמְצְאָת וְכוּ', וְלִכְּנֵן רַק אֲצַל רַבְּנוּ ז"ל נִמְצָא הַתְּקוּן הַזֶּה, וְהוּא גִלָּה לָנוּ שְׁמִי שִׁיזְכָּה לְבוֹא אֶל הַצִּיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹ בְּעִיר אוֹמֵן וַיִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה עַבּוּרוֹ, וַיֹּאמֶר אֶת הַעֲשָׂרָה מְזֻמּוּרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', אִפְלוּ אִם עֲצָמוּ וּגְבָהוּ חֲטָאִיו וּפְשָׁעָיו, הוּא יוֹצִיאָו מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו.

זוֹ נִקְרָאת אֲמַת לְאִמָּתָה - שְׁכֵן מְדַבְּרִים מִזֶּה וְכֵן מְעוֹרְרִים אֶת הָאָדָם: "שְׁמוּר עַל הַעֵינַיִם שְׁלֹךְ שְׂזָה יָבִיא אוֹתָךְ אַחַר כֵּךְ לְהַכִּי גְרוּעַ וְכוּ' וְכוּ'", וְאִדְרָבָה בּוֹשָׁה וְחִרְפָּה אִם לֹא מְדַבְּרִים מִזֶּה וְכוּ' וְכוּ'.

רַבְּנוּ ז"ל גִּלָּה לָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן לו) כִּדִּי לְהַטְהֵר מֵהַזְהֵמָה וְהַלְכּוּף הַזֶּה, צְרִיכִים לְלַכֵּת לְמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין שְׁמָה בְּנֵי אָדָם וְלְצַעֵק שְׁבָעִים קוֹלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְטַהֵר אֶת הַמַּחַ מִחֲשָׁבָה שְׁלוֹ, כִּדִּי שִׁיזְכָּה לְמַח נְקִי שִׁיְהִיָּה דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִשְׂאָדָם זוֹכָה לְמַח נְקִי, אֲזַ מִמִּילָא הַעֵינַיִם נְקִיּוֹת מֵהַסְתַּכְּלִיּוֹת רְעוֹת וְכוּ', וְהָאֵף נְקִי מִכַּעַס וּרְצִיחָה וְכוּ', וְהַפֶּה נְקִי מִלְשׁוֹן הָרַע רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת וְכוּ'. וְלִכְּנֵן הָעֵקֶר לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל קִדְשַׁת וְטְהַרְת הַמַּח מִחֲשָׁבָה, וְכִשְׂזָה יִהְיֶה מִתְּקוּן, הַכֹּל יִהְיֶה מִתְּקוּן.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תכ.

**בעלי משתמש בסמים
וטוען שלא כתוב בשום מקום בתורה שזה אסור**

שאלה:

מאת רבקה: שלום לכבוד הרב. בעלי משתמש בסמים וטוען שלא כתוב בשום מקום בתורה שזה אסור. האם זה נכון? תודה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר שלח כ"ג סיון ה'תשע"ב
שלום רב אל רבקה, תחיה.
לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קיב)
והמשפיל המבין יש לו להתפלל כל ימיו שיזכה פעם אחד כל
ימי חייו לדבר דבור אחד של אמת לפני השם כראוי, זאת אומרת
"אמת" זו מלה כל כך עדינה, ולא כל מי שחושב שאוחז באמת הוא
כבר אמת, כי אפלו אדם שנקי מחטאים ועונות, וגדל מקטנות בין
חרדים וכו', וקבל חנוך חרדי וכו', עם כל זאת כשבא לתפלה אומר
רבנו ז"ל שראוי לו לבקש ולהתפלל כל ימיו שהלואי שידבר דבור
אחד של אמת.

על אחת כמה וכמה באין ערך כלל, כשאדם חטא בכל מיני
חטאים שבועולם, ולכלך את עצמו עם כל מיני זבל וזהמה של נאוף
וכו' וכו', אכל טרפות ונבלות בשר החזיר והשפן וכו', חלל שבת
ועשה את כל הל"ט מלאכות וכו', אכל חמץ בפסח וכו', אכל ביום
הכפורים וכו', ועכשו הוא חזר בתשובה וכו', האם את לא חושבת
שצריכים לבקש כל ימי חייו שלא יחזרו לראשו הזבל והלכלוך
הטנוף והצואה וכו', שראה ועשה לפני שחזר בתשובה? לא כל אחד

שמתלבש עם כפה לבנה וכו', ועשה חלאקה שחתך את השערות הארכות שהיו לו כמו שד, ועכשו יש לו שתי פאות ארכות וכו', נקרא בעל תשובה.

הרמב"ם אומר (פרק ב' מהלכות תשובה הלכה ב'): 'ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבו שלא יעשהו עוד, שנאמר (ישעיה נה, ז): "יעזב רשע דרכו" וגו' וכן יתנחם על שעבר, שנאמר (ירמיה לא, יח): "כי אחרי שובי שובי נחמתי" ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם, שנאמר (הושע יד, ד): "ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו" וגו', וצריך להתודות בשפתיו ולומר ענינות אלו שגמר בלבו; וכך נעשים בעלי תשובה באמת, ועם כל זאת צריכים לפחד בכל יום ובכל שעה ובכל רגע כל ימי חייו שלא יחזר לסורו וכו'.

אחר הקדמה כזו תביני שלא בחנם שאת שואלת שאלה טפשית כזו "איפה כתוב שאסור לקחת סמים"? ואני אשאל אותך איפה כתוב שאסור לאכל רעל? הרי כשאדם אוכל רעל בודאי ימות בלי שום ספק, כמו כן מי שלוקח סמים, הוא שורף את תאי המוח וכבר לא יכול לחשב ישר וכו', ואין לו לא גשמיות כי אינו מסגל ללכת ישר, ומסתובב כמו שכור וכו', ואינו יכול לעבד וכו', אינו יודע מעצמו כלום, כי הוא מסמם לגמרי וכו', כמו אחד ששונה לשכרה, אלכוהוליסט וכו'. ומכל שכן שאין לו בכלל שום רוחניות וכו', כי הרגע שלוקחים סם, הוא לא מתפקד כאחד האדם לא בגשמי ולא ברוחני, וזו המציאות המרה.

ולכן איך את שואלת אותי שאלה טפשית כזאת, "איפה כתוב שאסור לקחת סמים" וכו', השאלה הזו באה לך מפני שבאמת עדין לא חזרתם בתשובה, ועדין העבר המר מקשקש בכם וכו'.

אוי ואבוי רואים היום אנשים שנקראים בעלי תשובה וכו', והם כבר גם רבנים משפיעים וכו', ועדין לוקחים סמים וכו', האם

התופעה הזו לא מצחיקה? זה כמו שאחד טובל לטהרה והשרץ בידו וכו'.

ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא שיזכה למח נקי לגמרי, ובכל יום ויום צריכים לשמר על עצמו שלא יפל חזרה בלכלוף ובזבל שעשה עד עכשו וכו', כי חזרה בתשובה היא לנתק מעצמו את כל העבר הרע שלו לגמרי, עד שהקדוש-ברוך-הוא יעיד עליו שלא ישוב לזה החטא לעולם כמו שכתוב (משלי כ, ט) "מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי", מי יכול להתפאר שהוא כבר מחזיק בזה? הלואי שנזכה כל מי חיינו לעשות תשובה שלמה, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך שלא ידחה אותנו ממנו, ונזכה לראות במו עינינו בגלוי שכינה איה שמלא כל הארץ כבודו, ונשתעשע בשעשוע דמלקא עלאה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכא.

כבר הרבה שנים אני לא מרגישה אהבה כלפי בעלי

שאלה:

מאת יפית: אני יודעת שזה נשמע מפרך, אבל כבר הרבה שנים אני לא מרגישה רגשות אהבה כלפי בעלי. אני מנסה ומתפללת כל הזמן להרגיש, לאהב, להתגעגע ולכבד את בעלי, אך לבי קר אליו. אני שוקלת להתגרש, אך אני חוששת לנפשו של הילדים. האם השם רוצה שאחיה עם בעלי ללא

אהבה רק בשביל הילדים? ומה אתי?! אני יודעת שאחר המעשים נמשכים הלבבות, ואני מנסה, אף לא מצליחה לאהב אותו שוב. מבקשת את עצתך תהיה בריא.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שלח כ"ג סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל יפית, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הבעיה זו את, לא בעלך וכו', ומכל שכן לא הילדים. את צריכה לבקש הרבה את הקדוש-ברוך-הוא שתזכי למח מישב, מח נקי, ולב חם וכו', ושלא יהיו לך בראש גברים אחרים וכו', בעלך מוסר את נפשו בשבילך ובשביל הילדים, ואני בטוח שהוא אוהב אותך, ודואג לך בכל פרט ופרט וכו', ורק דבר אחד או שנים שלא הולך כרצונך וכו', את כבר מלאה טענות עליו וכו', ומלאה מריבות וכעסים וכו'.

הרי כאשר הכרתם בפעם הראשונה, והחלטתם להקים בית נאמן בישראל וכו', אז היה הכל טוב ובסדר, ורק עכשו נזכרת בכל החסרונות שלו? בודאי יכולים לתקן הכל אם יש מה לתקן וכו', אבל לא לחשב מחשבות של גרושין לפרק את הבית. תכמינו הקדושים אמרו (גיטין ז): 'כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות, נשאלה השאלה למה דקא המזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח מוריד דמעות ואומר: "מספיק קרבנות הביאו עלי ולכן אני לא צריך יותר קרבנות", כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים. ולכן המזבח דקא מוריד דמעות, כי הוא אומר: "יש עלי מספיק קרבנות, אני לא צריך שיביאו עלי עוד קרבנות".

לדעתי את צריכה טפול נפשי וכו', אם את שואלת "האם זה רצון השם לחיות עם בעל ללא אהבה"? אני שואל אותך מה היה עד עכשו? מי יודע אם לא שמת עין על מישהו אחר וכו', כי בת ישראל

כְּשֶׁרָה וְצָנוּעָה שֶׁהִתְחַתְּנָה וְהִקִּימָה בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ לָהּ כֶּבֶד
יְלָדִים, לֹא מְדַבֶּרֶת כָּכָה וְכוּ'.

וְלִכֵּן תִּרְאִי לְהִתְחַזֵּק וְלַחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ שִׁיְהִי לָךְ רֹאשׁ נָקִי, וְתִשְׁתַּדְּלִי שִׁיְהִי אֲהָבָה וְחֵם בְּבֵית, וְאִם
אֶת תַּתְקַנִּי אֶת עֲצֻמָּךְ, מִמִּילָא הַכֹּל יִהְיֶה מִתְקַן.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תכב.

שְׂכַנְיֵנו הַגּוֹיִים הַעֲלִילוּ עָלֵינוּ שְׂאִימְנוּ לְהַרוֹג אוֹתָם

שְׁאֵלָה:

מֵאת צִיּוֹן שְׁשׂוֹן: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א. רְפוּאָה שְׁלֵמָה,
הַרְבֵּה נַחַת וְשִׁתְּזָכוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּזִכּוֹי הַרְבִּים.
אֲנִי גְרִים בְּחוּץ לְאֶרֶץ וּמַעֲלִינוּ הִיוּ גְרִים שְׂכַנִּים גּוֹיִים, וּבְגַלְל
שִׁפְעֵלְנוּ לְהוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּיתָם, הֵם הִחְלִיטוּ לְהִתְנַקֵּם בְּנוֹ
וְהַעֲלִילוּ עָלֵינוּ שְׂאִימְנוּ לְהַרוֹג אוֹתָם – דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁקֶר מְחֻלָּט.
בְּעִקְבוֹת הַטְּעָנוֹת שֶׁלָּהֶם זָמְנוּ אוֹתָנוּ לְהִגִּיעַ בְּיָמֵים הַקְּרוֹבִים
לְבֵית הַמִּשְׁפָּט. אֲנִי מִשְׁתַּדְּלִים לְקַבֵּל אֶת זֶה בְּשִׂמְחָה, אֲךֵן
חוֹשְׁשִׁים מְאֹד מֵהַתּוֹצְאוֹת. בְּבִקְשָׁה תְּעוֹדְדוּ אוֹתָנוּ וְתִתְבָּרְכוּ
אוֹתָנוּ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, כִּי צַדִּיק גּוֹזֵר וְהַשֵּׁם מְקַיֵּם. תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח כ"ג סִיּוֹן ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל צִיּוֹן שְׁשׂוֹן, גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶתָּה צְרִיךְ תִּכְרֵךְ וּמִידָה לְקַחַת עוֹרֶךְ דִּין כִּי זֶה לֹא פְּשׁוּט, כִּי אֲצַל
הַגּוֹיִים נְאֻמָּר (תהלים קמז, כ): "מִשְׁפָּטִים בֶּל יִדְעוּם", וְלִכֵּן אֲסוּר לְקַחַת

את זה בקלות, כי רבים חללים הפילו עלילות דם ושקרים שהעלילו על אנשים.

ולכן תעשה כל מה שביכולתך להשיג עורך דין פלילי טוב שילחם בערך ובעד זכותך, כי זה לא הפקר, ואסור להתרשל בזה בשום פנים ואפן, ואל תקח את זה בכלל בקלות, צריכים לקיים (משלי כא, לא): "סוס מוכן ליום מלחמה ולהוני"ה התשועה", אדם צריך לעשות מה שאפשר לעשות בדרך הטבע, ולהתפלל אליו יתברך שיהיה שליח טוב להציל אותו, כי צריכים את שניהם, השתדלות בכל מה שבידך לעשות על ידי עורך דין פלילי טוב, ולבקש רחמים ממנו יתברך שיהיה שליח טוב להציל אתכם מהבעיה שנקלעתם אליה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכג.

**מרב טרדות הבית,
אינני מספיקה להתפלל 'שמונה עשרה'**

שאלה:

מאת ברכה: שלום וברכה. אני משתדלת לדאג בצורה הכי טובה לכל מה שצריך בבית: להכין אכל, לסדר את החדרים, לכבס ולנקות וכו', אך לצערי אני לא מספיקה להתפלל על ברכות השחר אני מקפידה, אך בסוף יום אני רואה שלא הספקתי להתפלל אפלו תפילת 'שמונה עשרה' אחת.

אֲנִי יוֹדַעַת שְׁתַּפְּלָה הִיא זְכוּת, וְשֶׁהִיא מְאֹד חֲשׁוּבָה, וְלִכֵּן יֵשׁ לִי יְסוּרֵי מִצְפּוֹן שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה עוֹד דְּבַר וְעוֹד דְּבַר, וְאֵל הַתַּפְּלָה אֲנִי מְגִיעָה. עַד כְּפֹה אֲנִי צְרִיכָה לְהִתְאַמֵּץ וּלְהִשְׁתַּדֵּל עֲבוּר זֶה? הִיא רְצוֹן שֶׁתְּהִיָּה לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה וְאַרְיֵכוֹת יָמִים מְפֻלָּגָת.

תּוֹרַת:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁלַח כ"ג סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל בְּרֵכָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֲשֶׁה אֵינָה מְחִיבַת לְהִתְפַּלֵּל אֶת שְׁלֹשַׁת הַתַּפְּלוֹת, אֲלֵא כְּשֶׁהִיא קָמָה בְּבִקְרָה הִיא צְרִיכָה לֹאמֹר בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה, וּבְרִכּוֹת הַשַּׁחַר, וּקְרִיאַת שְׁמַע וְזוּהוּ, וְלִכֵּן אֶת לֹא צְרִיכָה לְהִתְפַּלֵּל מִשּׁוּם דְּבַר, רַק לְהִיּוֹת שְׂמֵחָה וְעֵלְיָזָה עַל נַעַם חֲלֻקָּךְ שֶׁאַתָּה אֲשֶׁה מְסֻדְרָת, וְעוֹזֵרֶת לְבַעֲלֶךָ וְלִילְדֵיךָ, וְאֲמַרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת יז.) 'גְּדוּלָּה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַן הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאֲנָשִׁים וְכוּ', אָמַר לִי רַב לְרַבִּי חַיָּא נָשִׁים בְּמֵאֵי זְכִינָן? בְּאֲקָרוּיֵי בְּנֵיהוּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וּבְאֲתַנּוּיֵי גְבַרְיֵיהוּ בֵּי רַבָּנָן וְנִטְרִין לְגַבְרֵיֵיהוּ עַד דְּאָתוּ מִבֵּי רַבָּנָן'; [בְּפֶה הַנָּשִׁים זְכוּת? בְּזֶה שְׁלוֹקָחוֹת אֶת הַיְלָדִים לְתַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁיִּלְמְדוּ תּוֹרָה, וּמְחַכּוֹת לְבַעֲלֵיהֶן שֶׁיִּחְזְרוּ מֵהַכּוֹלֵל שְׁלוֹמֵי־שָׁמַיִם שְׁמָה תּוֹרָה.]

יֵשׁ נָשִׁים שֶׁמְהַדְרוֹת לְהִתְפַּלֵּל אֶת שְׁלֹשַׁת הַתַּפְּלוֹת, אָבֵל רַק בְּתוֹרַת נְדָבָה וְלֹא בְּתוֹרַת חַיּוּב, וְלִכֵּן שְׁלֵא יְהִי לָךְ שׁוּם יְסוּרֵי מִצְפּוֹן.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתָךְ שֶׁתְּמַסְרֵי אֶת נַפְשְׁךָ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאֵף שֶׁאֲנִי יוֹדַע שֶׁזוֹ הֵעֲבוּדָה הִכִּי קָשָׁה לְאֲשֶׁה, כִּי אֵין עֲבוּדָה שֶׁבָּאָה קָשָׁה לְאֲשֶׁה כְּמוֹ שִׂמְחָה, כִּי טַבַּע שֶׁל אֲשֶׁה שְׂנֵמְשַׁכֶּת אַחֵר הָעֵבְרִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת, וְכָל כֶּף חֲבָל, כִּי הַנְּשִׂמָה מוֹשַׁכֶּת רַק לְרוּחַנִּיּוֹת שֶׁשָּׂם מְקוֹר הַשְּׂמִיחָה, וְהַגּוֹף סוֹחֵב וּמוֹשֵׁף רַק לְגִשְׁמִיּוֹת שֶׁשָּׂם מְקוֹר הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קפ"ט): 'עָקָר נְשִׂיכַת הַנְּחָשׁ הוּא עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת', וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי

האשה שיש לה שכל וקולטת תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליה עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשתמשיך את עצמה אל השמחה, ותפקח את דעתה, זה בא מהקדושה, ולכן תראי מה לפניך, תמסרי את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכד.

**איה זה שהרבה חסידי ברסלב מעשנים
למרות שרובנו התנגד לכך?**

שאלה:

מאת נחמן: שלום לצדיק ורפואה שלמה, אמן! תודה רבה על התשובות המדהימות.
ידוע שרובנו דבר מאד נגד העשון ואמר לאנשיו שלא לעשן כלל, אף בפעל כמעט כל החברים שלי מחסידי ברסלב מעשנים. איה זה מסתדר?
שמעתי שמוהרא"ש בעצמו היה מעשן בצעירותו, אף כשקרא שרובנו דבר נגד העשון מיד הפסיק לעשן לצמיתות. האם זה נכון?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר שלח כ"ג סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל נחמן, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן על האחולים ועל התפלות לרפואתי.

אם רבנו ז"ל הקפיד מאד לא לעשן, אז אין תרוץ לעשן בגלל שעוד חסידי ברסלב מעשנים וכו'. אנחנו מקרבים אל רבנו ז"ל, ואנחנו עושים את רצונו, ואם הוא הקפיד לא לעשן - אזי לא מעשנים, ואם יש כאלו שנקראים חסידי ברסלב וכן מעשנים, הם עוברים על צויו של רבנו ז"ל, וידוע שאנשי שלומנו היו אומרים על אלו שהיו מעשנים בתוך ציון רבנו ז"ל, שעליהם נאמר (אסתר ז, ח) "ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני המן חפו", המלך זה הצדיק, כמו שאמרו חכמינו הקדושים: 'מאן מלכי? רבנן'. וזהו שהצדיק אומר: וכי בתוך הד' אמות שלי אינך מתביש לעבור על דברי? הרי בכך אתה יוצר אוירה מנגדת לרצוני בתוך מקומי הפרטי!

ורואים שאפילו פני המן חפו מבושה כשטען כנגדו המלך אחשוורוש טענה זו. ואיך לא יבשו הבחורים והאברכים שנקראים 'חסידי ברסלב', לעשן סגריות בהיכלו של רבנו? שזהו הפך רצונו... ולכן אם רבנו ז"ל אמר לא לעשן, אז תדע לך שאסור לעשן, נקדה!

כשהייתי בגיל שתים עשרה וראיתי את חברי מעשנים, בקשתי מהם סיגריה אחת, ועשנתי, ותכף ומיד אחר נשיפה אחת או שתים התחלתי להחנק מהעשן וכו', ומאז לא נגעתי בסיגריה, ואני נגעל מזה, ועד היום אפלו ריח של סיגריות אני לא יכול לסבל, ואני נותן תודה להקדוש-ברוך-הוא שסוף כל סוף נכנס חק בינלאומי שאסור לעשן במטוס וכו', או במקום צבורי וכו'.

ולכן שלא יספרו לך שגם אני עשנתי, אני רק תמיד אומר: אם רבנו ז"ל אמר לא לעשן אז לא מעשנים, נקדה! אם אנחנו רוצים להקראות על שמו, אזי אנחנו צריכים לצית אותו. אשרי מי שלא מטעה את עצמו ומצית את רבנו ז"ל אפלו בדברים קטנים ופעוטים, שאז הוא יצית את רבנו ז"ל גם בדברים גדולים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכה.

**האם בכל דור יש רק צדיק אמת אחד
או שיתכן שיהיו כמה?**

שאלה:

מאת דן: שלום וברכה. ברשותכם ברצוני לשאול שְלוש שאלות הקשורות זו בזו.

א. האם בכל דור יש צדיק אמת אחד או שיתכן שיהיו כמה צדיקים שכל אחד מהם נחשב ל'צדיק האמת'?

ב. אני קשור לרב פלוני המחזק אותי בתורה וביראת שמים ומדריך אותי על פי העצות של רבנו הקדוש. האם לגבי הרב הזה נחשב ל'צדיק האמת' אף-על-פי שיש רבנים אחרים בחסידות ברסלב שמפלגים מפנו בתורה ובגיל, ומפרסמים יותר מפנו?

ג. האם עלי להתחבר דוקא לרב מפרסם פלוני שכלם נוהרים אליו?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רִבְעֵי לַסֵּדֶר שֶׁלַח כ"ג סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל דָּן, נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל מְאָרִיךְ (לְקוּיֵי הַלְכוֹת שְׁלוּחֵי הַלְכָה ה' שֶׁהֲצַדִּיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד (שְׁזָה כַּמּוּבָן רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ) מִשְׁאִיר אַחֲרָיו תְּלִמִּידִים, וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר יֵשׁ לוֹ תְּלִמִּידִים, וְהֵם הֲצַדִּיקֵי אִמַּת שֶׁבְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְרֵאוּי לָךְ לְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכָה הַנִּפְלְאָה הַזֹּאת שֶׁהִיא יְסוּד מוֹסֵד בַּחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, לְדַעַת שֶׁכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוּמֵנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב הֵם תְּלִמִּידֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכָלֵנוּ חֲבָרִים.

וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּיֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ל"ד) שֶׁצְּרִיכִים לְקַבֵּל אֶת הַנִּקְדָּה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּדִי לְהִתְעוֹרֵר עַל יְדוֹ, וְלָכֵן מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים לְהִתְחַבֵּר אֶל אֶחָד שֶׁיִּכּוֹל לְהַשְׁפִּיעַ גַּם בּוֹ אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכַמּוּבָן שְׁמִי שְׂיֹתֵר בְּקֵי בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּמְדַבֵּר יוֹתֵר מִרַבְּנוּ ז"ל, אֲלִיו רְאוּי לְהִתְחַבֵּר, אֲבָל אֲסוּר לַעֲשׂוֹת אֲלִיל מֵאַף אֶחָד, כִּי כָּלֵנוּ תְּלִמִּידִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל.

כַּמּוּבָן שֶׁאֶחָד שֶׁיִּגַע וְטָרַח בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה חֲמֻשִׁים שָׁנָה בְּדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל, הֵן בְּתוֹרָה, וְהֵן בְּתַפְלָה וְהִתְבּוּדָדוֹת, וְהֵן בְּשִׁקְיָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַד שֶׁסִּפְרָיו הִקְדוּשִׁים הֵם שְׁגוּרִים עַל פִּיו, בְּוֵדָאֵי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם. כִּי יִתְכַן שֶׁאֶחָד תִּינּוֹק בֶּן יוֹמוֹ שָׂרָק אֶתְמוֹל שֶׁלְשׁוֹם הַתְּקָרֵב וְכוּ', וְהַיּוֹם הוּא כִּכָּר מְנַהֵיג וְכוּ', וְעַלֵּיהֶם כִּנּוֹן רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּיֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"א) 'וַיֵּשׁ מְנַהֵיגִים שֶׁנִּקְרָאִים בְּשֵׁם רַבִּי, שֶׁלְמוּדָם מֵאֵלּוּ הַמוֹתָרוֹת. וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֲפֹלוּ לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמָן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵיהֶם, וְהֵם נוֹטְלִים גְּדֻלָּה לְעֲצָמָן, לְהִנְהִיג הָעוֹלָם. צְרִיךְ לְרְאוּת שֶׁלֹּא לְהִסְמִיךְ אוֹתָם, שֶׁלֹּא לְתַן לָהֶם תְּקֵף וְעוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְכַנְּיָם בְּשֵׁם רַבִּי. כִּי הֵם עֲצָמָן אֵינָם חֲיָבִים כָּל כָּף, כִּי יֵשׁ לָהֶם יֵצֵר הָרַע גְּדוֹל לְהִנְהִיג הָעוֹלָם,

אך צריך לשמר מאד, שלא לתן להם תקף ועז, כי אלו הנותנים להם תקף ועז ונסמכים על ידם שיהיו נקראים בשם רבי, הם עתידין לתן דין וחשבון וכו', עיין שם.

ובפרט חדשים מקרוב באו שהם בעצמם התקברו על ידי פלוני אלמוני או על ידי ספריו וכו', ומהפכים את הקערה על פיה וכו', ולא מתבישים לדבר על זה שקרב אותם אל רבנו ז"ל, ולוקחים את כל הגדלה לעצמם וכו', שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (בבא קמא צב): 'בירא דשתי מנייה לא תשדי ביה קלא'; וכן הוא במדרש (במדבר רבה פרשה כב, סימן ג): 'בור ששתית בו מים אל תזרק בו אבנים'.

ולכן עליך לדעת את הכלל שפלנו חברים ותלמידים אצל רבנו ז"ל, ואיש את רעהו יאמר חזק, ואסור לקחת את הגדלה לעצמו, כי הגדלה והכבוד שייכים רק לרבנו ז"ל, ובדאי מי שקרב אותי אל רבנו ז"ל ועדין מחזק ומעודד ומשמח אותי בדרכי רבנו ז"ל, ומדריך אותי ללכת בעצותיו הקדושות, בודאי לו מגיע כל הכבוד.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שיהיו השלום והאהבה בין אנשי שלומנו היקרים, כי בפרוש גלה לנו (חיי מוה"רן סימן רצב): 'העולם ראוי שיתמהו עצמן על אהבה שבינינו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכו.

אני נשואה כבר שבעה חדשים ועדין לא נפקדתי בהריון

שאלה:

מאת דינה: שלום כבוד הרב. אני מאחלת לכבודו רפואה שלמה במהרה ושינצח שוב לבוא ליבנאל לשבתות במחיצתכם.

אָנִי נִשׂוּאָה כָּבֵד שְׂבָעָה חֲדָשִׁים וְאֲנִי מִתְפַּלֶּלֶת בְּכָל יוֹם לְזָכוֹת
בְּזֶרַע שֶׁל הַיָּמָא, אַךְ עֵדִין לֹא נִעֲבִיתִי. אֲנִי יוֹדַעַת שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת
בְּשִׂמְחָה כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה וְשֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה אֶךְ וְרַק
בְּטוֹבֹתַי, אֲבָל נוֹרָא קִשָּׁה לִי וְאֲנִי בּוֹכָה וְנִכְנָסֶת לְעַצְבוֹת. אֲנִי
מִבְקֶשֶׁת אֶת עֲצוֹתָ שֶׁל הָרַב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר שֶׁלַח כ"ג סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל דִּינָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאוֹת חֵן לָךְ עַל הַתְּפִלוֹת שֶׁאַתְּ מִתְפַּלֶּלֶת עַל רְפוּאָתִי וְהַחֲלָמָתִי
הַמְהִירָה, יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁכָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁלָּךְ תִּתְקַבְּלֶנָה
לְרַחֲמִים וְלִרְצוֹן לְפָנַי אֲדוֹן כָּל.

חֲסִדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהִתְחַתְּנָתְּ בְּסִימָן טוֹב וּבִמְזַל טוֹב, אֲבָל אֵל
תִּשְׁכַּחֲי - זֶה בְּסֵדֵךְ הַכֹּל שְׂבָעָה חֲדָשִׁים, וְאֵיךְ אֶת רוֹצֵה כָּבֵד שִׁיְהִיו לָךְ
יְלָדִים וְכוּ? צְרִיכִים לְחִכּוֹת קִצְתָּ וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאי לֹא יַעֲזוֹב
אוֹתְךָ, רַק תִּרְגְּלִי אֶת עֲצֻמְךָ לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּלְבַקֵּשׁ
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי מָה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דָּבָר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל, וְאִסּוּר
לְהַתִּיאֵשׁ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאַפֵּן.

בּוֹדֵאי יְהִיו לָךְ יְלָדִים וְאֵל תִּכְנָסִי בְּלַחֲץ, הַתְּאֲזְרִי בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת
שֶׁאֵין מִדָּה יוֹתֵר יְפָה מִמֶּנָּה, וְאַפְלוּ שֶׁזֶה בֹּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קִשָּׁה, זְכָרִי
מָה שֶׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְּדוּשׁ (אֲבוֹת ה, כב): 'לְפִנּוּם צַעֲרָא אֲגָרָא', וְדַעֲי לָךְ
כְּשֶׁאֲשֶׁה עוֹצֵרֶת עֲצֻמָּה לֹא לְכַעַס וְכוּ, אֲפְלוּ שֶׁהִיא נִמְצָאֶת בְּמִדּוֹר
הַקְּלָפוֹת וְכוּ, בְּזֶה הִיא עוֹלָה עַד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שֶׁהִיא בְּטִלָּה לְגַמְרִי
אֵל הָאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת וְלֹא לְהַכְנִס
בְּכַעַס, שֶׁבְּדִרְךָ כָּלל בֹּא מְגֵאוֹת וַיִּשׁוֹת. אֲשֶׁה צְרִיכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצֻמָּה
כָּל כְּלָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשִׁלָּא תַהֲיָה לָהּ שׁוֹם תְּרַעַמַת עַל בַּעֲלָהּ, כִּי

האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב, כג): "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת".

ולכן אשרי האשה שקנתה לעצמה את מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הכל, ומתחזקים לאהב אחד את השני, שאז השכינה תשרה בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך שתפקדי בזרע של קימא, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכז.

האם כדאי לבדוק אצל רב מקבל האם השדוך שלי מתאים לי?

שאלה:

מאת לאה: שלום וברכה לכבוד הרב שליט"א. ברצוני לדעת האם כדאי לזוג שנמצא בשדוך לבדוק אצל רב מקבל אם הם מתאימים לפי השמות שלהם?

אני שואלת משום שבבעבר היה לי שדוך שהרגשנו שאנחנו מתאימים, אבל רב מקבל אחד אמר שאין בינינו התאמה ובטלנו את השדוך, ופעם אחת היה לי שדוך שלא התאים לי מבחינה רוחנית, והמדות שלו לא היו טובות בכלל, אך הרב המקבל אמר שכן יש התאמה בינינו.

האם אני צריכה להתיחס למה שאותו רב אומר, או שכדאי להתרחק מכל הענין הזה ולא ללכת יותר לבדוק התאמה לפי שמות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל לאה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין לבדוק שמות בשדוף וכו', אין בזה שום ענין, וחדשים מקרוב באו וכו', ומבלבלים את המח לבני הנעורים וכו'. העקר מה שצריכים לחפש בכך הזוג הוא המדות, כי אם יש לבחור או לבחורה מדות טובות, זה שיה יותר מהכל, ואם אין לאדם מדות טובות, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז) שאחד יכול להיות חיה בצורת אדם, כי אם אין לאדם מדות טובות ואין לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, הוא פרא אדם, והוא מפקר לכל דבר וכו'.

ולכן העקר בשדוכים שצריכים לחפש אחר מדות טובות, ואם יש מדות יש כבר הכל, והרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע אמר שעד גיל שמונה עשרה יכולים לשנות את המדות, ואחר כך מאד מאד קשה, ולכן לא בחנם שרבנו ז"ל נתן לנו מתנה את 'ספר המדות' שעל ידו יכולים להגיע לכל המדות הטובות שבעולם.

ולכן לא כדאי להתבלבל וללכת אצל פלוני או אלמוני וכו', שאין לזה שום מקור, טוב מאד ללכת אל רב ירא שמים ובעל שכל גדול, שהוא ידריך אותך ויבדק אם זה בחור רציני או לא, ויבחן את המדות שלו, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תכח.

על מה חשוב לשים דגש בחנוך בנות בגיל שלוש?

שאלה:

מאת רפאל: שלום כבוד הרב ורפואה שלמה בקרוב. ברצוני לשאול: על מה חשוב לשים דגש בחנוך בנות קטנות בגיל שלוש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רפאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים לשמר מאד מאד לא להשאיר בנות קטנות בבית עם זרים, כי זה מאד מאד מסכן וכו', ובפרט היום שיש כל מיני חולים וכו', וסוטים וכו', וצריכים להקפיד כבר מהגיל הזה שלא ישאירו בבית את הבנות עם בנים באותו גיל וכו', כי היום הכל הפקר וכו', ולכן הבנות צריכות שמירה, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה פרשה יא, סימן ה) "וישמרו" – בבנות, שצריכות שמירה. וזה מתחיל כבר בגיל הזה, אבל הכל צריך להיות עם שכל וחקמה, ולא להגזים, כי לכל דבר יש גבול, אבל צריכים עין פתוחה ולשמר מאד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תכט.

**כָּבֵר תְּקוּפָה אֲרָכָה אֲנִי סוֹבֵל מַחְלומוֹת מַפְחִידִים
וּמִתְעוֹרֵר בְּבִהְלָה**

שאלה:

מאת יואב: שלום לצדיק ורפואה שלמה. כָּבֵר תְּקוּפָה אֲרָכָה יש לי חלומות מפחידים ואני מתעורר בבהלה ובצעקות. מה אפשר לעשות בענין?

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר שלא כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יואב, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון - אתה צריך לבדוק את המזוזות בביתך אם הן כשרות או לא, כי על פי רוב כשאין לאדם מזוזות כשרות, הוא חולם חלומות רעים.

מה טוב ומה נעים כשלומדים לפני השינה אנגדות חז"ל כגון 'עין יעקב', וכן 'לקוטי מוהר"ן', וזה שומר את האדם בעת השינה.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות חלום סימן ד): 'על ידי הדבור רע על איזה צדיק מת, מראין לו חלומות מבהלין'; וכן אמר (שם סימן ג): 'הצנוע בבית הכסא חלומותיו מישבין עליו'.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל רע, העקר תקפיד לקרא קריאת שמע שעל המטה כפי גסח האריז"ל, וזה יטהר אותך מהכל, ותזכה למחשבות נקיות, וחלומות מישבים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תל.

ידוע שבמעמד ברית מילה נמחלים העוונות. מדוע אינני מרגיש כך?

שאלה:

מאת לירון: שלום וברכה. תמיד הצדיק מעורר את אנשי שלומנו על השתתפות במעמד ברית מילה, שבה נמחלים העוונות לכל המשתתפים. אני מאמין שבאמת זה ככה, אבל אני לא מבין דבר אחד: למה אני לא מרגיש את מציאות השם יתברך לאחר הברית? הרי העוונות שלנו הם המדילים בינינו לבין השם יתברך, ואחרי הברית כשאני נקי מעוונות, גם אז אני לא מרגיש את האלקות. מדוע? אשמח לקבל תשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל לירון, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שנמצא בעת ברית מילה, שאז אליהו הנביא נמצא, ונתפפרים לו כל עוונותיו, וזה ברור כשמש.

ולכן אשרי מי שמהדר להיות בכל פעם כשיש ברית מילה, ועל ידי זה נכון לבו יהיה בטוח שימחלו לו כל עוונותיו, ובפרט בעת הברית ראוי אז להתבודד ולבקש ממנו יתברך כל מה

שְׁצָרִיכִים בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת בְּעַת שְׁהִתִּינוּק בּוֹכָה, שְׂאֵז הוּא עַת רְצוֹן גְּדוֹל בְּשָׁמַיִם, וְיִכּוּלִים לַפְּעַל אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּל מֵה שֶׁרַק רוֹצִים, וְזֶה בְּדוּק וּמְנַסָּה.

כְּדֵי לְהַרְגִישׁ אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַל זֶה צְרִיכִים יִגִּיעָה רַבָּה וְטָרְחָה גְּדוֹלָה שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים שֶׁל שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׁיִזְכֶּה לִישׁוּב הַדַּעַת, וְלֹא יִהְיֶה יוֹתֵר מִבְּהַל וּמִבְּלָבֵל וְכוּ', וְכִמּוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן נא) אוֹ שְׁצָרִיכִין לָזֶה רַחֲמֵנוֹת מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אוֹ יִגִּיעוֹת וְעִבּוּדוֹת אוֹ שְׁצָרִיכִין שְׁנִיָּהֶם - שְׁתִּהְיֶינָה לוֹ יִגִּיעוֹת גְּדוֹלוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְגַם רַחֲמֵנוֹת מֵאֵתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, קִדְּם שְׂזוֹכִים שְׁיַעֲמָדוּ וְיִשְׁקָטוּ שְׁמָרֵי הַמַּחַם לְמַטָּה עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם, וְיִהְיֶה הַכֹּל שְׁוֶה אֲצֵלוֹ (מְשַׁלֵּי ו, כב) "בְּהִתְהַלְכָךָ תִּנְחָה אוֹתָךְ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמָר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲךָ" הֵינּוּ שֶׁהַכֹּל שְׁוֶה, וְאִין שׁוֹם חִלּוּק בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין הַקֶּבֶר וּבֵין הָעוֹלָם הַבָּא. כִּי "בְּהִתְהַלְכָךָ תִּנְחָה אוֹתָךְ" - הַתּוֹרָה, וְכֵן "בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמָר עֲלֶיךָ" - שְׁשֵׁם בְּשִׁכְבְּךָ בְּקֶבֶר שֵׁם גַּם כֵּן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְהַתּוֹרָה, וְכֵן "וְהִקִּיצוֹתָ" - לְעוֹלָם הַבָּא וְכוּ' (אֲבוֹת ו, ט) כִּי מֵאַחַר שְׂאִין לוֹ שׁוֹם תִּאֲוָה וְרְצוֹן כָּלֵל לְשׁוֹם דְּבָר רַק לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְלְהַתּוֹרָה נִמְצָא שֶׁהַכֹּל שְׁוֶה אֲצֵלוֹ, בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה, בֵּין בְּקֶבֶר, בֵּין בְּעוֹלָם הַבָּא, בְּכֹלֵם הוּא דְּבוּק רַק בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וּבַתּוֹרָה.

כִּי מִי שְׁמַקְשֵׁר בְּעוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ חִלּוּק בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא רַחֲבַת יָדַיִם וּבֵין הַקֶּבֶר שֶׁהוּא מְקוּם צַר, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, אֲבָל מִי שְׁנִזְדַּבֵּךְ מֵחֻוֹ וְאִין לוֹ שׁוֹם שְׁמָרִים בְּמַחַ הַכֹּל שְׁוֶה אֲצֵלוֹ, אֲבָל כְּמוֹכֵן עַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה יִגִּיעוֹת וְטָרְחוֹת שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים, וְלִהְיוֹת מְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי,

שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תלא.

אנו רוצים לקבל את ברכת הרב להקמת 'היכל הקדש' בטירת הכרמל

שאלה:

מאת אברהם: שלום למוהרא"ש הקדוש. אנו מעונינים לקבל את ברכת הרב לפתח מרכז רוחני 'היכל הקדש' להפצת תורתו של רבנו בעיר טירת הכרמל. יש לנו כבר מדרשה עם חמש עשרה בנות שבאות בכל שבוע ושומעות שעורים, ועכשו אנחנו רוצים להקים מרכז לגברים שיבואו ויתקרבו לדרך של רבנו. האם הרב מיעץ לנו לעשות זאת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הלואי שתזכה לפתח 'היכל הקדש' בעיר טירת הכרמל, כי רבנו ז"ל רצה שבכל מקום יפתחו אנשי שלומנו בית הכנסת על שמו, ומובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נט) שהצדיק האמת בונה 'היכל הקדש' ובזה הוא מקרב רחוקים, וכדי להיות מחסן וכו', כדי שלא יכנס בו הרע של אלו שחוזרים עכשו מהטמאה וכו', צריכים הרבה להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, לבקש ולהתחנן אליו יתברך שיצלח בדרך, וידבר הרבה עמו יתברך בהתלהבות הלב, ועל ידי

זה בוערת בו תבערה עצומה ואש חזקה אליו יתברך, ובאש הזו הוא שורף את כל הקלפות שרוצות להתאחו בו.

ולכן מה טוב ומה נעים שכל אחד מאנשי שלומנו היקרים בכל כדור הארץ איפה שרק גר, שיפתח 'היכל הקדש', כדי לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם.

העקר רק להחדיר בכלם שמחה עצומה, ולשמח עם נקדת היהדות, שאין למעלה מזה, כי השמחה הזו שאדם שש ושמח שלא עשני גוי, זה עולה על כל השמחות, ובני אדם לא קולטים את מעלת השמחה ששמחים עם נקדת יהדותו, עד כדי כך שמובא מהרב הקדוש רבי צדוק הכהן זי"ע בספרו (פרי צדיק חג השבועות - אות יג) שפעם אחת דלג הרב הקדוש מבארדיטשוב זי"ע בברכת השחר את הברכה "שלא עשני גוי", וכששאלו לו על זה, השיב שבקומו ממטתו בזה היום, היה לו שברון לב מאד, ולא היה לו במה לחזק עצמו, עד שעלה על דעתו שעל כל פנים תולדתו היא מצד שרש קדשת ישראל, וברך בשמחה רבה את הברכה "שלא עשני גוי", ובזה השיב את נפשו, ובשביל זה דלג וחסר עכשו את הברכה, וצריכים להחדיר שמחה בנפש השומעים דבריו, ואז נכון לבו יהיה בטוח שיצליח עמהם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תלב.

עברתי לידה טראומטית, וקשה לי לחשב על הריון נוסף

שאלה:

מאת נועה: הלידה האחרונה שלי הייתה לידה טראומטית. אני רוצה להביא עוד ילדים בעזרת השם, אך הפחד מהחוויה חוזר ומשיתק אותי ואינני מצליחה להתגבר עליו. איך אוכל לאזור אמיץ ולהיות רגועה ובטוחה בהריון ובלידה הבאים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל נועה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שזה דבר טבעי שאשה עוברת פחדים גדולים וכו' בעת לידה, כמו שמצינו (נדה לא): 'שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי: מפני מה אמרה תורה יולדת מביאה קרבן? אמר להן בשעה שנורעת לילד קופצת ונשבעת שלא תזקק לבעלה, לפיכך אמרה תורה תביא קרבן' [כמובן שאחר כך היא מתחרטת למה הצרכה להשבע, ובשביל זה היא צריכה להביא קרבן].

רואים מזה שזה הטבע הבריא שבעת לידה כל אשה עוברת פחדים גדולים וטראומה וכו' וכו', אך יש נשים שמתחזקות תוך ומיד, ויש נשים שנוכנסות בלחץ ובפחד וכו', ולכן יש מאמר החכם שאמר "מה שיעשה הזמן לא יעשה השכל".

ולכן אל תפנסי בלחץ, את תעברי את זה וכו' ועוד תצחקי שהיית כל כך בלחץ וכו'.

רק תתחזקי מאד להיות בשמחה, כי השמחה זו ההצלחה של האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א): 'מי

שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ולכן אם את רוצה להצליח בחייה, תשתדלי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, ואף שאני יודע שזה מאד מאד קשה לך להגיע לשמחה מרב הבלבולים שעוברים עליך וכו' וכו', עם כל זאת הכריחי את עצמך להיות בשמחה, ותראי שתהיה לך הצלחה בחיים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש עליך שתצליחי בכל אשר תפני.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תלג.

**אח של בעלי חוגג בר-מצוה לבנו בארוע מערב.
מה לעשות?**

שאלה:

מאת אריאלה: לכבוד מוה"ר א"ש הקדוש. ברוך השם בעלי ואחיו זכו להתחזק ולהתקרב אל הצדיק, אך יש אח אחד שבחר בדרך חיים אחרת. אותו האח עורף בר-מצוה לבנו, והארוע הולך להיות מערב. מצד אחד ברור וידוע לנו שזה לא טוב, ובעלי ואחיו רוצים לשבת בנפרד, אך מצד שני ישנו האח בעל השמחה שלא מבין, ולעתים גם נעלב כשאחיו עושים דברים שנראים לו 'קיצוניים'. גם ההורים לא מבינים ולעתים כועסים על זה.

מה עלינו לעשות: האם ללכת לארוע בתקוה למצוא שלחן פנתי שיהיו בו בני המשפחה בלבד, או לבקש מראש שיארגנו לנו שלחן נפרד מאחורי מחיצה? אנו רוצים לדעת מה דעת הצדיק בכלליות ומה דעתו בפרט על מקרה ספציפי זה. חשוב לי לציין: לאחר שאחד האחים דבר עם בעל השמחה,

הוא אמר שהוא ישים מחיצה, אך אנו יודעים שזה מצער אותו, ובעלי לא כל כך רוצה להבדל מאחרים ולהראות שונה. לתשובת הצדיק אודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל אריאלה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

לא כדאי לעשות מריבות ומחלוקות וכו', בשביל דברים כאלו וכו'. לצערנו הרב עקרו את היהדות והיראת שמים והאמונה מאחינו בני ישראל וכו', ותהלה לאל לאט לאט מאות ואלפים ורבבות חוזרים וחוזרות בתשובה.

ולכן לא כדאי לעשות מריבות ופרודים בין המשפחות וכו', הינו בנייכם וביני אלו שעדיין לא טעמו טעם יהדות, כי אם הולכים אתם בדרך קיצונית, לבסוף כל היהדות נעשית שנואה בעיניהם וכו', ומתרחקים יותר וכו', ומה גם שנעשה קרע במשפחה יותר ויותר.

ולכן עצתי אמונה להתישב בדעתכם: כמה זמן לוקחת חתנה או בר-מצוה? שלוש או ארבע שעות וכו', האם בשביל זה כדאי לעשות את כל המחלקת והמריבות? ומה גם שאחר כך נעשים שונאים אחד לשני ולא יכולים למחל למה ערבבת והרסת לי את השמחה שעשיתי? החכם עיניו בראשו וכא אל השמחה של אחיו או גיסו או שאר קרובי המשפחה, ואף שרואה שהכל מערב וכו', הוא נכנס ויוצא וכו', העקר שיראו אותו שהוא נמצא שמה, ומדבר עם דוד זה וכו', עם גיס זה וכו', ובעת הרקודים הוא בחוץ שואף אויר וכו', וכך אף אחד לא יכול לטען שהוא ערבב והרס לו את השמחה וכו'. בשביל סך הכל כמה שעות לא כדאי לעשות מריבות בין המשפחות וכו', ואם מתנהגים ככה, בקרוב מאד כלם יחזרו בתשובה, וזה ברור כשמש.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתמיד תהיינה שמחות בין נשמות ישראל, וכלם יחזרו בתשובה שלמה, ויהיה השלום נמצא ושרוי בין עם ישראל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (עקצין ג, יב) לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כט, יא): "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה זכרך את עמו בשלום".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תלד.

**אני רוצה להתחתן, אף חושש,
כי אינני יודע כיצד נתפרנס**

שאלה:

מאת נתי: לכבוד הצדיק היקר אני שולח לך ברכת רפואה שלמה ורק בריאות, ושתגיע ליבנאל בעזרת השם! יש לי חברה, שבינו חוזרים בתשובה ביחד, ורוצים להקים ביחד בית קדוש. אני עובד, אך המשכורת שלי לא מספיקה כדי לממן את החתונה, וכדי לפרנס את הבית אחרי החתונה. אני יודע שאסור לנו להתמהמה, אבל אני לא מוצא עבודה שתביא מספיק פרנסה עבורנו. נשמח לקבל את העצה של הרב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל נתי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי
מההירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה
לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אתה צריך לדעת שאסור להסתובב ככה סתם עם חברה וכו',
צריכים להתחתן ולבנות בית נאמן בישראל, ופרנסה נותן הקדוש-
ברוך-הוא, כמאמרם ז"ל (תענית ח): 'דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי
הוא דיהיב' - כשהקדוש-ברוך-הוא נותן שבע, הינו פרנסה, לחיים
הוא נותן, שמשם נובע הפתגם "מאן דיהיב חיי יהיב מזונא" - מי
שנותן את החיים הוא נותן את הפרנסה.

ולכן תעשו כבר תכנון על יום חתונה, ואל תחכו כלל, העקר
תהיו שניכם שמחים ועליזים, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם להתחתן
מה שיותר מהר בקדשה ובטהרה, ותתברכו ממנו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תלה.

האם גם בדורנו יש צדיקים בעלי רוח הקדש?

שאלה:

מאת אמיר: קראתי הרבה ספרים על צדיקים בעלי רוח
הקדש, שיכלו לראות דברים שכן אדם רגיל לא מסוגל לראות.
האם יש צדיקים כאלו גם בדורנו? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר שלח כ"ד סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אמיר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש פתגם "מי ש'יודע - אינו מדבר, ומי שמדבר - אינו יודע",
ולכן למה אתה צריך לשאול שאלות כאלו שזה נסתר ונעלם מעיני
כל?

תכניס בדעתך אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל
לכל אלקות גמורה הוא, ובמחשבה זו תמיד תלה, וזה יטהר אותך
מהכל, כי כשבר ישראל רק חושב ממנו יתברך, על ידי זה נדבק
באין-סוף ברוך-הוא, ונצול מכל רע.

אשרי האדם שזוכה להכניס במח מחשבתו תמיד אשר אין
בלעדיו יתברך כלל, ומציר לפניו איך שהכל לכל הוא אור האין-סוף
ברוך-הוא, והוא נמצא בתוך האור אשר אין עוד תענוג כתענוג הזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תלו.

**הבן שלנו בדכאון עמוק,
ואנו חוששים מאד שהוא יפגע בעצמו**

שאלה:

מאת יונתן ודקלה: לכבוד מוהר"א ש"ש הקדוש. ראשית אנו מתפללים ומאחלים לך רפואה שלמה.

אנו הורים לילד בן עשרים ושש, ואנו פונים אליך לבקש את עצתך וברכתך: לפני חמש שנים בננו סיים את הצבא, ומאז הוא לא מוצא את מקומו ולא הולך לו בשום דבר, אם זה בעבודה, במציאת הזוג ובחברה. הוא מאד מאמין, והיה אצלך ביבנאל כמה פעמים, ואף זכה להיות באומן. הוא הולך לשעורי תורה כמעט בכל יום ושומר שבת. גם אנחנו היינו אצלה, ואנחנו משתדלים לנסע לקברות צדיקים ולרבנים, אף שום דבר לא מתקדם, כאלו נסתם הכל.

הילד נמצא בדכאון ובמרה שחורה ואין לנו בבית ימים שקטים, לא בשבתות ולא בחגים, חוץ מימים שהוא לפעמים עושה טובה ובמאמץ עילאי משתדל להיות רגוע. כבר כמה פעמים הוא אמר שהוא רוצה למות, ואנו חוששים מאד שלא ינסה לפגע בעצמו. אנו מבקשים את עצתך וברכתך בהקדם האפשרי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יונתן ודקלה שיחיו.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

תשואות חן לכם על התפלות שאתם מתפללים על רפואתי

והחלמתי המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלכם תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אני מאד מבקש אתכם שתלכו אתו אל רופא, והוא יתן לו כדורים וכו', כי זה ענין של פקוח נפש, והיום על ידי רופא ממחה בתחום הזה, יכולים לרפאות את המחלה הזו וכו', ואל תזניחו את זה כרגע. הן אמת שאני מבין את רגישות הענין וכו', ושאתם מתבישים וכו', אך קדם כל, אף אחד לא צריך לדעת שהלכתם אתו אל רופא, והדבר השני אתם צריכים להסתכל מה שטוב לבן שלכם, לא מה שטוב לכם או לזולת, ולכן עצתי שתגשו אל רופא שנותן כדורים, כי היום יש תרופה לזה, רק תשתדלו לפעל אצלכם ללכת אל רופא, כי בדרך כלל הורים לא יכולים לפעל אצל עצמם, ואומרים: "מה? הבן שלי יקח כדורים? הבן שלי ילך אל רופא?" וכו', אבל אתם מכרחים להציל אותו, וכמוכן בזה אתם מצילים גם אתכם ואת כל הבית.

ולכן אל תהססו לרגע, אתם מכרחים לקחת אותו רק אל רופא ממחה.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתהיה לו רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ותכנס השמחה בתוך הבית שלכם, רק אל תתנפלו עליו ואל תעשו עליו בקורת, רק ללכת בדרך חכמה כדי שלא ישבר יותר.

הכפל הדבר, אתם צריכים לפעל אצלכם יותר ממה שאתם צריכים לפעל אצל הבן, כי בדרך כלל ההורים לא רוצים להודות שיש בעיה וכו', וקשה להם להתמודד עם זה וכו', ולכן תפעלו אצלכם ותבינו שהוא צריך לגשת אל רופא בדחיפות מאד.

המאחל לכם שבת שלום...

תלז.

**אני לא מצליח לשמור את העינים.
איך מתגברים על היצר?**

שאלה:

מאת דוד: לצדיק מיבנאל שלום רב. אני מאחל לך שהשם יתברך ישלח לך בריאות. אני חוזר בתשובה ומתמיד בלמוד תורה כבר שנה וחצי, אף אני לא מצליח לשמור על העינים ולמנוע את עצמי מלהסתכל על נשים ולהרהר... איך מתגברים על היצר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דוד, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בפרשת השבוע יש לנו אזהרה בתורה הקדושה (במדבר טו, לט):
"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם",
פרש רש"י: לב והעינים הם מרגלים להגוף, ומסרסרים לו את העברות
(תנחומא שלח טו), וכן אמרו חכמינו הקדושים (לקוט ישעיה תמה): העין
רואה והלב חומד והגוף עושה את העברות.

נמצא שכל העברות מתחילות עם העינים, וכך אמרו חכמינו
הקדושים (סוטה ח): 'אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות',
ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פ"ק א' הלכה ה) 'לבא ועינא
תרין סרסורא דחטאא, אמר הקדוש-ברוך-הוא, אי זהבת לי לבא
ועינא, אנא ידע דאת לי' [הלב והעינים הם שני סרסורי חטאים,
אומר הקדוש-ברוך-הוא אם אתה נותן לי את הלב והעינים, אני יודע
שאתה שיך לי].

וכן אמרו (במדבר רבה פרשה י, סימן ב) מה ראה הקדוש-ברוך-הוא לשאול מישראל הלב והעינים שיהיו אחריו? לפי שהעברה תלויה בהם, העינים רואות את הזונה, והלב מהרהר אחריה וכו', עד שבא וחוטא בעברות חמורות.

הרי שלף לפניך חמר העוון של הסתכלויות בנשים, ובאמת מי שרגיל להסתכל בנשים, סימן שיש לו בעיה נפשית, כי כך כתוב (דברים כח, לו): "והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה", כי מי שלא שומר על העינים שלו נעשה משגע ממש פשוטו כמשמעו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן לו): שרב המשגעים משתגעים רק מחמת תאות נאוף.

ולכן אתה מוכרח לקחת את עצמך בידיך, להפסיק להסתכל על נשים, כי זה פשוט שגוען שנדבק באדם וכו', ואנשים כל כך נטרפה דעתם בחטא הזה וכו', עד שחושבים שאף פעם לא יוכלו לצאת מההרגל הרע הזה וכו', כי באמת זה שגוען וטרופ הדעת ומחלה וכו', להסתכל על כל אשה שעוברת ברחוב, ולכן אם אתה רוצה לחזור בתשובה, עליך לדעת מה שמוכא מצדיקים על הפסוק (בראשית לח, כא): "איה הקדשה הוא בעינים" - איפה אתה מוצא קדשה באדם? בעינים. אם אדם שומר על עיניו, בידוע שהוא איש צדיק וקדוש, ולהפך אם אדם יש לו עינים מלכלכות שצריך להסתכל על כל אשה וכו', ועל כל דבר שמביא לידי הרהור, סימן שהוא מזהם ופגום מאד, ולכן תראה לחזור בתשובה ולקבל על עצמך להפסיק להסתכל על נשים, שזה פשוט שגוען.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תלח.

קִשָּׁה לִי מֵאֵד לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד בְּמָקוֹם עֲבוּדָה אַחַד

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת גּוֹלָן: לְכַבוֹד מוֹהֲרָא"ש. רֵאשִׁית כָּל רְפוּאָה שְׁלִמָּה בְּתוֹךְ כָּל שָׂאָר חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. רְצִיטִי לְהַתְיַעַץ אֶתְכֶם: בְּתִקּוּפָה הָאֲחֻרֹנָה עוֹבְרִים עָלַי הַרְבֵּה בְּלִבּוֹלִים וְקִשָּׁה לִי לְקַבֵּל הַחֲלָטוֹת. בְּנוֹסָף קִשָּׁה לִי לְהַתְמִיד וּלְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד הַרְבֵּה זְמַן בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה. עֵקֶר הַבְּעִיָּה הִיא שִׁישׁ לִי קִשָּׁה רַכּוּז וְקִשָּׁה לִי לְקַלֵּט דְּבָרִים מְסֻיָּמִים, מֵה שֶׁמְקִשָּׁה עָלַי בְּעֲבוּדָתִי וְגוֹרֵם לִי לְלַחֵץ, בְּפֶרֶט שִׁישׁ לִי בּוֹס עַל הָרֵאשׁ. רְצִיטִי לְדַעַת הָאֵם יֵשׁ עֲצָה לַבְּעִיָּה. תּוֹדָה וְכָל טוֹב.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבָּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר שְׁלַח כ"ה סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל גּוֹלָן, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תּוֹדָה עַל הַתְּפִלוֹת שְׁאַתָּה מְתַפְּלֵל עַל רְפוּאָתִי וְהַחֲלָמָתִי הַמְּהִירָה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁכָּל הַתְּפִלוֹת שְׁלָךְ תִּתְקַבְּלֶנָה לְרַחֲמִים וְלִרְצוֹן לְפָנַי אֲדוֹן כָּל.

אֵתָּה צְרִיף לְהַבִּין שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם זֶה רַק מַחֲמַת חֲסָרוֹן הַשְּׂמֻחָה, וְלִכֵּן לֹא בְּחִנָּם שָׂרַבְנוּ ז"ל הַזְּהִירָנוּ כָּל כָּף עַל שְׂמֻחָה, עַד שֶׁאָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן כד): 'מִצְוָה גְּדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה תְּמִידָה, וּלְהִתְגַּבֵּר לְהִרְחִיק הַעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה שְׁחוּרָה בְּכָל כּוֹחַ, כִּי כָּל הַמַּחְלוֹת הַבָּאוֹת עַל הָאָדָם הֵן רַק מַחֲמַת קְלָקוּל הַשְּׂמֻחָה'. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשְׂמֻחָה, וּחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תַּנְחֻמָּא שְׁמִינֵי ב) 'לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמֻחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם,

לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם'.

ולכן יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו בתמימות ובפשיטות גמורה, כי מה שאין האדם מתחזק לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא מפני שנופלים על לבו עצבות ומרירות ודכאון, אבל תכף ומיד כשמכריח את עצמו להיות בשמחה, אזי נפתח לבו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא.

נמצא שזו העצה לכל אדם שנמצא במקווי סתום וכו', ושבור כחרס הנשבר מרב הצרות שעוברות עליו וכו' - להכריח את עצמו בכל הכחות להיות בשמחה, ולהרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי שמחה והתבודדות זה יסוד היסודות בחסידות ברסלב, מצד אחד צריכים להיות בשמחה עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, ועל זה צריכים למסר את נפשו ממש, כי כפי פגעי ומקרי הזמן שעוברים על בני אדם, מאד מאד קשה להיות בשמחה, כי טבע של אדם שהוא נמשך תמיד אחר העצבות והעצלות. ולכן צריכים למסר את נפשו להיות בשמחה. ומצד שני להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו ולבקש כל מה שהוא צריך בגשמיות וברוחניות, ואז יזכה לישוב הדעת ולא יחיה תחת לחץ תמידי, ולא יפחד מאף אחד, ויהיה בן חורין אמתי.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתקבל את הדברים האלו בתמימות ובפשיטות, ואז תגאל מכל הצרות שעוברות עליך.

המאחל לך שבת שלום...

תלט.

חלמתי כבר ארבע פעמים על מלאך המות. מה זה אומר?

שאלה:

מאת עליזה: כבר מספר ימים אני חולמת חלומות מוזרים מאד. באחד החלומות חלמתי שהייתי בחדר עם הרבה אנשים מסביב, ובא אלי מלאך המות והראה לי מישהו באצבעו ושאל אותי: "אני עומד לקחת את הנשמה שלו. מה דעתך?" ולא החזרתי לו תשובה. חלמתי את החלום הזה כבר ארבע פעמים, והתעוררתי מפתחת ומדאגת שיקרה לי או לבני משפחתי משהו לא טוב. מה אומר החלום הזה? ומה עלי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל עליזה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון כשיש חלומות מבהלים וכו', צריכים לבדוק את המזווזות אם הן כשרות או לא, והדבר השני צריכים לזכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נה.): 'כשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים', ואמרו חכמינו הקדושים (שם): 'אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו'.

ולכן יכול מאד להיות שאת חושבת מזה כל היום ומפחדת מהמות וכו', וזה מה שאת חולמת.

ולכן תהיי רגילה לפני שאת הולכת לישון לקרוא קריאת שמע שעל המטה, שזה לוקח סך הכל כחמש דקות, וזה ישמר אותך מאד

מכל רע, כמאמרם ז"ל (ברכות ה.) אמר רבי יצחק כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאלו אוהו חרב של שתי פיות בידו, שנאמר (תהלים קמט, ו) "רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם", ואמרו (שם) כל הקורא קריאת שמע על מטתו מזיקין בדלין הימנו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות גאווה סימן יט): 'מבהילין את האדם בחלומות, כדי להסיר ממנו גאווה שקועה שהוא מכסה ממנו שאינו מכיר בה'; וכן אמר (שם אות חלום סימן ד): 'על ידי הדבור רע על איזה צדיק מת, מראין לו חלומות מבוהלין'. ולכן תשתדלי מאד לחזר בתשובה, ומהיום להקפיד על אמירת קריאת שמע שעל המטה, וכן שהמזוזות תהיינה בדוקות, ואז לא יחסר לך שום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך שבת שלום...

ת.מ.

**אני לומד בישיבה אף הורי עדין חלוניים.
כיצד משפיעים עליהם שיחזרו בתשובה?**

שאלה:

מאת דניאל: שלום לכבוד הצדיק. אני בחור שלומד בישיבה חסידית בבני ברק. חזרתי בתשובה בגיל שתים עשרה, ומאז התקרבתי לדרך הבעל-שם טוב הקדוש ואני נמנה על חסידות מסימת. התקרבתי לחסידות הזו כי אני מתחבר אליה וגם משום ששרשי המשפחה שלי באים ממנה. הורי עדין חלוניים והרבה פעמים יש לי אתם קצר וכוחים בעניני

הלכה והשקפה. כיצד אני יכול להשפיע עליהם שגם הם יחזרו בתשובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דניאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך מאד מאד לשמח שזכית לחזר בתשובה שלמה, ותשמח מאד בחסידות שאתה נמצא בה, ותשתדל לציית את הצדיק, והעקר להיות ירא השם אמתי, לירא ולפחד ממנו יתברך, לידע שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, ותמיד יהיה לפני עיניך שהוא יתברך מסתכל עליך וכו', ועל ידי זה תפול עליך יראת לירא ולפחד ממנו יתברך, שזו תכלית החסידות, שאדם צריך תמיד לזכר שהקדוש-ברוך-הוא מלא כל הארץ כבודו, ולא להסיח דעת ממנו, ולכן תשמח מאד מאד שהתקרבת אל חסידות מסימת, אבל תשתדל מאד לא להטעות את עצמך, כי איזהו חסיד? המתחסד עם קונו.

ובענין כבוד אב ואם וכו', דע לך שאפילו שההורים הם עדין רחוקים מתורה ומצוות, עם כל זאת אתה חייב לכבדם, ולא לבזותם מדוע אינם מתנהגים על פי ההלכה, כי מצוות כבוד אב ואם, זה מהחמורה שבחמורות, ואמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פרק כו) 'כל העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם'; ואמרו (פסיקתא רבתי): 'חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת אמך'; ואמרו (קדושין ל:): 'שלשה שתפין הן באדם, הקדוש-ברוך-הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש-ברוך-הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני'; רואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא, בזה מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא.

ולכן בן שחזר בתשובה וההורים עדין לא, אסור לבן להעיר

להורים כלום מצד כבוד אב ואם, אלא הוא צריך להתחיל להתנהג יותר ויותר בדרך ארץ כלפיהם, ואז כשיראו איך שמאז שהוא חזר בתשובה הוא מקפיד יותר בכבוד אב ואם, ועוזר להם, והוא בעל דרך ארץ גדול, זה יכריע גם אותם לחזר בתשובה, כי סוף כל סוף ההורים אוהבים אותך, ולפי דעתם מי שחזר בתשובה וכו' וכו'.

ולכן אשרי הבן או הבת שחזרו בתשובה ומכבדים ביתר שאת וביתר עז את ההורים, ואת כל בני המשפחה, שזה מקדש את שמו יתברך, ויגרום שגם הם יחזרו בתשובה שלמה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תמא.

**כיצד אני יכול לתקן את כל מה שפגמתי
בכבוד תלמידי חכמים?**

שאלה:

מאת אור: שלום לכבוד מורי ורבי. לפני שחזרתי בתשובה הייתי משפיע מאד מהתקשורת וספגתי ממנה זלזול בתלמידי חכמים ובכל מה שקשור לתורה. הרבה פעמים הייתי מזלזל ברבנים קדושים, מתלוצץ מהם, ומדבר עליהם דברים רעים. מאז שחזרתי בתשובה אני מאד נזהר בזה. כיצד אני יכול לתקן את כל מה שפגמתי בכבוד תלמידי חכמים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב שלום וברכה אל אור, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מילא שנעשית נגוע בלשון הרע וליצנות על תלמידי חכמים וצדיקים אמתיים וכו' וכו', זו מחלה שנכנסת ברב בני אדם שנכשלים בעון החמור של לשון הרע, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא קסה.): הכל בלשון הרע, כי כלם נתפסים בחטא המגנה הזה וכו', ובפרט כל אלו שפגמו בברית ובעוונות חמורים וכו' וכו', זה פשוט שידברו על תלמידי חכמים וצדיקים אמתיים, כמו שכתוב (תהלים נה, כא): "שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו" וכו'.

אבל בזה שאתה כותב שאת כל זה קבלת מקלי התקשרת שמסיתים ומדיחים יומם ולילה, ולילה ויום, נגד כל הקדוש לעם ישראל, ועושים בדיחות על חשבון התרדים לדבר השם, ומדברים כל דבר אסור נגד צדיקים ורבנים יראי השם וכו' וכו', על זה צריכים רק קצת ישוב הדעת וכבר יבין בשכל היבש וכו', מי הם בעלי התקשרות? ומי הם הקריינים? ומי הם הסופרים והבלבלרים שכותבים כל מיני לכלוף על הקדושה וכו', וכן יורקים מפיהם זמה וזבל נגד כל הקדוש לעם ישראל וכו'? אם היית מתבונן טוב טוב מי הם, היית רואה שהם סתם חבורה של נואפים ככלבים, בלי שכל והשכלה, משחתיים, וחייהם הפרטיים מלאים זבל ולכלוף וכו' וכו'. אזי אני שואל אותך: מכאלה מלכלכים צריכים להתפעל?

אבל זו הגלות המרה שלנו שאלו הנואפים והמשחתיים הגנבים וכו' וכו', הם דוברי הצבור וכו' וכו', ולצערנו הרב מאמינים להם, בשעה שהם בעצמם לכלוף וזבל אחד גדול איך שהם חיים בחייהם הפרטיים וכו' וכו', בלי שום אנושיות וכו'.

ולכן לדעתי אם יהיה לך את הישוב הדעת הזה, כבר לא יהיה

לך נסיון בלשון הרע וכו', ששמעת עד עכשו כל דבר אסור מפייהם
עפרא לפומיהו, ותחזור בתשובה שלמה, ואז ישוב הקדוש-ברוך-הוא
וירחם עליך, ותצא מהפח יקוש שנפלת אליו וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום...

תמב.

**ברצוני להוציא לאור סדור משלב
עם תפלות מ'לקוטי תפלות'. מה דעתו של הרב?**

שאלה:

מאת חיים: לפני השאלה אני מאחל לכבודו רפואה שלמה
במהרה ואריכות ימים ושנים, אמן.
ברצוני להוציא לאור סדור תפלה בו משלבות בכל ברכה
מתפלת שמונה עשרה תפלה קצרה שמתאימה לה מ'לקוטי
תפלות'. למשל בברכת "חונן הדעת" נשלב תפלה קצרה
מ'לקוטי תפלות' בענין דעת, ב"רפאנו" נשלב תפלה בענין
רפואת הגוף והנפש, וכן על זה הדרך - לכל ברכה נוסף
תפלה של רבי נתן. מה דעתו של הרב בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב
שלום וברכה אל חיים, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי

המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

בשום פנים ואפן אסור להוסיף בכל ברכה בשמונה עשרה תפלות מספרים אחרים. יכולים להוסיף בקשות מדעתו בהתבודדות, אבל אסור להכניס לתפלת שמונה עשרה קטעים מספרי תפלות ובקשות כגון 'לקוטי תפלות', כי אסור לשנות ממטבע שטבעו חכמים וזה פשוט.

שלושת התפלות הקבועות שחרית מנחה וערבית בנויות על סודות ורזין דרזין סתרי נסתרות, כמוכא בספרי הקדמונים ובפרט בספרי המקבלים, ובכונות האריז"ל וגוריו, ובפרט מהרש"ש ז"ע, איך שכל מזמור וכל ברכה מתקנים על פי שמות ויחודים, ולכן אסור להוסיף בהם שום תפלה או תחנה, כי את התפלות תקנו אנשי כנסת הגדולה, ואסור לגעת בזה.

ורבנו ז"ל חדש לנו חדוש נפלא מאד מאד, איך שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, ולבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך בגשמיות וברוחניות גם יחד, אבל על זה צריכים תמימות ופשיטות גדולה מאד, להשליך את דעתו המבהלת והמבלבלת וכו', ולהתנהג כמו אדם פשוט בלי שום שכל עצמי, ואז דיקא יתעלה בתכלית העליה, וישיג מדרגות גבוהות בעבודת השם יתברך, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל בפרוש (שיחות הר"ן סימן קנד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע.

ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מדרז כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד

אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי איי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם - עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תמג.

**בכל פעם אני נופל מחדש בעבודת השם,
וקשה לי להמשיך ככה**

שאלה:

מאת דניאל: שלום וברכה. מאד מאד קשה לי להחזיק מעמד בלמוד תורה וביראת שמים. אני מקבל על עצמי ללמד תורה ולהתפלל בכונה, אך זמן קצר אחרי שאני מתחיל אני נופל ומפסיק, וכך זה חוזר על עצמו בכל פעם. אני רוצה להיות חזק בעבודת השם ולהיות תמיד בשמחה. איך זוכים לזה? אשמח אם הרב יוכל לענות לי!
ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא ישלח לרב שליט"א רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף בתוך שאר חולי ישראל ושהרב יזכה לראות פני משיח, ובבנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן סלה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר שלח כ"ה סיון ה'תשע"ב
שלום וברכה אל דניאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי
מהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה
לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אני מאד מאד מבקש אותך שתמסר את נפשך להיות בשמחה,
ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין עבודה שבאה
קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות
והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור
השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות
והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן
קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'.

ולכן אשרי אדם שיש לו שכל וקולט תכף ומיד שבו ברגע
שנמשכים עליו עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה,
וההפך כשימשך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו, זה בא
מהקדשה, ולכן תראה מה לפניך, תמסר את נפשך רק להיות בשמחה,
ואז טוב לך כל הימים.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רסא) כשנופל אדם ממדרגתו
ידע שמן השמים הוא, כי ההתרחקות היא תחלת ההתקרבות, על כן
נפל שיתעורר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש להכנס
בעבודת השם יתברך, כאלו לא התחיל עדין כלל מעולם, וזה כלל
גדול בעבודת השם יתברך, שצריכים ממש בכל יום להתחיל מחדש,
ולכן ראה לקיים את זה, ותראה שכל החיים שלך ישתנו לגמרי לטובה.

המאחל לך שבת שלום...

תמד.

**אני מקרב לרבנו ז"ל כבר עשרים וחמש שנה,
אך לאחרונה התקררתי מאד**

שאלה:

מאת אברהם חיים: שלום לרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א. אני אברך חסיד ברסלב, בגיל חמשים וחמש, ואני לומד את ספרי רבנו ז"ל כבר למעלה מעשרים וחמש שנה, אך בתקופה האחרונה אבד לי כל החשק בעבודת השם והתקררתי לגמרי.

איך יכול להיות שאחרי יגיעות ועבודות של חצי יובל שנים - אדם מתקרר לגמרי? ואיך אני יכול לחדש כנפש נעורי, ולקבל חשק גדול כמו בהתחלה? אודה לרב הצדיק אם יוכל לענות לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר קרח כ"ז סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

יסוד היסודות מה שאני רוצה להחדיר בך, שתזכר מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נא) אין טוב להיות זקן, הן חסיד זקן והן צדיק זקן, זקן אין טוב, כי צריך רק להתחדש בכל יום להתחיל בכל עת מחדש וכו'.

והנה אודות הבעיה שלך כבר הקדים מוה"רנ"ת ז"ל ולמד אותנו למוד עמוק עמוק מי ימצאנו, והוא נמצא בספרו הקדוש 'לקוטי הלכות' (הלכות תפלת המנחה הלכה ה) שמפרש את הפסוק (שיר השירים ב, יז): "עד שיפוח היום ונסו הצללים" וכו', שפרושו על ענין הפגמים והחטאים שחטאו ישראל במדבר אחר כל הגזלה והטובות שזכו

שם וכו', וזה (שם א, ז): "איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים", בצהרים דיקא, כי עקר אחיזת הסטרא אחרא הוא מבחינת צהרים שהוא שיפוח היום". שאז תכף בצהרים בעת התגברות אור השמש שהוא בחצות היום, אז תכף מתחיל המעוט, כי אז תכף מתחילה החמה להיות נוטה למערב למקום שקיעתה, ואז דיקא עקר אחיזת הסטרא אחרא, תחלת אחיזת מוחין דקטנות שהוא בהתחלת עריבת היום, שמתחיל תכף בחצות היום. כי תכף באותו הרגע של חצות היום מתחילה תכף החמה להיות נוטה להעריב ולהחשיך, שאז מתחילים מוחין דקטנות שהיא חשכת לילה, ועקר שרש אחיזת חשכת לילה שהוא שרש מוחין דקטנות, עקר שרשו מתחלת עריבת היום, שהוא ברגע של חצות היום, ושם עקר המתקת הדינים. כי עקר ההמתקה בתחלת אחיזתם דיקא, וכשאין זוכים להמתיקם שם, משם עקר אחיזת הסטרא אחרא, ועל זה צועק הפסוק "איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים" דיקא.

וזה הענין הוא בכל אדם בענין כלליות עבודתו כל ימי חייו. כי שחרית מרמזת על התחלת עבודת האדם את השם יתברך, ועל פי רב בתחלה כשמתחיל לעבד את השם יתברך הולך לו כסדר, ומתפלל ולומד ועוסק בעבודת השם כסדר שזה שחרית שהוא זמן של חסד, ואז כל סדר התפלה באריכות, קרבנות ופסוקי דזמרה וקריאת שמע ותפלה וציצית ותפלין וכו' וכו', וזה רמז על התחלת עבודת האדם, שאז הולך לו הכל כסדר, ומרבה בעבודת השם יתברך כל אחד לפי בחינתו.

אבל על פי רב אחר כך נופל מעבודתו, ומתחיל השם יתברך לנסות אותו, ומתגרה בו הסמ"ך-מ"ם כידוע לכל מי שרוצה להפגס בעבודתו יתברך, ואזי עקר הנסיון של האדם. וזה בחינת צהרים "עד שיפוח היום" שנאמר על כלל ישראל שזכו לכל הגלות והטובות שזכו במעמד הר סיני וכו' וכו', ואחר כך כשהתגבר עליהם הסמ"ך-מ"ם נכשלו במה שנכשלו וכו'. וכן הוא בכל אדם לפי בחינתו ולפי

שרש נשמתו, בהתחלת העבודה הולך לו טוב ויפה ויש לו תבערה עצומה אחריו יתברך וכו', אבל אחר כך באמצע חזיו וכו', אז צריכים להתחזקת גדולה מאד מאד בלי שעור וערך ומספר כלל, איך להתחזק בכל פעם בעבודתו יתברך ולכלי לפול משום דבר שבעולם, והעקר שצריך להתגבר כנגד המוחין דקטנות שהם מתגברין על כל אדם.

כי מה שבא על האדם מחשבות של פחיתות וקטנות על ידי עצם פשעיו, אף-על-פי שעשה באמת מה שעשה, אף-על-פי-כן על פי רב אלו המחשבות הן תחבולות היצר הרע ואין זו ענוה כלל וכו', רק זה בא לו ממוחין דקטנות שרוצין להתגבר עליו להפילו בדעתו חס ושלום, כאלו אין לו תקנה חס ושלום, או למנעו מאיזו תפלה בכונה ושמחה וכיוצא בזה. ועל זה הזהירנו רבנו ז"ל מאד לבל יטעה האדם עצמו, כי האדם צריך לדעת שהשם יתברך גדול מאד ולגדלתו אין חקר, ואין אנו יודעים כלל גדלתו יתברך ורחמנותו עד אין סוף. ועל כן כל אחד אפלו אם נפל למקום שנפל וכו' וכו', אף-על-פי-כן לעצם גדלתו ורחמנותו יתברך, יש ענין שיכול להתהפך הכל לגמרי מרע לטוב, ועוונות יתהפכו לזכיות וכו'.

ועל כן צריך האדם להתחזק מאד מאד בבחינת עת הצהרים, דהינו באמצע ימיו, בפרט אחר שעברו רב שנותיו, שאז הוא אחר חצות היום בערך ימי חזיו וכו', ועל פי רב אז דיקא מתגבר הסמ"ך-מ"ם ביותר ויותו, כי בודאי עקר העבודה צריכים להתחיל בימי הנעורים דיקא, כי (איכה ג, כז) "טוב לגבר כי ישא על בנעוריו" ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קנב): 'ינקותא כלילא דורדא' - עקר יפי הפרח כשצעיר, וכן מובא בדברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשובה סימן עג): 'העבודות שאדם עובד את השם בבחורותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנתו'.

אבל אחר כך מאד מאד קשה לאדם להתחיל, כי ככל שמתבגר יותר, קשה לו לחזר אליו יתברך כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רו) שזקנים קשה מאד לקרב וכו', עם כל זאת אפלו מי

שזכה להתחיל בעבודת השם יתברך בימי נעוריו, אף-על-פי-כן כשמגיע לאמצע ימיו ורוצה להגיע למה שצריך להגיע וכו', על פי רב מתגבר הסמ"ך-מ"ם ומתפשט מאד מאד למונעו מדרך החיים חס ושלום וכו'. ומכל שכן מי שלא התחיל כלל בימי הנעורים, שאז בודאי כשבאים עליו אלו הרהורי תשובה כשרואה שעברו רוב שנותיו וצריכים לחשב על סופו ותכליתו וכו', שאזי תכף מתגבר עליו הסמ"ך-מ"ם מאד מאד ומתפשט כנגדו מאד, ואינו רוצה להניחו לצאת מתאוותיו ורשתו אשר נלכד בהם וכו'. ועל זה צועק הפסוק "הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהררים". בצהררים דיקא, שהוא בכלליות ימי האדם אחר שעברו רב שנותיו, ועל כן צריכים ישועה ורחמים רבים.

ועל זאת יתפלל כל חסיד בימי נעוריו שהשם יתברך יעזרהו לאחרית טוב, שלא יפול מעבודתו לעולם, וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל יעזבנו, וכמו שבקש דוד המלך עליו השלום על זה (תהלים עא, ט): "אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני", כי לפעמים האדם נופל לעת זקנותו דיקא, אחר שעבר עליו מה שעבר וכו', כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נפילה סימן א): 'לפעמים אדם נופל ממדרגתו לעת זקנתו'.

ועל כן צריכים להרבות בתפלה בימי הנעורים שלא יפול לעולם מעבודתו יתברך, ובפרט כשכבר הימים באים, והגיע לאמצע ימיו ומתחיל היום לערב שמתחילים להתקרב ימי קצו וסופו, שאז צריך להסתכל מאד מאד על אחריתו וסופו בהאיך אנפין יעול קדם מלכא. כי אז צריך התגברות ביותר ויותר, כי אז הוא אצלו צהררים - זמן המנחה, כי ימי חיי האדם הם יום, ומיתתו והסתלקותו הוא לילה וחשך, כמו שכתוב (קהלת יב, ב): "עד אשר לא תחשך השמש". ועל כן אחר חצי ימיו הוא זמן המנחה, שאז צריכין להתחזק ולהתגבר ביותר ויותר להמתיק הדינים שהוא היצר הרע, ולקשר עצמו היטב לצדיקי הדור האמתיים שהם בסוד משה, שהם דיקא יכולים להמתיק הדין

של זמן המנחה בשרשו העליון, שעל ידי זה מתבטלים כל הדינים וכל כח היצר הרע וזוכים לתשובה שלמה.

הרי שלך לפניך, שלבעיה שלך, ולמה שעובר עליך בפרטי פרטיות כבר הקדים מוהרנ"ת ז"ל שיחה נוראה ונפלאה, עבורך ועבור כל האנשים שעובר עליהם מה שעובר עליך וכו' וכו'.

אבל באמת עליך לזכר שכל הענין של רבנו ז"ל זו התחדשות, להתחדש בכל יום בכל שעה ובכל רגע ממש, אין דבר כזה "התקרבותי לפני למעלה מעשרים וחמש שנים" וכו', אדם צריך לדעת שהיום התקרב, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סב) שההתקרבות אל הצדיק צריכה להיות בכל פעם מחדש, כאלו עדין לא התקרב כלל, אלא שהיא עתה חדשה אצלו לגמרי, ועכשיו הוא התודע מרבנו ז"ל בפעם הראשונה, ואם תלך בצורה כזו, אז יקים אצלך (תהלים עא, יח): "וגם עד זקנה ושיבה אלקים אל תעזבני עד אגיד זרועך לדור לכל יבוא גבורתך". אקוו שתכניס את הדברים האלו בתוך לבך, ותעשה התחלה חדשה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לי הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תמה

**רבנו אמר שראוי להתפלל כמה שיותר מקדם.
האם מדבר רק בתפלת שחרית או בכל התפלות?**

שאלה:

מאת פינחס: שלום לכבוד הרב. ידועה שיחתו של רבנו

שְׁאֵמַר שְׂרָאוֹי לְהַתְּפַלֵּל כְּמֵה שְׂיִזְתֵּר מִקֶּדֶם, שְׂמָא יִתְגַּבְּרוּ
עָלָיו הַמְּוִנְיָעוֹת וּלְבַסּוּף לֹא יִתְפַּלֵּל כָּלֵל. הָאֵם מְדַבֵּר רַק בְּתַפְלַת
שְׁחָרִית אוּ בְּכָל הַתְּפִלוֹת? תּוֹדָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר קֶרַח כ"ז סִינן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל פִּינְחָס, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנֶכֶן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר (שיחות הַר"ן סימן לא): 'רְאוּי לְהִזְדַּרֵּז לְהַתְּפַלֵּל תָּמִיד
בְּבִקְרַת הַשָּׁכֵם בְּכָל מַה שְׂיִוִּכֵל, כִּי לְפִי גִדְּל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה שְׂיִקְרָה
מַעֲלָתָהּ מְאֹד מְאֹד, מִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה אַחֵר כֶּךָ לְהַתְּפַלֵּל, עַל כֵּן כָּל מַה
שְׂיִוִּכֵל לְהַקְדִּים עֲצָמוֹ רְאוּי לוֹ לְזַרֵּז מְאֹד וּלְהַקְדִּים'.

וְלִכֵּן אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּדֶרֶךְ כָּלֵל מְאֹד מִקְפִּידִים לְהַתְּפַלֵּל וְתִיקֵן,
כְּמוֹ שֶׁהַתְּפִלָּה הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע, וְכֵן רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְאַחֵר כֶּךָ
מִוְהַרְנֵת ז"ל, וְעַל כָּל פְּנִים מִתְּפַלְּלִים מַה שְׂיִזְתֵּר מִקֶּדֶם, וְשִׂמְעֵתִי
מֵאֲנִשִּׁי שְׁלוֹמְנוּ שֶׁזֶה סוֹבֵב גַּם עַל תְּפִלַּת מְנַחָה, שֶׁתְּכַף וּמֵיד כְּשִׂמְגִיעַ
זְמַן מְנַחָה קִטְנָה שֶׁהוּא מִתְּשַׁע שְׁעוֹת וּמַחְצָה, הֵינּוּ מִשְׁעָה שְׁלֹשׁ
וְהַלְּאָה, כְּבָר צְרִיכִים לְהִזְדַּרֵּז לְהַתְּפַלֵּל מְנַחָה, וּבִפְרָט בֵּימֵי הַחֹרֶף שְׂאֵז
הַיָּמִים קְצָרִים מְאֹד, תְּכַף וּמֵיד כְּשִׂמְגִיעַ שְׁעָה שְׁלֹשׁ, שְׂאֵז מִתְּחִיל
זְמַן תְּפִלַּת מְנַחָה קִטְנָה, רְאוּי לְהַתְּפַלֵּל מֵיד וְלֹא לְחַכּוֹת, וְכְמוֹ כֵּן
בְּתַפְלַת עֶרְבִית, אֵיךְ שֶׁרַק מְגִיעַ הַזְּמַן צְרִיכִים לְהִזְדַּרֵּז לְהַתְּפַלֵּל עֶרְבִית
וְלֹא לְחַכּוֹת, כִּי כְּפִי גִדְּלַת שְׁלֹשַׁת הַתְּפִלוֹת, וּגְדִלַת הַתְּקוּנִים שְׁעוֹשׂוֹת
הַתְּפִלוֹת הָאֵלוּ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת - צְרִיכִים לְהִזְדַּרֵּז לְהַתְּפַלֵּל בְּהַקְדָּם
הָאֲפָשְׂרִי.

וּמוֹבָא (נְהַר שְׁלוֹם דף יג:) הַחֲלוּק וְהַהֲפָרֵשׁ שְׂבִין שְׁלֹשַׁת הַתְּפִלוֹת
שְׁחָרִית מְנַחָה וְעֶרְבִית הוּא זֶה: כִּי תְּפִלַּת שְׁחָרִית הִיא בְּאַצִּילוֹת
בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה הַפְּנִימִי, וְתַפְלַת מְנַחָה הִיא בְּאַצִּילוֹת בְּרִיאָה
יְצִירָה עֲשִׂיָה הָאֲמֻצְעִי, וְתַפְלַת עֶרְבִית הִיא בְּאַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה

עֲשִׂיהַּ הַחִיצוֹן; וּמִבְּאֵר שֵׁם בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת אֶת גְּדֹל הַיְחֻדִים וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מִשְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְכֵן מוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים וְשַׁעַר הַכּוֹנְנוֹת) אֶת גְּדֹל הַהֶפְרָשׁ בֵּין הַיְחֻדִים שְׁנַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם עַל יְדֵי כָּל תְּפִלָּה וְתַפְלָה מִשְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת שְׂאָדָם מִתְּפַלֵּל, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים אֱלוֹ מוֹחִין מְקַבְּלִים עַל יְדֵי כָּל תְּפִלָּה וְתַפְלָה, כִּי נַעֲשִׂים מְכַל בְּרָכָה וּמְכַל מְזֻמּוֹר וְכוּ' יְחֻדִים עֲלָיִן.

וְלָכֵן רְאוּי לְהַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד לְהַתְּפַלֵּל אֶת שְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת בְּכוֹנְנָה, וְעַל כָּל פְּנִים בְּכוֹנְנַת פְּרוּשׁ הַמִּילוֹת, וְלְהַתְּפַלֵּל מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וְעַל יְדֵי זֶה הַיְחֻדִים נַעֲשִׂים מִמִּילָא, וְאִם הָיוּ בְנֵי אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת שְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת, הָיוּ נִזְהָרִים בָּהֶן מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַמוֹחִין שְׂבָאִים לְאָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, נִמְשָׁכִים עַל יְדֵי כָּל תְּפִלָּה וְתַפְלָה מִשְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת שְׂבָכָל יוֹם. וּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן נה) שֶׁעַל יְדֵי שְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת מִמְשִׁיכִים עַל עַצְמוֹ הָאֲרַת הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּבְאֲתֵר דְּאִית תַּמָּן אֲבוֹת אֵית תַּמָּן שְׂכִינְתָא, וְכֵן אָמַר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ח) שֶׁמַּחְנָה יִשְׂרָאֵל הוּא שְׁלֵשׁ פְּרָסְאוֹת, הֵינּוּ שְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל נִזְהָר בְּשְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת שְׁחָרִית מְנַחֵה וְעֶרְבִית, הָרִי הוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, וְתַכְף כְּשֶׁמְזוּלָל בְּאִיזוֹ תְּפִלָּה, הוּא יוֹצֵא מִמַּחְנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִזְהָר לְהַתְּפַלֵּל אֶת שְׁלֶשֶׁת הַתְּפִלוֹת בְּכוֹנְנַת פְּרוּשׁ הַמִּילוֹת, וּבְזְמַן הַנְּכוּן דִּיקָא.

וּמוּבָא בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂוֹת (מַעֲשֵׂה י') שֶׁהַבְּחוּר, שְׁמַרְמֹז עַל מְשִׁיחַ, כְּשֶׁאֲבָד אֶת הַכֶּתֶב וְכוּ' וְהִלֵּךְ לְחַפְּשׁ אַחַר הַבַּת קִיסָר וְהִיפַת תְּאֵר שֶׁהָיָא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הִחְבִּיא אֶת הַכֶּתֶב בְּתוֹךְ אֵילָן וְכוּ', וְאַחַר שֶׁנִּתְבַּלְּבוּ כָּל הָאֵילָנוֹת הִיָּתֵה דְרָכוֹ לִילָךְ בְּכָל יוֹם וְעָשָׂה לוֹ סִימָן בְּשִׁלְשָׁה אֵילָנוֹת, כִּי הָיוּ שֵׁם אֲלֵפֵי אֲלֵפִים אֵילָנוֹת, וּבִקְשׁ שֵׁם בְּכָל יוֹם אֶת הַכֶּתֶב, וְעָשָׂה בָּהֶם סִימָן כְּדֵי שְׁלִמְחָר לֹא יִצְטָרֵךְ לְבַדֵּק וּלְחַפְּשׁ בְּאֵלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה אֵילָנוֹת, כּוּלֵי הָאֵי וְאוּלֵי יִמְצָא שֵׁם אֶת הַכֶּתֶב, וְכִשְׁהָיָה חוֹזֵר מִשֵּׁם הָיָה בָּא עִם עֵינָיִם בּוֹכִיוֹת מַחְמַת שְׁחַפְּשׁ וְלֹא הָיָה מוֹצֵא

וכו', עין שם. שזה מרמז על הכתב שהוא התורה הקדושה המקשרת ומחברת בין נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב) כל התורה שאדם לומד לשמר ולעשות, כל האותיות הם ניצוצי נשמות, והם מתלבשים בתוך התפלה וכו', עין שם.

וזה עבודת משיח צדקנו לחבר תורה ותפלה יחד, כדי לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, וזה צריך להיות עבודת כל בר ישראל לחפש בכל יום אחר הכתב שהיא התורה, כדי שעל ידו יהיה נעשה היחוד העליון, ובכל יום מחפשים את זה בעת שלשת התפלות שחרית מנחה וערבית, שעל ידי זה נתגלים יותר ויותר המוחין של התורה הקדושה, עד שיזכה להבין את כל רזי וצפונות התורה וכו', אבל צריכים על זה גיעה רבה מאד, כי לא בפעם אחת יכולים למצוא את זה.

ולכן בכל יום צריכים לחפש ולבקש את הכתב בשלשה אילנות, שאלו הן שלשת התפלות, שעל ידי זה נעשה יחוד בין זעיר אנפין לנוקבא, שזה הוי"ה אדנ"י, שעולה כמספר איל"ן, וצריכים לבכות הרבה בכל תפלה ותפלה בדמעות שליש שיזכה לתקן מה שקלקל, כדי להתקרב ביתר שאת וביתר עז אליו יתברך.

אשרי מי שנזהר מאד להתפלל את שלשת התפלות שחרית מנחה וערבית במנין דיקא, ועל ידי זה הוא מקרב את הגאולה בכלליות, ועל כל פנים את גאלתו הפרטית, כי כפי שאדם נזהר מאד בשלשת התפלות בכל יום להתפלל מה שיותר מקדם, על ידי זה נמשכים עליו מוחין עליונים להיות דבוק בחי החיים בו יתברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תמו.

רוּבֵץ עָלַי מִטְעַן נִפְשֵׁי כְּבֵד, וְעוֹבְרִים עָלַי גְּלִים שֶׁל דְּכָאוֹן וְעֵצְבוֹת

שאלה:

מאת משה: לכבוד הצדיק מוה"רא"ש שליט"א. אני מתפלל עליכם בכל יום שהקדוש-ברוך-הוא ישלח לכם רפואה שלמה.

רוּבֵץ עָלַי מִטְעַן נִפְשֵׁי כְּבֵד, וּבְכָל יוֹם עוֹבְרִים עָלַי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וְגַלִּים שֶׁל דְּכָאוֹן וְעֵצְבוֹת. יֵשׁ לִי קָשִׁי גָדוֹל לְהִתְמוֹדֵד עִם אֲנָשִׁים בַּחוּץ, וְאֲנִי סוֹבֵל גַּם מֵעֵצְמִי, כִּי אֲנִי מְבַקֵּר אֶת עֵצְמִי עַל כָּל דְּבַר וְקוֹשֶׁה לִי לְרַאוֹת אֶת הַטוֹב שֶׁיֵּשׁ בִּי. מַה עוֹשִׂים? וְאִיךָ מִתְמוֹדְדִים עִם הַבְּלוּלִים שֶׁיֵּשׁ לִי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר קרח כ"ז סיון ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מִשָּׁה, נְרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

תשובאות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

רבנו ז"ל למד אותנו למוד עמוק עמוק מי ימצאנו בהתחזקות, ואמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רפב) דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על ידי זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת (תהלים לו, י): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו". הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף

זכות, ואף-על-פי שאתה רואה שהיא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אתה לחפש ולבקש למצוא בו מעט טוב ששם אינו רשע, וזהו "ועוד מעט ואין רשע", שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, כי אף-על-פי שהיא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל ידי זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על ידי זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על ידי זה, וזהו "ועוד מעט ואין רשע" - על ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על ידי זה "והתבוננת על מקומו ואיננו" - היינו כשתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על ידי שמוציאים בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנים אותו לכף זכות, על ידי זה מוציאים אותו באמת מכף חובה לכף זכות. וזהו "והתבוננת על מקומו ואיננו" והבן.

וכן צריך האדם למצוא גם בעצמו, כי זה ידוע שצריך האדם להזהר מאד להיות בשמחה תמיד, ולהרחיק העצבות מאד מאד, ואפלו כשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הבעל דבר להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה, חס ושלום, אף-על-פי-כן אסור לו לפול מזה, רק צריך לחפש ולמצא בעצמו איזה מעט טוב, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזו מצוה או דבר טוב, ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב, הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם, הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה שזכה לעשות, הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה, עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדשה איזה מעט טוב, כי על כל פנים איך שהוא, על כל פנים היתה איזו נקדה טובה בהמצוה והדבר טוב שעשה.

כי צריך האדם לחפש ולבקש למצוא בעצמו איזה מעט טוב,

כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה, ועל ידי זה שמחפש ומוצא בעצמו עדין מעט טוב, על ידי זה הוא יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ויוכל לשוב בתשובה, בבחינת "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו כמו שצריכים לדון אחרים לכף זכות, אפלו את הרשעים, ולמצא בהם אלו נקודות טובות, ועל ידי זה מוציאים אותם באמת מכף חובה לכף זכות, בבחינת "ועוד מעט וכו' והתבוננת" וכו', כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזו נקודה טובה עדין, כדי לחזק את עצמו שלא יפול לגמרי חס ושלום, רק אדרבא יחיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, דהינו מה שזכה לעשות מימיו איזו מצוה או איזה דבר טוב, וכמו כן צריך לחפש עוד, למצוא בעצמו עוד איזה דבר טוב, ואף שגם אותו הדבר הטוב הוא גם כן מערב בפסלת הרבה, עם כל זה יוציא משם גם כן איזו נקודה טובה.

[והזהיר רבנו, זכרוננו לברכה, מאד לילך עם התורה הזאת, כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך, ולכל יאבד עולמו לגמרי חס ושלום, כי רב בני אדם שרחוקים מהשם יתברך, עקר רחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות, מחמת שנופלים בדעתם, מחמת שרואים בעצמם גדל קלקולם שקלקלו מעשיהם כל אחד כפי מה שיודע בעצמו את נגעי לבבו ומכאוביו, ומחמת זה הם נופלים בדעתם, ורבים מיאשים עצמן לגמרי, ועל ידי זה אינם מתפללים בכונה כלל, ואינם עושים אפלו מה שהיו יכולים לעשות עדין.]

על כן צריך האדם להשכיל מאד על דבר זה, כי כל הנפילות שבדעתו, אף על פי שהוא מחמת מעשים רעים שעשה באמת, עם כל זה, הנפילה שבדעתו, והעצבות והמרה שחורה שנופל עליו על ידי זה, הכל הוא רק מעשי בעל דבר, שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי, חס ושלום. על כן צריכין להתחזק מאד, לילך עם התורה הזאת לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקודות טובות

וכו' כנ"ל. ועל ידי זה יחיה וישמח את עצמו, ויצפה לישועה עדין, ויוכל להתפלל ולזמר ולהודות להשם, בבחינת אַזמְרָה לאלקי בעודי כנ"ל, ועל ידי זה יזכה לשוב באמת אל השם].

ומוהרנ"ת ז"ל מתחיל את ספרו הקדוש 'לקוטי הלכות' עם המאמר הזה, ומגלה (לקוטי הלכות השקמת הבקר הלכה א) כשאדם נופל בעצבות ובמרה שחורה ונדמה לו שאבד מנוס ותקוה לגמרי ממנו, כל זה הוא בחינת שנה, שישן בשנה עמוקה וביאוש גדול, אבל אדם צריך לראות להתעורר מהשנה העמקה שישן, וזה נעשה על ידי הנקודות הטובות שמוצא בעצמו וכו', עין שם.

רואים מזה איך שעל כל בר ישראל עוברות הירידות והנפילות האלו, והוא צריך להתחזק עם כל מיני אופנים שבבעולם לא להשבר משום דבר, אלא לחפש ולבקש ולמצא בעצמו נקודות טובות, כי אין זו חקמה להיות ביאוש עמוק וכו', כי הסמ"ך-מ"ם רוצה לשבר את כל בר ישראל ולהניח אותו בעצבות ובמרה שחורה, עד שלא יעשה אפלו מה שיש עדין בידו לעשות, ולכן מכרח כל בר ישראל לדון את עצמו לכף זכות, ולחפש ולבקש ולמצא בעצמו איזו נקדה טובה שיש בו מנקדת היהדות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נו.) על הפסוק (שיר השירים ה, ג): "כפלח הרמון רקתך" מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצות כרמון, וזה נאמר אפלו על הכי גרועים שבעולם, שנפלו כבר למקום שנפלו, עם כל זאת אם מחפשים ומבקשים ימצאו גם בהם המון טוב.

וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ) שראינו בכל הדורות אפלו פושעי ישראל מסרו את נפשם למות על קדוש השם, וגרמו תענוג גדול להקדוש-ברוך-הוא על ידי זה, ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ה'): תני בשם רבי מאיר אין לך אחד מישראל שאינו עושה מאה מצות בכל יום. קורא את שמע ומברך לפניה ולאחריה, ואוכל את פתו ומברך לפניה ולאחריה, ומתפלל שלשה פעמים של שמונה עשרה, וחוזר ועושה שאר מצות

ומברך עליהן. וכן היה רבי מאיר אומר אין לך אדם בישראל שאין המצות מקיפות אותו - תפלין בראשו ותפלין בזרועו ומזוזה בפתחו, מילה בבשרו, ארבע ציציות בטליתו מקיפין אותו. הוא שדוד אמר (תהלים קיט, קסד): "שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך". וכן הוא אומר (תהלים לה, ח): "חנה מלאך הני"ה סביב ליראיו ויחלצם".

ולכן בודאי יש בך טוב הרבה מאד, ואתה צריך לראות להתחזק ביותר שאת וביתר עז לשמח עם הטוב שלך, כי הסמ"ך-מ"ם רוצה לשבר אותך לגמרי, ורוצה לבלע אותך בבית הבליעה שלו וכו', וזכר גם זכור אפלו שכבר בלע אותך בתוך בית הבליעה שלו, עם כל זאת רבנו ז"ל שהוא הצדיק האמת הגדול במעלה נראה ונפלאה, יש בכחו להכנס בבית הבליעה של הסמ"ך-מ"ם, ולהכריחו להקיא את כל הנשמות האלו שכבר בלע, בסוד (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו" (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח).

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז, ואם נדמה לך שאין לך כבר במה להתחזק שנפלת כל כף, ראה על כל פנים לשמח שנבראת מזרע ישראל, ולא נבראת גוי כגויי הארצות, ומוכא מהרב הקדוש רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספרו (פרי צדיק חג השבועות - אות יג) שפעם אחת דלג הרב הקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע בברכת השחר את הברכה 'שלא עשני גוי' וכששאלו אותו על זה, השיב שבקומו ממטותו היום, היה לו שברון לב מאד, ולא היה לו במה לחזק עצמו, עד שעלה על דעתו שעל כל פנים תולדתו היא מצד שרש קדשת ישראל, וברך בשמחה רבה את הברכה 'שלא עשני גוי', ובזה השיב את נפשו, ובשביל זה דלג וחסר עכשו את הברכה.

ורואים מזה שאם צדיק קדוש ונורא כזה שנקרא פאר ישראל (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן טז), לא היה לו במה להחיות את עצמו רק עם 'שלא עשני גוי', על אחת כמה וכמה קטני ערך כמונו, בודאי ראוי לנו לשמח בשמחה אמיתית על שבראנו מזרע ישראל, ולא עשנו גוי כגויי הארצות, רוצחים בדם קר אנשים נשים וטף, כמו שהיה

בדורותינו אלו שהרגו וטבחו ושרפו בכל מיני מיתות משנות מיתות אכזריות אנשים חפים מפשע, רק מפני שהם יהודים.

ולכן ראוי לנו לשמח מאד מאד עם 'שלא עשני גוי', ובזה יכול כל בר ישראל להחיות את עצמו, אפלו שיהיה הגרוע שבגרועים, על כל פנים איך שהוא אני לא גוי, ואם דנים את עצמו לכף זכות, על ידי זה זוכה לחטוף עוד המון טוב.

אשרי מי שהולך בדרך זו, ואז יכול להגיע אל כל המדרגות שבעולם, ולכן חזור חזור על דברי רבנו ז"ל אלו בכל יום, כדי שתוכל להתחזק, כי אין זו חכמה לפול בדעתך כאלו אתה הכי גרוע וכו', וכאלו ממך כבר לא יהיה שום דבר וכו', זו בעצמה עצת הסמ"ך-מ"ם שמתעלל בה וכו', לא די שהכשיל אותך בעברות חמורות וכו', עוד זאת הוא רוצה להפיל אותך בדכאון ובעצבות וביאוש גמור.

ולכן לך בדרך זו שלמד אותנו רבנו ז"ל, וכך תוכל להתעלות בתכלית העליה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תמוז.

**מי נקרא חסיד ברסלב אמתי?
ומה מוטל על חסיד ברסלב בזמננו?**

שאלה:

מאת יקותיאל: שלום וברכה. אני מקרב אל רבנו ז"ל ככר כמה שנים, וברוך השם אני זוכה להיות כל שנה בראש השנה באומן. ראיתי שהרב כתב בספריו שכל אחד מאתנו צריך לשאף להיות חסיד ברסלב אמתי. מי נקרא חסיד ברסלב אמתי? ומה מוטל על חסיד ברסלב בזמננו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר קרח כ"ז סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יקותיאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

התפקיד של כל חסיד ברסלב הוא לציית את רבנו ז"ל, שזו שלמות ההתקבנות, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכג) העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול, ולכלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי שופטים קנד): 'אפלו ואמר לה על ימין שמאל ועל שמאל ימין תאמין לו', ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק. ולכן צריכים לזרק את השכל שלו ולקיים את דברי הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה.

הדבר הראשון שבקש אותנו מאד מאד - להיות רק בשמחה, ולהכריח את עצמו עם כל הכחות להיות בשמחה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ותכף ומיד כשאדם רוצה להיות איש פשוט, זוהי עברה גדולה כשהוא בעצבות, וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשמחה, כי הסמ"ך-מ"ם מכניס את כל אחד בעצבות ובמרירות ובדכאון, ובזה הוא לוכד את כל העולם, ולכן מרחים להכריח את עצמו עם כל הכחות רק להיות בשמחה.

הדבר השני שהזהירנו מאד - להרגיל את עצמנו לדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, בתמימות ובפשיטות גמורה, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כה) 'ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהיינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה

חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חזן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', ואת כל אשר עם לכבו ישיח ויספר לפניו יתברך, הן חרטה ותשובה על העבר, והן בקשת תחנונים לזכות להתקרב אליו יתברך מהיום ולהלאה באמת, וכיוצא בזה כל חד לפום דרגה. ויזהר מאד להרגיל עצמו להתמיד בזה מדי יום ביום שעה מיחדת.

ואי אפשר להסביר את גדל הענין הזה שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, עד שגלה לנו רבנו ז"ל בעצמו (שיחות הר"ן סימן קנד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) שהיה מדבר הרבה, ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע.

ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מדרדו כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד), והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

הדבר השלישי שגלה לנו רבנו ז"ל זה את סדר הלמוד שלו (שיחות הר"ן סימן עו) שספר עמנו הרבה בענין זה, שטוב ללמד במהירות ולבלתי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בפשיטות בזריזות, ולבלתי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחר, אל יעמוד הרבה שם, ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן. ועל פי

הרב ידע אחר כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה כשילמד כסדר בזריוות להלן יותר.

ואמר שאין צריכים בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים כסדר, וממילא יבין, ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף, ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריוות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף יבין אחר כך, ואם ישארו איזה דברים שאף-על-פי-כן לא יוכל לעמד על כונתו, מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ג.א): 'לגמר והדר לסבר ואף על גב דלא ידע מה קאמר' שנאמר (תהלים קיט, כ): 'גרסה נפשי לתאבה', כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגומרם ולחזור להתחיל ולגומרם פעם אחר פעם. ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם, ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה.

ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב, אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד. כי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמר כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר מאשר היה לומד בדקדוק גדול, כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם, ומי שמרגיל את עצמו ללמד בדרך זו, הוא נעשה מתמיד עצום, ותמיד קורא במקרא וגורס במשניות ובגמרא וכו' וכו'.

הדבר הרביעי - שיימסר את נפשו לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, כי זה קרוב הגאולה, ורבנו ז"ל רצה מאד מאד שנקרב אחרים, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יד) שאי אפשר להעלות את

כבודו יתברך אלא על ידי שמקרבים רחוקים, ודבר זה מאד מאד חשוב בעיניו יתברך.

ולכן כל מי שנמנה על אנשי שלומנו היקרים, מכרח להשתדל להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם, ואי אפשר לתאר את גדל הזכות שיש לו בזה שמקרב אחרים, וזה דבר גדול מאד לדבר גם עם הזולת דבורי אמונה והשגחה פרטית, ועל ידי זה יחזרו הדבורים אליו, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפד) כשיש אור ישר נעשה אור חזר, כי כשמדברים עם הזולת ואפלו לא פועלים אצלו, על כל פנים הדבורים חוזרים אליו, שהוא נתעורר מהדבורים האלו. ולכן אשרי מי שזוכה לקרב אחרים, וזה תקון גדול מאד מאד, ורבנו ז"ל רצה מאד שאנשי שלומנו יעסקו בזה, ואפלו שישעו נסיעות העקר לקרב רחוקים, ותמיד עורר אותנו על זה, וכל אלו שלא רצו לעסק בזה, קרא אותם 'עצים יבשים' (חיי מוהר"ן סימן תקנג).

ובזהר הקדוש מאד מפליג באלו שמקרבים רחוקים, ואמרו (תרומה קכח:): תא חזי, כל מאן דאחיד בידא דחייבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא. גרים לאכפייא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא. ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב,ה): "בריתי היתה אתו החיים והשלום". וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא, וזכי לעלמא דאתי. כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובצלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קיב, ב-ד): "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך: הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד: זרח בחשך אור לישרים" וגו'. נבא וראה, כל מי שאוחז בידים של החיבים, ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדשה למקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו כל העולמות

יש להם קיום, וזוהי לראות בנים לבניו, וזוהי לכל טוב אמתו ונצחיו
בזה העולם ובעולם הבא, וכל בעלי הדינים לא יכולים לדון אותו לא
בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשנים עשר שערים של רחמים
למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

הדבר החמישי - שישתדל מאד לנסע לראש השנה אל ציון
רבנו ז"ל, שהוא כל כך הזהיר אותנו על דבר זה, ואמר בפרוש (חיי
מוה"ר"ן סימן תג) 'הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי
מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים
המקרים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל הענין
שלי הוא רק ראש השנה, והזהיר לעשות פרוז שכל מי שסר אל
משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש.
ומי שזוהי להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו
שכתוב (נחמיה ח, י): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה
היא מעדכם" וזה נאמר על ראש השנה'.

ואף שזה בא מאד מאד קשה לאדם, עם כל צריכים למסור
את נפשו ולבוא אליו בראש השנה, שאז כלם מכרחים לבוא, וידוע
שרבנו ז"ל הרבה לדבר מענין ציונו הקדוש, ומי שזוהי לבוא אפלו
באמצע השנה זה דבר גדול מאד, ואמר שיהיה לו מזה תענוג גדול
מאד, ולכן אשרי מי שיכול לחטוף להיות בכל פעם אצל ציון רבנו
ז"ל אפלו באמצע השנה (אם רק יכול), אבל בראש השנה צריכים
כלם לבוא.

והעולה על הכל - להתמיד הרבה בספרי רבנו ז"ל, כי בפרוש
גלה לנו (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קצב) אשר פניו שכלו ונשמתו נמצאים
בתוך ספריו הקדושים, וידוע אשר רבנו ז"ל רצה מאד מאד שנלמד
את ספרו הקדוש 'לקוטי מוה"ר"ן', עד שיהיה שגור על פינו, וכבר
נשמע מפיו הקדוש שאמר (חיי מוה"ר"ן סימן שמו) שהספר הקדוש שלו
'לקוטי מוה"ר"ן' שיצא בעולם הוא אתחלתא ודגאלה, ואמר מאחר
שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו

הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו. אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאלה; אשרי מי שמתמיד בספריו הקדושים 'לקוטי מוהר"ן', 'ספורי מעשיות', 'ספר המדות' ובשיחותיו הקדושות אשר רשם מוהרנ"ת ז"ל בספרי 'שיחות הר"ן', ו'חיי מוהר"ן', ויעשה מכל ספר שעור אחד ביום עד שיהיה בקי בהם, ואז טוב לו כל הימים.

הלואי שתכניס את הדברים האלו בתוך לבך, ואז תדע מה זה חסיד ברסלב, ומה הוא צריך לעשות בימי חיי הבלו, כל זמן שהוא נמצא בזה העולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תמוח.

**המריבות ביני לבין בעלי לא מפסיקות,
ולאחרונה הן הגיעו להרמת ידיים**

שאלה:

סאת דנה: שלום רב. אני ובעלי במתיחות המון זמן, יש בינינו הרבה ריבים וקללות משני הצדדים, ולרב כל זה מול הילדה שסובלת ונגרם לה נזק. יש לצנין שחלקי לא קטן במלחמות והרבה מהן נגרמות בגלל הפערים שיש לנו בהשקפה, היות שאני חוזרת בתשובה, והוא בכלל לא בענין. היזם היתה לנו מריבה רצינית, ובשיאה הוא הרים עלי יד

בנוכחות הילדה. יש לציין שקדם לכן שפכתי עליו מים מפני שהוא לא הפסיק לצעק בשעה שתיים עשרה בלילה. אמן גם היו סימני אלימות גם קדם לכן, אך לא בצורה בוטה כל כך. מרב שהייתי נסערת הזמנתי לו משטרה, והשוטרים שהגיעו עכבו אותו לחקירה, אך אני בקשתי שישחררו אותו. אפיו יעצה לי להוציא לו צו הרחקה ולהתחיל במלחמת חרמה על הבית ועל הילדה, אך אני יודעת שאם אעשה זאת הוא ילחם מאד ואף יעליל עלי עלילות. אני ממש אובדת עצות, ולא יודעת מה לעשות: האם להלחם בו בכל הכחות או לנסות להגיע לפשרה? בתודה, דנה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קרח כ"ח סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל דנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שלכל מריבה צריכים שנים, כי לבד לא יכולים לריב, ובפרט שאת בעצמך כותבת "יש לציין שחלקי לא קטן במלחמות" וכו', אז מה את רוצה? חכמינו הקדושים אמרו (עקצין ג, יב) לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כט, יא): "הוי"ה עז לעמו יתן הוי"ה יברך את עמו בשלום"; החיים שלנו כל כך קצרים, ורבונו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סא) שהשבעים שנה פורחות כמו רבע שעה.

עכשו אשאל אותך: האם בשביל רבע שעה כדאי לריב? מה חשבת שבעלך הוא צדיק וסבלן גדול ואחרי ששפכת עליו מים בפרצוף הוא יגיד לך: "אשתי היקרה! יורד גשם בתוך הדירה תביאי לי את המטריה"?! את צריכה לדעת שלא כך מתנהגים, צריכים להתאזר במדת הסבלנות, ואם את היית פקחית היית יכולה להפוך את הבית שלך לגן עדן, כי כך אמר החכם מכל אדם (משלי יד, א) "חכמות

נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו"; אשה חכמה בונה את הבית שלה שיהיה גן עדן, ואשה אולת הורסת כמו ידיה את הבית שלה, עד שנעשה גיהנום וכו' וכו'.

ולכן לדעתי השלימו ביניכם ותמחלו זה לזו, וזו לזה, ותתחילו דף חדש, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל, סימן יז) על הפסוק (שמות כא, יח): "כי יריבון אנשים והכה איש את רעהו" - אין דבר טוב ואין שלום יוצא מתוך מריבה, קיין לא נגע באחיו אלא מתוך מריבה.

ולכן למה להרס כמו ידיכם את חייכם וכו', ובפרט שהחיים כל כך קצרים, הנה אנחנו כאן והנה כבר אנחנו יוצאים מכאן וכו', ואמרו חכמינו הקדושים על הפסוק (בראשית רבה פרשה צו, סימן ב) "כצל ימינו על הארץ ואין מקוה" (דברי הימים-א כט, טו) - והלואי כצלו של כותל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים קמה, ד): "כצל עובר". "ואין מקוה" - ואין מי שיקנה שלא ימות הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים.

והלואי ששניכם הייתם מכניסים את הדבורים האלו בתוך לבכם, והייתם משלימים אחד עם השני, ושניכם הייתם מתאזרים במדה של סבלנות, שזו המדה הכי יפה שאדם יכול לקנות לעצמו, וחכמינו הקדושים אמרו (חלין לא): 'אין העולם מתקיים אלא במי שכולם עצמו בשעת מריבה', ואמר התנא הקדוש (אבות ה, א): איזהו גבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז, לב): "טוב ארף אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר", נמצא שהגבורה הזו שאומר התנא, סוכבת על אריכות אפים, הינו מי נקרא גבור? מי שייכול לכבוש את הפעס שלו ולהיות מאריך אף וסבלן גדול. ולכן מה טוב ומה נעים אם תשלימו ביניכם ותותרו אחד לשני, ותפסיקו את המלחמות והעלילות וכו'.

היה טוב מאד שתבדקו את המזוזות שבביתכם כי אני בטוח

שֶׁהֵן פְּסוּלוֹת, וְרַבְּנֵנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מְרִיבָה סִימָן טו): 'בְּמָקוֹם מְרִיבָה שֵׁם הַשֵּׁטֶן, וְלִכֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לְגַרֵּשׁ אֶת הַשֵּׁטֶן מִהַבַּיִת שְׁלָכֶם, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁשְּׁמוֹ שְׁלוֹם, יִשְׂרָה שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, וְתִתְחִילוּ דַף חֲדָשׁ בַּחַיִּים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תמט.

**אני מרגיש שאין לי יותר כח לחיות,
ואין לי חשק לעשות שום דבר**

שאלה:

מאת גולן: לכבוד מוה"ר א"ש שלום. אני מרגיש שאין לי יותר כח לחיות. קשה לי לקום בבוקר, אין לי חשק ללכת לכולל ואין לי כח לעשות שום דבר. בבקשה תן לי עצה. תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קרח כ"ח סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל גולן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קפט) צריך להזהר מאד מעצבות ועצלות, פי עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות בבחינת (ישעיה סה, כה): "ונחש עפר לחמו"; עפר הוא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר; וכנראה שהנחש הזה נתן לך נשיכה חזקה וכו', ובזה נפלה עליך עצלות מאד גדולה וכו'.

ולכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסור את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין

עבודה שבאה קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'.

ולכן אשרי אדם שיש לו שכל וקולט תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליו עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשימשך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו, זה בא מהקדשה.

ולכן תראה מה לפניה, תמסר את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים. כי כל הבעיות שיש לך זה רק מחמת חסרון השמחה, שהסמ"ך-מ"ם תופס אותך בעצבות ובמרירות ובדכאון וכו', ואתה צריך להוציא את עצמך מזה, ואז תהיה הכי מאשר בחייה.

הקדוש-ברוך-הוא ישמח אותך, ותזכה להתקרב אל רבנו ז"ל שהוא בן השמחה, העוסק לקשרנו בשרש השמחה, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' טז, כז): "עז וחדוה במקומו".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנ.

מהו הסכום שצריך לתת ל'פדיון נפש'?
והאם צריך לתת את הכסף לידי הצדיק ממש?

שאלה:

מאת דן: ידוע ומפורסם שיש ענין גדול לתת 'פדיון נפש' לצדיק אמתי כדי להמתיק את הדינים ולבטל גזרות רעות, וברצוני לשאול: א. מה הסכום שצריך לתת? ב. האם צריך

לתת את הכסף לידיי של הצדיק ממש או שאפשר להכניס את הכסף לקפת הצדקה של מוסדות הצדיק הנקראת 'קפת קרן הצדיק' וזה נחשב כאלו נתתי לידיי של הצדיק ממש?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קרח כ"ח סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דן, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי אם יכולים לתת לידי הצדיק מה טוב ומה נעים, אבל אם לא, יכולים להכניס בקפת הצדקה שלו.

הסכום שראוי לתת זה מספר ק"ס, מאה וששים פרוטות וכו', כל אחד כפי יכלתו, אבל שיהיה כמספר הזה דוקא, כי כל הצרות שעוברות על האדם, זה רק מפני שנשמתו טעמה מעץ הדעת טוב ורע וכו', ונתהפך אצלו בכל פעם טוב ורע וכו', פעם הוא טוב ופעם הוא רע, פעם הוא נמצא באור ופעם הוא נמצא בחשך, פעם הוא טהור ופעם הוא טמא וכו', שתמיד מתהפך אצלו, שזו טעימת עץ הדעת טוב ורע, וזה נמצא בנפש רוח ונשמה שלו, ששם מאירים שלשת מלוני השם הקדוש הוי"ה ברוך הוא, שהם ס"ג מ"ה בין, שביחד הם מספר ק"ס, וכדי להמתיק את הדינים בשרשם, ראוי לתת ק"ס פרוטות או שקלים וכו' וכו', כל אחד כפי יכלתו, אבל שיהיה כמספר הזה - ק"ס, ועל ידי זה יהיו נמתקים ממנו הדינים על ידי פלא עליון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנא.

אני מגמגמת, והדבר מקשה עלי מאד בעבודה ובחיים

שאלה:

מאת ט"ל: שלום רב לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. יהי רצון שישלח לך הקדוש ברוך הוא במהרה רפואה שלמה ובריאות איתנה, ותמשיך לחזק את בית ישראל, אמן.

רציתי לשתף אתכם במשהו שקצת קשה לי אתו: אני מגמגמת, וזה מוריד לי את הבטחון העצמי. אין לי ספק שהכל מאתו! יתברך והכל כדי שאגיע לתקוני, אך היות שאני עוסקת בחנוך, זה מאד מגביל אותי ולעתים גם מאד מתסכל. אני עובדת בבית ספר עם ילדי חנוך מיוחד ומלמדת אותם כתיב וחשבון, אך הרבה פעמים אני פשוט לא מצליחה לפתח את הפה מהפחד שלא אדבר כראוי... ולפעמים זה באמת קורה ואני מאד מתביישת.

וגם בחיים בכלל, אני יודעת שאני יכולה לעשות הרבה יותר ממה שאני עושה, אבל הגמגום פשוט מונע ממני ומגביל אותי. אני מתפללת כל הזמן להשם יתברך שיורפא אותי ויפתח את פי ואזכה להמשיך ללמד, לעודד ולחזק את הילדים שלו. אשמח לקבל את עצת הרבי. ישמרה השם תמיד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר קרח כ"ח סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל ט"ל, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאת מתפללת על רפואתי והחלמתי

המהירה, יעזור הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

בודאי אין יותר טוב מתפלה שבוזה יכולים לפעל אצלו יתברך כל מה שרוצים, את צריכה רק סבלנות ולבקש הרבה ממנו יתברך שתתראי מהגמגום וכו', והיום יש כל מיני שיטות איך למנוע את הגמגום, כגון לדבר לאט וכו', ולא להכנס בלחץ וכו'.

העקר תתחזקי בבטחון עצמי, ועל ידי זה תצליחי במשימתך, כי את לא יכולה לתאר את גדל הזכות שיש לך שאת מלמדת ילדים בחנוך מיחד, ובזכות זו תזכי לרפואה שלמה, רק לא להכנס בלחץ, ולא להלחיץ את עצמך, ואז תראי שהכל יתהפך לטובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנב.

מדוע אסר רבנו ז"ל את הלמוד בספר 'מורה נבוכים'?

שאלה:

מאת אליהו: מובא בספר 'שיחות הר"ן', שאין ללמוד בספר 'מורה נבוכים' של הרמב"ם, וכן אין ללמוד ב'שער היחוד' לרבנו בח"י בעל 'חובות הלבבות'. מדוע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח כ"ט סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אליהו, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בספר הקדוש 'חיי מוהר"ן' יש אות "להתרחק מחקירות ולהתחזק באמונה" עם תשעה עשר סעיפים, ושמה מסביר רבנו ז"ל באריכות גדולה מדוע לא כדאי ללמד שום ספרי חקירות, אפלו מגדולי ישראל, וראוי לה לעיין שם ותבין מדעתך.

עם כל זאת אסביר לה באפן פשוט, כי ספרי החקירות אפלו מגדולי ישראל, דרכם לשאול קשיות חזקות על עצם האמונה וכו', ולבסוף מתרצים תרוץ אחד בעמק נפלא, ורוב בני אדם מבינים את הקשיות טוב טוב, וזה נכנס להם בראש, וכשבא לתרוץ הם לא מבינים את זה מרב העמק, ולכן נשארים מלאים קשיות על הקדוש-ברוך-הוא עד שכופרים לגמרי, רחמנא לשזבן, ומזה יצאו כל המשכילים הארורים שהכניסו את ההשכלה הארוורה בין נשמות ישראל, והכל היה בגלל שהיו לומדים ספרי חקירות.

ולכן רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד להתרחק מזה לגמרי, כי עקר היהדות תלויה רק בתמימות ובפשיטות, בלי שום חקירות וקשיות וספקות כלל, רק להשליך את כל החכמות שלו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן יב): 'כש'אדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יוכל לפול בטעיות ומכשולים רבים, ולבוא לידי רעות גדולות, חס ושלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים, שהטעו את העולם, והפל היה על ידי חכמתם ושכלם. ועקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות, ולהסתפל בכל דבר שעושה, שיהיה שם השם יתברך, ולכלי להשיגת כלל על כבוד עצמו. רק אם יש בזה כבוד השם יתברך יעשה, ואם לאו לאו, ואזי בודאי לא יכשל לעולם וכו'; עיין שם.

ולכן מה טוב ומה נעים כשאדם נזהר שלא להכנס לתוך הקשיות וכו', ולא מבלבל את עצמו משום בלבולים, אלא מאמין בתמימות ובפשיטות בו יתברך, שיש מציאות הבורא יתברך, ומנהיג את העולם בצדק וברחמים בחסד ובמשפט, ואפלו שיש דברים שאנחנו לא מבינים, כגון את דרכי המקום ברוך הוא יתברך שמו, אזי אנחנו אומרים (תהלים קמה, יז): "צדיק הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו". וכן (דברים לב, ד): "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". ועלינו לדעת, שיש דברים שאנחנו לא מבינים בשכל אנושי.

וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן נב): 'מה שקשה קשיות על הצדיקים - זהו מכרח להיות. כי הצדיקים מתדמים ליוצרם, כמובא, וכמו שקשה קשיות על השם יתברך, כמו כן בהכרח שתהיינה קשות קשיות על הצדיק, כי הוא מתדמה אליו יתברך. ובענין הקשיות שקשה על השם יתברך, מרגלא בפומיה דרבנו ז"ל לומר: אדרבא, כך ראוי להיות דיקא, שתהיינה קשיות על השם יתברך, וכך נאה ויפה לו יתברך לפי גדלתו ורוממותו. כי מעצם גדלתו ורוממותו, שהוא מרום מאד מדעתנו, על כן בודאי אי אפשר שנבין ונשיג בשכלנו הנהגתו יתברך. ועל כן בהכרח שתהיינה עליו יתברך קשיות, כי כך נאה ויפה לבורא יתברך, שיהיה מרום ונשא מדעתנו, שעל ידי זה קשות קשיות, ואם הייתה הנהגתו כפי חיוב דעתנו, אם כן היה, חס ושלום, דעתו כדעתנו'.

ולכן אשרי מי שבורח מכל מיני ספרי חקירות אפלו מגדולי ישראל, ומכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, ועל ידי זה יצליח את דרכו בחיי ימי הבלו, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סד): 'שבשביל זה עם ישראל נקראים עברים, כמו שכתוב (שמות ה, ג): "אלקי העברים", כי עם ישראל לא הולכים בחקירות שבחלל הפנוי וכו', ועוברים מעבר אל עבר על ידי אמונה פשוטה בו יתברך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנג.

בני בן העשר מרביץ לי, מקלל אותי ומתנהג אלי בזלזול

שאלה:

מאת שושנה: שלום וברכה לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. בני בן העשר מרביץ לי, מקלל אותי ומתנהג אלי בזלזול גמור. אני משתדלת לדבר אתו ולהסביר לו שלא מתנהגים ככה, אבל זה שאני מסבירה לו בעדינות, רק גורם לו לזלזל יותר ולהבין שהכח בידי ש"ל. מצד אחד אני לא רוצה להכות אותו, ומונעת גם את בעלי מלעשות זאת, אף מצד שני אני לא יודעת איך לפתור את הבעיה. אני מפחדת שהמצב אבוד, ושהאלימות הפיזית והמלולית הפכו לו להרגל והוא יגדל להיות בעל מכה. מה עלינו לעשות? ואיך צריכים לפעל במצב כזה? תודה רבה וסליחה על הטרחה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח כ"ט סיון ה'תשע"ב

שלום רב אל שושנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר כזה "אבוד" וכו', את המלה הזו אתם מקרחים להוציא מהראש שלכם וכו', את ובעלך צריכים לדעת שחנוף צריך להיות עם תאום בין הבעל והאשה, לא כשהבעל אומר דבר אחד וכו', אחר

כך באה האשה ואמרת דבר אחר וכו', ועל זה חוגגים הילדים, כי אם ההורים היו מתאמים ביניהם על כל פרט שרוצים לפעל אצל הילדים, והיו חזקים בדבוריהם, אזי הילדים לא היו יכולים להתחמק וכו', והיו צריכים לשמע בקול ההורים.

הינו חנוף זו העבודה הכי קשה והכי יפה, כי אם רוצים להצליח עם ילדים, צריכים להכניס כללים בתוך הבית, לא עם כח, ולא עם צעקות וצרחות וכו', רק על ידי הסברה ולהיות תקיף בדעת וכו', ואזי הילדים רואים שלא יכולים לעבד על אבא או על אמא, אפלו שהם יזרקו את עצמם על הרצפה ויבכו וידפקו עם הראש על הרצפה וכו', ישתוללו ויצרחו וכו', אם הם יראו שהאבא והאמא חזקים בדעתם, אזי ישברו ויציתו, ואדרבה! כשיגדלו יתנו עוד תודה להורים שחנכו אותם טוב. אבל אם ההורים לא חזקים ביניהם, ומכל שפך כשהאבא אומר דבר אחד, והילדים מתחילים לצרוח ולצעק ולבכות וכו', אזי האמא מרחמת וכו', ואמרת לאבא: די! מספיק! עזב אותם וכו', או להפך כשהאמא אמרת משהו, והילדים מתחילים לצרוח ולצעק ולבכות, אזי האבא מרחם וכו', ואומר לאמא די! מספיק! עזבי אותם וכו', בזה הורסים כמו ידיהם את חנוף הילדים, וזה ברור כשמש. ולכן קדם כל צריכים ההורים לספם ביניהם מה הם רוצים וכו', ואז הם צריכים להיות חזקים בדעתם מאד, וזה החנוף הכי בריא, שהאבא והאמא יתאימו בדבריהם, ולא יראו פשרנות וכו' וכו'.

כמוכן שאסור ללכת עם ילדים באכזריות וכו', או בקמצנות וכו', צריכים לרחם עליהם, סוף כל סוף אלו הם הילדים שלכם, אבל הכל צריך להיות עם גבולות, וגם את הגבולות צריכים לאכף עם חכמה ורחמנות ביחד, אבל בשום פנים ואופן לא באכזריות.

כשהילד משתולל ומרביץ, צריכים לקנס אותו בדבר שיכאיב לו וכו', ואז הוא יבין שאין להרביץ, אבל אבא ואמא צריכים לעמד חזק בזה, ובפרט בגיל עשר יכולים עוד לחנף אותו, כי אזי ואבוי אם

לא יחנכו אותו, הוא יגדל אלים ולא יסתדר עם החברה, ומכל שכן שיהיה אלים עם אשתו, ואת האלימות צריכים להפסיק מיד ועכשיו.

אני מקווה שתביני, והקדוש-ברוך-הוא יעזר שתצליחי בחנוך.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנ״ד.

**עֲבְרָה עָלֵי יְלֻדוֹת קֶשֶׁה.
הָאֵם כְּדַאי לִי לְלַכֵּת לְטָפוֹל פְּסִיכִיאָטְרִי?**

שְׂאֵלָה:

מַאת שְׁלוֹמִי: שְׁלוֹם לְכָבוֹד מוֹהֲרָא"ש, וְיֵהי רְצוֹן שֶׁהַשֵּׁם יֵאָרֶיךָ
יְמִיךָ בְּטוֹב וּבְנִיעִימִים.

עֲבְרָה עָלֵי יְלֻדוֹת קֶשֶׁה, וְאֲנִי סוֹחֵב מְטַעְנִים רְגִשִׁים שֶׁמֵאֵד
מְקֻשִׁים עָלַי. אֲנִי לֹא מְצַלֵּחַ לְחַיּוֹת בְּאַרְח חַיִּים נוֹרְמָלִי וְאֲנִי
שׁוֹקֵל בְּרִצִּינּוֹת לְהִתְחִיל טָפוֹל פְּסִיכִיאָטְרִי, אֲבָל לִפְנֵי כֵן, אֲנִי
רוֹצֵה לְקַבֵּל עֲצָה מֵהַצַּדִּיק וְאוֹלֵי בְּעֲזָרְתָה תִּהְיֶה לִי יִשׁוּעָה: מֵה
אֲנִי יִכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהִתְחִיל לְחַיּוֹת מְחֻדָּשׁ, וְלֹא לְהִיּוֹת כְּבוֹל
בְּרִגְשׁוֹת הָעֶבֶר?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר קֶרַח כ"ט סִיּוֹן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל שְׁלוֹמִי, נָרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קְבֻלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תּוֹדָה עַל הָאֲחוּלָיִם.

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב יֵשׁ הַיּוֹם הַמּוֹן הַמּוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁעָבְרוּ יְלֻדוֹת
קֶשֶׁה וְכו', וְסוֹחֲבִים אֲתֵם מְטַעְנִים מֵאֵד קֶשֶׁם וְכו', בְּדַאי הֵייתְ צָרִיךְ

לִלְכֵת אֶל אָדָם שִׁישְׁמַע מֵהַ מַעֵיק וּמַצִּיק לָךְ (טפול פְּסִיכְיָאטְרִי),
וְהַיּוֹם יֵשׁ מְמַחִים בְּדַבְרִים כָּאֵלוֹ, כִּי אָסוּר שְׁתַּזְנִיחַ אֶת זֶה, אַתָּה עֲדִין
צָעִיר מְאֹד וְחֻבֵּל שְׁתַּחֲזִיחַ אֶת הַחַיִּים שֶׁלָּךְ בְּמִרְרוֹת וּבְדַכְאוֹן וְתַתִּיאֵשׁ
מֵהַחַיִּים, אַתָּה יְכוֹל עוֹד לִפְרֹחַ וּלְתַרֵּם הַמוֹן לְכֻלָּם.

סִפְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל בְּנוֹיִים עַל יְסוּד אֶחָד - אֵיךְ לְבַנּוֹת אֶת הָאָדָם
וְכוּ', וְלִהְיוּצִיא אוֹתוֹ מֵהַפֶּח יְקוּשׁ שֶׁנִּפְל אֵלָיו וְכוּ', וּלְשַׁנּוֹת אֶת כָּל
הַטְּבַע הָרַע שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ מִיְלֻדוֹתוֹ וְכוּ', וְכֵן לְשַׁנּוֹת אֶת כָּל הַדְּרָךְ הָרַע
שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ וְכוּ'. רַבְּנּוּ ז"ל גִּלָּה לָנוּ אֶת הָעֵנִין שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין
קוֹנוֹ, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִלְכֵת לְמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי אָדָם וְלִהְיוֹת וּלְסַפֵּר
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל מַה שֶׁמַּעֵיק לוֹ, וְצָרִיכִים לִזְכֹּר אֲשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ - נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְאִף שֶׁבִּהְתַּחֲלָה יִהְיֶה נִדְמָה לוֹ שֶׁאֵין מִי שֶׁמְסַתְּכֵל עָלָיו וְאֵין מִי
שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ וְכוּ' וְכוּ' - הַכֹּל בָּא מֵהַכְּפִירוֹת שֶׁהִשְׁתַּרְשָׁה בּוֹ, וְאִם
אָדָם עֵקֶשׁן וְבָא מִיְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּמְדַבֵּר וּמְסַפֵּר אֶת כָּל לְבוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, לְבַסּוּף, אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ד): 'יוֹצְאִים
מֵעֲצָמוֹתָיו הָעוֹנוֹת שֶׁנִּחְקָקוּ בָהֶם וְכוּ', וּמִתְחִיל לְהַאִיר לוֹ אוֹר הָאֵין-
סוּף בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן קַח אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאֵל תַּתִּיאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן כִּי גְדוֹל
אֲדוּנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רַחֲמָן, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו,
וְלִכֵּן אֵל תַּתִּיאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֵּן, כָּל הַחַיִּים עֲדִין לְפָנֶיךָ, וְאַתָּה יְכוֹל
לְהַפֵּךְ אֶת הַטְּבַע הָרַע שֶׁנִּשְׁתַּרְשַׁ בְּךָ וְכוּ', מֵאִיזוֹ סִבָּה שֶׁרַק לֹא תִהְיֶה
וְכוּ', וְהַבְּחִירָה בְּיָדֶיךָ וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שֶׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתִּהְיֶה לָּךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לָּךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תנה.

יש דעות בחסידות ברסלב שאין צריך לנסע לאומן לראש השנה. האם אפשר לנהג כדעות אלו?

שאלה:

מאת ידידיה: לכבוד מוהרא"ש נרו יאיר. ברוך השם אני נוסע כבר חמש שנים לאומן לשהות שם בימי ראש השנה הקדושים, אף לאשתי זה מאד קשה, ולמרות שהיא גם חסידה של רבנו, ומאד חשוב לה הענין של ראש השנה, בכל פעם שאני נוסע יש לה צער גדול, כי היא לא רוצה להשאיר לבד בבית עם הילדים, ולא נח לה להיות בשום מקום אחר. ידוע שגם בתוך חסידות ברסלב יש דעות הסוברות שאין צריך לנסע לאומן בראש השנה, האם אני יכול לנהג כדעות אלו ולהשאיר בבית עם המשפחה, או שאני צריך למסור את הנפש ולנסע למרות הכל? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח כ"ט סיון ה'תשע"ב
שלום וברכה אל ידידיה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לה, בענין ראש השנה אני מבין טוב טוב את אשתך שהיא נשארת לבד וסובלת מכה וכו', וזה עובר על כלנו וכו', שהנשים טוענות שהן נשארות בראש השנה לבד וכו', אבל מצד שני אנחנו רואים מאות ואלפים ורבבות אנשים שנוסעים לשבועים-שלשה ולפעמים אפילו לחדש בשביל משא ומתן ועסקים עד המזרח הרחוק בסין וכו' וכו', והנשים לא מתלוננות בכלל, כי הן יודעות שהבעל נוסע והולך להביא כסף, ופתאום זה לא קשה להן וכו', ולכן רואים שלא הנסיעה לראש השנה מפריעה להן, כי אם הן היו יודעות

שֶׁהִבְעָעִים נֹסְעִים וּמְבִיאִים שֶׁק מְלֵא כֶסֶף, הֵיוּ מְגִרְשׁוֹת אוֹתָם עִם מִקְל, וְאוֹמְרוֹת לָהֶם: "סַע אֶל רַבְּנוּ ז"ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה"; וְזוֹה בְּרוּר.

הַטְעוֹת הַיָּא, שְׂאָף אַחַד לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מִבִּין מַה זֶה לְהִיּוֹת אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֵרִי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ח): 'בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִדוּן מַה יִּהְיֶה בְּסוֹפוֹ' - הֵינּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שְׂדָנִים אֶת כָּלֵם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, מַה יִּהְיֶה עִם כָּל אַחַד וְאַחַד בְּשָׁנָה זו, מִי לַחֲיִים מִי לְמוֹת וְכוּ', מִי לְחַנִּיקָה וּמִי בְּשִׂרְפָה וְכוּ', וְכֵן אָמְרוּ (בִּיצָה טז): 'כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים מִרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֵינּוּ שְׂאֵז כּוֹתְבִים אֶת הַתְּקָצִיב לְאָדָם עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה נו, סִימָן יג): 'כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֹאחֲזִין בְּעֵבְרוֹת, וּמְסַתְּבִים בְּצָרוֹת, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵן נוֹטְלִין שׁוֹפָר וְתוֹקְעִין בוּ, וְנוֹזְקִים לְפָנָי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם'.

כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא בַר מִינֵן, אֲזַי בְּלִי שׁוּם סֶפֶק יִקְבֵּל עֲנֵשׁ, כִּי יֵשׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין, אֲבָל כְּשֶׁבָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּמִבְקֵשׁ סְלִיחָה, וּמְכַנִּיעַ אֶת עַצְמוֹ לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, מִיד הוּא מוֹחֵל לוֹ, כְּמֵאמְרָם ז"ל (שׁוֹחַר טוֹב תְּהִלִּים קב): "פְּנֵה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעֵר" (תְּהִלִּים קב, יח), אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּלָפִי דוֹרוֹת אָמְרוּ, שְׂאִין לָהֶם לֹא נִבְיָא וְלֹא כְהֵן וְלֹא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיִּכְפֹּר עֲלֵיהֶם, אֲלֵא עוֹד תְּפִלָּה אַחַת שְׁנֹשְׁתִיר לָהֶם שֶׁהֵם מִתְּפַלְּלִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלֹא תְּבַזֶּה אוֹתָהּ מֵהֶם. הֲוִי, וְלֹא בְזָה אֶת תְּפִלָּתָם.

הֵרִי שֶׁלֶף לְפָנָי, שֶׁבְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲזוּ הוּא הַמְשַׁפֵּט לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְהִנֵּה יְדוּעַ, כְּשֵׁישׁ מְשַׁפֵּט חֲמוּר, צְרִיכִים לְקַחַת עוֹרֵף דִּין גָּדוֹל, וְכָכָל שֶׁהַמְשַׁפֵּט יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר מְסֻבָּךְ - לוֹקְחִים אֶת הָעוֹרֵף דִּין הַכִּי גָדוֹל, וְאִם נִגְזֹר עֲלָיו אִיזָה עֲנֵשׁ מוֹת, רַחֲמֵנָא אֲצִלֵּן, אֲזַי לוֹקְחִים אֶת הָעוֹרֵף דִּין הַכִּי גָדוֹל בְּעוֹלָם, וְאֵף שְׂזָה עוֹלָה הוּן תּוֹעֲפּוֹת, מוֹכְרִים אֶת כָּל מַה שֵׁישׁ לוֹ כְּדִי לְשַׁלֵּם לְעוֹרֵף הַדִּין, הָעֶקֶר שֶׁיִּצִּיל אוֹתוֹ מִמוֹת בְּטוֹחַ לַחֲיִים.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל הוּא עוֹרֵף הַדִּין הַכִּי גָדוֹל בְּעוֹלָם, וְהוּא הַכְּרִיזוּ

(חיי מוהר"ן סימן תה): 'הראש השנה שלי הוא חידוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי'.

ולכן נוסעים אל רבנו ז"ל על ראש השנה, כדי שהוא יהיה לנו עורך דין במשפט ששופטים אז את כל אדם, והוא מוסר את נפשו עבור כל אחד שבא אליו וחוזר שם בתשובה שלמה, ומבקש ממנו יתברך שישמר אותנו כל השנה מכל מיני צרות ורעות רבות וכו', ושינזק להכתב בשנה של בריאות והצלחה בחיים, ופרנסה טובה, ושמירה מכל מיני גנבות וגזלות ואלימות, ומכל מיני מיתות משנות, כי הצדיק האמת הוא עורך הדין הכי גדול, ורבנו ז"ל רצה שכלם יהיו אצלו בראש השנה בלי יוצא מן הכלל.

ולכן אשתך צריכה להבין, כי בזה שאתה נוסע אל רבנו ז"ל, אתה מציל את עצמך ואותה ואת הילדים מכל מיני מארעות ומכשולים וסכנות שיש בעולם, וכן תפעל שתכתב לפרנסה בשפע, ולכל הישועות הנצרכות, האם לא כדאי בשביל זה להשאיר לבד עם הילדים ובסך הכל כמה ימים? הרי בראש השנה פועלים אצל רבנו ז"ל במליונים וכו', כל אחד כפי האמונה החזקה בזה וכו', ולכן למה שהנשים תדאגנה? אדרבה! הן צריכות לגרש את בעליהן להיות בראש השנה באומן, כי אם שמה מחלקים בריאות, פרנסה, שלום-בית, ילדים, נחת וכו' וכו', האם זה לא שווה פי מליון מלנסע לעסקים מעבר לים למזרח הרחוק כמו סין, או במערב הפרוע כמו לוס-אנג'לס?

ולכן הנשים צריכות לדעת שבעליהן לא נוסעים לחופשה לכמה ימים אצל ציון רבנו ז"ל בראש השנה, אלא שם נמצא העורך דין הכי גדול בעולם - שהוא ממליץ עבורנו, ובזכותו נביא הביתה את כל מה שאנחנו צריכים וכו', והן צריכות לדעת שזה בכלל לא קל להיות

שם בימים האלו, הגשמייות אינה גשמייות בכלל וכו', וכל אחד עובר את התקון שלו וכו', אבל בודאי זה משתלם במליון אחוז.

עכשו לגבי מה שאתה כותב שבתוך חסידות ברסלב יש דעות הסוברות לא לנסע וכו' - אין דבר כזה! כי אם רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן תג): 'הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרים אלי שיהיו כלם על ראש השנה, איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה - ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח, י): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות הנייה" הוא מעזכם', וזה נאמר על ראש השנה, אחר דבורים כאלו אין מציאות שיהיו כמה אנשים טועים שיגידו אחרת מרבנו ז"ל, אלא הם לא מקרבים בכלל אל רבנו ז"ל, כי מי שמקרב אליו באמת - ימסר את נפשו להיות אצלו על ראש השנה יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, אחר דבורים כאלו שרבנו ז"ל הכריז, אין שום בחירה לא לנסע. אלא מה, יש אחד שיש לו בעיות פרטיות, שמחמתן אינו יכול לנסע, אזי יצא עם כרוז שיכולים להשאיר במאה שערים וכו', וגורם להמון אנשים שלא יצטרפו לקבוצת הקדוש באומן, ומעכב את הגאולה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח): שאפלו כשאחד מתקרב אל הקבוצה, נעשים צרופים במילי מליונים, ומכל שכן וכל שכן כששנים או שלשה או עשרה מתחברים, נעשים מזה צרופים למילי מליונים, כמוכא החשבון באריכות ב'חיי מוהר"ן' (סימן מג), ומכל שכן וכל שכן כשמעפבים מאה או מאתים או יותר מלנסע אל ציון רבנו ז"ל, איזה חרפן הם גורמים, שזה בלתי אפשרי לתקן וכו' וכו' (ואין כאן המקום להאריך בזה).

הן אמת שיש המון אנשים בכל העולם שקשה להם לנסע על ראש השנה באומן מפני טעמים של פקוח נפש וכדומה (כגון

שְׁהֵאֵשָׁה צְרִיכָה לְלַדֵּת אוֹ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּרִית וְכוּ' וְכוּ'), עַל כָּל פְּנִים שְׂיִגִּידוּ אֶת הָאֲמֵת "אֲנִי רוֹצֵה לְנַסֵּעַ אֶל רַבְּנוּ ז"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן, אָבָל אֲנִי לֹא יְכוֹל מִפְּנֵי סִבֵּה זוֹ אוֹ סִבֵּה אַחֲרֵת" וְכוּ', אָבָל לֹא לְהִגִּיד שְׁלֹא צְרִיכִים לְנַסֵּעַ - זוֹ רְשָׁעוֹת וְאַכְזָרִיוֹת, וְזֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מִבְּפָנִים וְכוּ' וְכוּ'. תִּגִּיד "אֲנִי לֹא יְכוֹל", אָבָל אֵל תִּגִּיד שְׁלֹא צְרִיךְ", תִּגִּיד "אֲנִי אֲנוֹס הַשָּׁנָה וְאֲנִי לֹא יְכוֹל לְנַסֵּעַ", אָבָל אֵל תִּגִּיד שְׁלֹא צְרִיכִים", כִּי זוֹ הִתְלַבְּשׁוֹת הַיֵּצֵר הָרַע בְּמַצּוֹת, כְּדֵי לְקַרֵּר שְׁאֵר אֲנָשִׁים לֹא לְנַסֵּעַ אֶל רַבְּנוּ ז"ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן.

וְלִכֵּן מָה שֶׁאֲתֵּה כּוֹתֵב שֶׁבְּתוֹךְ חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב יֵשׁ דַּעֲוֹת הַסּוֹבְרוֹת לֹא לְנַסֵּעַ וְכוּ' - אֵין דְּבַר כְּזֶה! אֵלּוּ רַק אֲנָשִׁים שֶׁהֵם חֲלָשִׁי אִפִּי וְכוּ', וּמִצָּאוּ לַעֲצָמָם אֶחָד שְׁסוֹבֵל עַל הַעֲצָבִים וְכוּ', וַיֵּשׁ לוֹ פֶּחַד גְּבָהִים שֶׁמִּפְּחַד לְטוֹס בְּמִטּוֹס וְכוּ', אֲזִי הוּא אוֹמֵר שֶׁהַקְּבוּץ הוּא בְּמֵאָה שְׁעָרִים וְכוּ' (וְאֵין כָּאֵן הַמָּקוֹם לְהֵאָרִיךְ בְּזֶה).

עַל כָּל פְּנִים תִּסְבִּיר לְאֲשַׁתְּךָ מָה זֶה עֲנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׂיִכּוּלִים לְפַעַל אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל כָּל מָה שֶׁרַק רוֹצִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הוּא הָעוֹרֵךְ דִּין הַכִּי גְדוֹל בְּעוֹלָם, וְהוּא הָרוֹפֵא הַכִּי גְדוֹל בְּעוֹלָם, וְשִׁמְהָ יְכוּלִים לְפַעַל כָּל מָה שֶׁרַק צְרִיכִים לְפַעַל וְכוּ', וְלִהְתַּרְפְּאוֹת בְּמָה שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְרַפְּאוֹת, וְאֲזִי אֲנִי בְּטוֹחַ שֶׁהֵאֵשָׁה תִּגְרַשׁ אוֹתְךָ לְנַסֵּעַ אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּבִפְרָט שֶׁגַּם הִיא מְקַרְבֶּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְהִיא בְּעֲצָמָה נוֹסַעַת בְּאֲמִצָּה הַשָּׁנָה אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֲזִי הִיא תִּבִּין מָה זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהִיּוֹת בְּאוֹמֵן אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל.

בְּעֲנִין הַקְּבוּץ בְּעֲצָמוֹ בְּאוֹמֵן, יְדוּעַ שְׁמוֹהֶרֶן"ת ז"ל אָמַר לְבָנוּ ר' יִצְחָק ז"ל: הָעֵקֶר לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה תִּתְפַּלֵּל בְּאִיזָה בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁרַק תּוֹכֵל, וּמִזֶּה נִשְׁתַּרְבֵּב שִׁישׁ כָּל כֶּף הַרְבֵּה מִנִּינִים, כֵּן יִרְבוּ, שֵׁם בְּאוֹמֵן. כִּי כָּל עֵדָה מִתְפַּלֵּלָת כְּפִי הַגִּסָּח שְׁלֵה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד מְאֹד לֹא לְשַׁנּוֹת אֶת גִּסָּח הַתְּפִלָּה, וְשִׁכָּל אֶחָד יִתְפַּלֵּל כְּפִי מִנְהַג אֲבוֹתָיו.

ולכן כל המגנינים המתקיימים בעיר אומן לתפלות ראש השנה, הם בכלל הקבוצה הקדושה של רבנו ז"ל, ואף אחד לא יכול להגיד שהמגנין שלו יותר משבח מהמגנין של השני, ורק אצלו יש את רבנו ז"ל ולא במגנין של הזולת וכו', שמזה יצאה הגזענות הארוכה שיש כבר בית הכנסת שתלו בו שלט: "לא לספרדים ולא לבעלי תשובה!" אוי לעינים שראות את זה, ואוי לאזנים השומעות זאת, הם צריכים במשך כל ימי ראש השנה לשבת אצל ציון רבנו ז"ל ולשטף את הפה שלהם עם מים חמים, כולי האי ואולי - שיהיה להם תקון אמתי, ויאמרו מאה פעמים את התקון הכללי, איך יהודי יכול לכתב על יהודי שני דברים כאלו?

צריכים לדעת, שרבנו ז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל, והוא לא נמצא ומצמצם רק אצל קבוצה אחת וכו' - זו טעות חמורה! רבנו ז"ל נשלח לזה העולם בשביל לתקן את כלל נשמות ישראל ואת כלל אמות העולם, כמו שאמר בפרוש (תני מוה"ר"ן סימן רנא): "יש לאל ידי להחזיר כל העולם בלוי למוטב, ולא מלבד אנשים פשוטים, אלא אפלו צדיקים ואנשים גדולים אני יכול להחזירם למוטב וכו'. ולא מבעיא ישראל קדושים, אלא כל אמות העולם כלם, אני יכול להחזירם להשם יתברך, והייתי יכול להוליכם סמוך לדת ישראל'.

ולכן כל מי שמצמצם את רבנו ז"ל רק בקבוצה שלו וכו' או בחוג שלו וכו' - הוא טועה טעות חמורה מאד וכו', ולא מבין בכלל מי זה רבנו ז"ל, ומה זה רבנו ז"ל.

ולכן כל מגנין באומן בראש השנה - זה בכלל הקבוצה הקדושה של רבנו ז"ל, וזה ברור כשמש, כי כל הבתים שנבנים ברוחניות, זה כפי הנשמות והנפשות הנמצאות שם בראש השנה באומן וכו'.

תהלה לאל, מאז שנת תש"נ, נפתחו החומות ומסך הברזל וכו', ויכולים לנסע בבטחה אל ציון רבנו ז"ל לראש השנה, ותהלה לאל

יש בית המדרש 'היכל הקדוש' באומן, ובשנים האחרונות זה נמצא ב'מיגומטר' מול ציון רבנו ז"ל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנו.

אני עובד על תקון המדות שלי, אבל ההתקדמות אטית מאד

שאלה:

מאת איתן אהרן: לכבוד הרב שליט"א. אני אברך שלומד בכולל כבר מספר שנים, ואני רוצה לתקן את מדותי באמת, אך למרות כל התפלות וההתבודדות אני מתקדם בקצב אטי מאד. מה עלי לעשות כדי שארגיש התקדמות ממשית בתקון המדות? מהמצפה לישועה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח כ"ט סיון ה'תשע"ב שלום וברכה אל איתן אהרן, נרו יאיר. לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל נתן לנו מתנה את 'ספר המדות', ואמר שהספר הזה עשה אותו ליהודי, כי התפלל להקדוש-ברוך-הוא על כל מדה ומדה, ומאד רצה שנתמיד בספר הזה הכלול מכל המדות טובות שרק יש.

והנה מובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נב), שצריךים

לבקש על מדה אחת, ואחר כך על עוד מדה ועל עוד מדה, עד שישבר את כל המדות רעות. אבל גם אז עדין ישאר אצלו המשהו וכו', שזו הישות והגאות והנמצאות באדם וכו', ועל זה צריכים הרבה להתיגע בשיחה בינו לבין קונו וכו'.

והנה נשאלה השאלה, על איזו מדה צריכים לבקש קדם? כמו שאתה שואל וכו', אתה מחפש איך לתקן את מדותיך וכו', ואיך מתקנים את הלב וכו', אזי התשובה היא, שהדבר הראשון שצריכים לבקש ממנו יתברך הוא לזכות למדת השמחה, ותכף כאשר אדם שש ושמח עם כל נקודה ונקודה טובה שיש בו, אזי קנה את כל המדות הטובות בפעם אחת, ושבר את כל המדות הרעות בפעם אחת. כי בזה שאדם שש ושמח עמו יתברך, הוא נכנס בתוך שמחת הקדוש-ברוך-הוא, ונתקנים אצלו (תהלים ה, ח): "נתתה שמחה בלבבי", שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה): שעקר השמחה הוא בלב, ואי אפשר ללב לשמח אלא עד שיסיר עקמומיות שבלבו - שתהיה לו ישרות לב, ואז יזכה לשמחה, כמו שכתוב (תהלים צז, יא): "ולישרי לב שמחה".

ולכן העקר לבקש על מדת השמחה, וכשאדם זוכה לשמחה - זוכה להכל, אבל אני מכרח להגיד לך שלהגיע אל שמחה זה הדבר הכי קשה שרק יכול להיות, כי להגיע אל מדת השמחה, זה יותר קשה מכל העבודות שבעולם, ולכן על שמחה צריכים מסירות נפש, ותכף ומיד כשאדם זוכה לשמחה, זוכה כבר לכל המדות הטובות בפעם אחת, וכן זוכה לשבר כל המדות הרעות בפעם אחת.

ולכן אני מאד מאד מבקש ממך שתמסר את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין עבודה שבאה קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל, כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א'

סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'. ולכן אשרי אדם שיש לו שכל, וקולט תכף ומיד, שבו ברגע שנמשכים עליו עצבות, מרירות ודכאון וכו' - זה בא מצד הטמאה, ולהפך כשימשיך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו, זה בא מהקדשה, ולכן תראה מה לפניה - מסר את נפשו רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנו.

**כיצד קרח, שהיה גדול מאד בתורה,
חלק על משה רבנו?**

שאלה:

מאת נפתלי: למדתי בפרשת השבוע - פרשת קרח, על המחלוקת הגדולה שהיתה על משה רבנו, וברשותכם יש לי כמה שאלות:

א. כיצד יכול להיות שקרח שהיה בעצמו גדול מאד בתורה, היה שקוע כל כך במדת הקנאה וחלק על גדול הדור?

ב. כיצד הצליח לשכנע עוד מאתיים וחמשים רבנים גדולים להיות לצדו ולחלק על משה רבנו?

ג. מה אפשר ללמד מהספור הזה לדורנו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר קרח כ"ט סיון ה'תשע"ב

שלום וברכה אל נפתלי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן טו) ש'הצדיק האמת פותח את העינים, מצד אחד - להסתכל על גדלות הבורא יתברך שמו, ויראה ויבין וישכיל בעיני שכלו איך שמלא כל הארץ כבודו, והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל. ומצד שני - הוא פותח את העינים להסתכל על עצמו איך הוא מחזיק בארבעת היסודות שלו, אש רוח מים עפר, שמש נמשכות כל התאוות של האדם (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד), ולכן עושה הסמ"ך-מ"ם כל מה שביכולתו להעלים ולהסתיר את הצדיק האמת שהוא היפי והפאר של כל העולם, כי אם הוא היה מתגלה בעולם - כל אחד היה מסתכל על גדלת השם יתברך ועל שפלות עצמו, ובשביל זה אנחנו צריכים לגלות ולפרסם את הצדיק האמת לכל העולם כלו, לגלות את ההעלמה וההסתרה שסביב רבנו ז"ל, שהוא היפי והפאר והחן של כל העולם כלו.

והנה ידוע מה שהרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע אמר על מה שפרש רש"י: "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה? עינו הטעתו" וכו', [והוא מהמדרש במדבר רבה פרשה יח, סימן ח], כי הצדיק הגדול יש לו שתי עינים, עם עין אחת מסתכל תמיד על גדלות הבורא יתברך שמו, ועם עין אחת מסתכל על שפלות עצמו, והפגם של קרח היה, שהסתכל רק על גדלות הבורא יתברך שמו, כי הוא היה מראשי העם, אבל לא הסתכל על שפלות עצמו, כי החזיק את עצמו מאד מאד גדול וכו', ולכן בא לידי הטעות הזו.

וזה הלמוד שאנחנו צריכים ללמד מפרשת קרח, איך בא אדם לחלק על צדיק האמת הדבוק בו יתברך? אין זה אלא רק מחמת גאווה וגדלות וישויות שוננסות בו, עד שהוא מחזיק את עצמו למשהו,

וזה מה שמעוררו לחלק על צדיק האמת הדבוק בו יתברך, כי כל המחלקת שיש על הצדיקים היא רק מחמת גאווה, גדלות וישות, כי המאמין האמתי שמאמין בו יתברך, ויודע שאין בלעדיו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן נעשה רק בהשגחת המאציל העליון - על ידי זה הוא נעשה בטל בעיני עצמו לגמרי, וכבר לא מחפש שום כבוד וישות וכו', כי הרי הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, ואיך שיהי לרצות איזה כבוד בשעה שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה?!

נמצא, ככל שאדם מכניס בעצמו גדלת המקום ברוך הוא יתברך שמו, כמו כן תתבטלנה ישותו ומהותו לגמרי, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו): 'צריך האדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום'. וזה תלוי בזה, כי אם אדם מרבה בכבוד המקום, ממילא נתבטל כבודו לגמרי לגבי כבוד הקדוש-ברוך-הוא, כי איך יתכן שאדם ירצה כבוד בשעה שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה?!

ורואים מזה, שבכל מחלקת על צדיק אמתי שבטל ומבטל אל הקדוש-ברוך-הוא בקביעות, החולקים עליו הם בעלי גאווה ומלאים ישות וכו' וכו', ויש כח לבעל מחלקת להמשיך מאתים וחמשים ראשי עדה שגם כן יחלקו, כי הגאות היא שגעון, ומי שנכנס בזה משתגע לגמרי, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים טו): 'כל המתיהר - אם חכם חכמתו מסתלקת מנו', והשתבשה דעתו לגמרי, ואמרו (ילקוט שמעוני מלכים א' רמז קצט): 'גסות הרוח שהיה לו לירבעם היא טרדתו מן העולם'. והחמירו חכמינו הקדושים מאד מאד על עון הגאווה, עד שאמרו (סוטה ד): 'כל אדם שיש בו גסות הרוח כאלו עובד עבודה זרה וכו', וכאלו כפר בעקר וכו', וכאלו בא על כל העריות וכו'.

אני חושב שפרשת השבוע הזו היא פרשה מאד מאד חשובה, ללמד לקח לכל אלו שחולקים על הצדיק האמת, ורואים ממנה איזה סוף מר יש לכל אלו הרודפים אחר צדיק המוסר את נפשו בשביל עם ישראל, שבסוף נעקר מן העולם באפן מר מאד, וראו בחוש, שכל

אלו שרדפו את מוהרנ"ת ז"ל והפקירו את דמו וכו', לבסוף נעקרו מן העולם בבזיונות גדולים מאד וכו', ודבר זה שיף בכל דור ודור. וידוע מה שצדיקים פראו (במדבר כו, יא): "ובני קרח לא מתו", כי בכל דור ודור יש ניצוצי קרח החולקים על הצדיק האמת, שהוא בחינת משה, כמובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות ראש חדש הלכה ו אות לה): כי בכל מחלקת יש בו ניצוצי מחלקת קרח, דתן ואבירם וכו', עין שם. וכן הוא (שם פריה ורביה ואישות הלכה ה אות ה): כי כל המחלקת שבכל דור ודור על צדיקי אמת והנלוים אליהם - יש בהם ניצוצי קרח, דתן ואבירם וכו', עין שם. וכן הוא (שם נזקי שכנים הלכה ד אות יא): וזה עקר מחלקת קרח ועדתו על משה רבנו שהוא בכל דור ודור, כי בכל מקום שיש מחלקת יש בהם ניצוצי קרח דתן ואבירם, כי כל צדיק אמתי הוא בחינת משה, והחולקים עליו הם בחינת קרח ועדתו, שהיו בהם מאתים וחמשים ראשי סנהדראות וכו', עין שם.

ולכן אשרי אדם שמתקרב אל הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל, שפותח את עיניו לראות בגדלת הבורא יתברך שמו, והעקר להסתפל על עצמו איך שאוחז בתקוץ ארבעת היסודות שלו, ואז יראה שיש לו הרבה מה לתקן וכו' וכו', וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ילקוט משלי רמז תתקסד): 'כל המגביה עצמו בדברי תורה, למה הוא דומה? לנבלה שהיא מנחת והיה כל עובר ושב מניח ידו על חוטמו עד שהוא עובר ממנה'.

ולכן צריך כל אחד ואחד קדם כל לבדוק את נגעי ומומי עצמו לפני שהוא מחפש מומין וחסרונות אצל אחרים, ומכל שכן שלא ידבר על צדיק אמת הדבוק בו יתברך, כי סופו יהיה פקרח ועדתו, וראינו את זה בכל הדורות, שכל אלו שחלקו על צדיק אמתי, אפלו שבהתחלה חשבו שהם מצליחים וכו', אבל לבסוף נעקרו מן העולם, ונשאר שמם לשמצה לדורי דורות. השם יתברך יצילנו מהם ומהמונם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תנח.

**מה הכוונה ש"כל הישועות נמצאות אצל הצדיק",
הרי הכל תלוי רק בידיו של השם יתברך?**

שאלה:

מאת שירה: שלום רב. ברוך השם אני בעלת תשובה כבר יותר משנתיים ומשתדלת לעשות את רצון השם, אני מקרבת לרבי נחמן, אך אינני מגדירה את עצמי חסידת ברסלב. גיסתי ובעלה הם חסידי ברסלב ותלמידים שלכם.

רציתי לשאול את הרב שאלה שחשובה לי מאד: באחד המכתבים שכתבתם לחסיד ברסלב שרוצה לנסע לאומן, כתבתם כך: "כל הפרנסה וכל הרפואות שבעולם נמצאות רק אצל הצדיק". קטנתי מלהבין ואיני באה לחלק על כך חס וחלילה, ואולי לא הבנתי היטב את מה שכתבתם, אך לפי הבנתי ולפי אמונתי יש רק את הקדוש-ברוך-הוא בעולם, ואצלו נמצאות כל הישועות וכל הרפואות, ואם יש לאדם בעיה, הוא צריך להתפלל על זה להשם, ואם השם יחליט שזה טוב לו, הוא יעזר לו בלי שום קושר לצדיק.

כמוכן שצריכים לעשות השתדלות ואפשר להתברך אצל צדיק, אך האם לא מספיקה האמונה הפשוטה שכל מה שקורה - זה מונו: יתברך, ושהכל לטובה? ומה הכוונה בכך שכל הרפואות והישועות נמצאות אצל רבי נחמן? אשמח לתשובה מרחבת, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קרח א' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל שירה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל עלי להקדים לך הקדמה, שהרבי שלנו זה רבנו ז"ל בעצמו, ואנחנו כלנו רק תלמידים וחברים שאחד עוזר לשני, ותהלה לאל זכיתי להקים כמה וכמה קהלות בארץ ובחוץ לארץ, יהודים שהולכים בתמימות ובפשיטות בדרך של רבנו ז"ל, ואני רק מחזק אותם, ולכן אל תכתבי שאני רבם של גיסך וגיסתך, כי רק רבנו ז"ל הוא הרב שלנו.

את שואלת שאלה טובה ומענינת מאד וכו', והתשובה היא פשוטה מאד מאד. כתוב (שמות יד, לא): "וַיֹּאמִינוּ בַּהוֹיָ"ה וּבַמֶּשֶׁה עַבְדּוֹ", ואמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח פ' רשע ו): 'אם במשה האמינו קל וחמר בהשם! בא זה ללמדך, שכל מי שמאמין ברועה נאמן כאלו מאמין במאמר מי שאמר והיה העולם'. הינו שאי אפשר להגיע לאמונה בהקדוש-ברוך-הוא, אלא על ידי אמונת חכמים, ולכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סא): 'שעל ידי אמונת חכמים יודעים איך להתנהג, ועל ידי שפוגם באמונת חכמים עולין לו מותרות במוחו, כמאמרם ז"ל (עריבין כא:): 'הלוועג על דברי חכמים נדון בצוֹאָה רותחת', הינו שעשנים סרוחים מסבכים ומקיפים את המח ומבלבלים אותו.

ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שנוזכה לאמונת חכמים ולהאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינו פשוט, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן מב), ועל ידי זה מלביש את השכינה בלבושים נהורין.

בודאי כל ההשפעות - פרנסה, בריאות, נחת, הצלחה בחיים, תלויות רק בהקדוש-ברוך-הוא, ואם כן, בשביל מה צריכים בכלל את הצדיק? אלא עליך לדעת, כי בלי הצדיק האמת לא היינו יודעים כלל מהקדוש-ברוך-הוא וכו', כי מרב קלקול ולכלוך מעשינו וכו', היינו עדין שקועים בשיא הטמאה, והצדיק האמת הוא המחזק ומעודד ומשמח אותנו, ומדריך אותנו בדרך הישרה איך לצאת מהחשך המר שלנו, ומוליך אותנו אל הקדוש-ברוך-הוא וכו', ובלעדי הצדיק היינו

עדין מסבכים בחשך עצום, והיינו מסבכים בדמיונות, שהם הקלפות המסבכות אותנו, והיינו הולכים אחר הסכלות של דעתנו המעקמת וכו', ובזה שזוכים להתקרב אל הצדיק האמת, הוא פותח לנו את העינים כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סז): שצריכים להסתכל על גדלת הקדוש-ברוך-הוא, איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והעקר להסתכל על עצמו איפה הוא מחזיק וכו', ובאיזה חשך הוא נמצא וכו', ואיך יכולים לתקן את זה ולצאת משם.

וזה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן לג): 'בזכות הצדיק תלמידיו מתפרנסין'. הרי הפרנסה באה מידי הקדוש-ברוך-הוא, ואיך נכנס פה הצדיק? אלא הצדיק הוא הפותח לנו את העינים שנדע שאין לנו בזה העולם רק את הקדוש-ברוך-הוא, והוא מראה לנו את הדלת והפתח להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא, ובלעדיו לא היינו יודעים בכלל שיש דבר כזה פתח ודלת להכנס להקדוש-ברוך-הוא, כי היינו מגששים כעור באפלה. והנה רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פד): שהפה הוא הפתח להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא, שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, וכל מה שהוא צריך, עליו לבקש ממנו יתברך לבד.

ובזה מובן אשר באמת אצל הצדיק נמצאות כל הרפואות של העולם, וכל הפרנסה והישועות וכו', הינו, כי הוא מגלה לנו את הקדוש-ברוך-הוא.

ויכולים לשאול שאלה יותר חזקה: רבנו ז"ל מביא (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ח): 'עקר הרוח חיים מקבלין מהצדיק והרב שבדור'. ולכאורה גם זה פלא, כי אנחנו יודעים שאת הרוח חיים מקבלין רק מהקדוש-ברוך-הוא, וכמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה יד, סימן ט): 'רבי לוי בשם רבי חנינא אמר: על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבוּרָא, מאי טעמא? (תהלים קנ, ו): "כל הנשמה תהלל יְהוָה" - כל הנשימה תהלל יְהוָה'.

וְזוֹ קְשִׁיָּא חִזְקָה! אֲלֵא שֶׁהַתְּרוּץ הוּא, שְׁבִלֵי הַצְדִּיק אָדָם לֹא הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַנְּשִׁימָה שֶׁלּוֹ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כַּמָּה מְלִיוּנִים אֲנָשִׁים מִסְתּוֹבְבִים בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ וְעוֹלָם הַדְּמִיוֹן וְכוּ', וְכוּ', וְאֶפְלוּ לֹא יוֹדְעִים שֵׁישׁ בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים הַמְּחִיָּה וּמַהֲוֶה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה וְכוּ', וְאֶפְלוּ שְׁכֵן יוֹדְעִים, זֶה רַק בְּאִזּוֹ מַחְשְׁבָה רְחוּקָה וְכוּ', אָבֵל אִף אֶחָד לֹא שָׁם לֵב שְׁמַמֵּשׁ בְּכָל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה הוּא נוֹשֵׁם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל זֶה זּוֹכִים דִּיקָא עַל יְדֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הַמְטַהֵר וּמְנַקֵּה אוֹתָנוּ, וּמְבִיא אוֹתָנוּ סְמוּךְ לַהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנוֹתֵן לָנוּ אֶת הַהִתְחַזְקוֹת וְהַכַּחוֹת לֹא לַעֲזוֹב אֶת עֲצָמָנוּ אֶפְלוּ שְׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ פְּגַעֵי וּמְקַרֵּי הַזְּמַן וְכוּ' וְכוּ'. וְכֵן אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ז'): 'אִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ לְאֲמוּנָה אֲלֵא עַל יְדֵי אֲמֵת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ לְאֲמֵת רַק עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְדִּיק הָאֲמֵת'.

וְלִכֵּן כְּדֵי שְׂאָדָם יַדַּע בִּידְעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעְדֵּיו נִמְצָא, וְהַכֵּל תְּלוּי רַק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּשִׁבִיל זֶה צְרִיכִים לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצְדִּיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא פּוֹתַח לָנוּ אֶת הָעֵינַיִם. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (חֵי מוֹהֲר"ן סִימָן רצט): 'קִדְּם שְׁנַמְצָא הַצְדִּיק הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, יְכוּלִים לְהַתְּקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ, אָבֵל אַחַר שְׁכָבָר נִמְצָא הַצְדִּיק הָאֲמֵת בְּעוֹלָם, אִי אֶפְשָׁר לְהַתְּקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֲמֵת בְּשׁוּם אִפֶּן, כִּי אִם כְּשִׁזּוֹכִים לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו'.

וְהַדְּבָר מְאֹד מְאֹד פָּשׁוּט, כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יוֹרֵד חֶשֶׁךְ אַחַר בְּעוֹלָם, הַמַּעֲלִים וּמְסַתֵּיר בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן אֶת אֲמֵת מְצִיאָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׁשׁוֹכְחִים לְגַמְרֵי מְמַצִּיאוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְלִזֶּה צְרִיכִים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקֵי אֲמֵת, שְׁיִגְלוּ אֶת עֵינַיִנוּ וְנִרְגִישׁ אֶת אֲמֵת מְצִיאָתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְזֶה כָּל הָעֵנִין לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצְדִּיק הָאֲמֵת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא רַבְּנּוּ ז"ל בְּעֲצָמוֹ, שְׁמַחֲזֵק וּמַעֲוֹדֵד וּמְשַׁמַּח אֶת נַפְשׁ כָּל חַי, וּמְחַזְקוֹ לְחִזּוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּפּוֹתַח לוֹ אֶת הָעֵינַיִם שְׁיִרְגִישׁ שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

נמצא אתו עמו ואצלו, ושיתחיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת
האם שלו.

ורואים בחוש, שכל זמן שאדם לא מקרב אל הצדיק האמת
שהוא רבנו ז"ל, הוא לא יודע בכלל מה זה לדבר אל הקדוש-ברוך-
הוא ולפנות אליו, ובפרט כשעוברים על בני אדם צרות, יסורים,
מרירות, מכאובים, דכאונות ויאוש מחלטים וכו', הוא לא יודע אל
מי לפנות בעת צרתו, עד שרבים ככלם התפקרו לגמרי, והזניחו את
הדת, וחקמנו לשזבן, ויש להם קשיות וספקות במציאות הבורא
יתברך שמו, כי לכם מלא עקמומיות וקשיות עליו יתברך וכו', וכו',
בשעה שהם לא קולטים - מי הולך בהם אם לא הקדוש-ברוך-הוא?!
מי מתנועע בהם אם לא הקדוש-ברוך-הוא?! מי מסתכל דרך עיניהם
או שומע דרך אזניהם אם לא הקדוש-ברוך-הוא?! אדם חושב שהכל
טבעי, ואף אחד לא שם לב שאין טבע ומקרה ומזל כלל, אלא הכל
אלקות גמור הוא, ומה שהוא נושם זה לא אויר, אלא אור י', כמובא
בזהר (רעיא מהימנא פנחס רמה:) דאות י' מן הוי"ה איהי אתעטף באור
ואתעבד אוי"ה.

הינו הצדיק האמת פותח לנו את העינים, ורואים איך שאין שום
מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודומם,
צומח, חי, מדבר - הכל לבוש לגבי האין-סוף ברוך-הוא, ואף אחד
לא שם לב אל כל זה, חושבים שזה טבע מקרה ומזל, אנשים הולכים
וכו', עושים מה שרוצים וכו', מדברים מה שרוצים וכו', וכן חיות
מסתובבות, ועופות פורחים בעולם, וצומחים כל מיני צמחים בעולם,
ויש הרים וגבעות ימים ונחלים וכו', וכו', הכל טבע מקרה ומזל, ואף
אחד לא שם לב שהקדוש-ברוך-הוא מחיה ומנהוה ומקים את כל
הבריאה כלה, והוא נמצא ובלעדיו אין שום נמצא, אבל להגיע לזה
אי אפשר אלא על ידי התקרבות אל הצדיק האמת, שהוא פותח לנו
את העינים ואת המוח ואת הלב, שנתחיל להרגיש שיש אלקים חיים
ומלך עולם, וכל מה שצריכים - צריכים לפנות רק אליו.

ולכן מְכַרְחִים לְבוֹא אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ נִמְצְאוּ
הַפְרָנְסָה וְהַבְּרִיאוֹת וְהַחַיִּים וְכוּ', וְכוּ', הֵינּוּ שֶׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ אֵת
הַכְּתָבַת הַנְּכוֹנָה אֲשֶׁר לְשֵׁם נִפְנָה כְּדֵי לְהַשִּׁיג אֵת כָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵכוֹת כח:): 'קִדְּם שְׁנַפְטָר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן
זכאי, נִכְנְסוּ תַלְמִידָיו אֵלָיו, וְאָמְרוּ לוֹ: רַבֵּנוּ, בְּרַכְנוּ! אָמַר לָהֶם: יְהִי
רְצוֹן שֶׁתְּהֵא מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם כְּמוֹרָא בְּשֵׁר וְדָם. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו:
עַד כָּאן? אָמַר לָהֶם: וְלוֹאֵי, תִדְעוּ כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, אוֹמֵר: שְׂלֵא
יִרְאֵנִי אָדָם'; הֵינּוּ שֶׁבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ בְּרָכָה לִפְנֵי שְׁעוּלָה לְעוֹלָם הָעָלְיוֹן, אֲזִי
הוּא בֵרֵךְ אוֹתָם הַלּוֹאֵי שֶׁתִּפְחָדוּ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּמוֹ שֶׁמִּפְחָדִים
מִבְּשֵׁר וְדָם, עֲנוּ הַתַּלְמִידִים: רַבִּי, זֶה כָּל הַבְּרָכָה? עֲנָה וְאָמַר: מַה, זֶה
לֹא מִסְפִּיק? תִּרְאוּ כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, אוֹמֵר: הַלּוֹאֵי שְׂאָף אֶחָד לֹא
יִרְאֶה אוֹתִי כִּי הוּא מִתְבַּיֵּשׁ, אוֹי וְאֶבּוֹי לוֹ אִם אֶחָד יִתְפַּס אוֹתוֹ בַּעֲת
שְׁעוּשָׁה עֲבָרָה וְכוּ', וְהוּא שׁוֹכַח שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא שָׁם וְכוּ',
וְלִכֵּן בֵרֵךְ אוֹתָם: הַלּוֹאֵי שֶׁתִּפְחָדוּ וְתִתְבַּיְשׁוּ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ
שֶׁאַתֶּם מִפְחָדִים וּמִתְבַּיְשִׁים מִבְּשֵׁר וְדָם, עֵינֵי שָׁם.

רוֹאִים מִכָּל זֶה, שֶׁכְּדֵי שְׂנֵדַע שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין
בְּלִעְדֵי נִמְצָא, וְהוּא רוֹאֶה אוֹתָנוּ וְשׁוֹמֵעַ אוֹתָנוּ וְכוּ' וְכוּ' - עֲלֵינוּ
לְבוֹא אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת וְהַרְבִּי שְׁבִדוֹר, שֶׁהוּא יְגַלֶּה לָנוּ אֵת אֲמַתַּת
מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְלִכֵּן זֶה הַהֶסְבֵּר לְשֶׁאֵלָה לָמָּה צְרִיכִים לְנִסְעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל
בְּאוֹמֵן, וְכֵן לְלַמֵּד אֵת סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, כִּי עַל יְדֵי זֶה נוֹדַע לְבַנְי אָדָם
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִסִּיחוּ דַעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כְּרַגַע, עַל יְדֵי שֶׁיְהִי רְגִילִים
תְּמִיד לְהַתְבַּדֵּד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל זֶה מֵאֵד מֵאֵד פְּשוּט וְאֲמַתִּי - הַלּוֹאֵי
שְׁנִכְנִיִּים אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלוּ בְּתוֹךְ לְבִנּוּ, וְאֵז הַחַיִּים שְׁלָנוּ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרֵי
מִהַקְּצָה אֶל הַקְּצָה.

וְלִכֵּן מִצְוָה גְּדוּלָה מְאֹד לְגַלוּת וּלְפָרְסָם אֵת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא
הַחֵן וְהַיְפִי וְהַפָּאָר שֶׁל הַדּוֹר, וּפּוֹתַח אֵת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּכַּל רַק אֵלָיו

יתברך (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סז), ועכשו נעלם נעלם מכלם וכו', ולכן עלינו תלמידיו לעסק בגלוי ופרסום הצדיק האמת לכל עם ישראל ולכל העולם כולו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תנט.

יש לי כמה שאלות בעניני זוגים

שאלה:

מאת מרים: לכבוד הרב, שלום וברכה. אני מאחלת לכם בריאות, ארץ ימים ושנים, נחת ושמחה. ברשותכם, אני רוצה לשאול כמה שאלות בענין זוגים:

א. לצערנו יש הרבה אנשים שמתחתנים ואחר כך מתגרשים. איך זה יתכן שבסוף הם מתגרשים, אם הקדוש ברוך הוא זוג אותם יחד?

ב. בספר 'פעלת הצדיק' מוזכר הספור, שרבנו התאלמן, וכשהגיעה כרכרה עם נשים לשדוך, אמר רבנו "כל אלו הם בחינת הזוג שלי". איך זה יתכן שכלן היו הזוגים שלו?
ג. לפני 'חרם דרבנו גרשום' היה מתר לאדם להנשא ליותר מאשה אחת. האם אדם שהתחתן עם כמה נשים, כל אחת מהן היא הזוג שלו?

ד. ידוע שרב בני האדם מקבלים את זוגם לפי המעשים שלהם. כיצד אדם יכול לדעת מי הזוג האמתי שלו?

ה. האם אשה שהגיעה לגיל מבגר ולא נשאה, זה אומר שאין לה זוג כלל?

ו. האם כשאדם מתגרש ולא נשא בשנית, זה אומר שאין לו

בן זוג? אני מתנצלת על רבוי השאלות, אף אני חושבת שהן
מטרידות עוד רבים אחרים חוץ ממני.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר קרח א' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל מרים, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שענייני שדוכים וזיווגים, זה ענין של נשמות
וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (לקויטי מוהר"ן חלק א' סימן רסה) שלמעלה
הנשמות הן נשמה אחת, וכאשר יורדים למטה מתפצלות הנשמות,
הנשמה של הזכר יורדת דרך זוג הורים אלו, והנשמה של הנקבה
יורדת דרך זוג הורים אלו, ועד שמוצאים אחד את השני עובר זמן
רב, ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב.): 'וקשין לזוגן כקריעת
ים סוף', וכשמוצאים אחד את השני מתחברים יחד כמו שהיו למעלה
בשמים, ויש בזה סודות נוראים ונפלאים מאד שזה נעלם מעין כל
חי, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תקצה) שיש לכל אחד כמה
וכמה זיווגים, וככלם הם משרש נשמתו, אבל עם אחת הוא מתחתן.
זאת אומרת, אפלו כשמדברים: "פלוגי ראוי לקחת את פלוגיית" וכו',
שזה סתם דבורים, עם כל זאת - זה כבר שדוף, ומכל שכן כשנפגשים
- זה כבר שדוף. אבל הזיווג האמתי שלו זה רק עם מי שהוא מתחתן.

ועכשו נשאלה השאלה: למה מתגרשים ואחר כך מתחתנים
עם אחרת וכו', ולפעמים פעם ופעמים וכו' וכו'? על זה יש תרוץ
אחד, שאמרו חכמינו הקדושים (מכות י'): 'מן התורה ומן הנביאים
ומן הפתובים, בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליקין אותו, מן התורה
דכתיב (במדבר כב יב): "לא תלך עמהם" וכתיב "קום לך אתם", מן
הנביאים דכתיב (ישעיה מח, יז): "אני הוי"ה אלקיך מלמדך להועיל
מדריךך בדרך זו תלך", מן הפתובים דכתיב (משלי ג, לד): "אם ללצים
הוא יליץ ולענוים יתן חן"; זאת אומרת שנותנים בחירה לאדם - לך

כמו שאתה רוצה ללכת, ואחר כך נראה מי צודק וכו', אדם צריך לבטל את הרצון שלו לרצון הקדוש-ברוך-הוא, כמו שאמר התנא הקדוש (אבות ב. ד): 'בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך'.

כאשר בחור ובחורה נפגשים, ותכף ומיד מחליטים להתחתן, ופתאום זאת מצאה אחר וכו', או הוא מצא אחרת וכו', ועזבו אחד את השני, כפי שארע כמה וכמה פעמים, ובין כך השעון לא מחכה וכו', והנה יום והנה לילה והנה שבוע והנה חודש והנה שנה, ועוברות כמה שנים וכו', ואחר כך נשארים קרחים מכאן וקרחים מכאן, ומכל הכוונים, ונשארים לבד בלי זיווג וכו', ומי אשם בזה, אם לא אלו שהחליפו את דעתם עשרת מונים? ובשביל זה יש היום רבבות רוקים ורוקות בגיל מאד מבגה, ויש להם טענות רק על הקדוש-ברוך-הוא, וכן יש טענות על הצדיקים: "למה ברכת אותי ולא נתקיים?" בשעה ששלמה המלך אומר (משלי יט, ג): "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו" - בני אדם עושים טעויות ואחר כך יש להם טענות על הקדוש-ברוך-הוא, בשעה שהיה להם את הזיווג הנכון בפעם הראשונה לפי שרש נשמתם וכו' וכו', רק הם הרחיקו את זה מצד שכלם המדמה, שההוא יותר פקח וכו', או ההיא יותר יפה וכו', וכך אבדו זה את זה וכו', ואחר כך נעשים רוקים ורוקות מבגרים וכו' (ואני כבר לא מדבר שבין כך הסתבכו בשקים מלאים עברות, רחמנא לשזבן).

ולכן הדרך של אבותינו ואמותינו מדור דור - זו הדרך הנכונה, שההורים משדכים בין הזוג, וכך מתחתנים וחיים חיים מאשרים כל החיים, אין פה 'בחירת לב' וכו' וכו'.

הן אמת שבאים החוכמולוגים למיניהם והמתקדמים למיניהם וכו', ואומרים: "מה פתאום? הזוג צריך להפיר אחד את השני וכו', וזה לא הולך ככה" וכו'... מה הם מרויחים בזה, וכי בהכרות ללא שדוף אין מקרי גרושין?

הן אַמַּת שְׁגַם בְּנִשׁוּאִין עַל יְדֵי שְׂדוּךְ - יֵשׁ מְקַרֵי גְרוּשִׁין וְכוּ', אָבֵל כָּל הָעֵינָן שֶׁל גְרוּשִׁין זֶה כָּבֵד עֵינָן אַחֵר לְגַמְרִי, זֶה כָּבֵד בְּחִירָה שֶׁל אָדָם, כִּי הָרִי אִישׁ וְאִשָּׁה הֵם שְׁנֵי עוֹלָמוֹת נִפְרָדִים לְגַמְרִי, וּבָאִים מְרַקֵּעַ שׁוֹנָה לְגַמְרִי, וְלִפְעָמַיִם גַּם מַעֲדוֹת שׁוֹנוֹת לְגַמְרִי, וְכַדֵּי לַחֲיוֹת בְּיַחַד צְרִיכִים הַזּוּג לְוַתֵּר אֶחָד לְשֵׁנִי, כִּי אַחֲרַת יַחֲיוּ תָמִיד עִם מְרִיבוֹת וְעִם וּפְחוּסִים, וְהַבֵּית יִתְהַפֵּךְ לְגִיהֶנֶם, רַבְנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק א' סִימָן פ) שֶׁשְׁלוֹם הוּא דִּיקָא בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים, כִּי אִם שְׁנֵיהֶם אוֹחֲזִים אוֹתוֹ דְּבַר, לֹא שִׁיף הָעֵינָן שֶׁל שְׁלוֹם, כִּי אִם הוֹלְכִים עַל אוֹתוֹ קו, אֲזִי מַה צְרִיכִים שְׁלוֹם? אֲלֵא כִּשְׁהֵם שְׁנֵי הַפְּכִים אֶחָד מֵהַשְּׁנֵי, וּמוֹתָרִים אֶחָד לְשֵׁנִי, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם, וְאֵת הַדַּעַת הַזֶּה מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיק הָאֲמַת, כַּמוּבָא (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן חֶלֶק ב' סִימָן פט) שֶׁהוּא הַדַּעַת, הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשְּׂדוּכִים, כִּי הוּא מְכַנֵּס דַּעַת בֵּין הַזּוּג וְאֶפְלוּ שֶׁהֵם שְׁנֵי הַפְּכִים הוּא מְרַאֶה לָהֶם אֵיךְ יְכוּלִים לַחֲיוֹת יַחַד וְכוּ', בְּאַהֲבָה וּבִהְבֵּנָה הַדְּדִית וְכוּ', וְאֵיךְ יְכוּלִים לְהַפֵּךְ אֶת הַגִּיהֶנוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַן עֵדֵן הַתַּחְתּוֹן.

מִסְפָּר, שְׁפַעַם בָּא אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ אֶל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְהִתְלוֹנֵן מְאֹד עַל אִשְׁתּוֹ, הָיִיתָ שֶׁהוּא מְתִינֵעַ מְאֹד עַל פְּרִינְסָתוֹ בִּיגִיעוֹת וּטְרַחְחוֹת גְּדוּלוֹת (כִּי עֲבוּדָתוֹ הָיְתָה שֶׁהָיָה רוֹכֵל שֶׁל סְחוּרוֹת קִטְנוֹת בְּכַפְרִים קִטְנִים), וְהֵנָּה כִּשְׁבָא הַבֵּיתָה - מִלֵּא זֶה שְׁכָל הַבֵּית הַפּוּךְ וְכוּ', הַזְּכָל וְהַלְכֵלֵךְ חוֹגְגִים בְּאַמְצַע הַבֵּית וְכוּ', אֵיךְ שׁוֹם נִקְיֹן וְסֹדֵר כָּלֵל וְכוּ', וְהַיְלָדִים הוֹלְכִים קְרוּעִים וּבְלוּיִים וְכוּ', כִּי הֵיא לֹא מְנַקָּה אוֹתָם וְכוּ' - מִזֶּה כָּבֵד אֵינוֹ מְדַבֵּר. "אַחֲרֵי כָּל זֶה" - טָעַן אוֹתוֹ הָאִישׁ - "כִּשְׂאֵנִי בָא הַבֵּיתָה הִיא מְקַלְלָת וּמְגַדְפָת אוֹתִי בְּכָל הַקְּלָלוֹת וְהַגְּדוּפִים שָׂרַק יֵשׁ וְכוּ'... וְלָכֵן מֵר לִי מְאֹד" - אָמַר לְמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל - "וְטוֹב לִי מוֹתֵי מַחֲיֵי, וְהַחֲלִטְתִּי לְהַתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנָּה" וְרָצָה לְבַקֵּשׁ אֶת עֲצַת מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל.

עֲנָה וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: אֵיךְ זֶה עֲצָה כָּלֵל! כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם הַשְּׁנֵי לֹא תִהְיֶה יוֹתֵר גְּרוּעָה מִמֶּנָּה, וְאֶפְלוּ הַמְעַט שְׂאֵתָה מְקַבֵּל מִמֶּנָּה גַּם אֵת זֶה לֹא תִקְבַּל מֵהַשְּׁנֵי? עֲצַתִּי, שְׂתַבְּרַח רַק אֶל הַקְּדוּשׁ-

ברוך-הוא, ותבקש ממנו יתברך שהיא תשתנה, כי אין לנו עצמה רק תפלה, ובין כך תמיד כשאתה חוזר מהכפרים וכו', תציר בדעתך שתמצא את הבית זועה, ממש חרפן ולכלוף... שעוד לא היה דבר כזה בבית וכו', והיא תקלל אותך עם קללות כאלו שאף פעם בחיך לא שמעת וכו', תציר לעצמך את הגרוע ביותר שרק יכול להיות וכו', וכשתבוא הביתה, תראה שזה לא כל כך גרוע כמו שצירת בדעתך וכו', הן אמת הבית מלכלף, אבל לא כמו שצירת, הקללות הן גסות אבל לא כמו שצירת, ותהלה לאל יש קצת מה לאכל לחם ומרק חם וכו', ואז תראה שהיא לא כל כך גרועה. והתחיל ללכת בדרך זו, ואחר זמן קצר בטל את רעיון הגרושין, כי אמנם נזכח לראות שהמצב לא כל כך גרוע כמו שתאר.

רואים מכל זה שהעקר תלוי בדעת האדם, איך שהוא מציר את החיים וכו', אם הבעל מציר את אשתו או האשה מצירת את בעלה כהכי גרועים, אזי ממילא כל הבית נעשה גיהנום ממש, אבל אם מצירים אחד את השני - שזה לא כל כך גרוע, אזי לאט לאט מוחלים אחד לשני, ודנים אחד את השני לכף זכות, ועוזרים אחד לשני, ומבינים אחד את השני, וככה יכולים להפוך את הבית מגיהנום לגן עדן, וחיים חיים מאשרים יחד.

הכלל, שאלו שמתגרשים רחמנות גדולה עליהם, ובפרט כשיש ילדים - הם הקרבנות, וכבר אמרתי בדרך מליצה על מאמרם ז"ל (גיטין ז): 'כל המגרש אשתו ראשונה אפלו מזבח מוריד עליו דמעות'. וצריך להבין, למה דוקא המזבח מוריד דמעות, למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השלחן, המנורה, הארון וכו'? אלא המזבח דוקא מוריד דמעות, שהוא כאומר: הרי מספיק קרבנות כבר הביאו עלי, ולכן אני לא צריך יותר קרבנות... כי בגרושין, מי הם הקרבנות? הילדים! ולכן המזבח דוקא מוריד דמעות, כי יש עלי מספיק קרבנות, ואיני צריך שביאו עלי עוד קרבנות.

ולכן כל מי שמאמין בהקדוש-ברוך-הוא, ויודע את האמת,

ונכנסת בו המחשבה הנכונה: "מאחר שהתחנתתי עם האשה הזו" - זה ממנו יתברך! או האשה יודעת את האמת הזאת, וחושבת: "מאחר שהתחנתתי עם הבעל הזה - זה ממנו יתברך"! ולא רק זה, אלא יודעים את מה שכתוב (בראשית ב, כג): "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת" - כי הבעל והאשה הם אחד, ולכן לא חושבים מלהתגרש בכלל, אדרבה! מנסים בכל מיני אפנים שבעולם להשלים בינם לבין עצמם, ולהשתדל להבין אחד את השני וכו'.

וכל זה רק כשהולכים על פי דרך התורה, אבל מי שאין לו אמונה בר מין, ואינו מתנהג על פי דרך התורה, החיים שלו חיי הפקר וכו', ואינם שומרים אמונים זה לזו וזו לזה וכו', חיים כמו כלבים וכו', כמו שכלב הולך ברחוב ופתאום רואה כלבה ברחוב השני - הוא רץ אחריה וכו', וכשרואה אחר כך כלבה אחרת, עוזב את הראשונה ורץ אחר השנייה, וכך חוזר חלילה, כי לחיות בלי התורה, זה כמו חיים של כלבים, בלי שום תכלית כלל, מה שאין בן כשהולכים בדרך התורה, אזי זוכרים מה שאמר הקדוש-ברוך-הוא (בראשית ב, כד): "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", ולא מתגרשים בשום פנים ואופן.

אמנם, בודאי כל אדם יש לו מה לתקן וכו', אף אחד מאתנו לא נולד כליל השלמות וכו', רק צריכים לעבד על המדות וכו', והעקר לעבד על עצמו, לא לעבד על המדות של הזולת וכו'... ובפרט לעקור מעצמו את מדת הכעס, שזו פשוט מחלת עצבים, כי כשאדם נכנס בכעס, הוא מאבד את השכל שלו לגמרי, עד שנעשה משגע וכו'. ולכן צריכים לעבוד הרבה על נקדת הסבלנות והשמחה, וכך מהפכים את הבית לגן עדן ממש, כי מותרים אחד לשני.

היום הבעיה היא שמסתובבים כל כך הרבה ווקים ורוקות מבגרים שבלו את ימי נעוריהם כמו כלבים וכו', ואחר כך יש להם

טענות להקדוש-ברוך-הוא: איפה הזווג שלי? בשעה שהיתה להם הזדמנות פז כבר בהתחלה להתחתן ולכנות בית נאמן בישראל.

הקדוש-ברוך-הוא יכניס רוח טהרה בין נשמות ישראל, ויתגלה הצדיק האמת שהוא השדכן האמתי, וילמד דעת את נשמות ישראל, וכך לא יהיו רוקים ורוקות, אלא כלם יבנו בתים נאמנים להקדוש-ברוך-הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תס.

נולד לנו בן. האם יש מנהגים מיוחדים ליום המילה?

שאלה:

מאת אביתר מרדכי: לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, מפייץ אור רבנו הקדוש בקרב אנשי שלומנו ובקרב כלל ישראל ראשית, ברצוני לאחל רפואה שלמה ומהירה לצדיק, שיזכה לשנים רבות נעימות וטובות, ושינצח אנו להנות מאורו. השבח לאל בורא עולם נולד לי בן זכה, ובעזרת השם נכניס אותו בביתו של אברהם אבינו בשבת הקרובה, ורציתי לשאול כמה שאלות:

א. האם יש מנהגים מיוחדים ליום המילה ולמילה עצמה?
 ב. האם יש ענין להגיד את ה'תקון הכללי' ברב עם לפני או לאחר הברית?

ג. אנו מאד רוצים לקרא לו בשם 'אורי נחמן'. מה דעתו של הצדיק?

נשמח לקבל עצות לחנוך נכון ובריא לבנו בשלב הראשוני. אין ספר תודות!

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אביתר מרדכי, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי
המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה
לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

באתי לאחל לך ולאשתך ברכת מזל טוב חמה ולבבית על הולדת
הבן, ושתהיה הברית בעתו ובזמנו, והעקר לשמח מאד מאד, כי מובא
בזהר (לך לך צג): 'זכאין אינון ישראל דעבדין קרבנא דרעוא לקודשא
ברוך הוא, דמקריבין בניהו לתמניא יומין לקרבנא'; שבעת הברית
ראוי לשמח מאד מאד שמכניס את בנו לקרבן, וזה מאד מאד חשוב
בעיניו ותברך, שיהודים מוסרים את נפשם ומכניסים את בנם בכריתו
של אברהם אבינו, וכן הוא בזהר (תוריע מד): 'כל בר נש אצטריך
לקרבא שהוא ברא קרבנא לקודשא ברוך הוא בחדוה, ברעו דלבא,
למיעל ליה תחות גדפוי דשכינתא, ואתחשב קמי קודשא ברוך הוא
דאיהו קרבנא שלים, לאתקבלא ברעוא'; כל אדם צריך להקריב את
בנו לקרבן בשמחה עצומה, על ידי מצות מילה, והוא מכניס אותו
אז תחת כנפי השכינה, ונחשב לפני הקדוש-ברוך-הוא כקרבן שלם.

ולכן צריכים מאד מאד לשמח בעת הברית, וכל מי שנמצא
בברית מילה - מוחלין לו על כל עוונותיו, ולכן אשרי אדם שמקפיד
להיות בעת קיום מצות ברית מילה, כי אז נמצא אליהו הנביא, ובעת
שהתינוק בוכה, אז הוא עת רצון גדול בשמים, ויכולים לפעל אצלו
יתברך כל מה שרוצים.

אצלנו נוהגים לומר 'תקון הכללי' לפני הברית, וזה דבר גדול

מאד.

בְּעֵינַי הַשָּׁם וְכוּ', אֵינְ לִמְעַלָּה מִזֶּה לְתַת שֵׁם עַל רַבְנוּ ז"ל, אֲבָל תְּמִיד כְּדַאי לְהוֹסִיף עוֹד שֵׁם מִפְּנֵי כַּמָּה טַעְמִים.

הַחֲנוּף הַכִּי טוֹב לְיִלְדִים הוּא כְּשֶׁהִבְעַל וְהֵאֱשָׁה אֶף פַּעַם לֹא יָרִיבוּ, וְיִכְבְּדוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְיִדְבְּרוּ בְּדֶרֶךְ אַרְץ אֶחָד עִם הַשֵּׁנִי וְכוּ' וְזֶה הַחֲנוּף הַכִּי טוֹב וְהַכִּי יָפֵה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֲדָשׁ מְבָרֵךְ...

תסא.

כְּשֶׁהֵייתִי יֶלֶד הַמְּלַמֵּד שְׁלִי הַשְּׁפִיל אוֹתִי בְּצוּרָה קִשָּׁה וְהִרַס אוֹתִי נְפִשִׁית

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֱלִימֶלֶךְ: שְׁלוֹם וּבְרָכָה. אֲנִי בַּחֹר וְשִׁיבָה, וְכִשְׁהֵייתִי יֶלֶד לְמַדְתִּי בְּתַלְמוּד-תּוֹרָה שֶׁל בְּרִסְלָב בְּמֶרְכֵז הָאָרֶץ. הָיָה לִי שֵׁם מְלַמֵּד שֶׁבְּמִשְׁךָ שָׁנָה שְׁלֵמָה הַשְּׁפִיל אוֹתִי בְּצוּרָה קִשָּׁה בְּיוֹתֵהּ הַרְבֵּה פְּעָמִים הוּא הָיָה מְבִזֶּה אוֹתִי לְפָנָי כֹּל הַכֹּתֵה וְגוֹרֵם לִי בּוֹשָׁה בְּרַבִּים. אֲנִי מֵרְגִישׁ שֶׁזֶה הִרַס אוֹתִי נְפִשִׁית וְהֵעֲלִים לִי אֶת הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי. כְּבוֹד הַרַב, אֲנִי תַחֲזֹקוּ אוֹתִי וְתַתְּנוּ לִי עֶצֶה אִיךָ לְשַׁכַּח אֶת כָּל הַשָּׁנָה הַקִּשָּׁה הַזֹּאת, וְלִהְתַּגְּבֵר עַל מַה שְׂאֲנִי מֵרְגִישׁ בְּתוֹךְ תּוֹכִי.

בְּנוֹסָף, יֵשׁ לִי נִסְיוֹנוֹת שֶׁקִּשָּׁה לִי לַעֲמֹד בְּהֵם, וְאֲנִי נִכְשָׁל הַרְבֵּה פְּעָמִים. אִיךָ מֵתַגְּבְּרִים עַל הַיִּצְרָן? אוֹדָה לָכֶם אִם תּוֹכְלוּ לַעֲנוֹת לִי, כִּי זֶה יְעוּדָד וְיִשְׁמַח אוֹתִי מְאֹד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב
 שלום וברכה אל היניק וחפים אלימלך, נרו יאיר.
 לנכון קבלתי את מכתבך.

מאד מאד אני מצטער לשמע שהמלמד השפיל אותך קשות,
 ובזה אותך לפני כל הכתה, וזה הרס אותך נפשית לגמרי.

הן אמת שזה הרס מאד מאד גדול, ולכן אשרי הישיבה
 ששומרים את מי שהם לוקחים למלמד, כי מלמדות זה לא סתם כלי
 לפרנסה, אלא זה מחנך - שהוא מלמד את התלמיד דרך בחיים למשך
 כל ימי חייו.

ולכן מלמד לא יצלח וכו', או כעסן ועצבני וכו' שמוציא את
 העצבים שלו על התלמידים ומכה ומשפיל וכו', יותר טוב שילך
 לעבד באסיפת זבל, שיוציא את העצבים שלו על פחי הזבל, ולא על
 התלמידים.

עם כל זאת, זכר תמיד מה שרבנו ז"ל למד אותנו, העבר אין,
 ומה שהיה היה וכו', אתה צריך לשקם את עצמך מעכשו והלאה
 ולא להסתכל חזרה וכו', הן אמת שנשארה לך צלקת, אבל לטובתך
 הגשמית והרוחנית, תעבד על נקדה זו למחק את הצלקת, ומפל מה
 שעבר עליך, תקבל עכשו דחיפה אחרת בחייה, כמו שכתוב (קהלת
 ב, ג): "וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן
 החשך", דיקא משום שעברו עליך סכלות וחשך וכו' - מזה אתה
 יכול להגיע לאור ולחכמה. אתה עדין צעיר וכל העולם לפניך, תראה
 לקחת את עצמך בדיקה, ושום דבר בעולם שלא יוכל לשבר אותך
 מהיום והלאה.

בענין מה שעובר עליך וכו', אין עוד דבר ששובר את היצר

הרע כמו גירסא במשניות, ולכן תקח משניות ותתחיל ממסכת ברכות, וככה תגרוס פרק אחר פרק, ותהיה חזק בזה מאד מאד, כי אי אפשר לתאר ולשער את גדל הזכות שיש למי שזוכה לגרס הרבה פרקים משניות בכל יום, ורבנו ז"ל נתן תקון (שיחות הר"ן סימן קפה) לכמה מאנשי שלומנו שיאמרו בכל יום ח"י פרקים משניות, וזה דבר גדול מאד, כי למוד משניות מזכך את הנפש מכל מיני חלדה, ואם תרגיל את עצמך בזה, זה ינקה ממך את כל הצלקות שעברו עליך כבר וכו' וכו'. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב): 'במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה'. ומובא (מדרש תלפיות) שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות אינו מניחו להכנס שם.

ולכן אשרי מי שיגרס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שהיא הצלחה נצחית, כי משנה"ה אותיות נשמ"ה.

תשתדל מאד לכבד את אבא ואמא, כי זה מאד מאד חשוב בעיניו יתברך, כמאמרם ז"ל (קדושין ל:): 'שלשה שתפין הן באדם, הקדוש-ברוך-הוא, ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש-ברוך-הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני'; רואים מזה, אם מכבדים את אבא ואמא - בזה מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא. כי סוף כל סוף גם ההורים שלך מצטערים בצערך הקשה מאד וכו', אבל אין לאל ידם לעזור לך, ואתה צריך לקחת את עצמך בידך ולעזור לעצמך, ותראה איך שהכל ישתנה לטובה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

תסב.

**אני בת ארבעים וחמש, עדין רווקה,
ומרגישה שאני כשלון גמור**

שאלה:

מיאת גילה: שלום רב לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. רפואה שלמה ואריכות ימים, לך ולכל בני משפחתך, ותודה על כל הטוב שאתה משפיע על עם ישראל, תברך מפי עמך עליון בכל ברכות שמים וארץ.

אני רווקה בת ארבעים וחמש וגרה עם אמי שתחיה. כל השנים סעדתי את אבי ז"ל, שהיה איש חולה ונפטר לפני שנתיים. אני חשה שהחיים שלי תקועים מכל הבחינות: לא הצלחתי בעבודה, לא הקמתי בית, אני מרגישה כשלון גמור ולמעשה אינני יודעת מה התועלת שיש בחיי. עשיתי השתדלויות רבות כדי למצוא פרנסה וגם זוג, אך מאומה לא קורה ואין שניי. אני משתוקקת לילדים וחשה שהזמן בורח לי וכלום לא מתקדם.

בדרך כלל אני בשמחה, אך לאחרונה אני מתבודדת ובוכה המון לקדוש-ברוך-הוא שיעזר לי. האם אי פעם יהיה לי טוב בחיים?

בנוסף, אשמח לקבל ברכה מכבוד הרב לזוג הגון, מזל טוב יותר, וברכה והצלחה בכל מעשי ידי. תודה מעמק הלב.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל גילה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאת מתפללת על רפואתי והחלמתי

המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

את צריכה לזכר, שעל זה שעזרת לאבא ואמא אסור לך להתחרט, כי אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של מי שזוכה לכבוד וליקר את אביו ואת אמו, עד שהתורה הקדושה הבטיחה על זה אריכות ימים ושנים, כמו שכתוב (שמות כ, יב): "כבוד את אביך ואת אמך למען יארכו ימך על האדמה אשר הוי"ה אלקיך נתן לך".

ולכן אסור לך להשבר מזה שעזרת להורים, ותוציאי מהראש שלך שאת כשולן גמור וכו', ומכל שכן להכנס ביאוש ולהגיד שאין טעם בחייד וכו', אסור לדבר ככה! אם תקחי את עצמך בידך, תראי שבזכות המצוה של כבוד אב ואם תמצאי בקרוב מאד שדוף טוב, רק אל תהיי ברגנית, את השדוף הראשון שיציעו לך - קחי לשם שמים, ותזכי להתחתן, ושהאמא עוד תראה בשמחתך, רק תכניסי בעצמך בטחון עצמי.

זכרי היטב מה שאמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה פרק כו): 'כל העולם כלו של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם'; ואמרו (דברים רבה פרשה ו, סימן ב) 'חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת אמך'; ואמרו (קדושין ל:): 'שלושה שתפין הן באדם, הקדוש-ברוך-הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש-ברוך-הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני'; רואים מזה, שאם מכבדים את אבא ואמא - בזה מכבדים את הקדוש-ברוך-הוא.

ולכן את מאד מאד צריכה לשמח שזכית לשמש את ההורים במסירות נפש הכי גדולה, וזה צריך להכניס בך שמחה אמיתית, כי את מאד מאד חשובה בעיניו יתברך, ותמשיכי להתבודד כי כל שיחה ותפלה שמדברים ומבקשים ממנו יתברך, לא הולכת לריק, ובקרוב

תראי ישועה גדולה מאד, אם רק לא תתיאשי מחינה, ולא תשברי את עצמך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

תסג.

בזמן האחרון אני מרגיש עיפות נפשית. מה עושים?

שאלה:

מאת ניר: לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א. אני מתפלל שתהיה לכם רפואה שלמה ושנזכה לראותכם בקרוב בארץ. בזמן האחרון אני עייף מאד מבחינה נפשית, פיזית אני ער, אבל מרגיש רדום. הרבה אנשים אומרים לי שאני נראה במצב רוח לא טוב, ושואלים אותי מה קרה לי. זה פוגע לי מאד בענייני קדשה, בתפלה ובלמוד תורה. בנוסף, יש לי צער גדול כי אני מאד רוצה להתחתן אבל כבר התיאשתי, כי לא קבלתי שום הצעה כמעט שנה. מה עושים? תתפללו עלי בבקשה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ניר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על האחולים.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות', ולכן אשרי אדם שיש לו שכל וקולט תכף ומיד שבו ברגע שנמשכים עליו עצבות, מרירות ודכאון וכו', זה בא מצד השמאה, ולהפך כשימשיך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו, זה בא מהקדשה.

ולכן תראה מה לפניה, תמסר את נפשך רק להיות בשמחה, ואז כל החיים שלך ישתנו לגמרי, כי כל הכבדות העוברת עליך, זה רק מחמת שאתה נמשך אחר העצבות והעצלות, שזה בא מפגם הברית וכו', שהקלפה שמחטיאה את האדם נקראת על שם יללה, ולכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קסט): 'כשאדם שמח הקדוש-ברוך-הוא בעצמו שומר אותו מפגם הברית'.

ולכן אתה צריך למסר את נפשך רק להיות בשמחה, וזו רפואה בין בגשמי ובין ברוחני, ואני מכרח להגיד לך שזה בא לאדם יותר קשה מכל העבודות שבעולם. אדם מסגל להתבודד שעות, ללמד שעות, לקום בחצות וכו' וכו', ולעשות עוד עבודות קדושות וכו', אבל להגיע לשמחה אמיתית - זה קשה יותר מהכל, כי הסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד כשבר ישראל שש ושמח עמו יתברך, כי ברגע שאדם שמח, הוא מבטל מעצמו את כל הקלפות שברא מחמת עוונותיו, וכמו שכתוב (תהלים קד, לד): "אנכי אשמח בהוי"ה, יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם", תכף ומיד כשאדם שמח בו יתברך, מתבטלים כל החטאים וכו', וכבר אין רשעים וכו', ולכן לא בחנם שהסמ"ך-מ"ם מאד מפחד משמחה, ועל כן כל תפלותיך צריכות שתהיינה רק תפלה אחת - איך זוכים לשמחה, ותהיה רגיל להתפלל את התפלה הזאת:

רבנו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה בכל רמ"ח איברי ושס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך.

אנא, רחם עלי, והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכלל בה לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך תתברך, איך שאתה מחיה ומהנה ומקיים את כל הבריאה כלה. וזכני לאמונה ברורה ומזככת שאזכה לדעת בידיעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכלל בה מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לה חדש מברך...

תסד.

**בְּקִרְוֹב אֶתְחַתֵּן וְאֶגּוֹר בִּיבְנָאֵל,
אֲךְ אֲנִי חוֹשֵׁשׁת בְּגִלְל הַמֶּרְחָק מִבֵּית הוֹרִי**

שאלה:

מאת הילה: לכבוד מורנו ורבנו, עטרת ראשנו, הצדיק מיבנאל - שלום רב! ראשית אאחל לה בריאות איתנה בכל רמ"ח איבריה ושס"ה גידיה, ושתזכה להמשיר להנהיג את עם ישראל מתוך שמחה אמיתית.

ברוך השם, אני נמצאת כרגע בשדוך ולקראת חתונה עם אחד מתלמידי הישיבה ביבנאל, לאחר קבלת ברכת הרב. לפני השדוך לא הכרתי את הרב, אף כעת אני מאד רוצה להתקרב לרב ולקהלה הקדושה, שהיא חממה של אמונה, ולהקים בית של תורה, אף לא אשקה, שיש לי המון חששות

וּפְחָדִים מֵהַמְּגוּרִים בְּיַבְנָאֵל. מִפְּחִיד אוֹתִי הַמְּרַחֵק מִבֵּית הוֹרֵי,
וְשָׂאֵנִי לֹא אִמְצָא אֶת עֲצָמֵי שָׁם. אֶשְׂמַח לְקַבֵּל חֲזוּק בְּעֵינַי
מִהַרְב. תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר קֶרֶח ב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּמּוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל הִילָה, תַּחֲוִיה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

תּוֹדָה רַבָּה עַל הָאֲחוּלִים.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד שֹׂמֵחַ, שְׁסוּף סוּף מְצִאת אֶת בֶּן זוּגָה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתַּתְּחַתְּנֵנוּ מֵהַ שְׁיֹוֹתֵר מֵהַר, וְתִבְנוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל,
וְשִׁיחֵי לָכֶם חַיִּים מְאַשְׂרִים וְשִׂמְחִים וְעֲלִיזִים.

בְּעֵינַי מְקוּם מְגוּרִים וְכו', אֲסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן,
חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוֹטָה מו:): 'חֵן מְקוּם עַל יוֹשְׁבָיו' - כָּל אֶחָד
צָרִיךְ לְגוֹר אִיפֹה שֶׁהוּא אוֹהֵב.

בְּעֵינַי רְחוּק מְגוּרִים מֵהַהוֹרִים וְכו', כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל-
כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", אִם
אֵת בְּשָׁלָה כָּבֵר לְהִתְחַתֵּן וְכו', אֲזִי לֹא נֹרֵא אִם תִּלְכִּי לְגוֹר בְּמְקוּם
אַחַר, הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתְּהִי עֲצֻמָּאִית וְכו', וְהַיּוֹם כְּשֵׁי שֶׁרָכַב לֹא שִׁיךְ
רְחוּק מְקוּם מֵהַהוֹרִים, אֲדַרְבָּה! נִכְנָסִים לְרָכַב וְנוֹסְעִים לְהוֹרִים מְתִי
שֶׁמִּתְגַּעְגַּעִים וְכו', וְלָכֵן אֲסוּר שִׁיחֵיהָ לָךְ עֲכוּב בְּגִלְלָה זֶה.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתְּצַלִּיחִי בַּחַיִּים, וּמֵהַ שֶׁתְּחַלִּיטִי - כָּךְ
יִהְיֶה, רַק תְּהִי שִׂמְחָה וְעֲלִיזָה תָּמִיד.

הַמְּאַחֵל לָךְ חֹדֶשׁ מְבָרֵךְ...

תסה.

האם גם לאחר ביאת המשיח תמשכנה הנסיעות לאומן לראש השנה?

שאלה:

סאת מנחם: לכבוד מוה"רא"ש שליט"א. האם גם לאחר ביאת המשיח תמשכנה הנסיעות לאומן לראש השנה, או שאז יהיה כבר ענין אחר לגמרי? בהזדמנות זו, אודה לכבודי מאד על ספריו הקדושים ושיחותיו הנפלאות, שאין לי אפשרות לתאר במלים את יקרתם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ממישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מנחם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוה"ר"ן סימן שו): 'האש שלי תוקד עד שיבוא משיח'; נמצא, שעד שיבוא משיח, לא ישתנה שום דבר בשום פנים ואפן, ואף אחד לא יכול לשנות את זה, וכלם צריכים לנסע אל רבנו ז"ל על ראש השנה, שהקפיד מאד מאד שכלנו נבוא על ראש השנה, ולא עוד אלא אמר (חיי מוה"ר"ן סימן תג): 'הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש. ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח, י): "אכלו מעדנים ושתו ממתיקים כי חדות הרי"ה היא מעזכם", וזה נאמר על ראש השנה.'

ולכן אין מה לחדש כלל, כי עד שיבוא משיח לא יהיה שום שנוי.

כשיבוא ויתגלה מלך המשיח בעולם - אז תהיינה חדשות לגמרי וכו', שכל העולם כלו יבואו אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, וגם מלך המשיח בעצמו יבוא וכו', יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתו יתברך.

המאחל לך חדש מברך...

תסו.

אחי לא מתיחס להתנגדות הורי ועומד להתחתן עם בת זוגו

שאלה:

מאת טל: שלום לכבוד קדשת הצדיק מוה"רא"ש שליט"א. לאחרונה כתבתי לצדיק בקושר לאחי הגדול, וספרתי, שהוא רוק וחושב להתחתן עם גרושה מבגרת מפנו עם ילדים. הצדיק ענה לי שזה לא מתאים, ושאנסה לשכנע אותו לרדת מזה. נסעתי למרכז ונפגשתי עם אחי פנים אל פנים, ונסיתי לדבר אל לבו. אמרתי לו, שהצדיק כתב שזה לא יצליח, אך הוא לא הקשיב ונשאר בשלו.

אנחנו לא יודעים מה קרה לו, וחוששים שאולי היא עשתה לו כשוף, ולכן הוא נמשך אחריה בצורה כזאת חזקה. מאז שדברתי אתו הוא התחיל לזרז את כל הענינים של החתנה, והיום הוא הודיע לי ולכל המשפחה שהוא סגר אולם לחתנה שתתקיים בעוד פחות מחודש!

ההורים שלי המומים וקשה להם לעכל את זה. מצד אחד יהיה לנו קשה מאד להגיע לחתנה כי זה יהיה נורא ואיום בשבילנו.

לראות אותו מתחתן אתה, אף מצד שני אנחנו יודעים
שאם לא נגיע לחתונה, זה יגרם שנאבד אותו לגמרי.
מה עלינו לעשות? ואיך עלינו להתנהג? תודה רבה, ושתיה
לצדיק רפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב
שלום וברכה אל טל, נרו יאיר.
לנכון קבלתי את מכתבך.

בגיל כזה, קשה מאד לשנות את דעתו וכו', כמו עץ עבה וישן
שאי אפשר לכופף וכו'. אני יודע שזה צער גדול לכל המשפחה
ובפרט להורים, וזה כואב מאד מאד, עם כל זאת לא כדאי לחלות
בשביל זה וכו', זכותם של ההורים לא להופיע בחתונה שאינה לפי
רוחם, והם לא צריכים להרגיש נקיפות מצפון וכו', וסוף כל סוף הוא
עושה מה שהוא רוצה וכו'.

בודאי קשה מאד לבלע גלולה כל כך מרה, אבל מה לעשות
שהוא אבד את השכל שלו וכו', ולכן אתה ראה רק לחזק את ההורים,
ואין שום עצה אחרת.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שיפתח את השכל שלו בזמן הנכון
וכו', כי אחר כך יתודע שהיינו צודקים, אבל זה יהיה כבר מאחר
וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

תסז.

**לאחרונה ארעו בישוב שלנו כמה מקרים טראגיים.
מה עלינו לעשות?**

שאלה:

מאת יניב: לכבוד מוהרא"ש גרו יאיה הצטערתי לשמע על מצב בריאותך ואני מתפלל לרפואתך המהירה והשלמה. אני משתדל לתרם לקהלה ולהמשיך בכך כפי יכולתי, אנא התפלל עלי שאחזיר כל חובותי הכספיים ואוכל להשפיע ולתת עוד מכספי לטובת הקהלה הקדושה ביבנאל. אני מתגורר בישוב 'בר יוחאי' הנמצא במרחק כמה דקות נסיעה מצינן הרשב"י. בשנה האחרונה פקדו את הישוב שלנו כמה ארועים טראגיים, וכן כמה מהתושבים קבלו את המחלה הארורה. יש לנו הרבה שעורי תורה בישוב מדי יום, האנשים כלם בעלי חסד ומאירי פנים. אנחנו רוצים מאד לדעת כמה פגמנו, ומדוע זה קורה לנו? ומה עלינו לעשות הן ברמה הפרטית והן ברמה הכללית על מנת שכל הגזרות האלו תסורנה מעלינו? הדורש לשלוקף.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יניב, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על כל התפללות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפללות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

ידוע, כשיש אסונות, דבר ראשון צריכים לבדוק את המזוזות בכל בית ובית, כי תבת "מזוזות" היא צרוף המלים: 'זו מות', כמובא

(זהר ח"ג ש; זהר חדש רות) שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו. וכן שָׁפַל אַחַד יתן לְבָדוּק אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלוֹ, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מנחות מד): 'כָּל הַמְנִיחַ תְּפִלִּין מֵאֲרִיף יָמִים'; וּשְׁנֵי הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ הֵם הַכְרָחִים מְאֹד לְכָל תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם לְקִיּוֹם - לְבָדוּק אֶת הַמְּזוּזוֹת וְלְבָדֵק אֶת הַתְּפִלִּין.

וְעַל כֵּלָם, כִּדְאִי מְאֹד שָׁפַל בְּנֵי הַיִּשׁוּב יִקְבְּלוּ עַל עֲצָמָם לְקִיּוֹם מִצּוֹת עֲשִׂית חֹסֵד בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וּבֵין אִשָּׁה לְרֵעֵתָהּ, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב חֹסֵד, עַד כְּדֵי כָּךְ שְׁאָמְרוּ (ילקוט תהלים רמז תתלד): 'אָמַר רַבִּי סִימוֹן, בְּשַׁעַה שֶׁבָּא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן, נֶעֱשׂוּ הַמְּלָאכִים כְּתוּת כְּתוּת, מֵהֶם אוֹמְרִים יִבְרָא וּמֵהֶם אוֹמְרִים אַל יִבְרָא. חֹסֵד אוֹמַר יִבְרָא שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֹסְדִים'; נִמְצָא שְׁמֵדַת הַחֹסֵד עוֹזֶרֶת לְאָדָם לְהִתְקִיּוֹם, וּמִכַּטְלַת מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַקְּטוּרִיגִים וְכוּ'.

וְלִכֵּן כָּל בְּנֵי הַיִּשׁוּב בִּיחַד צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם לַעֲשׂוֹת חֹסֵד אַחַד עִם הַשְּׁנִי, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ילקוט הושע רמז תקכב): 'אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חָבִיב עָלֵי חֹסֵד שְׂאֵתֶם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה יוֹתֵר מֵאֲלֶף עוֹלוֹת שֶׁהַקְרִיב לְפָנָי שְׁלֵמָה'; הֵינּוּ, שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ הַקְרִיב אֶלֶף עוֹלוֹת בְּכָל יוֹם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן חֹסֵד אַחַד שִׁיהוּדֵי עוֹשֶׂה עִם הַשְּׁנִי - יוֹתֵר שְׁוֶה מִהַכֵּל, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב חֹסֵד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים פט, ג): "כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֹסֵד יִבְנֶה" - כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא רַק עַל חֹסֵד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁמַר אֶת כְּלֵכֶם מִכָּל מִינֵי מַחֲלוֹת וְחִלָּאִים רְעִים, וּמִכָּל מִינֵי גְזוּרוֹת רְעוֹת, וּבְזָכוֹת הַתְּנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי תְּצַלִּיחוּ בְּגָדוּל.

הַמְּאַחַל לָךְ חֵדֶשׁ מִבְּרַךְ...

תסח.

מדוע עון פגם הברית כל כף חמור? ואיך נצלים ממנו?

שאלה:

מאת צבי: שלום לכבוד הצדיק מיבנאל. אני בחור רוק, ומגיל צעיר אני נכשל בפגם הברית. קשה לי מאד להפסיק עם זה, וכמה שנסיתי לא הצלחתי. אני רואה שהספרים שלךם והספרים של רבנו מלאים בדבורים על חמרת פגם הברית, וכשאני קורא את כל זה, אני נשבר עוד יותר. מדוע החטא הזה כל כף חמור? ומה העצה להנצל ממנו? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל צבי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, העון של הוצאת זרע לבטלה - מאד מאד חמור, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדה יג:): 'כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה, שנאמר (בראשית לח, י): "וירע בעיני הוי"ה את אשר עשה וימת גם אותו". רבי יצחק ורבי אמי אמרי, כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נז, ה): "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים" - אל תקרי שוחטי אלא סוחטי. רב אסי אמר, כאלו עובד עבודת כוכבים, כתיב הכא "תחת כל עץ רענן", וכתיב התיב (דברים יב, ב): "על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן", ורבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמא): שרחמנא לשזבן, אלו הטפות שמוציא לבטלה וכו', הולכות אחריו לאחר מיתתו ומלוות אותו וכו', ואת גדל הבושה שיש לו - אין לתאר ואין לשער כלל וכו'.

וכדי להסביר לך יותר אעתיק לך קצת מ'ספר הברית' (חלק א'

מאמר יז, נפש החי שבמדבר, פרק א') שְהֶאָרִיךְ גַם כֵּן בְּגִדְלֵי חֲמֹר הָאֶסוּר, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שָׁם: 'הַמּוֹלִיד הוּא הַכַּח אֲשֶׁר שָׁם אֶל בְּטַפַּת זֶרַע שֶׁל הָאָדָם בְּאָדָם לְהֵיוֹת מוֹלִיד בְּדַמּוֹתָיו בְּצִלְמוֹ, לְקִיּוֹם מִיָּנוּ. וּכְבָר נִרְאָה בַּחֹשׁ עַל יְדֵי כְּלֵי הַהִבְטָה הַמְגִדֵּל אֶת הָרְאוֹת בְּמֵאֵד הַנִּקְרָא מִיקְרוֹסְקוֹפּ, בְּטַפַּת הַזֶּרַע שֶׁל הָאָדָם אוֹ שֶׁל הַבְּעֵלִי חַיִּים בְּעוֹדוֹ בַּחֲמִימוֹתָיו, בְּרִיּוֹת קְטַנִּים מְאֹד כְּדַמּוֹתָיו וְצִלְמוֹ שֶׁל הַבְּעֵלִי חַיִּים אוֹ הָאָדָם הַמְזוֹרִיעַ, וְהֵם חַיִּים וּמְתַנוּעְעִים אָנָּה וְאָנָּה תוֹךְ הַטִּיפָה וְכוּ', אוּלַם כְּעֵת אַחֵר שֶׁנִּרְאָה בַּחֹשׁ בְּעֵינַי עַל יְדֵי הַכְּלֵי מִיקְרוֹסְקוֹפּ בְּרִיּוֹת בְּצִלְמֵי אָדָם חַיִּים מְתַנוּעְעִים אָנָּה וְאָנָּה בְּתוֹךְ הַטִּפָּה, מֵה נּוֹרָא הַדְּבָר מְאֹד וְנוֹעַ תְּנוּעֵ נֶפֶשׁ הָרוֹאֶה אוֹ הַשּׁוֹמֵעַ הַדְּבָר הַזֶּה, וְכָל מִשְׁכִּיל יִשְׁפּוּט בְּצִדְקַת שְׂרָאוּי לְהֵיוֹת גְּדוֹל עוֹוֹנוֹ כְּעוֹן שׁוֹפֵךְ דָּמִים מִמֶּשׁ. וְהַשְּׁכֵל יַחֲבִיב שְׁעוֹנוֹ יוֹתֵר קָשָׁה מִעוֹן רוֹצֵחַ נֶפֶשׁ, כִּי אִם יִהְיֶה הָאָדָם אֶת הָאָדָם - לֹא הֵרַג אֲלֵא נֶפֶשׁ אַחַת, וְזֶה בְּאִפְשָׁר שֶׁהֵרַג שְׁנַיִם אִם יִזְדַּמֵּן וְהָיוּ תְּאוּמִים, זֹאת וְעוֹד אַחֲרַת עוֹן הַרוֹצֵחַ גְּדוֹל מִנְשׂוּא, וְאִם יִהְיֶה הַנְּהַרְג קְרוֹבּוֹ שֶׁל הַרוֹצֵחַ וְהֵרַגוֹ בְּזֶדוֹן עַל תְּאוֹת נֶפֶשׁוֹ עוֹוֹנוֹ יוֹתֵר גְּדוֹל, כִּי עוֹכֵר שְׂאֵרוֹ אַכְזָרִי, וְאִם יִהְיֶה אָחִיו יִהְיֶה הָעוֹן יוֹתֵר חֲמוּר, וְאִם יִהְיֶה בְּנוֹ יִהְיֶה יוֹתֵר חֲמוּר, וְאִם יִהְיֶה שְׁנַיִם וּבְנָיו, בְּטִבְעֵ הוּא וּבִשְׁכָּל שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ קָשָׁה כְּשׁוֹחֲטֵי הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים מִמֶּשׁ אַחֵר שֶׁמְתַנוּעְעִים וְחֵי בְּהֵם'; וְכוּ' עֵינַי שָׁם.

וְלֹא בַּחֲנָם שְׁבוּזָהּ מִחֲמִיר מְאֹד מְאֹד עַל הָעוֹן הַחֲמוּר הַזֶּה, עַד שְׂאוּמֵר בְּפִרוּשׁ שְׂאִין תְּשׁוּבָה עַל הַחֲטָא הַזֶּה, (עֵינַי זֶהר וְיַחֲי רִיא:): 'תָּנַן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֵית לָךְ חוּבָא בְּעֵלְמָא דְּלֹא אֵית לִיהַ תְּשׁוּבָה בַר מֵהַאי, וְלֵית לָךְ לְחֵיבָא דְּלֹא חֲמָאָן אִפִּי שְׁכִינְתָא בַר מֵהַאי [אֵין עוֹד עֹבְרָה בְּעוֹלָם שְׂאִין לָהּ תְּשׁוּבָה חוּץ מִזֶּה, וְאֵין לָךְ עוֹד חוּטָא שְׁלֹא יִזְכֶּה כְּבָר לְרְאוֹת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה כְּמוֹ מִי שֶׁעָבַר עַל הַחֲטָא הַזֶּה], כִּי מֵאַחֵר שֶׁעַל יְדֵי כָּל טִפָּה יְכוֹל לְהוֹלִיד וְלֵד, וְהוּא הוֹלֵךְ וְהוֹרֵג אוֹתוֹ בְּמוֹ יְדֵיו, אֲזַי הוּא רוֹצֵחַ, וְזֶה כְּשֶׁעוֹשֶׂה זֹאת פְּעַם אַחַת, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעוֹשֶׂה זֹאת כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׁעוֹשֶׂה זֹאת כָּל כֶּף הַרְבֵּה פְּעָמִים, הוּא רוֹצֵחַ אַכְזָרִי, וְלִכֵּן הַחֲטָא הַזֶּה כָּל כֶּף חֲמוּר.

עם כל זאת אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן עא) 'בְּעֵינַי מַה שֶּׁכְּתוּב בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ שֶׁעַל פְּגָם הַבְּרִית, בְּפֶרֶט מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעַא בְּרִיקְנִיָּא [מִי שְׂמוּצִיא זְרַעוּ לְבַטְלָהּ] חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ' - אֵינ מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל שְׂאִין הִדְבַּר כֵּן, רַק עַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה. וְאָמַר, שְׁבֻזָּה הַמְּאָמַר זֶהר אֵינ שׁוּם אָדָם מִבֵּין הַפְּשָׁט רַק הוּא לְבַד. וְהַפְּלֵל, שְׂבֻאֲמַת מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה בְּוֹדָאֵי עַל חֲטָא זֶה, אָפְלוּ אִם הִרְבָּה לִפְשַׁע חֵס וְשְׁלוֹם בְּזֵה, וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְבַל יַעֲשֶׂה עוֹד מִכָּאֵן וְלִהְבָּא. וְהוּא מִכְרַח לַעֲבוֹר בְּאֵלוּ הַמְּקוּמוֹת וְהַעֲנִינִים שֶׁהִיָּה בַתְּחִלָּה וְלִהְתַּנְּסוֹת שָׁם, וְכִשְׂמַרְחָם עַל עֲצָמוּ עֲכָשׁוּ וְאֵינוּ עוֹשֶׂה עוֹד מַה שֶּׁעָשָׂה מִקְדָּם וּמִשְׁבַּר תְּאֻתּוֹ - זֶהוּ עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה'.

וְלִכֵּן רָאָה מַה לְפָנֶיהָ, תִּקְבַּל עַל עֲצָמָךְ לְהַפְסִיק לַעֲבוֹר עַל הַחֲטָא הַזֶּה שְׂזָה מְאֹד מְאֹד חֲמוּר, וְהַנְּסִיחַ שְׁלָךְ יוֹתֵר גָּדוֹל מִשָּׁל אַחֲרִים, עִם כָּל זֹאת, זֶה עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה כִּשְׁתִּקְבַּל עַל עֲצָמָךְ לֹא לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר, וּמִי יִתֵּן שֶׁתּוֹזְכָה לֹאמַר בְּכָל יוֹם אֵת הַעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקּוֹן הַכְּלָלִי' שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ ז"ל שְׂזָה תִּקּוֹן גָּמוּר לְפָגַם הַבְּרִית, וְכֵן תְּרַבֶּה בְּצִדְקָה, שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֲלָק א' סִימָן רַסד): 'צִדְקָה הִיא תִּקּוֹן הַבְּרִית, כִּי פָּגַם הַבְּרִית הוּא, כִּי הוּא הָיָה צָרִיף לְהַשְׁפִּיעַ בְּקִדְשָׁה לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיף לְהַשְׁפִּיעַ וְכוּ', וְהוּא סִלַּק הַהַשְׁפָּעָה מִשָּׁם, וְהַמְּשִׁיכָה חֵס וְשְׁלוֹם לְמָקוֹם אַחֵר וְכוּ'. וְעַל כֵּן הַתִּקּוֹן עַל יְדֵי הַצִּדְקָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה חוֹזֵר וּמִשְׁפִּיעַ אֶל הַקִּדְשָׁה, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְקַן.

וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל, שֶׁתּוֹזְכָה לְנִסְעַ אֲצֵל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל שְׁבַעִיר אוּמָן, אֲשֶׁר הִבְטִיחַ לָנוּ שְׂמִי שְׂיִבּוּא אֶל צִיּוֹנוּ הַקְּדוּשׁ וְיִתֵּן פְּרוּטָה לְצִדְקָה עֲבוּרוֹ, וְיֹאמַר אֵת הַעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקּוֹן הַכְּלָלִי', אָפְלוּ אִם עֲצָמוּ וּגְבַהּוּ חֲטָאוֹ וְעוֹנָתּוֹ - יוֹצִיאוּ מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית.

וְזָכַר גַּם זְכוּר, שֶׁהַחֲטָא הַזֶּה הוֹרֵג אֵת הָאָדָם גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת, כִּי מִתִּיבֵשׁ לוֹ הַמַּח וְהַשְׂכֵּל, וְנַעֲשֶׂה מִשְׁגָּע, פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְהַחֲטָא הַזֶּה גַּם מְכַנֵּס בְּאָדָם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדַכְאוֹן עַד שֶׁמִּתְיָאֵשׁ מִהַחַיִּים שְׁלוֹ,

ולכן חזור בתשובה, והקדוש-ברוך-הוא ירחם עליך ויוציא אותך מהפח יקוש שנפלת אליו.

המאחל לך חדש מברך...

תסט.

למרות שבעלי נוסע בכל שנה לאומן ומתפלל על פרנסה, מצבנו דחוק מאד

שאלה:

מאת חנה: שלום לכבוד הצדיק. ראיתי שכתבתם ש"הפרנסה היא בידי הצדיק", אך למרות שבעלי נוסע לאומן בכל שנה, ומתפלל על פרנסה - מצבנו הכלכלי דחוק מאד. מדוע?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל חנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק סימן לג): 'בזכות הצדיק תלמידיו מתפרנסים'; בודאי זה ככה, שעל ידי הצדיק זוכים לפרנסה בשפע, אבל כדי לזכות לזה צריכים אמונת חכמים ולהאמין בזה, כי כשבר ישראל בא אל ציון רבנו ז"ל ושוּפך את לבו אליו יתברך, ומבקש ממנו יתברך שירחם ויחוס עליו בזכות הצדיק הקדוש הזה, ויפרנסו בכבוד, ושיצא מחובותיו - לא יזוז משם עד שהקדוש-ברוך-הוא ישפיע עליו פרנסה. אבל על זה צריכים הרבה אמונה שקף הוא, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פח): 'דבוריו של הצדיק מביאין פרנסה'.

ולכן תשתדלי בכל מיני אפנים שבעולם לחזק ולעודד את

בעלה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט): שהפּרנסה באה בזכות האשה, וזו גמרא מפרשת (בבא מציעא נט): 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב, טז): 'ולאברם הטיב בעבורה'. והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשיכוו כי היכי דתתערו, (תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו).

ולכן תשדדלו מאד מאד לא לריב ולא להתוכח, רק שתהיה ביניכם אהבה גדולה, ובפרט האשה אסור לה להתפרץ על בעלה כשיש דחקות, כמאמר ז"ל (בבא מציעא נט): 'לעולם יהא אדם זהיר בתבואה בתוך ביתו, שאין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה, שנאמר (תהלים קמז, יד): 'השם גבולך שלום חלב חטים ושביעך'. אמר רב פפא: הינו דאמרי אינשי כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תגרא בביתא'. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פט): 'העצבות מפסיד הפרנסה'. ולכן את צריכה לשמח את בעלה, ואז תראי שעל ידי שמחה תהיה לכם הצלחה גדולה מאד, והפרנסה תהיה מצויה אצלכם.

ואת כל הלמוד הזה אנחנו מקבלים מרבנו ז"ל, ולכן שלא תקשה לך שום קשיה למה בעלך נוסע אל רבנו ז"ל, ועדין אין לכם פרנסה וכו', הכל בגלל שאתם מתוכחים בכל יום וכו', וגורמים לעצמכם עניות גדולה מאד, כי אצל רבנו ז"ל היה העקר שלום-בית - שהזוג יאהבו אחד את השני, ויבינו אחד את השני, ויעזרו אחד לשני, ואז הם נעשים כלים לקבל בו את השפע.

ולכן תשדדלו מאד מאד מהיום והלאה להשלים ביניכם, ולראות שאף פעם לא יהיה וכוח ביניכם, ואז תראו את הנסים הנגלים שיעשה עמכם הקדוש-ברוך-הוא, שהכל יתהפך לטובה. רק תהיו שניכם את ובעלך רגילים להתפלל בכל יום על פרנסה, ותראו שסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך...

תע.

האם גם בחור ליטאי יכול להשתתף לחסידות ברסלב?

שאלה:

מאת משה: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. אני בחור הלומד בישיבה ליטאית, האם גם אני יכול להשתתף לחסידות ברסלב על אף שהשיטה הליטאית נוגדת את החסידות? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר קרח ב' דראש חדש תמוז ה'תשע"ב שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר: אני לקחתי את הטוב מהחסידים, שאצלם העקר הוא תפלה, ואת הטוב מהמתנגדים, שאצלם העקר הוא תורה, וחיברתי את זה יחד!

נמצא, שחסידות ברסלב שייכת לכלם, כי רבנו ז"ל מגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונורא מאד, ופותח את הפה של כל אחד לדבר אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, שזה הענין של תפלה והתבודדות - שכל בר ישראל ירגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, וכן מכניס בנו תשוקה עצומה ללמד ולהתמיד בתורה הקדושה, ולהיות בכל חלקי התורה: מקרא,

משנה, גמרא, מדרש, הלכה ואגדה וכו', ולמד אותנו את סדר-
דרך-הלמוד הנפלא מאד, איך שכל אחד יכול ללמד ולעבר ולהיות
בכל חלקי התורה הקדושה (עין שיחות הר"ן סימן עו).

והנה אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנט) 'איתא במדרש (בראשית
רבה פרשה לה, סימן כא) על הפסוק (יחזקאל לו, כו): 'ונתתי לכם לב בשור'
- 'אל תקרי בשור אלא בסור, שיהיה כל אחד בסור בחלק של חברו, לב
בסור אותיות ברסלב'. הינו שכל הצרות שעם ישראל סובלים הן מפני
ש"ש לנו לב האבן, שאחד לא מבין את השני, ולא מענין להבין את
השני, כמו שתי אבנים וכו'. וזה מה שאומר הנביא (שם): 'והסירותי
מכם את לב האבן ונתתי לכם לב בשור', שזו תהיה הגאולה שאדם
יהיה לו לב של בשור, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד): 'אהבה
דוחקת את הבשור' - כשאדם זוכה לעשות מלבו - לב בשור, הוא יבין
את השני ויאהב את השני ויעזר לשני.

וזה כל הענין של חסידות ברסלב, שהיא אותיות: 'לב בסור'. כי
האות ש' מתחלפת באות ס', כי אדם צריך לעבד על מדותיו לעקור
ממנו את לב האבן, שזו מדת האכזריות ש"ש בו, מדת האנוכיות ש"ש
בו, ואז דיקא יזכה ללב בשור - לאהב את כל בר ישראל, ולהרגיש
בכאב הזולת, וישתדל לעזר, שזו כל חסידות ברסלב.

וזה לא ש"ך לזרם אחד וכו', זו מתנה לכלל נשמות ישראל ולכל
העולם כלו, ולכן לא בחנם שלאחרונה מתפרסם הלמוד העמק של
רבנו ז"ל בכל העולם כלו, ולא רק נשמות ישראל נמשכות אל רבנו
ז"ל, מכל החוגים ומכל החסידיות ומכל השיטות וכו', אלא אפלו
אמות העולם מתענינים בלמוד העמק של רבנו ז"ל, איך שמחזק
ומעודד ומשמח את כל הנשמות הנפולות, ומחזק את כלם, ומדריך
את כלם בדרך הנכונה.

אשרי מי שיתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז יתהפך לבו לב האבן,
שזה היצר הרע - הסמ"ך-מ"ם, שענינו רק לעשות רע לזולת וכו',

ויהיה נעשה לבו לב בשור, שזה היצר טוב שענינו רק לעשות טוב
לזולת וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך...

תעא.

אני מנסה לתקן את מדת הכעס שלי, אבל לא מצליח

שאלה:

מאת מנשה: שלום לכבוד הצדיק. כתבתי לכם בעבר כמה
פעמים בנושא מדת הכעס שלי, ולמרות שעניתי לי וכתבתם
לי דברי חזק בענין, אני מרגיש שעדין לא השתנתי כחוט
השערה ועדין לא הצלחתם לפעל אצלי שאצליח לעקור
את הכעס. כבודו יודע את מצבי העגום, ושלאחרונה אשתי
הוציאה לי צו הרחקה מהבית כך שאיני יכול לחזר הביתה
ולראות את ילדי. אני מנסה להשתפר ולהיות יותר סבלן אבל
לא מצליח, אנא עזרו לי! תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל מנשה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם הייתי יכול לאכל בשבילך וממילא אתה לא היית צריך
לאכל וכו', היית צודק במאה אחוז, אבל היות שאם אני אוכל ואתה
לא תאכל לבסוף תשאר רעב, לכן אני מאד מתפלל עליך שאתה

שואל אותי שאלה כזו - למה אני לא יכול לפעל אצלך שתפסיק
לקעס...

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן רמט): 'כשאדם חוטא בפגם
הברית הוצאת זרע לבטלה, אז הוא איש כעסן ועצבני, ואיש רע
ובליעל, וזה שנאמר אצל ער ואונן שחטאו בהוצאת זרע לבטלה
(בראשית לח, ז): 'ויהי ער בכור יהודה רע בעיני הוי"ה', ומדוע כתוב
'רע' ולא 'רשע'? אלא מי שעובר עברה זו הוא איש רע ובליעל,
ובכעס תמיד'. ולכן אדם צריך לעבד על עצמו - לעקור ממנו את
הכעס, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (קדושין מא.): 'רגזן לא עלתה
בידו אלא רגזנותא', מי שהוא תמיד בכעס לא פועל עם הכעס כלום,
אדרבה! מסתבף יותר ויותר, ובפרט מי שמוציא את הכעס שלו על
אשתו, לבסוף היא בורחת לו, והוא מסתבף עם המשטרה, ונותנים
לו צו הרחקה מהבית כמו שקרה לה. כמה עשרות מכתבים כתבתי
לה כבר - שתעקור מעצמך את הכעס שהורג אותך לגמרי וכו', כמה
שנים אני מדבר ומסביר לה שזו לא דרך - להיות כעסן ברציחה כזו
וכו', להתפרץ כמו רוצח וכו', ועכשו יש לה טענות: "למה אני לא
פועל אצלך לעקור את הכעס"?! אזי אני כותב לה בשעה שאני יוכל
לאכול ואתה תהיה שבע, אז גם את זה אוכל לפעל אצלך וכו'.

כל כך חבל לבלות את החיים בזה העולם במריבות ומחלוקות,
ולהיות כעסן ועצבני ולהוציא את העצבים על הזולת, ובפרט על
האשה ועל הילדים וכו', בשעה שהחיים כל כך קצרים, כמו שאמר
רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק ב' סימן סא) 'שהשבעים שנה פורחות כמו
רבע שעה, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה צו, סימן ב):
"כצל ימינו על הארץ ואין מקוה" (דברי הימים א כט, טו) - 'והלואי כצלו
של כתל או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף
דכתיב (תהלים קמ, ד): "כצל עובר". 'ואין מקוה' - 'ואין מי שיקוה
שלא ימות הכל יודעים ואומרים בפייהם שהן מתים'.

ולכן הגיע כבר הזמן שתתחיל להתישב מה אתה, ותראה אל

מה החטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה הביא אותך וכו'. התגרשת כבר פעמים מרב הפעם שבך וכו', ועכשו גם עם האשה הזו שיש לה ממנה ילדים חמודים אתה רב כבר כמה שנים, ועכשיו היא הוציאה כנגדך צו הרחקה. אתה לא רואה איך שהפעם הבא מהחטא המגנה הזה עוקר אותך מהעולם הזה, ומכל שכן מהעולם הבא?!

ולכן תקח את עצמך בידיך ותתחיל לצאת בשדה ולצעק הרבה אל הקדוש-ברוך-הוא, שיטהר לך את המוח מחשבה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כא וסימן לו): 'כשמהוהוין הם בצמצום, צריכים לצעק ע' קלין אליו יתברך'. ולכן תצא בשדה ושם תצעק קולי קולות אליו יתברך שיחוס וירחם עליך ויטהר את מוח מחשבתך שכבר תפסיק לכעוס, כי אין לך שום חיים, כמאמרם ז"ל (פסחים ק"ג): 'הרתחנין - חיייהם אינם חיים'; מי שתמיד בכעס החיים שלו אינם חיים! ואתה ממש עובד עבודה זרה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שבת קה:): 'המשבר כליו בחמתו, יהיה בעיניו כעובד עבודה זרה'; וזה מה שאתה עושה כשאתה בא לכעס, אתה שובר דברים ומשתגע לגמרי, ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח): "לא יהיה בך אל זר" (תהלים פא, י) - 'שלא תהיה נח לכעוס'.

ולכן אתה צריך לעבד על עצמך, ולא לבקש ממני שאני אפעל אצלה, הבקשה הזו זה גם כן מחמת חסרון דעתך, כי אדם צריך לעבד על המדות שלו.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שהדבורים האלו יכנסו בלבך, ותתחיל התחלה חדשה לשבר את הפעם והרציחה שלך, כי אחרת תאבד גם את האשה הזו, ותגמור בבית סהר לכמה שנים, כי הפעם יביא אותך לדבר הכי גרוע שרק יכול להיות, רחמנא לשזבן, ראה כי הזהרת!

המאחל לך שבת שלום...

תעב.

מדוע יש בברסלב כל כך הרבה קבוצות, וכל אחת מדברת נגד השנייה?

שאלה:

מאת אלישע: לכבוד הצדיק מיבנאל. אני רואה שבברסלב יש הרבה קבוצות, שכל אחת מהן רואה את עצמה כאחת שמייצגת את 'חסידות ברסלב האמתית', ואנשיה מדברים נגד שאר הקבוצות. מאד מפריע לי לראות את חסר האחדות והאהבה שיש בין החסידים, וזה גורם לי לחלישות הדעת. מדוע זה צריך להיות ככה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב
שלום וברכה אל אלישע, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן שיט): 'אני אעשה מכם כתות כתות'; והכונה היא פשוטה, שיש כל מיני סוגי אנשים וכו', יש אנשים שהם תמיד במצב רוח טוב וכו' - הם צריכים למוד אהה, ויש אנשים שתמיד עצובים וכו' - הם צריכים למוד אהה. יש אנשים שלא יודעים ללמד כלל וכו' - הם צריכים למוד אהה, ויש אנשים שיכולים ללמד טוב וכו' - הם צריכים למוד אהה. כך כל בני כחה וכתה צריכים את הלמודים בשבילם, ולכן אסור ללעג על שום כחה. הן אמת שרבנו ז"ל אמר, שהוא יעשה מאתנו כתות כתות, אבל הוא לא אמר שכתה אחת צריכה לחלק על השנייה, ואחד ידבר על השני.

והנה חקמינו הקדושים אמרו (סוטה מז): 'משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבו מחלקת בישראל, ונעשית תורה כשתי תורות'; וכך הוא אצל רבנו ז"ל, כל זמן שאדם לומד ושוקד

בספרי רבנו ז"ל, וְכַל הַרְאֵשׁ וְהַמַּח שֶׁלּוֹ נִמְצָא רַק בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, 'ספרי מעשיות', 'ספר המדות' ושיחותיו הקדושות שבספרי 'שיחות הר"ן', 'יחיי מוהר"ן', והוא מרבה להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ואין לו עסק עם אף אחד, רק רוצה להפיל לגמרי באין-סוף ברוך-הוא, ויוצא לשדה להתבודד תמיד אליו יתברך, בלי שום חכמות כלל, ולא מענין אותו אף אחד בעולם - לאדם הזה לא אכפת כמה כתות יש, ולא מענין אותו שום דבר, הוא לא רב עם אף אחד. אבל תכף ומיד כשהתברבו מקרבים שלא שמשו כל צרכם, וכל הראש שלהם זה רק ישות וגאות כבוד וכסף וכו' וכו', ממילא מזה באה כל המחלקת בין כל הכתות, ושאחד מדבר על השני וכו' וכו'.

וזה מאד מצחיק, אדם שרק שלשום חזר בתשובה אחר שיש תחתיו קפה של שרצים, אכילת טרפות ונבלות וכו', ועבר על כל הערות שבתורה וכו', חלול שבת ואכילת חמץ בפסח ואכילה ביום פפור וכו', ונולד בטמאה וכו', ואתמול התקרב אל רבנו ז"ל, והיום הוא כבר נעשה מנהיג של פתה, והוא חולק על פתה שניה וכו', ויש לו גם דעה מה להגיד וכו', האם זה לא מצחיק? אבל כך הם החיים, כך ברא הקדוש-ברוך-הוא את עולמו והכל בשביל הבחירה והנסיון, וכמו שאמר רבנו ז"ל למוהר"נ"ת ז"ל (שיחות הר"ן סימן ש): 'כל מה שאתה רואה בעולם, כל מה שנמצא בעולם, הכל בשביל הבחירה והנסיון'.

ולכן רק אלו שלא טעמו את הטעם של היין ההונגרי (עין חיי מוהר"ן סימן רס) הם שמדברים מפתה אחת על השניה וכו', והם אלו שעסוקים במחלקת ובמריבות וכו', ולכן שכל אחד ילך אל הכתה שהוא בוחר וכו' וכו'.

הכתה של 'היכל הקדש' בנויה רק על תמימות ופשיטות, תורה ותפלה, צדקה וחסד, הפצת ספרי רבנו ז"ל, שיחה בינו לבין קונו, ושעורים כסדרן כפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל, ומי שלא יכול לעמד בזה - שיבחר לעצמו כתה אחרת! אצלנו העקר הוא לקיים את

דברי רבנו ז"ל לעובדא ולמעשה, להיות בקי בספרי רבנו ז"ל ובפירוש
בשיחותיו הקדושות, שפירוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנח):
'שכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על
ידה איש פשוט, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי
וויא איך מיין איין גוטער יהוד), אם ירצה לילך עמה לקיים כפי
שיחתו הקדושה. [וגם אפלו עכשו כשלומדנים דבריו הקדושים יש
להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרך השם באמת,
למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושות הנאמרות
בספרי הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלאה ונוראה
מאד, ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך, לכל אחד לפי
מדרגתו, יהיה באיזו מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה
מאד - יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו.
וכן להפך, מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה, חס ושלום, באיזה
מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה
ושיחה שלו - למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת,
אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקיים אותם באמת ובתמימות בלי שום
חכמות. אשרי מי שיאחז בהם].

והעולה על הכל, אצלנו מעוררים לקיים את העצה הנפלאה של
סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל, שעל ידה יכול כל קשה הבנה וכו',
וכל מי שעדיין לא למד וכו' להתחיל ללמד ולהיות בכל מקומות
התורה הקדושה בקלות מאד, אם רק ירצה, שזה יסוד היסודות בכמה
של 'היכל הקדוש', והעצה הזו 'סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל' -
יסודה בשיחה נפלאה מרבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן סימן עו).

וכן אצלנו, העקר שבכל העקרים, להפיץ את אור רבנו ז"ל לכל
עם ישראל ולכל העולם כלו בכל השפות, ותהלה לאל, יש לנו קהלות
קדושות 'היכל הקדוש' בהרבה מקומות בארץ ישראל ובחוץ לארץ,
ירבו כמותם בישראל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תעג.

ברצוני לקרא תהלים, אבל אינני מבין את לשון הקדש

שאלה:

מאת צבי: לכבוד מוה"רא"ש. רבנו כותב, שאמירת תהלים מאד מסגלת לתשובה, ושכל אחד צריך למצוא את עצמו, כלומר את צרותיו ובעיותיו בתוך התהלים. הבעיה היא שאני דובר אנגלית, ואת רוב הפסוקים אני לא מבין, אז איך אני יכול לקיים את העצה של רבנו? תודה וברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב שלום וברכה אל צבי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן עג): 'תהלים מסגל לתשובה, ועל ידי אמירת תהלים יכולים למצוא את השער והפתח השיף לשרש נשמתו'. ולכן אשרי מי שמרבה באמירת תהלים בכל יום ויום, כי אין טוב מזה! ומי שלא מבין את פרוש המילות, כי הוא מדבר רק אנגלית, היום יש כבר ספר תהלים בכמה שפות, וכדאי לקנות ספר תהלים עם פרוש בשפה האנגלית, וכך יסתכל תמיד בפרוש, ויבין מה שהוא אומר, וזה פשוט.

ומוה"רנ"ת ז"ל האריך בלקוטי הלכות (ראש חדש הלכה ה) על התורה הזו - שגם שיחה בינו לבין קונו, שאדם מדבר בשפת האם

שלו, זה גם כן בכלל אמירת תהלים, כי הוא שופך את נפשו ולבבו הנשברים אליו יתברך, וזה חשוב כמו אמירת תהלים, ולכן אם אתה לא מבין בכלל מה שאתה אומר, אז ראה להרבות בשיחה בינו לבין קונו, ותצליח את דרכך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לי הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תעד.

האם הרב מכיר ישיבה דתית לאומית שמנהגת על-פי דרכו של רבי נחמן?

שאלה:

מאת פנחס: האם הרב מכיר ישיבה דתית לאומית, שמנהגת על-פי דרכו של רבי נחמן, שאוכל ללמד בה ולהתחזק בעבודת השם על פי הדרך של חסידות ברסלב?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב שלום וברכה אל פנחס, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שרבנו ז"ל לא מצמצם אצל שום בן אדם וכו', ובשום חוג וכו', ובשום שיטה וכו', רבנו ז"ל הוא מתנה לכלל נשמות ישראל ולכל העולם כולו, ולכן יכולים להתקרב אל רבנו ז"ל בכל מקום שרק נמצאים, העקר שההתקרבות תהיה עם אמת ובתמימות ובפשיטות גמורה, ויתמיד מאד בספרי הקדושים, כי רק זו נקראת

התקרבות אל רבנו ז"ל, כי כך אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב): 'פניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוך הספר'.

ולכן אם אדם לומד את ספרי רבנו ז"ל בכל מקום המצאו, ומוסר את נפשו לקים את עצותיו הקדושות בלי שום חכמות והשכלות כלל, ובפרט העצה הנוראה והנפלאה של שיחה בינו לבין קונו, שזה עולה על כל העצות, אזי הוא מקרב אל רבנו ז"ל במקום שהוא נמצא.

ולכן אין לה מה להתבלבל משום דבר, כי הצדיק נמצא בכל מקום, ובפרט אחר הסתלקותו אזי נמצא בזה העולם יותר מבחינו, כמובא בזה הקדוש (אחרי עא): כי כל זמן שהוא חי הוא בגופו הגשמי, אזי הוא נמצא במקום אחד, אבל תכף ומיד כשהוריד את הגוף הגשמי, הוא נמצא בכל מקום בלי שום צמצום כלל וכו'.

ולכן כל אחד במקום שהוא נמצא, משם הוא יכול להתקרב אל הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל, לא צריכים להיות מחבר אל אף אחד, רק אל הספרים הקדושים ששם גנוזה דעתו הקדושה.

רק פעם בשנה ההכרח לנסע אל רבנו ז"ל באומן, כי על זה הזהירנו ביותר, ואמר (חיי מוהר"ן סימן תג): 'הראש השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי מאחר שהמקרבים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו, יהיה על ראש השנה אצלו, לא יחסר איש. ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח, ט): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה היא מעזכם", וזה נאמר על ראש השנה'.

ואמר (חיי מוהר"ן, סימן תה): 'הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא

אתם בלכם, בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם
כלו תלוי בראש השנה שלי.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תעה.

**האם קבלת שדוך טוב תלויה רק בתפלות
או גם במעשים?**

שאלה:

מאת יוכבד: לכבוד כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. האם
קבלת שדוך טוב תלויה רק בתפלות או גם במעשים של
האדם? תודה רבה, רפואה שלמה וחדש טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב
שלום רב אל יוכבד, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת, שהעקר זה רק תפלה, כי מה שתפלה פועלת
- שום דבר בעולם לא יכול לפעל, ויכולים ללכת אל מאה שדכנים
ושדכניות וכו' וכו', אבל אם נגזר על האדם שעדין לא ימצא את
בן או בת זוגו, לא יועיל שום דבר, לא שדכן ולא בדיחן וכו' וכו',
מה שאין בן תפלה - שמשנה את הטבע, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי
מוה"ר"ן חלק א' סימן ז, וסימן רג): 'הטבע מחיב כף והתפלה משנה את
הטבע'. וכן אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ל, סימן ג): 'בדורות

הָלָלוּ שְׁאִין לָהֶם לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתוֹמִים וְאִין לָהֶם אֵלָּא תַפְלָה זֹו בְלִבָּה, אָמַר דָּוִד לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵל תְּבַזֶּה אֶת תַּפְלָתְךָ. (תהלים קב, יט): "תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן" - מִכָּאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּל הַשְּׂבִים. "וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל יְיָ" - שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה; וְלִכֵּן תִּמְשִׁיכֵי לְהַתְּפַלֵּל עַל כָּל פֶּרֶט שְׂאֵת צְרִיכָה בַחַיִּיךָ, וְתִרְאֵי יְשׁוּעוֹת וְנִסִּים נִגְלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִידָה, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֵי, תִּשְׁכַּלִּי וְתִצְלִיחֵי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

תעו.

לְמֵרוֹת שְׂאִנִּי מִשְׁתַּדֵּל מֵאֵד, אֵינִנִּי מִצְלִיחַ לְהַתְּפַרְנֵס בְּכַבּוֹד

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מֹשֶׁה: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי נִשְׂוִי עִם חֲמֻשָּׁה יְלָדִים. הֵייתִי אֲבָרָךְ כּוֹלֵל כְּשֶׁבַע שָׁנִים וְרֵאִיתִי בְּרָכָה בְּלִמּוּדַי, אֲךָ בְּגִלּוֹל דַּחֲק הַפְּרָנְסָה אֲבַדְתִּי אֶת יְשׁוּב הַדַּעַת וְיִצְאֵתִי לְעֵבֶד. כָּבַר כְּפֹה שָׁנִים אֲנִי מְנַסֶּה לְעַבֵּד בְּכָל מִיּוֹנֵי תְּחוּמִים, וְאֲךָ בְּעִבּוּדוֹת פִּיזִיּוֹת קִשׁוֹת שֶׁלֹּא מִתְּאִימוֹת לִי כָּלֵל, אֲךָ לְמֵרוֹת הַכֹּל אֵינִי רוֹאֶה בְּרָכָה בְּעִמְלִי. אֲמַנֵּם בְּסוֹפּוֹ שֶׁל דְּבַר אֲנִי מִצְלִיחַ לְהַסְתַּדֵּר, אֲבָל בְּצִמְצוּם וְדַחֲק גָּדוֹל. אֵין לִי טַעֲנוֹת וְאֵינִי מִבְּקֵשׁ עֲזָרָה מֵאֲךָ אַחַד, אֲבָל גַּם הָאֲנָשִׁים שֶׁהֲצִיעוּ וְהִבְטִיחוּ לְעֲזוֹר לָנוּ - לֹא מְקַיְּמִים אֶת הַצְּעָתָם וְהִבְטָחָתָם, וּבִסּוֹף הֵם עוֹזְרִים לְאַחֲרִים וְלֹא לָנוּ.

כָּל הָאֲצָבָעוֹת הַמֵּאֲשִׁימוֹת מוֹפְנוֹת כְּלָפִי, וְאֲנִי אוֹבֵד עֲצוֹת
 וּמְרִגִּישׁ שְׁאֲנִי מֵאֲבֵד אֲזוּן וְנוֹפֵל לְכַעַס. אֲנִי מְנַסֶּה לְהִתְחַזֵּק
 בְּאֲמוּנָה וּבְטַחָן וְזֶה אֲמַנָּם עוֹזֵה, אָבֵל עֲדִין הַמֻּצָּב קִשָּׁה מֵאֵד.
 מַה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת? תוֹדָה רַבָּה עַל הָאֶפְשָׁרוֹת לִפְרֹק אֶת לְבִי
 וּלְקַבֵּל תְּשׁוּבָה מְכַבֹּדוֹ.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר קָרַח ב' תְּמוּזָה ה'תשע"ב
 שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל מִשָּׁה, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

דַּע לָךְ, הַכֶּלֶל הָרֵאשׁוֹן בְּחַיִּים - שְׁאֲסוּר לְהֵאָשִׁים אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוּם
 דְּבָר, כִּי זֶה הַדְּבָר הַכִּי גְרוּעַ שָׁרֵק יָכוֹל לְהִיּוֹת וְכוּ', וְכֵן הַכִּי גְרוּעַ
 שִׁיכוּלִים לַעֲשׂוֹת לְכֵן אֲדָם וְכוּ'. אֲדָם צָרִיךְ לְצֵאת מִן הַקְּטָנוּת וּלְכוּא
 לְגִדְלוּת, הֵינּוּ אֲדָם צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ, פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, לְזִכּוֹת
 לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, שְׂזֻכָּה לְהִבְרָאוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא נִבְרָא גּוֹי
 כְּגוּיֵי הָאָרְצוֹת. וְהַשִּׁמְחָה הַזֹּאת מְבִיאָה אוֹתוֹ לְיִשׁוּב הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׁאָמַר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן י'): 'עַל יְדֵי הַשִּׁמְחָה יוֹכֵל לְהִנְהִיג
 הַמַּחַ כְּרִצּוֹנוֹ, וְיוֹכֵל לְיִשָּׁב דַּעְתּוֹ'; וְיוֹצֵאִים מֵעֲבֻדוֹת לְחֵרוֹת, מְקַטְנוֹת
 הַמוֹחִין לְגִדְלוֹת הַמוֹחִין, וְזֶה שְׂאוֹתִיּוֹת תַּבַּת 'בְּשִׁמְחָה' הֵן אוֹתִיּוֹת
 'מַחְשָׁבָה' (תְּקוּנֵי זֵהַר דף סד.), כִּי עַל יְדֵי שִׁמְחָה יוֹכֵל הָאָדָם לְהוֹלִיךְ אֶת
 הַמַּחְשָׁבָה כְּרִצּוֹנוֹ.

וְלִכֵּן תִּתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֶשֶׁר
 אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֵּל לְכָל אֵלֶקוֹת גְּמוּר הוּא,
 וּבְמַחְשָׁבָה זֶה תְּמִיד תִּלְךָ, וְזֶה יִטְהַר אוֹתְךָ מֵהַכֵּל, כִּי כִשְׁבֵר יִשְׂרָאֵל
 רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל יְדֵי זֶה נִדְבַק בְּאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, וְנוֹצֵל
 מְכָל רַע, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהִכְנִיס בְּמַחַ מַחְשַׁבְתּוֹ תְּמִיד אֶשֶׁר אֵין
 בְּלַעְדֵּיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּמְצִיר לְפָנָיו, אֵיךְ שֶׁהַכֵּל לְכָל הוּא אֹר הָאֵין-סוּף
 בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר, אֶשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג כְּתַעֲנוּג הַזֶּה.

אתה צריך לשמח מאד מאד עם אשתך, שזו המתנה הכי יפה שנתן לך הקדוש-ברוך-הוא, והחכם מכל אדם אומר (קהלת ט, ט): "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך אשר נתן לך תחת השמש כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש", ובפרט שנתן לכם גם כן מתנות כל כך יפות - חמשה ילדים חמודים, בזה אתה צריך מאד מאד לשמח.

והעולה על הכל, תשתדל לכבד וליקר את אשתך, שזה חלקך, והיא בשך מבשרך, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט.): 'לעולם יהא אדם זהיר בכוון אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב, טז): "ולאברם הטיב בעבורה"'. והינו דאמר להו רבא לבני מחוזה, אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו, ותכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ט) שעקר העשרות בא בזכות האשה, ואז אם תקים את כל זה, כל החיים שלך ישתנו לגמרי.

ולכן אני מאד מבקש ממך: צא מעצמך! ואל תאשים את עצמך, אלא הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות גדולה, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קנד): 'שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) - שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע.

ואמר, אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה - הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר, שהיה מזדרז כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: אי, אי, פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם כן, שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו

בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

כאשר תהיה חזק בשיחה בינך לבין קונך, כל החיים שלך ישתנו לגמרי, אף אחד לא יאשים אותך, ואתה לא תאשים את אחרים, ולא יהיה לך עסק עם אף אחד רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ותהיה שש ושמח ותשמח את אשתך וילדיך, והברכה תהיה מצויה בתוך ביתך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך שבת שלום...

תעז.

קשה לבעלי מאד להתמודד עם על הפרנסה. כיצד אפשר לחזק אותו?

שאלה:

מאת חוה: שלום וברכה. כתוב "ולאברם הטיב בעבורה" וש'אין הברכה מצויה בביתו של אדם אלא בשביל אשתו'. האם זה אומר שקש"י הפרנסה שיש בביתנו מאז הנשואין הם בגללי? האם משהו בי אינו בסדר? כמו כן אשמח לקבל עצות איך לעודד את בעלי, כי הוא מסכן וקשה לו מאד להתמודד עם על הפרנסה, ויש לו צער כאשר הוא רואה שאין ביכולתו להעניק לנו מה שהיה רוצה שיהיה לנו. האם יש דרך שבה אני יכולה לעזר לו? זה ממש נפלא שנתן לשאול את כבוד הרב שאלות, תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר קרח ב' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל חנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי בן הוא, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן טו): שְׁכַל הַפְּרָנְסָה בָּאָה לְאָדָם בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה, וְלִכְּן אִם עָדִין בְּבֵיתְכֶם יֵשׁ צְמָצוּם גָּדוֹל וְכוּ', וְאַתֶּם חֹסְרִים פְּרָנְסָה וְכוּ', עָלֶיךָ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בְּעֻלְךָ שֶׁהוּא הַחַיִּים שְׁלֹךְ, וּכְכַל שְׂתֵּאֵהְבִי אוֹתוֹ, תַּחֲזִיקִי וּתְשַׁמְּחִי אוֹתוֹ - בְּן תִּתְרַחֵב דַּעְתּוֹ וְיִוְכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּיִשׁוּב הַדַּעַת, וְכֵן תִּהְיֶה לוֹ פְּרָנְסָה בְּשִׁפְעַ, כִּי כִשֶׁהֲבַעַל בְּיִשׁוּב הַדַּעַת, אִזּוּ הוּא יְכוּל לְלַמֵּד תּוֹרָה וְיְכוּל לַעֲבֹד, כִּי יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה חַכְמָה וּמְשֻׁלְמַת שֶׁהִיא מְחֻזְקַת וּמַעֲוֹדֶדַת וּמְשַׁמַּחַת אוֹתוֹ. אִשָּׁה כְּזוֹ שֶׁמְחֻזְקַת וּמַעֲוֹדֶדַת אֶת בְּעֻלָּהּ, הִיא הִכִּי חַכְמָה וְהִכִּי מְשֻׁלְמַת, וּבְזָכוֹתֶיהָ יֵשׁ לְבַעַל הַכֹּל, כִּי כְמוֹ שֶׁהָאִשָּׁה צְרִיכָה הַתְּחִלָּה מִבְּעֻלָּהּ, כְּמוֹ כֵּן לְהִפְךָ, גַּם הַבַּעַל צְרִיךְ הַתְּחִלָּה מֵאִשְׁתּוֹ.

ולכן העקר תשתדלי לקבל את פניו בשמחה, ואז תראי איזה בעל אחר יהיה לך, כי כך אמר החכם מכל האדם (משלי כז, ט): "כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם", וּפֶרֶשׁ רַש"י: 'כַּמִּים הַלְלוּ, הַפְּנִים שֶׁאֵתָּה מֵרָאָה לְתוֹכְךָ הֵן מֵרָאֹת לְךָ, כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם חֲבֵרוֹ, לְפִי מֵה שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁחֲבֵרוֹ אוֹהֵבוֹ כֵּן הוּא מֵרָאָה לוֹ פְּנִים'.

הקדוש-ברוך-הוא ששמו שלום יכניס שלום בביתכם, ואמרו חכמינו הקדושים (עקצין ג, יב): 'לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום'.

המאחל לך שבת שלום...

תעה.

**למרות ההתחזקות שאני מקבל מהספרים שלכם, עדין
אני מלא יאוש ודכאון**

שאלה:

מאת פינחס: לכבוד הצדיק מיבנאל. הקדוש-ברוך-הוא ישלח
לכם רפואה שלמה.

תודה רבה על הספרים הנפלאים שחברתם, הם כל החיות
שלי, ובלעדיהם כבר מזמן הייתי מתאבד, אף למרות
ההתחזקות הרבה שאני מקבל מהם, עדין אני מלא יאוש
ודכאון. האם יש לכם עצה בשבילי? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל פינחס, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אומר לך, העצה היחידה שאני יכול לתת לך היא שתשקד
יותר ויותר בספרי רבנו ז"ל, ושם תמצא מרגוע לנפשך, כי ספרי רבנו
ז"ל הם מלאים עצות איך להחזיק מעמד בעולם העובר הזה, כי כף
גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קיט) שבזה העולם עוברים
על כל אחד ואחד צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, כמו שרואים
בחוש, שכל בני העולם כלם מלאים יסורים, אין גם אחד שיהיה לו
עולם הזה. ואפלו העשירים הגדולים ואפלו השרים וכו', אין להם
שום עולם הזה כלל, כי כל ימיהם פעס ומכאובות, וכלם מלאים
טרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד, וכל אחד יש לו יסורים
מיוחדים, ואין גם אחד מכל העשירים והשרים וכו', שיהיה לו וילך
לו הכל כסדר כרצונו תמיד, וכלם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד,
וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם.

ואפלו מי שנדמה עליו, שיש לו העולם הזה בשלמות ויש לו כל התענוגים, עשר ונקסים וכבוד והון רב וארמונות גדולים וכלים נפלאים ותכשיטין וסגלת מלכים וכו' וכו', אם יסתכלו בו היטב, הוא גם כן מלא פעס ומכאובות הרבה תמיד בכמה מיני אפנים וענינים, כנראה בחוש, ואין צריך לבאר זאת למי שיש לו מח בקדקדו ומסתכל קצת בהם באמת, וכמו שאמר שלמה המלך (קהלת ב, כג) "כי כל ימיו מכאבים וכעס ענינו" וכו'. וכתוב (איוב ה, ז; יד, א) "אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רגז", וזה כולל את כל בני האדם שבעולם מקטן ועד גדול, כי כלם נולדו לעמל, ומלאים רגז ויסורין.

ואין שום עצה ותחבולה להנצל מהעמל והיגון הזה, כי אם לברח להשם יתברך ולעסק בתורה הקדושה. וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה יג, סימן יז): 'אשריו לאדם שהוא עמל בתורה', הינו מאחר שכל אדם נולד לעמל, ואי אפשר להמלט מזה בשום אופן, אפלו אם יהיה לו כל חללי דעלמא, בודאי יהיה לו עמל ויסורין ודאגות הרבה, על כן החכם עיניו בראשו שיהפך העמל לעמל של תורה, אשר בשביל זה נולד - שיעמל בתורה, ואז אשרי לו, כי נצול מעמל העולם הזה וזוכה לחיי עולם הבא.

ואמר רבנו ז"ל, הנה הכל אומרים, שיש עולם הזה ועולם הבא, והנה עולם הבא אנו מאמינים שיש עולם הבא, אפשר יש גם עולם הזה גם כן באיזה עולם וכו', כי בכאן נראה שהוא הגיהנום, כי כלם מלאים יסורים גדולים תמיד. ואמר: שאין נמצא שום עולם הזה כלל.

ולכן אשרי מי שמרגיל את עצמו לברח אל הקדוש-ברוך-הוא, על ידי שתמיד מדבר עמו יתברך בלשון הרגיל בה הינו בשפת האם שלו, אשר כל דבור ודבור שאדם מדבר אליו יתברך, בזה הוא זוכה לדבק את עצמו בו יתברך, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פד): 'אשר השער והפתח להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא על ידי תפלה, ובזה שאדם מדבר אליו יתברך ושופך את כל לבו לפניו יתברך, ומספר לו בתמימות ובפשיטות כל מה שעובר עליו, ואפלו

כמוה, שעוברים עליך משברים וגלים וכו', עליך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לו את הכל וכו', ובזה בעצמו תזכה לנקות את עצמך מפל מיני זבל ולכלוך שנדבק בך וכו'.

כי אתה צריך לדעת, שהעצבות, המרירות והדכאון שנדבקו בך, וכן בכל אדם שיש בו עצבות ומרירות ודכאון, אלו הם העוונות שלו, כי בר ישראל צריך להיות תמיד דבוק באין-סוף ברוך-הוא, ולהרגיש את אמתת מציאותו יתברך, ולמה הוא לא מרגיש את זה? מפני שהתמלא בעוונות וחטאים מגנים מאד, ולכן נעלמה ונסתרה ממנו אמתת מציאותו יתברך, ולא מרגיש אלקותו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה נט, ב): "כי אם עוונותיכם היו מבדילים בינכם לבין אלקיכם וחסאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע".

ולכן צריכים להיות עקשן גדול מאד - לדבר בכל יום עמו יתברך, ולספר לו יתברך בפרטי פרטיות מה שעובר עליו, ואם הוא עצוב וממרמר ודכאון וכו' וכו', גם את זה צריכים לספר להקדוש-ברוך-הוא, ואז אם תהיה חזק בזה, סוף כל סוף הכל יתהפך לטובה, ופתאום יתגלה אליך מלך הכבוד בעצמו, ובלבד שתהיה חזק בשיחה בינך לבין קונך, שזו המתנה שקבלנו מרבנו ז"ל, וזו המתנה שכל בני העולם יקבלו מאת משיח צדקנו, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד".

ולכן ברח לך עכשו למקום שאין שם בני אדם, ותשיח ותספר את כל אשר עם לבבך עמו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, והעקר, תדבר עמו יתברך עם לב אמת, ספר לו שאתה עצוב וממרמר וכו' וכו', כי זו שלמות התפלה - לספר את הכל להקדוש-ברוך-הוא, וזה יועיל להוריד ממך את כל הרע שנדבק בך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום...

תעט.

אשתי רבה אתי כל הזמן. מדוע איננו מסגלים להסתדר יחד?

שאלה:

מאת חיים: לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א. אני לא מפסיק להתפלל עבורכם שתהיה לכם רפואה שלמה, ושתוכלו לכתב עוד ועוד קונטרסים נפלאים.

אני מנסה לחיות עם אשתי בשלום, אבל היא מתחילה במריבות כל הזמן. אני משתדל שיהיה לנו שלום-בית, אבל תמיד היא מוצאת על מה לריב, עד שאין יום שאין בינינו מריבות. מדוע איננו מסגלים להסתדר יחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך להרגיל את עצמו תמיד להסתפל על הטובות שהקדוש-ברוך-הוא עשה עמו ועושה עמו, שזה מה שאנחנו אומרים שלוש פעמים ביום: "נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך, ועל נסיה שבכל יום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך".

אתה לא מעריך מה שהקדוש-ברוך-הוא עשה לך, נתן לך מתנה אשה, שזו המתנה הכי יפה שרק יכולה להיות, כי בלי אשה האדם היה אבוד לגמרי, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה יז, סימן ב): 'תני רבי יעקב, כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה, בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה, בלא טובה, לא טוב היות האדם לבדו. בלא עזר שנאמר (בראשית ב, יח): "אעשה לו עזר כנגדו", בלא שמחה שנאמר (דברים יד, כו): "ושמחת אתה וביתך", בלא כפרה שנאמר (ויקרא טז, ו): "וכפר בעדו ובעד ביתו", בלא ברכה שנאמר (יחזקאל מה, ל): "להניח ברכה אל ביתך". רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי אמר אף בלא שלום, שנאמר (שמואל א' כה, ו): "ואתה שלום ובייתך שלום". רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר: אף בלא חיים, שנאמר (קהלת ט, ט): "ראה חיים עם האשה אשר אהבת". רבי חייא בר גמדיא אמר אף אינו אדם שלם, שנאמר (בראשית ה, ב): "ויברך אותם ויקרא את שמם אדם" - שניהם כאחד קרויים אדם.

ובאמת למה אדם לא מעריך את המתנה שנתן לו הקדוש-ברוך-הוא, שזו אשתו? מפני הגאות והישות שיש בו, וחושב שמגיע לו! ובפרט כאשר הגאות והישות מתגברות עליו, אז הוא חושב "אני הייתי צריך לקבל הרבה יותר ממה שקבלתי" וכו', ובשביל זה הוא לא מעריך את המתנה שנתן לו הקדוש-ברוך-הוא - את אשתו, כי באמת גם את זה לא היה צריך לקבל.

נמצא, שכל המריבות והמחלוקת שיש בביתו של האדם, הן רק מחמת הגאות והישות של הבעל, שהוא רוצה שאשתו תהיה כליל השלמות וכו', והוא ישאר בזבל ובכלוך שלו, ובמדות הרעות שלו וכו'.

ולכן העצה לצאת מכל המריבות שיש ביניכם, שתוריד את הגאווה הסרוחה שנמצאת בה, ותתחיל להודות ולהלל את הקדוש-ברוך-הוא על החסד הנם שמצאת אשה שרצתה להתחתן אתה, כי כפי לכלוך מעשיך לא היית צריך בכלל להתחתן, כי לא מגיעה לך

אִשָּׁה וְכוּ', וְכַמָּה רַבּוּת רְוָקִים מְסוּתוֹכָבִים בְּלִי אִשָּׁה וְכוּ', וְאַתָּה
 בֶּן קְבֻלָּת מִתְנַה אִשָּׁה, וְלִכֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַנֶּס שֶׁעָשָׂה אִתְּךָ, וּלְהַעֲרִיף אֶת הַמִּתְנָה הַזֶּה,
 וְאִז אַף פֶּעַם לֹא הָיִית מַגְבִּיחַ אֶת הַקּוֹל עָלֶיךָ וְכוּ', וְאַף שְׂאֵתָה אוֹמֵר
 שֶׁהִיא מִתְחִילָה וְכוּ', מַה בְּכַךְ? הַכֹּל תְּלוּי בָּךְ, כִּי הָאִשָּׁה הִיא עֵצֶם
 מִהַבֶּעַל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "עֵצֶם מִעֵצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי לְזֹאת
 יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת".

וְלִכֵּן לְמָה אַתָּה מִתְלוֹנֵן? אִם הִיא מִתְחִילָה - סִימָן שֶׁחָטְאַתָּה,
 וְאִדְרָבָה! אַתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה, וְאִז הִיא תִפְסִיק וְכוּ'. הַכֹּל תְּלוּי
 בִּבְעַל, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּעַל-שָׂכָל, וּלְשַׁכַּל זֹכִים רַק כְּשִׁמוּרִידִים
 אֶת הַגְּאוּוּה וְהַיִּשׁוּת הַסְּרוּחָה שֵׁישׁ בּוֹ וְכוּ', וְלֹא עוֹנִים עַל כָּל בְּזִיוֹן
 שֶׁשׁוּמְעִים מִהָאִשָּׁה וְכוּ', וְאִז הַשְּׁלוֹם יִשְׂרָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, כְּמֵאֲמָרָם
 ז"ל (סוֹטָה יז): 'אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן'. וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרַכּוֹת
 פָּרָק ט' הַלְכָה ח'): 'אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא
 אִישׁ, אִי אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה'. וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאת - שָׁם
 הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שִׁיְהִיּוּ בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוּלָה מְאֹד, כִּי אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁבֵת י): 'שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם'.

וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא
 שְׁלוֹם-בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְזָכַר גַּם
 זָכַר מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלֻקוּט בְּרֵאשִׁית רַמֵּז כד) עַל הַפְּסוּק
 (בְּרֵאשִׁית ב, כג): "לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת"; 'רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן קֶרְחָה אוֹמֵר: עַל שֵׁם בָּשָׂר וְדָם נִקְרָא 'אָדָם', וּמִשְׁבִּנָּה לוֹ עֵזֶר
 נִקְרָא שְׁמוֹ 'אִישׁ'. וְהִיא אִשָּׁה. מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? נָתַן שְׁמוֹ
 בֵּינֵיהֶם, אִם הוֹלְכִים הֵן בְּדָרְכֵי - הָרִי שְׂמִי נָתַן בֵּינֵיהֶן וּמְצִיל אוֹתָן
 מִכָּל צָרָה. וְאִם לֹאוּ - הָרִינִי נוֹטֵל אֶת שְׂמִי וְהֵן נִעְשִׂין אִשׁ וְאִשׁ, וְהָאִשׁ
 אוֹכֵלֶת אִשׁ, כִּי אִשׁ הִיא עַד אֲבָדוֹן תֹּאכֵל'.

וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ קֶדֶם תְּתַחֵל לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח
 אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַמִּתְנָה שֶׁנָּתַן לָךְ אִשָּׁה יְקָרָה כְּזוֹ, וְזֹאת

אשתך האמא של הילדים שלך, ואז תראה את החסד שעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אני מאד מודה לך על כל התפלות שאתה מתפלל עבורי שתהיה לי רפואה שלמה, הלואי שתתפלל כף גם על עצמך שתהיה לך רפואה שלמה, ותפסיק לריב עם אשתך. אתה תהיה פקח ואל תתחיל עמה, ואפלו שנגדמה לך שהיא נרק היא זו שמתחילה אתך וכו', דע לך שאלו הם העוונות שלך. ולכן תחזור בתשובה שלמה ותקבל כל הבא עליך בשמחה, ואז יחזרו השלום והאהבה בתוך ביתכם, ותזכה לקיים מה שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט, ט): "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך אשר נתן לך תחת השמש כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפ.

האם אמירת התפלות שבספר 'לקוטי תפלות' נחשבת כמו התבודדות?

שאלה:

מאת חיים: כשאני אומר את התפלות שבספר 'לקוטי תפלות' אני מרגיש שהלב שלי נפתח הרבה יותר מאשר כשאני קורא תהלים או מתבודד. האם גם זה נחשב כהתבודדות?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר חֲקֵת ד' תַּמּוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל חַיִּים, נְרוּ יְאִיר.

לְנֶכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵתָּה צְרִיף לְהִבִּין שֶׁהַתְּבוּדוֹת זֶה דְּבַר אֶחָד, וְאִמִּירַת 'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת' זֶה דְּבַר שְׁנַי, הַתְּבוּדוֹת זֶה שְׂאָדָם צְרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה וּלְהַשִּׁיחַ אֶת כָּל מָה שֶׁמֵּעִיק וּמֵצִיק לוֹ אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, שִׁזֶּה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת.

עִם כָּל זֹאת אִמִּירַת 'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת', זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט כְּשִׁזְכִּים לְלַמֵּד תּוֹרָה אַחַת ב'לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְלוֹמַר עֲלֶיהָ הַתַּפְּלָה מ'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת' - אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעַלַת הַעֲנִיָּן לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תַּפְלוֹת, כַּמּוֹבָא בְּדַבְּרֵינוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן כה). וְאָמַר, שֶׁלַּעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תַּפְלוֹת - עוֹלִים מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים כָּאֵלוֹ לְמַעְלָה שְׁלֵא עָלוּ שֶׁעֲשׂוּעִים כָּאֵלוֹ מִימוֹת עוֹלָם, כִּי עַל יְדֵי תּוֹרוֹת וּתַפְלוֹת, נַעֲשֶׂה יַחֲדוֹ גְּדוֹל מְאֹד בְּשָׂמַיִם, כַּמּוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ב): 'הַתַּפְּלָה מְחִיָּה אֶת הַתּוֹרָה וְהַתּוֹרָה מְחִיָּה אֶת הַתַּפְּלָה'.

מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אָמַר, שֶׁהַתַּפְּלוֹת שְׁלוֹ בְּסִפְר 'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת' בָּאוֹת מְשַׁעַר נ', וְהֵן מְלֵאוֹת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהַרְבֵּה אֲנָשִׁים יוֹשְׁבִים כְּכֹר בְּגֵן עֵדֶן בְּזִכּוֹת הַתַּפְּלוֹת שְׁלוֹ, וְלִכֵּן אֲשַׁרִּי מִי שֶׁרְגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם 'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת'.

אֵתָּה צְרִיף לְדַעַת, ש'לְקוּטֵי תַּפְלוֹת' וְהַתְּבוּדוֹת הֵם שְׁנַי דְּבָרִים נִפְרָדִים, וּמָה טוֹב וּמָה נְעִים מִי שֶׁיִּכּוֹל לְקַיֵּם אֶת שְׁנֵיהֶם.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תַּפְלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאֲנִי

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפא.

כבר שנתים וחצי אני סובל מבעיה נפשית. האם יש פתרון לבעיה?

שאלה:

מאת דור: שלום. התחלתי לחזר בתשובה בערך לפני חמש שנים. תוך כדי השרות הצבאי שלי הייתה לי שיחה עם אחד הקצינים, והבנתי, שכנראה לקיתי במחלה או בבעיה נפשית שהפסיכיאטרים מגדירים אותה כ'פסיכוזה' - אבוד קשר עם המציאות. אני סוחר את הדבר הזה כבר שנתים וחצי שבמהלכן הכחשתי את מה שקורה לי ולא דברתי על זה עם אף אחד. לפני חצי שנה דברתי על זה עם אשתי, והענין התחיל לצוף עוד יותר. יש לי דמיונות, אני שומע קולות לפני השנה, אני מרגיש שאנשים יודעים מה אני חושב, יש לי כאבים בחזה, חרדות ועוד. זה מטריד אותי עשרים וארבע שעות, ואני לא יכול להפטר מזה. כרגע אני בטפול עם פסיכיאטר, וכנראה שבקרוב אכנס לאשפוז יום בירושלים, ובמקביל אני לוקח תרופות. אני מאד רוצה לקבל מהרב עצה או פתרון למצב שלי. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דור, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון עליך לדעת שלכל בעייה יש פתרון, ולכל מחלה יש רפואה, זה תלוי רק באדם, כפי שלוקח את עצמו בידיו, וכפי שמציית את החכם, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן סז): 'מי שאינו שומע ומציית לדברי חכמים אמתיים הוא יכול להשתגע. כי עקר השגוּעוֹן של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מציית ושומע לדברי הבעלי שכל, כי המשגע אם היה שומע וציית לדברי אחרים שהם הבעלי שכל בודאי לא היה משגע כלל, כי אף-על-פי שלפי רוח שטות ושגוּעוֹן שלו נדמה לו בברור גמור שהוא צריך לילך קרוע ולהתגלגל באשפה וכיוצא בזה מדרכי השטות ושגוּעוֹן, אף-על-פי-כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן, אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה בודאי היה מתבטל כל השגוּעוֹן שלו. נמצא שעקר השגוּעוֹן הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולציית לדברי חכמים'.

וכמו שזה סובב בכלליות, כמו כן הוא בפרטיות, היום יש כדורים להרגעה, לפחדים, למתח ועצבים וכו', ולא צריכים להתבייש לקחת את זה, וזה לא מזיק, ואף אחד לא צריך לדעת מזה.

העקר תעשה כל מיני פעולות שבעולם להיות בשלום ואהבה עם אשתך, כי היא גרה אתך, והיא צריכה להרגיש אתך נח וכו', ולכן תכבד ותיקר אותה מאד מאד, ואל תפיל עליה שום על. חכמינו הקדושים אמרו (בכא מציעא נט.): 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב, טז): "ולאברם הטיב בעבורה" והינו דאמר להו רבא לבני מחזא, אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו' (תכבדו ותיקרו את

נשותיכם כְּדֵי שְׁתַּעֲשְׂרוּ). וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן טו): 'שְׁעָקַר הָעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה'.

וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שְׁבִיכְלָתְךָ לַעֲזֹר לְאִשְׁתְּךָ, כְּדֵי שֶׁהִיא לֹא תִסָּבֵל מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיהָ, כִּי רַחֲמָנוּת עָלֶיהָ.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתַּצִּיחַ אוֹתִי וְתִתְרַפָּא לְגַמְרִי, וְלִזְהָ זוֹכִים עַל יְדֵי תַקְּףֵי הַשְּׂמֻחָה - שְׁאֵתָהּ צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה, שֶׁהַשְּׂמֻחָה מְרַחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וְעַל יְדֵי יֵשׁוּב הַדַּעַת מִתְבַּטְּלִים כָּל הַפְּחָדִים הַיִּתְרִים שֶׁל הָאָדָם, וְיוֹצֵא מֵהַלַּחֲץ הַנִּפְשִׁי שְׁלוֹ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תפב.

**לְמִרְוֹת שְׂאֲנִי לּוֹמַד בִּישִׁיבַת בְּרִסְלָב וּמְכִיר אֶת הָעֲצוֹת
שֶׁל רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ, הָעֲצָבוֹת מִתְגַּבְּרַת עָלַי**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִשֶּׁה: לְכַבּוֹד הָרַב הַצְּדִיק מוה"ר א"ש שְׁלִיט"א. אֲנִי לֹא רוֹצֶה שְׂיִזְהוּ אוֹתִי וְלָכֵן אֲנִי כּוֹתֵב לָכֶם בְּשֵׁם בְּדוּי. לְמִרְוֹת שְׂאֲנִי לּוֹמַד בִּישִׁיבַת בְּרִסְלָב, הִיִּיתִי כְּפֹה פְּעָמִים בְּאוֹמֵן, וְאֲנִי מְכִיר אֶת הָעֲצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ, הָעֲצָבוֹת מִתְגַּבְּרַת עָלַי וְאֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה. מִדּוּעַ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל משה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שההתקרבות אל רבנו ז"ל צריכה להיות עם אמת, ולא בדויה... הינו לקיים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשטות גמורה, כי רק זו נקראת התקרבות, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכג): 'העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פרשת שופטים): 'אפלו אומר לה על ימין שמאל ועל שמאל ימין תצית אותו', ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר לצדיק'; כי העקר לבטל את שכלו המדמה והבדוי לגמרי, ולצית את הצדיק על כל אשר אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

והנה רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כד): 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל המחלות הבאות על האדם בלן באות רק מחמת קלקול השמחה'. ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני ב): 'לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר, לפי שאין השמחה ממתנת לאדם'.

ולכן יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתמיד תהיה השמחה מצויה אצלך, כי אין טוב מזה, ועל ידי שמחה מתרחב הלב ויכולים אחר כך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולספר לפניו יתברך את כל אשר עם

לְכַבּוּ בְתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי מֵה שְׁאִין הָאָדָם מִתְחַזֵּק לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְפַנֵּי שְׁנוּפֵל עַל לְבוֹ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, אֲבָל תִּכְף וּמִיד כְּשֶׁמְכַרִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲזִי נִפְתָּח לְבוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִרְגַע שְׂתֵהִיָּה רִגְלִי לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי תִרְגִּישׁ אֶת עֲצָמְךָ בְּגִדְלוֹת הַמוֹחִין וְכוּ', כִּי רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִבֵּין אוֹתָךְ, וְלִכֵּן תֵּהִיָּה רִגְלִי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל שִׂמְחָה, כָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁלְּךָ צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת עַל שִׂמְחָה, וְזֶה יִרְחִיב לְךָ אֶת הַדַּעַת, וּמִי יִתֵּן שְׂתֵהִיָּה רִגְלִי בְּתַפְלָה זוּ:

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכְנֵי לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאַזְכֶּה לְהִרְגִישׁ אֶת הַשִּׂמְחָה בְּכָל רִמ"ח אֵיבָרֵי וּשְׂס"ה גִּידֵי, עַד שֶׁהַשִּׂמְחָה תִּגִּיעַ לְרַגְלִי, שְׂאֲזַכֶּה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מֵרַב שִׂמְחָה עַל גְּדֹל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁנִּבְרָאתִי מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאֲנִי יָכוֹל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ. אֲנָא, רַחֵם עָלַי, וְהִרְחַק מִמֶּנִּי אֶת הָעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת, וְזַכְנֵי לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אַחֲרִים מִשִּׂמְחָה, וְאַזְכֶּה לְשִׂמַח אֶת אַחֲרִים, וְעַל יָדֵי זֶה גַם אֲנִי אֲזַכֶּה לְשִׂמַח, וּבִזְכוּת הַשִּׂמְחָה אֲזַכֶּה לְהַפְלִיל בְּךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לִפְנֵי עֵינַי רַק אֶת אִמְתָּת מְצִיאֹוֹתְךָ תִּתְבָּרַךְ, אִיךָ שְׂאִתָּה מַחִיָּה וּמְהוּוָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה. וְזַכְנֵי לְאַמְוִנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאֲזַכֶּה לְדַעַת בִּידְעָה בְּרוּרָה שְׂאִתָּה נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֶיךָ נִמְצָא, וְעַל יָדֵי זֶה תִּמְחַל לִי עַל כָּל עוֹנוֹתַי, וְאַזְכֶּה לְהַפְלִיל בְּךָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אֲמֵן סְלָה.

אִתָּה צְרִיף לְזַכֵּר אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִהַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (משלי ה. ב): "כִּי לֶקַח טוֹב נִתְתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ", וְלִכֵּן יַעַן שְׂאִתָּה בַּחֲזוֹר צְעִיר, הִרְגַל אֶת עֲצָמְךָ לּוֹמַר בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת. תִּגְרַס כְּסִדְרָן מִהַתְחַלֵּת מִסֵּכֶת בְּרוּכוֹת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִים אֶת כָּל שֶׁשָּׂה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ סְפוּק נִפְלָא, וְתֵהִיָּה רִגְלִי לּוֹמַר בְּפַעַם אַחַת עֲשָׂרִים, שְׁלוּשִׁים, וְאַפִּילוֹ אַרְבָּעִים פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ בְּטַחוֹן עֲצָמֵי וְכוּ', וְלֹא תֵהִיָּה רַקְנֵי וְכוּ', וְלֹא יֵהִיָּה לְךָ זְמַן לְחַשֵּׁב הַרְבֵּה מִעֲצָמְךָ וְכוּ', שְׂזֶה בְּעֲצָמוֹ מִבִּיא אוֹתְךָ לְדִכְאוֹן פְּנִימִי.

רבנו ז"ל נתן תקון לכמה מאנשי שלומנו לומר בכל יום ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת (עין שיחות הר"ן סימן קפה), ולכן גם אתה תכניס את עצמך בין אלו אנשי שלומנו ותקבל את התקון הזה, ואמר חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.): 'במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה'. ומובא (מדרש תלפיות), שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות - אינו מניחו להכנס לשם. ולכן אשרי מי שיגרס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שזו היא הצלחה נצחית, כי 'משנה' אותיות 'נשמה', ולכן תגרס המון פרקים משניות, וזה יטהר אותך מכל מיני חלדה שנדבקה בך, ותשתנה לגמרי מהקצה אל הקצה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפג.

אני רוצה להפיץ בבתי חולים. אלו קונטרסים כדאי לי להפיץ שם?

שאלה:

מאת גלי: שלום לכבוד הרב היקר ותודה על החסד ששכבודו עושה בכך שעונה לשאלותנו, מרום, מיעץ ומלמד אותנו. אשרי, חזק ואמץ, שתזכה לבריאות וכח ותהיה לנו לעינים כי אנחנו דור מבבל!

זכיתי לחזר בתשובה בזכות רבנו הקדוש, וברוך השם גם בעלי וגם הילדים הלכו בעקבותי, חוץ מילד אחד בן ארבע עשרה שלצערי נמשך לצד השני.

אני מאד רוצה להפיץ את הקונטרסים לפחות פעם בשבוע בבתי חולים, ורציתי לשאול אתכם: אלו קונטרסים אתם

מציעים לי להפיץ שם? האם יש נושא ספציפי שפדאי להתמקד בו? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל גלי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן על האחולים לרפואה שלמה.

אין את יכולה לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לך שאת מפיצה את הקונטרסים שהם סלת ברוחה מספרי רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, כי באמת את צריכה לדעת שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת הפצה, להפיץ את ספריו הקדושים בתוך כל שכבות העם, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יד) שעל ידי שמקריבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פח.) על הפסוק (ירמיה טו, יט) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקריבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותא דגלותא.

הלואי והיית מציטת את מוהרנ"ת ז"ל שהניח לנו צוואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו, ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדא שלכם תהיה פוצו מעינותיך חוצה", ובפרט אם תהי בבתי חולים, שם כדאי להפיץ את כל הקונטרסים המדברים מרפואה, כגון 'החלמה מהירה' - 'רפואה שלמה' - 'רופא חולים' וכו', ויש ספר שכולל את כל הקונטרסים והוא נקרא 'אוצר הרפואות', שאותו טוב מאד להפיץ בכל בתי החולים, כי שם יש קונטרסים הן עבור החולים, והן עבור הרופאים והאחיות וכו' וכו', והוא ספר מאד מאד נפלא.

על כל פנים, איך שהוא, עלינו לשבח לאדון הכל על שנותן לנו את הבריאות וכו', ועד שאדם לא נכנס לבית חולים ורואה את הסבל

שְׁאֲחֵרִים סוֹבְלִים, הוּא מִסְתּוֹכֵב בְּטַעֲנוֹת וּבְדַמְיוֹנוֹת עַל הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא כְּאִלוֹ הוּא חֵיב לוֹ מִשְׁהוּ וְכוּ', אֲבָל כְּשֶׁאֲדָם נִכְנָס לְבֵית
חוֹלִים וְרוֹאֵה אֶת הַסֶּבֶל שֶׁאֲנָשִׁים סוֹבְלִים – יוֹצֵא הַחוּצָה וּמְרִים יָדָיו
כְּלַפֵּי הַשָּׁמַיִם וְנוֹתֵן תּוֹדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵינִי
צָרִיךְ כְּבָר כְּלוּם...

וְלִכֵּן גַּם אֶת תְּאֵמָרֵי תְּמִיד: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵינִי מוֹדֵה לָךְ עַל
הַבְּרִיאוֹת שֶׁנִּתְּתָ לִי, אֲנֵא תִמְשִׁיךְ לִי וּלְבַעֲלֵי וְלִילָדִים שְׁלִי בְּרִיאוֹת
שְׁלֵמָה, וְשִׂאף פֶּעַם לֹא נִצְטָרְךָ לְטַפּוֹל בְּבֵית חוֹלִים.

בְּעֵינֵי הַבֶּן וְכוּ', צָרִיכִים הֵמוֹן הֵמוֹן סְבֻלָּנוֹת, וְלִהְרֹאוֹת לוֹ הַרְבֵּה
חֵם וְאַהֲבָה, וְהַעֲקֹר לְשִׁפּוֹךְ אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמֵי שָׁמַיִם
עַל הַיְלָדִים, כִּי תַפְלַת הַהוֹרִים עַל הַיְלָדִים מוֹעִילָה מְאֹד מְאֹד.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שֶׁאֲנִי
מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֵבָה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תפד.

**אֲשֶׁתִּי מוֹנַעַת מִמֶּנִּי לָתֵת צְדָקָה וּמַעֲשָׂרוֹת. הֲאֵם אֲנִי
צָרִיךְ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלָהּ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת לִירֵן: לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוּם. יֵשׁ לִי בְּעֵינָה עִם אֲשֶׁתִּי: יֵשׁ לָנוּ
אֲפָשָׁרוֹת לַעֲשׂוֹר חֹמֶשׁ וְאֵינִי מְאֹד רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת זֹאת, אֲבָל בְּכָל
פֶּעַם שֶׁאֲנִי מִנְסֶה לְדַבֵּר אֶתָּה בְּעֵינֵי מַעֲשֵׂר כֶּסֶפִּים וּצְדָקָה,
הִיא מִתְחִילָה לְהִתְעַצֵּב וְאוֹמֶרֶת שֶׁאֵין לָנוּ כֶּסֶף. הֲאֵם אֲנִי צָרִיךְ
לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלָהּ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל לירן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אתה לא צריך לספר לאשתך כדי לא לעורר מחלוקת, ויכולים לעשות את זה בחכמה שהיא לא תדע, כי סוף כל סוף זה הכסף שלך שאתה מרויח, ואתה יכול לעשות בזה מה שאתה רוצה, אבל כבר אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פז): 'האשה צרה עיניה באורחים יותר מן האיש' וכו', כי זה טבע של אשה שמקמצת וכו', אף שמצד אחד זה טוב מאד, כי כך היא שומרת על כסף בעלה שלא יבזבז אותו וכו', כאשר מצוי מאד שיש אנשים שאין להם שום אחריות, ומבזבזים את כספם, ולבסוף אין לאשה ולילדים מה לאכל וכו'.

מה שאין כן בצדקה, אדם צריך לגזוז מכספו לצדקה, כמוכן לא על חשבון האשה והילדים, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (כתבות ג) על הפסוק (תהלים קו, ג): "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת" - וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? דרשו רבותינו שביבנה, ואמרי לה רבי אליעזר: זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים'.

נמצא, שאת עקר הצדקה צריכים לעשות תחלה בבית, ועם כל זאת מפעם לפעם לגזוז גם מכספו לצדקה, שזה דבר גדול מאד, כי מי שנותן צדקה הוא לא מפסיד, כי הקדוש-ברוך-הוא משלם לו חזרה, ובפרט כשנותנים צדקה לבית התבשיל, שבו מאכילים רעבים וצמאים, זו הצדקה הכי גדולה שרק יכולה להיות, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ט): 'אין בודקין למזונות', הינו בכל דבר יכולים לרמאות בני אדם וכו', אבל אם בא אחד והוא טוען שהוא רעב וצמא - בודאי אינו יכול להיות רמאי, כי מי שבאמת רעב או צמא הוא יאכל וישתה, ומי שלא רעב וצמא הוא לא יאכל ולא ישתה.

ולכן אין צדקה יותר גדולה מלתת לאכול לרעבים וצמאים, עם כל זאת, כדי שלא יפגע בשלום הבית - לא צריכים לספר לה, רק במשך הזמן להסביר לה מה זה צדקה וכו', ואת מעלת הצדקה וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה לה, סימן ט): 'אמר רבי אבין העני הזה עומד על פתחך והקדוש-ברוך-הוא עומד על ימינו, דכתיב (תהלים קט, לא): "כי יעמד לימין אביון". אם נתת לו, דע! מי שעומד על ימינו נותן לך שכרך, ואם לא נתת לו, דע! מי שעומד על ימינו פורע ממך, דכתיב (שם): "להושיע משופטי נפשו"; ואני בטוח, שעל ידי הסבר יפה - אשתף תעזר לך לתת צדקה בשפע.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפה.

**כיצד כדאי לי לנצל את היום? כמה שעות להקדיש
ללמוד וכמה להתבודדות?**

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה. ברשותכם אשאל שתי שאלות:
א. ברוך השם אין לי דאגות פרנסה, ואני יכול לעסוק בעבודת השם כל היום. כיצד כדאי לי לנצל את היום? כמה שעות להקדיש ללמוד וכמה להתבודדות?

ב. מה יותר טוב לעשות כשאדם הולך ברחוב ורוצה לנצל את הזמן: לשנן משניות בעל-פה או להתבודד? אשמח לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ישראל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כשאדם הולך ברחוב, הכי טוב לדבר אז אל הקדוש-ברוך-הוא, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לד'): 'שאדם צריך לקשר את עצמו אל הנקדה השיכה אל לבו בעת הזאת'. הינו ענין שיחה בינו לבין קונו צריך להיות עם אמת וכו', ומה שהוא צריך עכשו וכו', לדגמא כשאדם הולך על הרחוב, עליו לבקש ממנו יתברך:

רבנו של עולם! "שמרני אל פי חסיתי בך", ושמר לי את העינים שלא אפשל בראיות אסורות, ולא אהרהר הרהורים רעים חס ושלום, כי אתה לבד יודע גדל פגם ההרהורים רעים. ושמר אותי מפל מיני אסונות שיש בדרך, כי השטן מקטרג בשעת הסכנה, ואמרו חכמינו הקדושים: 'כל הדרכים בחזקת סכנה', ולכן שמר אותי בדרך הזו שלא אפשל בגשמיות וברוחניות, ואזכה להפיל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

וכך ירבה בתפלה על הדרך, וכן כשמגיע לאיזה מקום וכו', או שצריך ללכת לאיזה מקום וכו', תמיד יתפלל לפניו יתברך, ויבקש את כל מה שהוא צריך, וזו שלמות ההתבודדות שיהיה רגיל לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, ואז אף פעם לא יהיה לבד.

אתה לא יכול לתאר ולשער את גדל הזכות שיש לך שהקדוש-ברוך-הוא השפיע עליך שפע כזה, עד שאתה כותב שאין לך דאגות פרנסה, ולכן קבע לעצמך שעורים בתורה, וסדר לעצמך זמנים על כל דבר ודבר, הינו כל שעור ושעור בנפרד. תלמד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום מפרשת השבוע, וכן תעשה לעצמך שעור במשניות - לגרס הרבה פרקים משניות שאין למעלה מזה.

והעולה על הכל, תעשה לעצמך שעור בגמרא - בבלי ירושלמי ותוספתא, וכך תבנה לעצמך בי"ת ריחני, שזה ראשי תבות ב'בלי ירושלמי תוספתא, וזו זכות מאד מאד גדולה. וכן תעשה לעצמך שעור ברמב"ם כסדרן דיקא, וכן שעור בטור ובשלחן ערוך, וכן בספרי המדרשים - מדרש תנחומא ומדרש רבה מפרשת השבוע, וספרי הזהר והתקונים שזה מזכך את הלב ואת הנפש.

ועל כלם תתמיד בספרי רבנו ז"ל - 'לקוטי מוהר"ן', 'ספורי מעשיות', 'ספר המדות' ושיחותיו הקדושות שבספרים 'שיחות הר"ן' ו'ימי מוהר"ן', וכן שעור ב'לקוטי הלכות', וזה יחזק ויעודד אותך עבור כל החיים, העקר שתהיה רק שש ושמת, ולא תתבלבל משום דבר בעולם, אבל הכל צריך להיות עם סדר מסדר, ואז תצליח דרכך ביותר.

כל הענין של שיחה בינו לבין קונו שזו התבודדות, צריך להיות בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום חכמות והשכלות כלל - להרגיל את עצמו לשיח ולספר להקדוש-ברוך-הוא את כל מה שעובר עליו, וזה צריך להיות קביעות אצלך, מהרגע שאתה פותח את העינים מהשנה, עד שאתה הולך לישון, במשך כל הזמן הזה תדבר רק עם הקדוש-ברוך-הוא, ובאמצע אתה הולך למקוה וכו', אתה מתפלל את שלשת התפלות שחרית, מנחה וערבית, אתה אוכל ומברך ברכת המזון, אתה הולך לעסקיך וכו', אתה לומד את השעורים שלך וכו'. התבודדות ושיחה בינו לבין קונו צריכה להיות בקביעות חזקה, אבל רק לזרק את השכל ואז יצליח בזה.

וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קנד) 'שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע. ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו

עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי, איי, פראסטיק. גם אמר, שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפ.

איך אני יכול לדעת שמצאתי את זוגי משרש נשמתי, ולהתחתן בלב רגוע?

שאלה:

מאת שלומי: שלום לצדיק. קדם כל ברצוני לאחל לכם רפואה שלמה, שתזכו להוציא מהכח אל הפעל את כל רצונכם, ושנזכה שתגורו-פה בארץ הקדש. קשה לי לשמור את העינים ואת המחשבה ואני רוצה להתחתן ולהגיע לתכלית האמתית שלי. איך אני יכול למצוא מישהי ולדעת שהיא זוגי משרש נשמתי, כדי שאוכל להתחתן איתה בלב רגוע? אודה לכם אם תענו לי. שלום וכל טוב.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר חֲקַת ד' תַּמּוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שְׁלוֹמִי, נְרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תּוֹדָה רַבָּה עַל הָאֲחֻלִּים וְעַל הַתְּפִלוֹת.

הַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן שֶׁבְּחֹר רִוָק צְרִיף לְעִשׂוֹת, הוּא לְהִתְחַתֵּן, וְרַבְּנוּ ז"ל הִקְפִיד עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר פַּעַם לְבַחֲרוֹר שְׂבָא אֱלִיּוֹ: "קֹדֶם כָּל לֶךְ לְהִתְחַתֵּן, וְאַחֵר כִּף תַּחְזוֹר אֵלַי". כִּי בַחֲרוֹר רִוָק נִכְשַׁל בְּפָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׁזָה עוֹן חֲמוֹר מְאֹד מְאֹד.

וְלִכֵּן רִוָק מְכַרַח דְּבַר רֵאשׁוֹן לְהִתְחַתֵּן, אֵךְ הַגְּאוּהַ הַסְּרוּחָה שְׁלוֹ לֹא נוֹתַנָּת לוֹ לְהִתְחַתֵּן, וְיִזְכַּר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת סג.): 'נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אִיתְתָּא'; צְרִיכִים לְרַדַּת מַדְרָגָה וְאִזּוּ מוֹצֵאִים אֶת הַזְּוִיג, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּחֹר אוֹ בַחֲוֶרָה הֵם גְּאוֹתְנִים וְכוּ', וְלֹא מִתְאִים לָהֶם לְקַחַת אֶת זֹאת אוֹ אֶת זֶה וְכוּ'. כִּי הֵם אוֹמְרִים: "אֲנִי הֵכִי חֲכָם וְהֵכִי יִפֶּה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֹו" ? אוֹ שְׂאוֹמְרוֹת: "אֲנִי הֵכִי חֲכָמָה וְהֵכִי יִפֶּה וְהֵכִי מִשְׁכִּילָה" וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה ? וְהֵם מְסַתּוֹבְבִים וּמְחַפְּשִׁים אֶת הַזְּוִיג שְׁלָהֶם כְּפִי הַדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנַס בָּהֶם כְּאִלוּ מִי יוֹדֵעַ מַה הֵם, וְהֵם מְחַפְּשִׁים שְׁיִגִיעַ לָהֶם זְוִיג שֶׁעֲדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ'... וְעַל יְדֵי זֶה מְחַפְּשִׁים וְכוּ', וּמְסַתּוֹבְבִים וְיוֹצֵאִים לְפָגִישׁוֹת - אוֹלֵי אֲמָצָא אֶת בַּחֲוֶר לְכַבִּי שְׂיָבֹא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם שָׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ', וּבִשְׂבִיל זֶה הַבַּחֲוֶר אוֹ הַבַּחֲוֶרָה מְחַפְּשִׁים עַד שֶׁיִּלְד זְוִיג כְּזֶה, וּבֵינָן כִּף הֵם לֹא קוֹלְטִים שֶׁהַזְּמַן לֹא מְחַכָּה, כְּמֵאִמֶר הַחֲכָם: "הִזְהַר מִן הַזְּמַן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", וְעַד שֶׁתּוֹפְסִים אֶת עֲצָמָם רוֹאִים שֶׁהֵם כְּבוֹר בְּגִיל שְׁלֵשִׁים, וּמַה עוֹשִׂים עִכְשָׁו?

עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (יְבָמוֹת סג.): 'נְחִית דְּרָגָא נְסִיב אִיתְתָּא' - תֵּרַד מַדְרָגָה וְאַל תַּחְזִיק מִעֲצָמְךָ כָּל כִּף בְּגַדְלוֹת וְכוּ', וְאִזּוּ תִמְצָא בְּקַלּוֹת זְוִיג שִׁיתְאִים לָךְ, וְיִהְיֶה מִשְׂרַשׁ נִפְשָׁךְ,

ואם תתחתן - אז תגיע לתכלית האמתית והנצחית ולתקון השלם, כי כל זמן שאדם רוק, הוא נקרא פלג גוף - חצי גוף, ומרים לו החיים מאד מאד.

ולכן אם אתה רוצה להגיע לשלמות, עליך להתחתן, ואז תגיע אל תכלית השלמות, כמאמרם ז"ל (יבמות סב:): 'אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. בלא שמחה דכתיב (דברים יד, כו): 'ושמחת אתה וביתך', בלא ברכה דכתיב (יחזקאל מד, ל): 'להניח ברכה אל ביתך', בלא טובה דכתיב (בראשית ב, יח): 'לא טוב היות האדם לבדו'. במערבא אמרי: בלא תורה, בלא חומה. בלא תורה דכתיב (איוב ו, יג): 'האם אין עזרתי בי ותשיה נדחה ממני', בלא חומה דכתיב (ירמיה לא, כא): 'נקבה תסובב גבר', רבא בר עולא אמר: בלא שלום דכתיב (איוב ה, כד): 'וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא'.

אני מאד מקנה להקדוש-ברוך-הוא שתצית אותי, ואז תגיע לתכלית השלמות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לי הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לי ברכה והצלחה מן השמים...

תפז.

**מאז שנולדה בתנו השניה
בעלי נמצא במשבר נפשי חמור**

שאלה:

סאת שירן: לכבוד הרב שלום. אני אבא לשני ילדים, ילד בן

ארבע ותינוקת בת שמונה חֲדָשִׁים. מאז שהתינוקת נולדה בעלי פשוט השתגע, התפטר מהעבודה והחליט להיות במשבר גיל הארבעים בזמן שהוא רק בן עשרים ושמונה. הוא עבר לגור בבית אחר, ולא בא לבקר את הילדים. פתאום בלי הודעה מקדמת הוא חוזר, אומר לי שהוא אוהב אותי, ואחרי כמה ימים עוד פעם נעלם לשבוע.

בכל חֲדָשׁ הוא נותן לי כסף, ויש לנו הסכם גרושין מוכן. יום אחד הוא אומר לי: "הביאי את הסכם הגרושין, אני לא רוצה אותך!", ולמחרת הוא בא פתאום ומתייחס אלי, ואז שוב נעלם. אני לא רוצה לוותר על הבית שלי, אבל אני לא יודעת מה לעשות, אני שבורה נפשית ונמצאת באפיסת כוחות. אודה לך מאד אם תשיב לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל שירן, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הבעיה שלך היא בעיה רצינית מאד וכו', כי יש המון גברים כשנולדים להם בן או בת, פתאום נכנסים ללחץ, ומפחדים שלא יוכלו לפרנס אותם, עד שזה משגע אותם לגמרי, ויש גברים שזה קורה להם כשנולד להם הילד השני, שאז עולמו חרב בערו, ודבר כזה מצוי מאד שיש גברים שמפחדים מאחריות וכו', וכנראה שזה מה שקורה עם בעלך.

ולכן העצה הכי טובה רק לחזק ולעודד ולשמח את בעלך, ולהראות לו המון אהבה וחם, כי יש גברים שנכנסים ללחץ אחר שנולדים להם בן או בת, ומכל שכן שנים - זה מפחיד אותם מאד, וחושבים לעצמם "איך אוכל לפרנס אותם?". ובפרט שהוא חוזר אליך וכו' - סימן שהוא אוהב אותך וכו', אבל הוא מפחד לקחת

אחריות, ולכן האשה צריכה להיות פקחית ולהראות לבעל הרבה חם ואהבה, ולתת לו בטחון עצמי, ולא לבכות לו וכו' וכו', הן אמת שהצרה והבעיה שלך זו בעיה רצינית מאד, עם כל זאת הרי את לא רוצה לשבר את הבית שלך, ובפרט שיש לך שני ילדים ואת אוהבת את בעלך וכו', וכן הוא אומר בפרוש שהוא אוהב אותך וכו', אבל את נכנסת בלחץ גדול וכו', עד שאת אומרת שהוא ממרר לך את החיים וכו', לדעתי את ממררת את החיים שלך בחנם.

את צריכה לתת לו חם ואהבה ולהבטיח לו אהבתך אליו, הן אמת שזה דבר לא נורמלי וכו', פי האשה צריכה המון אהבה ובטחון עצמי, בפרט עם שני ילדים וכו', אבל יש גברים כאלו שמפחדים לקחת אחריות, ולכן זו העצה - רק לחזק ולעודד ולשמח אותו, ולכן אני מאד מבקש אותך שתתאזרי במדת הסבלנות שאין מדה יותר יפה מזו, ואפלו שזה בא לך מאד מאד קשה, זכרי מה שאמר התנא הקדוש (אבות ה, כב): 'לפום צערא אגרא'. ודעי לך, כשאשה עוצרת עצמה שלא לכעוס וכו', אפלו שהיא נמצאת במדור הקלפות וכו', בזה היא עולה עד עולם האצילות, שהיא בטלה לגמרי אל האיין-סוף ברוך-הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות והתגברות על הפעס, שבדרך כלל בא מגאות וישות. אשה צריכה לבטל את עצמה כל כלה אליו יתברך, ושלא תהיה לה שום תרעמת על בעלה, כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב, כג): "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת", ולכן אשרי האשה שקנתה לעצמה את מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הכל, ומתחזקים לאהב אחד את השני, שאז השכינה תשרה בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפח.

**אני גרושה עם עשרה ילדים. לאחרונה הכרתי מישהו,
אך הוא מהסס להתחתן**

שאלה:

מאת רותי: שלום וברכה לכבוד הרב. אני גרושה ואמא לעשרה ילדים, ששה מהם מתחת לגיל שמונה עשרה. הכרתי גבר גרוש עם ילד אחד, ואנחנו בקשר כבר למעלה מחצי שנה. כמובן שאנחנו שומרים נגיעה. קבענו כבר תאריך לחתונה, אך עכשו הוא אומר לי שזה עדיין לא הזמן הפתאים, הן מבחינת הפרנסה והן מבחינת המשקעים של העבר. אני מאד אוהבת אותו ומתפללת להשם יתברך שנוכל להתחתן בקרוב ולהקים בית נאמן בישראל. מה אני יכולה לעשות כדי לזרז את העניינים? המון תודה ואני מחכה לתשובה בקצרה רוח.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל רותי, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כנראה שהגבר הזה חי בפחדים וכו', ואת צריכה לברר מה ולמה הסבה שהוא התגרש וכו', אולי הוא גבר בלי בטחון עצמי וכו', בלי משען ומשענה וכו', את כל זה את צריכה לברר, כי לא יתכן שאת אמא לעשרה ילדים ותכנסי במטה חולה וכו', את צריכה לברר יותר עליו וכו', ואל תשכחי שאת צריכה לגדל את העשרה ילדים שהבאת לעולם, והם צריכים את התשומת לב שלך, את החם והאהבה שלך, ולכן תחשבי פעמים מה את הולכת לעשות. אם הוא היה תכף ומיד

מסכים להתחתן אתך, מה טוב ומה נעים, אבל אם הוא מהסס בכל פעם וכו', סימן שהוא לא מישב בדעתו, וחי עם פחדים וכו'.

אין עצה אחרת, רק תפלה - לבקש ממנו יתברך, ואת כל מה שאת צריכה - ספרי להקדוש-ברוך-הוא ובקשי ממנו יתברך. ודעי לך, שתפלה זה השער להכנס אליו יתברך, וזה מביא את כל הישועות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבה פרשה ל, סימן ג): 'בדורות הללו, שאין להם לא מלך ולא נביא לא כהן ולא אורים ותומים ואין להם אלא תפלה זו בלבד, אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבוננו של עולם! אל תבזה את תפלתם. "תכתב זאת לדור אחרון" (תהלים קב, יט) - מפאן שהקדוש-ברוך-הוא מקבל השבים. "ועם נברא יהלל יה" - שהקדוש-ברוך-הוא בורא אותן בריה חדשה.

ואת המתנה הזו קבלנו מרבנו ז"ל, שנדע, שאין לנו אף אחד בזה העולם שיכול לעזור לנו, רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, והוא הכתבת היחידה לפנות אליו בעת צרה. ולכן זאת עשי, הרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ולבקש ממנו רחמי שמים, הן על זיווג בשבילך, והן הצלחה לגדול הילדים, ושזה לא יפגע בהם נפשית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תפ"ט.

איך זוכים להאמין שבאמת "הכל לטובה"?

שאלה:

סאת דב: לכבוד כבוד קדשת מוה"ר א"ש שליט"א. ברוך השם

התחתנתי לפני שנה, אף עדין אין לנו ילדים, וגם המצב הכלכלי קשה כי אני לא מוצא עבודה. המצב הזה שובר אותי לגמרי... איך זוכים להאמין שבאמת "הכל לטובה"? אשמח לקבל חזק. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דב, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א' סימן ד): כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שכתוב (תהלים נו, יא): "בהוי"ה אהלל דבר באלקים אהלל דבר", הינו הן כשהולך לו בחסד שזה שם הוי"ה, והן כשהולך לו בדין שזה שם אלקים - עליו להלל ולהודות להקדוש-ברוך-הוא ולהאמין שהכל לטובה, ולכן אסור לה להפנס בדכאון ובעצבות שזה מביא אותך לפחדים.

ואתה צריך מאד מאד להתחזק עם אשתך, לכבד וליקר אותה מאד מאד, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט): 'לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב, טז): "ולאברם הטוב בעבורה" והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו, (תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו). ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א' סימן טט): שעקר העשירות בא בזכות האשה, ובזכות זה שתשמח ותשמח את אשתך, תהיה לה פרנסה בנקל.

בסך הכל התחנת לפני שנה, ולמה אתה כל כך מתלונן שאין לך עדין ילדים? הקדוש-ברוך-הוא יעזר ויתן לך ילדים! אל תפנס בלחץ! רק תשמח את אשתך, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא י:): 'מה יעשה

אדם ויהיו לו בנים זכרים? רבי אליעזר אומר: יפזר מעותיו לעניים, רבי יהושע אומר: ישמח אשתו לדבר מצוה.

אני מאד מאד מבקש אותך שתמסר את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאדם, כי אין עבודה שבאה קשה לאדם כמו שמחה, כי טבע של אדם שנמשך אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור השמחה, והגוף סוחב ומושך רק לגשמיות, ששם מקור העצבות, המרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות'. ולכן אשרי אדם שיש לו שכל, ותכף כפאשר נמשכים עליו עצבות, מרירות ודכאון וכו', הוא קולט שזה בא מצד הטמאה, ולהפך כשימשיך את עצמו אל השמחה, ויפקח את דעתו - זה בא מהקדשה, ולכן ראה מה לפניה! תמסר את נפשך רק להיות בשמחה, ואז טוב לך כל הימים.

זכר וגם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו'): 'כל הרגיל לבא לבית הכנסת ולא בא יום אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו'; הינו בזה שאדם רגיל לבוא להתפלל את שלשת התפלות מדי יום ביומו, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו השגחתו הפרטי פרטית, שהקדוש-ברוך-הוא משגיח עליו, ואם יום אחד הוא לא בא, כבר הקדוש-ברוך-הוא מתעניין כפיכול למה הוא לא בא, ומשלים לו את חסרונו וכו', הרי שמשתלם להתפלל במנין, שעל ידי זה ממשיך על עצמו השגחה עליונה, ולכן כשתהיה רגיל לבוא לבית הכנסת, והקדוש-ברוך-הוא ישגיח עליך, ויראה שאין לך ילדים, ישפיע עליך ילדים, וזה בדוק ומנסה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצ.

מה עדיף: תפלה ב'הנץ החמה' או טבילה במקוה?

שאלה:

מאת אביטר מרדכי: אני מקפיד להתפלל בכל יום במנין ותיקין לאחר טבילה במקוה, אף לפעמים קורה שאני קם מעט מאחר, ואם אלף לטבל במקוה אפסיד את התפלה ב'הנץ החמה'. מה עדיף: לטבל כהרגלי לפני התפלה ולהתפלל במנין מאחר יותר, או להתפלל במנין הותיקין ולטבל לאחר התפלה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אביטר מרדכי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר יותר גדול מלהתפלל תפלת ותיקין, כמאמרם ז"ל (ברכות ט): 'וְתִיקִין הִיוּ גוֹמְרִין אוֹתָהּ עִם הַנֶּץ הַחֲמָה כְּדִי שִׁסְמֹךְ גְּאוּלָּה לְתַפְלָה - נִמְצָא מִתְפַּלֵּל בַּיּוֹם. וּפְרַשׁ רַש"י: וְתִיקִין - אֲנָשִׁים עֲנוּיִם וּמְחַבְּבֵין מִצְוָה.

רואים מזה את מעלת תפלת הותיקין, וידוע שהבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע הקפיד מאד מאד להתפלל תפלת ותיקין, ואמר שעדיף לו להתפלל בנץ החמה, לפני שכל העולם כלו מתמלא עם אורים של פטפוטי דברים בטלים של אמות העולם, שממלאים קלפות בעולם וכו', וכן רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על תפלת ותיקין, וכך נוהגים חסידים ואנשי מעשה.

ולכן אם אתה רגיל להתפלל בימי חול יום יום ותיקין, ולרבות בשבתות, אשריך ואשרי חלקך, ואם קרה שלא הספקת לטבל במקוה

קדם התפלה, היות שאתה רגיל להתפלל ותיקין, אזי עליך לדעת, שהמקוה לא יברח לך, אבל זמן הויתקין כן יברח לך, ולכן עדיף קדם להתפלל וכו', וכמוכן שזה רק למי שמקפיד להתפלל בכל יום לרבות שבתות בתפלת ותיקין, כי אם לא, אז כדאי ללכת קדם למקוה, שזה מטהר את הנפש מכל מיני חלודה וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצא.

בני מוציא אותי מדעתי, והרבה פעמים אני מכה אותו

שאלה:

מאת אברהם: יש לי בן בגיל עשרים וחמש. הוא עושה הרבה שטויות, ולצערך, הרבה פעמים אני מכה אותו, כי הוא פשוט מוציא אותי מדעתי. אני יודע שזה לא טוב להשתמש בכח, בפרט שהוא כבר גדול, אך מה אפשר לעשות שהוא לא מבין שום דבר אחר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (מועד קטן יז): 'אמתא דבי רבי חזיתיה לההוא גברא דהוה מחי לבנו גדול, אמרה ליהווי ההוא גברא בשמתא דקעבר משום (ויקרא יט, יד): "ולפני עור לא תתן מכשול", דתניא,

"ולפני עור לא תתן מכשול" - במכה לבנו גדול הכתוב מדבר; ופרש רש"י: דכיון דגדול הוא שמא מבעט באביו והוי ליה איהו מכשילו.

וכן מובא ברש"י (שם ל): 'בשעה שהיה ידך תקיפה עליו הוי זהיר ללמדו תוכחות, ואיזה זמנו? משיתסר ועד עשרים ותרתין. בציר משיתסר אין בו דעת לקבל תוכחות כל כף, ואל תכבד יסורין ותוכחות, ויותר מעשרין ותרתין יש לחוש שלא יבעט, וזה עקר; עין שם.

וכן נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ סעיף כ): 'המכה לבנו גדול הוי מנדין אותו, שהרי עובר על "לפני עור לא תתן מכשול", ולא מקרי גדול לדבר זה רק אחר כ"ב שנה או כ"ד שנה. ולכן אתה צריך מאד מאד להזהר בזה, ובכלל לתת מכות אפלו לכן צעיר זה לא חנוכי וכו', כל הענין של מכות זה בא מחמת העצבים, שאדם הוא עצבני, ואז הוא מוציא את העצבים שלו על אשתו או על הילדים שלו ונותן להם מכות, ואדם כזה הוא פשוט משגע ומטרף, וצריך לקחת תרופות כדי להרגיע את עצמו, כי גם בכעס ועצבים צריכים לדעת לרסן את עצמו, אבל לא לשחרר את ידיו ולהכות על ימין ועל שמאל, שזה בא מרוח שטות שנכנסה בו.

ומכל שכן כשמכים בן או בת גדולים, שהם כבר בגיל עשרים וחתם, זה פשוט טרוף ושגעון וכו', ואוי ואבוי אם תוציא את העצבים שלך על הזולת ותתן לו מכות וכו', תקבל חזרה מנה אחת אפים וכו', ותסתבך גם עם החק וכו', ועוד תשב בבית סהר וכו'. ולכן תבקש הרבה ממנו יתברך שיוציא ממך את הכעס, ומכל שכן שלא תשתמש עם הידים שלך בעת שאתה כעסן ועצבני וכו', כי זה פשוט טרוף הדעת וכו'.

אדם צריך לדעת, שהחיים לא קלים, ועל כל אחד עובר מה שעובר, ואסור לאבד את עשתונותיו, וכבר אמר התנא (אבות ה, א): 'איזהו גבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז, לב): "טוב ארך אפים

מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר". כי לפי זה, עקר היצר שעליו מדבר התנא הוא הכעס, כי הוא מביא ראיה מהפסוק שאדם צריך להיות ארוך אפים ומושל ברוחו, הינו שיקנה לעצמו מדת הסבלנות. ועליו לדעת, כי עם סבלנות יכולים לעבור את זה העולם בקלות, ולכן תעבד הרבה על מדת הסבלנות ואריכות אפים, ולא תשתמש עם הידים לתת מכות לאף אחד, ומכל שכן לילדיך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצב.

כיצד מתקנים את העון החמור של פגם הברית?

שאלה:

מאת אלישע: שלום לכבוד הצדיק. אני שמח מאד שאפשר לשאול אותך שאלה, כי כבר כמה שנים אני קורא את הקונטרסים של ברסלב, ורק עכשו נודע לי שאתה חברת אותם.

מאז שהייתי ילד ועד לפני שנה, שאז התחלתי לחזור בתשובה, נכשלתי אין ספר פעמים בפגם הברית. כשהייתי חלוני לא ידעתי שזה כל כך חמור, ועכשו אחרי שחזרתי בתשובה, הבנתי שזה בין החטאים הכי חמורים שיש גם עכשו יש לי נפילות, אבל הרבה פחות. איך אפשר להפסיק לחטא בזה ולתקן את כל מה שפגמתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אלישע, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רסד): 'צדקה הוא תקון הברית'. כי אדם שהוציא זרעו לבטלה והמשיך את הטפה לא למקום שהיה צריך וכו', עכשו על ידי צדקה הוא מתקן את זה, ולכן מי שיודע שחטא הרבה בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה - ירבה בצדקה, ועקר הצדקה לתת לעניים לאכל, שזו הצדקה הכי גדולה - להאכיל רעבים וצמאים.

והנה חכמינו הקדושים אמרו (גדה יג): 'כל המוציא זרע לבטלה כאלו מביא מבוול לעולם'. והסבירו המהר"ל מפראג ז"ל בספרו 'באר הגולה' (באר השני פרק ט'): 'כי המבוול השחית את הכל עד שלא נשאר כלום, וכן כשאדם מוציא זרעו לבטלה, הוא משחית הכל'. הינו מהטפה היה יכול להולד ולד, והוא קדם והשחיתו - ולא נולד מזה כלום, והוא כמו דור המבוול - שעל ידם נמחק הכל, כן המשחית זרעו הוא מוחק את הכל, רחמנא ליצולן, ולכן עווננו קשה מאד, עין שם.

ולכן עקר התקון על ידי צדקה לעניים, ובפרט לתת להם לאכול ולשתות, שהצדקה הזו היא צדקה אמיתית, שהעניים הרעבים והצמאים אוכלים ושותים ומחיים את עצמם שזו הצדקה הכי גדולה, ובזכות זו יכפר לו העון החמור של הוצאת זרע לבטלה.

ועל פן ראה להרבות בצדקה להאכיל ולהשקות רעבים וצמאים, שבוה אתה מחיה אותם, ובזכות הברכות של אלו שאוכלים ושותים תגנה עליך הזכיות האלו.

תהלה לאל, פתחתי 'בית התבשיל' ביבנאל, שפתוח כבר מהשעה המקדמת שלאחר תפלת שחרית כותיקין עד הערב, ונותנים

לְאָכַל לְכָל עוֹבֵר וְשׁוֹב. וְלִכְנֵן הַשְׁתַּדְּלָנָא לְהַשְׁתַּתֵּף בְּצִדְקָה הַזֹּה, וּבִזְכוּת
זו יִמְחַל לָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה.

וּבְיָדָי אֶתְּה מְכָרַח לְנִסְעֵ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל שְׁבַעִיר אוֹמֵן, וְלִקְיָם
מֵה שְׁבַקְשׁ, שֶׁתִּתֵּן פְּרוּטָה לְצִדְקָה עֲבוּרוֹ, וְלוֹמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי
תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקְוֹן הַכֶּלְלִי', וְכֵן לְהַתְּוֹדוֹת שֶׁם בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת
וְכוּ', מֵה עֲשִׂיתָ וְכוּ', וְאֵיךְ עֲשִׂיתָ וְכוּ', וּמֵה הִבִּיא אוֹתְךָ לְעֲשׂוֹת זֹאת
וְכוּ' - הַכֹּל צְרִיכִים לְהַתְּוֹדוֹת בְּפֶה מְלֵא, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי
מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ד), שֶׁהַעֲוֹנוֹת נִחְקָקִים עַל הָעֲצָמוֹת וְכוּ', וְעַל יְדֵי וְדוּי
דְּבָרִים לְפָנֵי הַתִּלְמִיד חֲכָם יוֹצְאִים הָעוֹנוֹת מֵעֲצָמוֹתָיו וְכוּ', עֵינֵי שֶׁם.

אִם תַּעֲשֶׂה זֹאת - "וְשׁוֹב וּרְפָא לָךְ", כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ,
וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר שְׁלוֹקֵחַ הַכֹּל עַל עֲצָמוֹ, הָעֶקֶר מֵעֵתָה לֹא לְעֲשׂוֹת עוֹד,
אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנֵּס דְּבָרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ.

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תצג.

**אָנִי מִתְּלַבֵּט: הָאֵם לְנִסְעֵ לְאוֹמֵן גַּם הַשָּׁנָה, אוֹ לְמִמּוֹן
כְּרִטִיס טִיסָה לְחֹבֵר שֶׁלֹּא הִיָּה שֶׁם אֵף פְּעַם?**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת גִּיא: לְכַבּוֹד הַצִּדִּיק מוֹהֲרָא"ש. בְּרוּךְ הַשֵּׁם זְכִיתִי לְהִיּוֹת
בְּאוֹמֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּבָר כְּפֹה פְּעָמִים, וְאֵנִי מֵאֵד מִתְּלַבֵּט:
הָאֵם כְּדָאֵי לִי לְנִסְעֵ גַם הַשָּׁנָה, אוֹ שְׁיֹתֵר טוֹב לְמִמּוֹן כְּרִטִיס
טִיסָה לְחֹבֵר שְׁלִי שֶׁלֹּא הִיָּה שֶׁם אֵף פְּעַם, כְּדִי שְׁיִזְכֶּה לְתִקּוּן
נְצַחִי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל גיא, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד, שכל אחד יבוא אליו לראש השנה איש בל יעדר, יהיה מי שיהיה, ואמר (חיי מוה"ר"ן סימן תג): 'הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקורבים שלי מאמינים לי ולמה לא יזהרו כל האנשים המקורבים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז, שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו - לא יחסר איש. ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח, י'): "אכלו מעדנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה היא מעזכם" וזה נאמר על ראש השנה'.

ואמר (חיי מוה"ר"ן סימן תה): 'הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי'.

ולכן לא שיד ש'אחד יגיד הייתי כבר כמה פעמים בראש השנה באומן, ועכשו אני אתן את הכסף לאחר שיסע, אין דבר כזה.

אנחנו מוצאים מה שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא סב.): 'שנים שהיו מהלכין בדרך, ובדו אחד מהן קתון של מים, אם שותין - שניהם מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע לישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו. עד שבא רבי עקיבא ולמד: "וחי אחיך עמך" (ויקרא כה, לו) - תייד קודמים לחיי חברך'.

רואים מזה, שכל אחד צריך לדאג עבור עצמו, שיהיה לו כל שנה חלק בראש השנה לבוא אל ציון רבנו ז"ל, ולא שיך שאחד ימסר את הפרטים שלו לשני, ולכן אין שום שאלה על כך שכל אחד צריך לדאג רק על עצמו, ולהביא את עצמו אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, ואין בזה אפילו ספק ספיקא.

הקדוש-ברוך-הוא יכניס רוח טהרה בעולם, שכל עם ישראל יצטרפו אל הנסיעה הקדושה לראש השנה באומן.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תצד.

איך אדם יכול לדעת מה התקון והשליחות שלו בעולם?

שאלה:

מאת דן: לכבוד הצדיק שלום. האם אדם יכול לדעת מה התקון שלו והשליחות שלו בזה העולם? יש כאלו שאומרים שכאשר אדם נמשך לענין מסוים והוא מרגיש בזה חיות, זה סימן שזו השליחות שלו בעולם הזה, ויש כאלו שאומרים ההפך - שהדבר שהכי קשה לאדם לעשות בעבודת השם ובמה שהוא נכשל הכי הרבה - זה הענין שהוא צריך לתקן בעולם. ואני שואל את הצדיק: מי צודק?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל דן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אחד מעקרי הבחירה בזה העולם, שאדם לא יודע מה שליחותו בזה העולם.

כל בר ישראל צריך לקיים את כל המצוות מעשיות שאפשר לקיים. וכיון שיש מצוות שאי אפשר לקיים כגון המצוות השיכות בזמן שבית המקדש קים וכו', או מצוות השיכות לפנהנים וכו' - לכן צריכים ללמד את כל המצוות, ולקיים (הושע יד, א): "ונשלמה פרים שפתנו", כי בזה שאדם לומד את המצוות שאי אפשר לקיים בזמן הזה, הרי הוא כאלו קיים את המצוות.

וזהו שליחותנו בזה העולם לקיים את רצונו יתברך שהם מצוותיו הקדושות שצונו לקיימן, וכן ללמד את התורה הקדושה, ולגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך בזה העולם, וזה היעוד והתכלית של כל בר ישראל בזה העולם, לקיים את רצונו יתברך במסירות נפש הכי גדולה, ולגלות ולפרסם אותו יתברך לכל באי עולם, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי פרשה ז): 'מן היום הראשון שברא הקדוש-ברוך-הוא את העולם נתאנה לדור עם בריותיו בתחתונים'; כי צריכים למלאות את העולם עם אלקותו יתברך, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז): צריך כל אחד לעסק בישובו של עולם, שיהיה העולם ממלא מבני אדם, כמו שכתוב (בראשית א, כח): "ומלאו את הארץ", כי זה עקר ישוב העולם שהעולם ממלא עם בני אדם, הינו בבני דעה, כי מי שאין בו דעת אינו אדם כלל, כי העקר להכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך. וזה צריכה להיות עבודת כל בר ישראל - לגלות ולפרסם אותו יתברך לכל דרי עולם.

ולכן לא שיה לומר לאדם מה השליחות שלו בזה העולם, כי כשם שמצוה לאדם לפרות ולרבות, כן מצוה להוליד בני דעת, הינו לגלות ולפרסם לכלם את אמתת מציאותו יתברך, ולגלות לכלם את ענין התפלה ושיחה בינו לבין קונו.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כו) שבמקום שמתגברים על האדם יותר המחשבות זרות וכו', והבלבולים והמניעות וכו', עליו לידע ששם צריך למסור את נפשו ביותר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצה.

**אני מאד רוצה לחזר בתשובה,
אבל יש לי מניעות ועכובים לעשות את הצעד הזה**

שאלה:

מאת רן: שלום לכבוד הרב האהוב והנעים. הלואי והשם ישלח לך רפואה שלמה וארך ימים ושנים. כבר שלש שנים אני מנסה לחזר בתשובה, אבל בגלל שלא הקשבתי לרב שלי ועשיתי בחירה לא נכונה בדבר מסים, הגעתי למצב ביש שאינני מצליח לצאת ממנו, והצער הכי גדול שלי הוא שעכשו אני מלא בעוונות, ויש לי מניעות ועכובים שמקשים עלי לעשות את הצעד שאני כל כך רוצה לעשות ולחזר בתשובה. בבקשה כבוד הרב - עזר לי, תתפלל עלי ותיעץ לי מה עלי לעשות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על האחולים ועל התפלות שאתה מתפלל עבורי.

עליך לדעת שרבנו ז"ל צעק בקול עמוק (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן עח): 'אין שום יאוש בעולם כלל!' אין דבר כזה להתיאש, אדם צריך

לעשות בכל פעם התחלה חדשה, ולשכח את העבר לגמרי, וכך הוא יכול להתקדם.

התורה הקדושה מתחילה עם האות ב' - ב' ראשית. וזה בא ללמדנו, אשר כמו שהאות ב' סגורה מכל הצדדים, ואין רואים מה למעלה ומה למטה ומה לאחור והיא פתוחה רק קדימה, כך על האדם לדעת, שזו התחלת כל התורה, שצריך להסתכל תמיד רק קדימה, ותמיד יהיה בבחינת ראשית, עכשו הוא מתחיל, ואז הוא יכול לחזור בתשובה שלמה כל רגע ודקה, כמוכא בזהר (חיי שרה קכט): 'זכאין אינון מאריהון דתשובה, דהא בשעתא חדא, ביומא חדא, ברגעא חדא קרבין לגבי קודשא בריך הוא, מה דלא הוה הכי אפלו לצדיקים גמורים, דאתקריבו גבי קודשא בריך הוא בכמה שנין'; [אשרי אלו שחוזרים בתשובה, כי בזמן אחד וביום אחד וברגע אחד הם מתקרבים להקדוש-ברוך-הוא, מה שאין אפלו אצל צדיקים גמורים שהתקרבו כבר כמה שנים וכו'].

ולכן אסור לומר: "שאני מנסה כבר לחזור בתשובה כמה שנים, ובשביל בחירה לא נכונה שפחתי וכו', הגעתי למצב ביש" וכו'... אין דבר כזה! הנביא אומר (מיקה ז, ח): "כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך הוי"ה אור לי", אם נפלתי - אני קם, אם אני יושב בחשך - הקדוש-ברוך-הוא מאיר לי.

אין דבר כזה לומר: "שאני לא יכול לחזור בתשובה" וכו', זה גם כן מעצת הסמ"ך-מ"ם - לשבר את האדם. חכמינו הקדושים אמרו (פסחים ק"ט): 'ידו של הקדוש-ברוך-הוא פרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה'; ואמרו (יומא פו): 'בא וראה, שלא כמדת הקדוש-ברוך-הוא מדת בשר ודם. מדת בשר ודם מקניט את חברו בדברים - ספק מתפיס הימנו ספק אין מתפיס הימנו, ואם תאמר מתפיס הימנו ספק מתפיס בדברים ספק אין מתפיס בדברים, אבל הקדוש-ברוך-הוא, אדם עובר עברה בסתר מתפיס ממנו בדברים, שנאמר (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל הוי"ה", ולא עוד

אֵלָא שְׁמַחְזִיק לוֹ טוֹבָה, שְׁנֹאֲמַר (שׁם): "וְקַח טוֹב", וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׁמַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב פְּרִים, שְׁנֹאֲמַר (שׁם): "וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ".

וְלִכֵּן תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּהּ בְּיַדָּהּ וְתִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה לְהַשִּׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה פְּרָשָׁה לַח, סִימָן ד) אֵינִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם לֹא זְכָחִים וְלֹא קְרִיבָנוֹת אֵלָא דְבָרִים, שְׁנֹאֲמַר (הוֹשֵׁעַ יד, א): "קַחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הוֹי"ה", וְזוֹ הַמִּתְנָה שְׁקִבְלָנוּ מִרְבֵּנוּ ז"ל - שְׁאֵדָם יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וּלְהַשִּׁיחַ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה, וְהִסְמִיךְ-מ"ם מְאֹד מְפָחֵד מֵאֲדָם שְׁחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה, וְלִכֵּן מְכַנֵּס בּוֹ דְעוֹת נִפְסְדוֹת וְכוּ', וּמַחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְכוּ', וְדַמְיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ אֲבָדוֹ מִנוֹס וְתִקּוּהָ מִמֶּנּוּ וְכוּ', בְּשַׁעַת שְׂרַבְנוּ ז"ל מְגַלָּה לָנוּ אֶת מַעֲלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁאֵדָם אִפְלוּ שְׁנִמְצָא בְעַמְקֵי עַמְקִים בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, אֲסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ מִלְצַעֵק וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שִׁיּוֹצִיאוֹ מֵהַחֲשֵׁךְ וְהַבּוֹר שְׁנִפְּלָ אֵלֵיהֶם וְכוּ', וְאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה פְּרָשָׁה כ, סִימָן יג): 'בְּלַעַם הָיָה רָשָׁע עָרוּם וְיָדַע שְׂאִין עוֹמֵד מִפְּנֵי הַפְּרַעַנְיוֹת אֵלָא תְשׁוּבָה, שְׁכָל מִי שְׁחוּטָא וְאוֹמֵר חֲטָאֵתִי - אֵין רְשׁוּת לְמִלְאָךְ לִיגַע בּוֹ'.

וְלִכֵּן לֹא בַחֲנָם שְׂרַבְנוּ ז"ל אָמַר (חַיִּי מוֹהֲר"ן סִימָן רמד) שֶׁהוּא לוֹחֵם נֶגֶד בְּלַעַם וְכוּ', עַיִן שָׁם. פִּי רַבְנוּ ז"ל מְגַלָּה אֶת מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה וְהַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וּבְלַעַם עוֹמֵד זֶה לְעַמַּת זֶה וְכוּ', אֲבָל כַּחוֹ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל יוֹתֵר גְּדוֹל, וְלִכֵּן תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּהּ בְּיַדָּהּ, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִכֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדָּךְ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תצו.

הנשים בעבודה שלי מרכלות עלי, עוקצות אותי וגורמות לי צער גדול

שאלה:

מאת נעמה: לכבוד הצדיק היקר. כבר תקופה ארוכה שיש לי צער גדול מהנשים שעובדות אתי, הן ממציאות עלי שקרים, מרכלות עלי וחוֹדרות לי לחיים הפרטיים. הן מחפשות בי פגמים והעקיצות שלהן גורמות לי הרבה צער. חוץ מזה שמתי לב שאחת מהן מסתכלת על בעלי שגם עובד באותו משרד...

אני לא רוצה להפסיד את מקום העבודה אבל קשה לי עם זה. האם כדאי לעזב את העבודה? תודה רבה לצדיק על כל העזרה, רפואה שלמה וכל טוב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל נעמה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז באמונה פשוטה בו יתברך, לדעת, שאין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, והרגע שתחדירי בעצמך את אמתת מציאותו יתברך - על ידי זה יבנה אצלך הבטחון עצמי, וכך אמרו חכמינו הקדושים (יומא לח.): 'בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא'.

אם מקנאים בך בודאי יש אצלך מעלה שאין אצל אף אחת, ולכן את לא צריכה להתפעל משום בריה שבעולם, ולא להבהל

מאלו שמרכלות עליך ומוציאות עליך כל מיני שקרים וכו', אם לא תעשי מזה עסק - תראי שהכל יתבטל לגמרי. בודאי מה טוב ומה נעים שתשוחחי על הכל עם בעלך, ותספרי לו את הכל, ותשתפי אותו בבעיה שלך, ואז נכון לך יהיה בטוח שבעלך ילך אתך בכל הדרך.

את לא צריכה להפסיד את מקום העבודה שלך, אם את מרצה ממנו תשארי שם, ואל תשימי לב לכל אלו המרכלות עליך, ואם תהיי חזקה אזי הן תברחנה מהעבודה, רק את תהיי חזקה בדתך לא להתפעל משום בריה שבעולם, ולזה זוכים על ידי תקף האמונה להאמין בו יתברך שהוא מנהיג את העולם בהשגחה פרטית.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך מכל מיני שונאים ומדברי לשון הרע, ותהיי הכי מצלחת בחייהך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצז.

**כל השבוע אני לומד בכולל,
אך בשבת אני מבלה את רב הזמן בשנה**

שאלה:

סאת גולן: לכבוד מוה"רא"ש שלום. אני גר בעיר חולון וכל השבוע אני לומד בכולל של ברסלב, אך כששבת מגיעה אני נשאר בלי תעסוקה, ובגלל שאין פעילות של אנשי שלומנו באזור וקשה לי ללמוד לבד - אני מבלה את רב הזמן בשנה. איך אני יכול להעסיק את עצמי בשבת? תודה ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל גולן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא על גבי פלא מה שאתה כותב "כששבת מגיעה אני נשאר בלי תעסוקה" וכו', מה זה צריך להיות? בשבת אדם צריך להיות מאד מאד בשמחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן יז): 'צריך להזהר מאד להיות שמח וטוב לב בשבת, כי מעלת וקדשת שבת גדולה ויקרה מאד'; בשבת אז מאיר אורו יתברך בגלוי רב ונורא מאד, ולכן ראוי לכל בר ישראל לרקד כל השבת על זה שזוכה לשמר שבת, כי זו היא המתנה שהקדוש-ברוך-הוא נתן לעם ישראל, כמאמרם ז"ל (שבת י'): 'אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, ואני מבקש לתנה לישראל, לך והודיעם'; ומי שזוכה לשמח כל השבת ושומר שבת, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו על כל עוונותיו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא בראשית ג): 'כבוד שבת עדיף מאלף תעניות'; בזה שאדם מתענג בשבת באכילה ושתייה, זה חשוב כאלו התענה אלף תעניות. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נז): 'אכילת שבת הוא כלו קדש כלו אלקות'.

וצריך לרקד כל השבת על זה שהוא שומר שבת, ולאכל ולשתות לכבוד שבת קדש, ואמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח פרשה ה): 'מי ששמר את השבת - מרחק מן העברה'. ועל אחת כמה וכמה כשבר ישראל זוכה ללמד תורה בשבת - אין לתאר ואין לשער זכותו, כי השבת התלוננה להקדוש-ברוך-הוא: לכלם נתת בן זוג ולי לא, אמר לה הקדוש-ברוך-הוא: ישראל הם בן זוגך וילמדו בשבת תורה.

ולכן הרגל את עצמך ללמד בכל יום את המאמר בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ז, ותאמר עליו את התפלה בלקוטי תפלות

חלק ב' תפלה י"ג, ואם תרגיל את עצמך ללמד בכל יום את התורה
הזו בלקוטי מוה"ר"ן ולומר עליה את התפלה מלקוטי תפלות, אז
תמשיך על עצמך קדשת שבת, ותצא מקטנות המוחין שלך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתי, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצח.

**איך אפשר להיות בשמחה ובישוב הדעת
למרות כל הקשיים שסובבים אותי?**

שאלה:

מאת אברהם: בתקופה האחרונה אני מתמודד עם הרבה
קשיים, אני מרגיש לחץ גדול וקשה לי להחזיק מעמד ולהיות
בשמחה. אני משתדל להתחזק, אבל הנציאות קשה מאד.
איך אפשר להיות בשמחה ובישוב הדעת למרות כל הקשיים
שסובבים אותי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר חקת ה' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן קצה) על הפסוק (תהלים ה,
ב): "בצור הרחבת לי"; 'הינו שגם אפלו בצרה בעצמה - השם יתברך
מרחיב לנו, כי אם יסתכל האדם על חסדי השם יתברך, יראה, שאפלו
בעת שהשם יתברך מצר לו, גם בצרה בעצמה, השם יתברך מרחיב

לו, ומגדיל חסדו עמו. וזה "בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִי", הֵינּוּ אֶפְלוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעֶצְמָה, נָתַתָּ לִי הִרְחַבָּה בְּתוֹכָהּ, מְלֻבֵד מֵה שְׁאֵנוּ מְצַפִּים שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ יוֹשִׁיעֵנוּ בְּקִרְוֹב מִכָּל הַצָּרוֹת, וְיִיטִיב עִמָּנוּ מְאֹד, אֲךָ אֶפְלוּ גַם בְּצָרָה בְּעֶצְמָה מִרְחִיב לָנוּ.

ועל כן אדם צריך תמיד למצוא הרחבות בתוך צרותיו, כי איך שהוא, אם יתבונן באמת, יראה, שבתוך תקף צרותיו יש הרחבות גדולות מאד, כי בודאי היה יכול להיות הרבה יותר גרוע, ולכן תמיד אדם צריך לחפש ולבקש את ההרחבות שיש בתוך צרותיו. כמובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות כלאי בהמה הלכה ד אות ו) על הפסוק (תהלים ג, א-ג): "מִזְמוֹר לְדָוִד בְּכַרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ: הַיְוִ"ה מָה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי: רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵינִי יִשׁוּעָתָה לֹא בְּאַלְקִים סֵלָה"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכוֹת טז): "מִזְמוֹר לְדָוִד? קִינָה לְדָוִד מִבְּעֵי לֵיהּ! אֵלֶּא כִּיּוֹן שָׂרְאָה שְׁבָנוּ הוּא, שְׂמַח וְכוּ'. וְאַכְתִּי קָשָׁה עַל דָּוִד בְּעֶצְמוֹ, מָה רָאָה עַל כָּכָה בְּעַת צָרָה גְדוּלָּה כְּזֹאת, בְּעַת שְׂבָרַח מֵאֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ לְבַקֵּשׁ לְמִצּוֹא בְּצָרָה אֵיזוֹ הַרְוָחָה וְלִזְמַר עַל זֶה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ?! וְגַם לְכַאוּרָה הַתְּחִלַּת הַמִּזְמוֹר אֵינּוּ מְדַבֵּר מִלְּשׁוֹן זְמֵר רַק מִלְּשׁוֹן צַעֲקָה גְדוּלָּה, כְּמוֹ שִׁכְתוּב שָׁם: הַיְוִ"ה מָה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים וְגו'.

אך כל זה הוא ענין מה שגלה רבנו ז"ל שצריכים למצוא הרחבות בתוך הצרות וכו', הֵינּוּ שְׂדוּד הַמֶּלֶךְ רָאָה אֶת עֲצָמוֹ אֲזַ בְּצָרָה גְדוּלָּה וּמָרָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהִכְרַח לְבָרַח מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם בְּנוֹ וְכוּ', וְכֵן מֵה שֶׁהָיָה עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה רַע כְּזֶה שֶׁנַּעֲשָׂה מֵאֲמָנוֹן וְתָמָר וְכוּ', וְאֲבִשְׁלוֹם רָדַף אוֹתוֹ וְכוּ', וּמַעֲצָם מְרִירוֹת צָרְתוֹ שֶׁגְדָלָה מְאֹד, בְּפֶרֶט שֶׁהִבְעֵל דָּבָר רָצָה לְהַפִּילוֹ בְּעֵינָיו דַּעְתוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי אָמַר לוֹ בְּלָבוֹ, הִנֵּךְ רוֹאֶה שֶׁכָּל זֶה בָּא עָלֶיךָ עַל מַעֲשֵׂה דְבַת שְׂבַע, וְשׁוֹב אֵינִי לָךְ תִּקְוָה חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ', כְּמוֹ שִׁכְתוּב שָׁם: "רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵינִי יִשׁוּעָתָה לֹא בְּאַלְקִים סֵלָה". וּפְרַשׁ רַש"י, בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הָעוֹן וּמַעֲצָם צָרְתוֹ עַד הַנֶּפֶשׁ, הַתְּבַלְבְּלָה דַּעְתוֹ הַקְּדוּשָׁה עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֶפְלוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחְתּוֹ וְלַצַּעַק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ כְּדָרְכוֹ.

כי הצרות יכולות לעקם את הלב מאד מהשם יתברך, חס ושלום, רחמנא ליצלו. כי כשאדם בצרה חס ושלום הוא בסכנה גדולה גם בענין פשרותו ויהדותו, כי לפעמים מתעקם הלב מאד על ידי הצרות והיסורין עד שמהרהר אחר השם יתברך, כמו שכתוב (משלי יט, א): "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו", כי בזה העולם יש לאדם בחירה תמיד, וכל מה ששולח השם יתברך בין טוב ובין להפך, הוא במשקל, וכמו כשהשם יתברך שולח לאדם טובות, בנים ועשירות וכל טוב, יש שמכיר חסדי השם וטובו עליו ומתעורר על ידי זה להתקרב אליו יתברך בצדקה ומעשים טובים וכו'. ויש חס ושלום, להפך, כמו שכתוב (דברים לב, טו): "וישמן ישרון ויבצעט שמנת עבית כשית ויטש אלוה עשהו וינבל צור ישועתו".

כמו כן להפך, כשהשם יתברך מנסה ומיסר את האדם ביסורין וצרות, חס ושלום, בעניות ודחקות ורדיפות וכו', רחמנא ליצלו, הוא גם כן בנסיון גדול, כי השם יתברך שולח עליו את הנסיונות וכו', והוא צריך לדעת שהכל לטובה, כדי שיזכר על ידי זה לשוב אליו, אבל מחמת גדל כח הבחירה, יש לפעמים, שאדרבא, על ידי הצרות, חס ושלום, מתעקם לבו ביותר מהשם יתברך, כמו שאמר חכמינו הקדושים (ערוכין מא): לענין העניות שמעבירה על דעתו ועל דעת קונו; וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן עב): שבעת צרה, חס ושלום, צריכים להתחזק מאד מאד כנגד היצר הרע, מחמת ששרשו נמשך מדינים, ועל כן נאמר ברשעים (משלי כט, ט): "ורגז ושחק ואין נחת". אבל בצדיקים נאמר (תהלים נו, יא): "באלקים אהלל דבר בהוי"ה אהלל דבר", בין שבא עמי במדת הרחמים בין במדת הדין וכו'. אבל על כל פנים, לאדם יש בחירה תמיד, ובכל דבר ובכל ענין והנהגה שהשם יתברך מתנהג עמו ומסבב עמו בכל עת, יש בו בחינת (הושע יה, י): "צדיקים ילכו בם ופשעים יכשלו בם", חס ושלום.

ועל כן דוד, כשהיה בעת צרה גדולה כזאת - שנתגרש מירושלים וכו', עד שנפל למוחין דקטנות כאלו וכו', מכל שכן שלא

היה יכל לפתח פיו לסדר תפלתו כראוי, אבל בעצם צדקתו האיר השם יתברך עיניו ושלח בלבו את העצה הזאת, שהתחיל להסתפל על הטובות שהשם יתברך גמל עמו מעודו, עד שחפש ומצא, שגם בעצם הצרה הגדולה הזאת - נמצא בה גם כן כמה הרחבות, כי הפך הדבר בדעתו לטובה מה שבנו רודף אחריו, מה שלכאורה היא צרה כפולה ומכפלת, מה שהרודף הוא בנו, רחמנא לצלן, אך הוא הפך הדבר לטובה, ואמר: 'סתם ברא מרחם על אבא', וגם מצא הרחבה בתוך צרתו מה שראה תכסו קימת, שהסנהדרין אויבים עמו וכו'. ועל כן אלו הטובות שחפש ומצא, מה שהשם יתברך גמל עמו אפלו בתוך הצרה - "בצר הרחבת לי", מלבד מה שהשם יתברך גמל עמו טובות מעודו, על כל אלה התחיל לומר "מזמור לדוד" ורצה לומר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות האלה, ותקף שהתחיל לומר ולהודות להשם יתברך על הטובות שעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא - תקף נתרחב לבו ודעתו. ואז דיקא נפתח פיו והתחיל להתפלל ולצעק כראוי: "הוי"ה מה רבו צרי רבים קמים עלי" וגו'.

וגם כל המזמור הולך בדרך זה, שאף-על-פי שרבו צריו ורבים קמים עליו, עד שרבים אומרים וכו' - שאין לו תקוה, חס ושלום מחמת עון דבת שבע וכו', אבל אף-על-פי-כן: "ואתה הוי"ה מגן בעדי" וגו'.

וכן בדרך זה הולכים רוב המזמורים שבתהלים, שמודה להשם יתברך על העבר וצועק על להבא, ובתוך דברי צעקתו ותחנונו חוזר ומודה וצועק וכו', עין שם.

על כל פנים, מכל זה רואים, איך שאסור לו לאדם לפול בדעתו ולהתיאש אפלו בתקף הצרות שעוברות עליו, אלא ימצא הרחבות בתוך צרותיו, ויעשה חשבון לנפשו: מה דוד המלך שהיה נרדף מבנו והיה צריך לעזב את המלוכה ולברח, וכן קמו עליו רשעים ארורים ליצנים שבדור וכו', וכל השבעים שנה סבל רק סבל אחד גדול, אף-על-פי-כן הוא התחזק בכל מיני התחזקות ושר שירות ותשבחות

להקדוש-ברוך-הוא, על אחת כמה וכמה באין ערה, איך אנחנו צריכים להתחזק ביתר שאת וביתר עז, אפלו בתקף הצרות והיסורים שעוברים עלינו, ואת הלמוד העמק הזה אנחנו לומדים מרבנו ז"ל. ולכן אשרי מי שמתמיד בדברי רבנו ז"ל, ושם ימצא מרגוע לנפשו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תצט.

האם יש ענין שגם נשים תסענה לציון רבנו הקדוש באומן?

שאלה:

מאת שילה: שלום וברכה. האם יש ענין שגם נשים תסענה לציון רבנו הקדוש באומן? שמעתי שיש כאלו שאומרים, שלא כדאי שנשים תסענה לשם, כי נגרמים מזה הלקולים שונים, ובכלל, רבנו לא בקש שנשים תגענה לציונו. ויש כאלו שאומרים, שמכיון שכל הענין של ההגעה לציון - זה תקון לפגם הברית, לנשים אין צורך בכך. מהי האמת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ר' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שילה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בהחלט יש ענין גדול מאד שנשים תסענה אל ציון רבנו ז"ל, כי כלם צריכים תקון, הן הגברים והן הנשים והן הילדים, ולכן אין

שום ספק וספק ספיקא, שהתשובה היא שנשים כן תסענה אל ציון רבנו ז"ל באומן.

ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד): עוונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל לב, כז): "ותהי עוונותם [חקוקה] על עצמותם", וכל עברה יש לה צרוף אותיות, וכשעבר איזו עברה, אזי נחקק צרוף רע על עצמותיו, ועל ידי זה מכניס הדבור של הלאו הזה שעבר בתוך הטמאה וכו', ונחקק הצרוף הזה על עצמותיו ונוקם בו, כמו שכתוב (ירמיה ה, כה): "עוונותיכם הטו אלה", וכתוב (תהלים לה, כב): "תמתת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים - יוצאות מעצמותיו האותיות החקוקות עליהן, ונעשה מהן הדבור של הודוי, פי הדבור יוצא מעצמותיו וכו', ועקר הודוי צריך להיות לפני התלמיד חכם וכו', עין שם. ולכן גם נשים צריכות תקון על מעשיהן וכו', ובודאי זה ענין גדול לנסע אל ציון רבנו ז"ל.

בענין פגם הברית ששאלת וכו', עליך לדעת, שמוכא בשער הכונות בדרושי הלילה בענין קריאת שמע שעל המטה, וזה לשונו: 'ודע, כי כמו שיוצאין המזיקין אלו מן האדם המוציא שכבת זרע לבטלה בהיותו בלא אשה, כך האשה בוראת מזיקין בלא איש, וזה נרמז בפסוק (תהלים צא, י): "לא תאנה אליך" שאתה זכר - "רעה" שהיא פלוגית אשת זנונים, ונגע לא יקרב באהלך", שהיא אשתך, כמו שכתוב (דברים ה, כז) "שובו לכם לאהליכם"; עין שם.

הרי שלף לפניך, שגם אצל האשה שיש פגמים וכו', ומה גם שלצערנו הרב יש עוד המון קלקולים (שלא נתן לרשם על הכתב), וגם הן צריכות תקון. ולכן אין שום ספק וספק ספיקא על כך שגם אשה צריכה לנסע אצל ציון רבנו ז"ל, ולומר שם את התקון הכללי, וזה בודאי יועיל לה.

ומלבד זאת שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק סימן קעג): 'על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות

אף-על-פי שאינו ראוי לכהן; ובפרט על ציונו של רבנו ז"ל, שהוא בקש בפרוש שיבואו אליו ויתפללו שם.

ואחר הדברים האלה איזו שאלה זו, אם אשה צריכה גם כן לנסע? הלא ידוע שרבנו ז"ל גלה לבתו ואמר לה (שיחות הר"ן סימן קנו): 'כשבאים אצל קבר הצדיק אין צריכים לחשש על זה שמא אינו נמצא שם, כי מיתת הצדיק הוא רק כמו מי שיוצא מחדר לחדר אחר. והמשיל אז לבתו על עצמו: כמו שאני עתה בחדר זה, ואחר כך אני יוצא מחדר זה ונכנס לחדר השני וסוגר הדלת אחרי, אם את תבואי אצל הדלת ותצעקי אבי אבי וכו' לא אשמע דבריך! כדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים שרמז לכל אחד ואחד כמה גדולה המעלה של כל מי שיזכה לבוא על קברו הקדוש והנורא, כי בודאי ישמע דבריו ויעזר ויושיע לו בכל מה דאפשר'.

ולכן למה שנשים לא תבאנה אל ציון רבנו ז"ל, בשעה שגם הן צריכות תקון וכו', ובשעה שגם הן צריכות ישועות רבות וכו', ולמה למנע את זה מהן, בשעה שציון רבנו ז"ל הוא מוקד הישועות?!

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תק.

**מה הכוונה בדברי רבנו
שאמר שהמקרים אליו נחלקים לשלוש כתות?**

שאלה:

מאת יוסף: לכבוד הצדיק שלום וברכה. קראתי שרבנו אמר

שְׁהַמְקַרְבִּים אֵלָיו נַחֲלָקִים לְשָׁלוֹשׁ כְּתוּת, וְלֹא הַבְנָתִי אֶת
הַדְּבֹר הַזֶּה הֵיטֵב. אֲשַׁמַּח לְהַסְבֵּר.
וְאֵיךְ אֶפְשֵׁר לְזָכוֹת לְהִיּוֹת מֵאֲנָשֵׁי הַכֵּת הַשְּׁלִישִׁית שֶׁרַבְנוּ
חֻקוֹק בְּלַבָּם? תּוֹדָה רַבָּה וְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה.

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר חֻקַּת ר' תַּמּוּז ה'תשע"ב

שָׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יוֹסֵף, נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רַבְנוּ ז"ל אָמַר: אֶצְלוֹ יֵשׁ שְׁלוֹשׁ כְּתוּת חֲסִידִים, כְּתָה רֵאשׁוּנָה
- שֶׁהֵם בָּאִים לְאָכוֹל אֶצְלוֹ, כִּי נִתְּנוּ אֶכֶל בְּשִׁפְעַ לְכָלֶם. כְּתָה שְׁנִיָּה -
שֶׁבָּאִים לְשִׁמְעַ תּוֹרָה, כִּי תוֹרָתוֹ הִיא תּוֹרָה נִפְלְאָה מְאֹד, וּמוֹשַׁכֵּת אֶת
הַלֵּב. כְּתָה שְׁלִישִׁית - אֵלוֹ שֶׁאֲנִי אֶפּוֹי בְּלַבָּם. וּמִזֶּה רוֹאִים שֶׁהֵגַם שְׁבָנִי
כָּל הַשְּׁלֵשׁ כְּתוּת הֵם יִקְרִים בְּעֵינֵי רַבְנוּ ז"ל, אֲבָל הַפְּלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת
הַכְּתָה הַשְּׁלִישִׁית, שֶׁרַבְנוּ ז"ל חֻקוֹק בְּלַבָּם.

וְיָדוּעַ, שֶׁאֵת הַכֶּסֶף שֶׁל רַבְנוּ ז"ל שֶׁנִּמְצָא כִּיּוֹם (וַיֵּשׁ כְּכֹר לְהַרְבֵּה
אוֹתוֹ כֶּסֶף בַּחֲקוּי מְדִיק), עָשָׂה אֶת זֶה שׁוֹחֵט אֶחָד בְּמִלְאֶכֶת יָד, וְזֶה
מְאֹד מְאֹד יָפֵה, וּכְשֶׁהִבִּיאוּ לְרַבְנוּ ז"ל מִתְּנָה, שָׁאֵל אוֹתוֹ רַבְנוּ ז"ל:
"כִּמָּה זְמַן לְקַח לְךָ לְעִשׂוֹת אֶת הַכֶּסֶף"? עָנָה וְאָמַר: "חֲצִי שָׁנָה". חָזַר
וְשָׁאֵל אוֹתוֹ רַבְנוּ ז"ל: "הֲאֵם כָּל הַיּוֹם עֹבְדָתָ עַל זֶה"? עָנָה וְאָמַר
הַשּׁוֹחֵט: "לֹא! אֲלֵא כָּל יוֹם עֹבְדָתִי שְׁעָה עַל זֶה... עָנָה וְאָמַר רַבְנוּ
ז"ל: "כִּי? אֲזִי חֲשַׁבְתָּ מִמֶּנִּי כָּל יוֹם שְׁעָה!", וּמֵאֵד נִהְיָה מִזֶּה.

וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, אֵף שֶׁהַכֶּסֶף מְאֹד מְאֹד יָפֵה וְנִעְשָׂה בְּעִבּוּדַת
יָד וְכוּ', עִם כָּל זֹאת רַבְנוּ ז"ל נִהְיָה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁאָמַר שֶׁחֲשַׁב מִמֶּנּוּ כָּל
יוֹם שְׁעָה, יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר נִהְיָה מֵהַכֶּסֶף בְּעִצְמוֹ.

רוֹאִים מִזֶּה, שֶׁאֲדָם צְרִיךְ לְחִיּוֹת עִם רַבְנוּ ז"ל, וְשֶׁרַבְנוּ ז"ל יִהְיֶה
בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְלִזְהָ זוֹכִים עַל יְדֵי שְׁמֵתִמִּידִים בְּסִפְרוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא

'לקוטי מוהר"ן', עד ששגור בפיו, ולכן תמיד מדבר עם כלם מרבנו ז"ל, והוא נקרא מהכתה השלישית שרבנו ז"ל חקוק בלבם, וכמו שאמר פעם מוהר"ן ז"ל: "מאז שהתקרבתי אל רבנו ז"ל, מילא שחדושי תורה אני לא יכול לחדש בלי ההקדמות של רבנו ז"ל, מזה לא מדברים, אלא אפלו שיחת חלין שאני משיח ומדבר עם מישהו, מכרחת להיות מקשרת אל רבנו ז"ל".

ולכן אם אתה רוצה להיות מהכתה השלישית - תתמיד מאד מאד ב'לקוטי מוהר"ן', כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שנלמד את ספרו הקדוש 'לקוטי מוהר"ן', עד שיהיה שגור על פיו, וכבר נשמע מפיו הקדוש שאמר (חיי מוהר"ן סימן שמו): 'שהספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגא'לה. ואמר: מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו. אחר כך אמר בפרוש, שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגא'לה. ואמר, שטוב לקבע לעצמו שני שעורים ללמד ספריו הקדושים: שעור אחד פשוט - ללמד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל פה, ושעור אחד ללמד בעיון גדול, כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו'.

ולכן אשרי מי שלומד הרבה את ה'לקוטי מוהר"ן', עד כדי כך שיהיה שגור על פיו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב) שפניו, שכלו ונשמתו של הצדיק הם בתוך הספר, ולכן אשרי מי שמכניס את דברי רבנו ז"ל אל לבו, ונתקים אצלו מה שאמר החכם מכל אדם (משלי ג, ג): "קשרם על גרגרותיהם כתבם על לוח לבם".

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקא.

**שְׁמַעְתִּי רַב שְׁאָמַר שְׁאֶפְשֵׁר לְטוֹס לְאוֹמֵן גַּם אִם הָאִשָּׁה
מִתְנַגֶּדֶת. מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק?**

שְׁאֵלָה:

מַאת מַעוֹז: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹהֲרַא"ש. הַשְּׁתַּתְּפֹתִי בְּשַׁעוֹר
שֶׁל אֶחָד מֵרַבְּנֵי בְּרֶסֶלֶב, וְשִׁמְעֵתִי שֶׁהוּא אָמַר שְׁאֵדָם צָרִיף
לְנִסֵּעַ לְאוֹמֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶפְלוּ אִם אִשְׁתּוֹ בּוֹכָה מְאֹד. וְהִבִּיא
רְאִיָּה לְדַבְּרָיו מֵרַבֵּי נֶתָן, שֶׁנִּסְעַ לְרַבְּנּוֹ, וְהִשְׁאִיר אֶת אִשְׁתּוֹ לְבַד,
וּבְכַתָּה הִרְבָּה.

וְהִשְׁאֵלָה שְׁלִי הִיא: אִיךָ זֶה מִסְתַּדֵּר עִם זֶה שֶׁרַבְּנּוֹ הַזֶּהִיר לְכַבֵּד
מְאֹד אֶת הָאִשָּׁה, וּבִפְרָט שֶׁרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: 'לְעוֹלָם יִזְהַר אָדָם
בְּאוֹנָתָא אִשְׁתּוֹ'? וְאִיךָ מִתִּירִים לְפָגַע בְּאִשָּׁה כְּדִי לְנִסֵּעַ לְאוֹמֵן?
אֲשַׁמַּח לְדַעַת מַה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק בְּעִנְיָן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר חֲקֵת ו' תַּמּוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מַעוֹז, נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵתָּה צָרִיף לְדַעַת שֶׁרַבְּנּוֹ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל שְׁלוֹם-בֵּית
יוֹתֵר מִהַכֵּל, עַד כְּדִי כֵן שְׁאָמַר וְהַזְּהִיר (שיחות ה'ר"ן סימן רסד): 'לְכַבֵּד
וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי אָמַר, הֲלֹא הַנָּשִׁים הֵן סוֹבְלוֹת צַעַר וְיִסּוּרִים
גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד מִלְּדִיהֶן - צַעַר הָעֵבֹר וְהַלִּידָה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר
יְדוּעַ לְכָל עַצְם מְכַאֲבוֹן וְצַעֲרָן וְיִסּוּרֵיהֶן בְּכַמָּה אֶפְנִים הַקָּשִׁים וּכְבֵּדִים
מְאֹד מְאֹד וְכוּ' וְכוּ', עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶן וּלְיַקֵּרן וּלְכַבֵּדן.

וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא מְצִיעָא נט.) 'אוֹקִירוּ לְנַשְׂיֵיכּוֹ
כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתֵרוּ', וְכֵן אָמְרוּ (בְּמֹת סג.): 'דִּינּוֹ שֶׁמְגַדְּלוֹת אֶת בְּנֵינּוֹ
וּמְצַלֵּת אוֹתָנּוֹ מִן הַחֲטָא'.

ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וזה יסוד גדול בחסידות ברסלב, שהבעל מכרח לעזור לאשתו, ואם הוא רוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל ולצית אותו, הדבר הראשון עליו לעזור לאשתו בכל המוכנים. וזה דבור של רבנו ז"ל שלא יכולים לשנות בשום פנים ואופן, וכן אמר (שיחות הר"ן סימן רסג): 'מענין בני הנעורים ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרוד לגמרי, חס ושלום. ואמר, שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו, חס ושלום, על ידי זה. כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי קלקול השלום-בית, חס ושלום, שגורם בערמומיותו, לקלקל השלום שביניהם'. והאריך בשיחה זאת כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים לדעת איך להתנהג עם האשה.

והנה בענין ציון רבנו ז"ל, בודאי אין למעלה מזה לנסע בראש השנה אל רבנו ז"ל באומן, אף אם האברך מתנהג כל השנה בדרך ארץ גדולה עם אשתו, ויש ביניהם אהבה גדולה והכנה הדדית, והוא עוזר כל השנה לאשתו, ובפרט שמסביר לה מה זה ראש השנה, שאז הוא יום הדין שדנים את האדם על כל השנה וכו', וכן כותבים את התקציב על כל השנה וכו', וגוזרים גזרי דינים על כל השנה וכו', וצריכים עורך דין גדול מאד מאד שימליץ בעדנו, ורבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת הבא אליו בראש השנה, עד כדי כך שאמר (מי מוהר"ן סימן תה): 'הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי'. ואז כשבא ראש השנה, האשה תגרש את בעלה לנסע אל ציון רבנו ז"ל, ועוד תארו לו מזודה עם בגדים ואכל בשפע, כידוע דבר זה.

ולכן למה צריכים לבוא לידי כך - לצער את האשה ולברוח ולתת לה לבכות? זו אינה דרוה, וזה נגד דברי חכמינו הקדושים שאמרו (בבא מציעא נט:): 'לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרוכה'.

ולכן החכם עיניו בראשו וכבר מתחלת השנה הוא מכבד את אשתו ועוזר לה, ומתחזק ביניהם הקשר וההבנה הדינית, ואז כשבא ראש השנה - נוסעים בשמחה עצומה וכו', ועוד חוזרים עם מתנה יפה לאשה שקונים על הדרך.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקב.

**אשתי מתנגדת שאלבש בגדים חסידיים.
האם עלי להתחשב בה ולשמע בקולה?**

שיאלה:

מאת יעקב: שלום לרב ורפואה שלמה במהרה. ברצוני להתיעץ עם הרב בענין הלבוש: אני רגיל ללבש חלצה לכהן ומכנס שחור, ואני מאד רוצה להתחיל ללכת גם עם חליפה חסידית. אני חושב שאברך צריך להראות לא פחות מכבד בלבוש מאנשים בעבודות 'מכבדות', ואני מרגיש שיש לצבור החרדי יותר מאשר לצבור הדתי-לאומי שהגעת ממונו. הענין הוא, שאשתי ממש לא אוהבת את הרעיון הזה, וטוענת שזה

לבוש חרדי שלא מתאים לי, ואומרת שרבנו לא הקפיד בענין
הבגדים כָּלל.

בינתיים אני מתחשב בה, אבל לאחרונה היא מבקשת ממני
לשנות את סגנון הלבוש ולהתחיל ללבש חלצות משבצות או
חלצות טישרט. האם עלי להתחשב בה ולשמע בקולה בכל
מה שקשור לסגנון הלבוש שלי? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ר' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל יעקב, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל בן הקפיד על בגדים, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן
קכז): 'הבגדים הם בסוד החשמ"ל, שהוא שמירה. ועל בן הבגדים
יהיו שלמים תמיד ולא קרועים כי הוא קלוקל השמירה. הבגדים
בעצמם תובעים את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדם כראוי
ולהחזיקם בנקיות'; ע"ן שם.

ובודאי כשאדם הולך בבגדים צנועים - זה משפיע על הפנימיות
שלו, כי הלבוש זה החיצוניות, והרבה פעמים החיצוניות משפיעה
על הפנימיות, עם כל זאת לא כדאי לעשות בשביל זה ריב ומחלוקת,
ובפרט ששניכם באים מרקע שונה, הינו לא מחרדים וכו'.

ולכן לא כדאי להתוכח עבור זה ולעשות בשביל זה מחלוקת,
אתם צריכים לאהב אחד את השני ולכבד אחד את השני, כי כך אמרו
חכמינו הקדושים (סוטה יז): 'איש ואשה זכו שכינה ביניהן', ואמרו
(ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח'): 'אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר
לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה. ובמקום שהשכינה
נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה
מאד, כי אמרו חכמינו הקדושים (שבת י): 'שלום זה שמו של הקדוש-
ברוך-הוא'.

וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם-בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאָמְרוּ (בְּבֹא מִצִּיעָא נט): 'לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּכבוֹד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשִׁבִיל אִשְׁתּוֹ, שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית יב, טז): 'וּלְאֲבָרָם הֵטִיב בְּעִבּוּרָהּ'. וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רַבָּא לְבַנֵּי מַחוּזָא: אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכוֹ כִּי הֵיכִי דְתַתְּעִתְרוּ' (תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׂוֹתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ). וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ט): 'שְׁעָקַר הַעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה'.

וְאֵנִי בְּטוֹחַ, שְׂאֵם תְּכַבֵּד וּתְיַקַּר אֶת אִשְׁתְּךָ - לְבִסוּף הֵיא גַם כֵּן תַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנְךָ, וְהֵיא תַעֲזֹרֶר אוֹתְךָ לְלִבְשׁ בְּגָדֵי חַרְדִּים, תֵּן לְזִמְן לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְלָל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקג.

**הָאֵם כְּדָאִי 'לְקַפֵּץ לְמִים' וְלִקְנוֹת רַכָּב חֲדָשׁ
לְמֵרוֹת מְצַבְנוּ הַדְּחוּק?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִיטַל לָאָה: לְכַבּוֹד קִדְשֵׁת הַצְּדִיק מוֹהֲרָא"ש, שְׁלוֹם וּבְרָכָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה וּבְרִיאוֹת אִיתְנָה, וְשִׁבְעֵזַרַת הַשֵּׁם תּוֹכְלוּ לְהַגִּיעַ לְאַרְץ הַקְּדוֹשׁ בְּמַהֲרָה מִתּוֹךְ נַחַת וְשִׁמְחָה.

בְּרַצוֹנִי לְהַתְּיַעַץ לְגַבֵּי קְנִיַת רַכָּב: כִּיּוֹם יֵשׁ לָנוּ רַכָּב מְשֻׁפָּחֵתִי

שְׁמִשְׁמֵשׁ אוֹתָנוּ רַבּוֹת, אֶף לְצַעֲרִי, בְּתַקוּפָה הָאַחֲרוֹנָה יֵשׁ לִי הַרְבֵּה תְקֻלוֹת. אָנוּ מְבַבְּזִים עַל הַתְּקוּנִים מִמוֹן רַב, וַיֵּשׁ לָנוּ הַמּוֹן עֲגַמַת נַפְשׁ מִזֶּה. חָשׁוּב לְצַיֵּן שֶׁאֲנוּ גְרָמִים בְּאִזּוֹר הַשְּׁטָחִים שֶׁהִנְסִיעוֹת שָׁם הֵן בְּחִזְקַת סִכְנָה, וּפְעָמִים רַבּוֹת אָנוּ נוֹהֲגִים בְּתַחוּשֵׁת פֶּחַד שֶׁמֵּא נִתְקַע בְּדַרְךְ.

כַּרְגֵּעַ, הַמְּצָב הַכִּלְכְּלִי שֶׁלָּנוּ דִּי דְחוּק וְאִין לָנוּ אֶפְשָׁרוֹת לְהַשְׁקִיעַ בְּרִכּוּב חֲדָשׁ, אֶף הַמְּצָב לֹא יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ כִּף עִם הַתְּקֻלוֹת הַחוֹזְרוֹת וְנִשְׁנוֹת. מַה הַצְּדִיק מֵיַעַץ לָנוּ לַעֲשׂוֹת? אֲשׁוּמַח מֵאֵד אִם הַצְּדִיק יִבְרַךְ אוֹתָנוּ שֶׁהַמְּצָב הַכִּלְכְּלִי שֶׁלָּנוּ יִאֲפָשֵׁר לְרַכֵּשׁ רִכּוּב חֲדָשׁ וְאִמִּין שִׁישְׁרַת אוֹתָנוּ בְּצוּרָה טוֹבָה וְנוֹחָה, וְנִזְכָּה לְהַרְבּוֹת אִתּוֹ בְּחֻסָּדִים וּבְהַפְצָה. תּוֹדָה רַבָּה.

תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדּוֹר חֲקַת ר' תְּמוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל מֵיטֵל לְאֵה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

תְּשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל הַתְּפִלוֹת שֶׁאַתָּה מִתְּפַלֵּל עַל רַפּוּאָתִי וְהַחֲלֵמָתִי הַמְּהִירָה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁכָּל הַתְּפִלוֹת שֶׁלְּךָ תִּתְקַבְּלֶנָה לְרַחֲמִים וּלְרַצּוֹן לְפָנַי אֲדוֹן כָּל.

לְדַעֲתִי, אֵל תְּפַחְדִּי, אֵלֶּא קַפְצוֹ לְקִנּוּת רִכּוּב חֲדָשׁ, וִיכּוֹלִים לְהַגִּיעַ הַיּוֹם לָזֶה עַל יְדֵי תְשׁוּבוֹת נּוֹחִים, כִּי הַכֶּסֶף שֶׁאַתָּם מַשְׁקִיעִים בְּתַקּוּנִים שֶׁל הַתְּקֻלוֹת וְכוּ', בְּכֶסֶף הַזֶּה אַתָּם יִכּוֹלִים לְשַׁלֵּם אֶת הַתְּשׁוּבוֹת הַנּוֹחִים. וְלִכֵּן כְּדֹאֵי לְקִנּוּת רִכּוּב חֲדָשׁ, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּם גְּרָמִים בְּשְׁטָחִים צְרִיכִים בְּאֵמַת לְחַשֵּׁשׁ שֶׁלֹּא יִתְקַע בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלִכֵּן תִּלְכוּ בְּגִדְלוֹת הַמוֹחִין, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ עֲלֵיכֶם שְׁפַע שֶׁתּוּכְלוּ לַעֲמֹד בְּקִנּוּיַת רִכּוּב חֲדָשׁ.

דְּעִי לָךְ, אֲשֶׁר הַשֵּׁם שֶׁל פְּרִנְסָה חֲתָ"ךְ הַיּוֹצֵא מֵהַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמ"ט): פּוֹתַח' אֶת' יְדִידֶךָ, יוֹצֵא גַם מֵהַפְּסוּק (דְּבָרִים טו, טו): "וְהִיִּית' "

אך 'שמח'". ולכן הדבר הראשון שאף ובעלך צריכים להשתדל הוא - להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמכם, כי שמחה מסגלת לפרנסה, ולכן תעשו כל מה שביכולתכם רק להיות בשמחה ביחד, ולכבד אחד את השני, וזה יביא לכם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, וישמרכם הקדוש-ברוך-הוא על הדרך מכל צער וצוקה, ומכל נגע ומחלה, ותתברכו מפי אל עליון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקד.

**אני מרגיש עצלות, וכל דבר שאני עושה
בא לי בכבוד גדולה**

שאלה:

סאת חיים: לכבוד הצדיק, שלום רב! אני מרגיש עצלות גדולה, לא שאני לא עושה כלום, אלא אני פשוט מרגיש כבוד גדולה, וכל דבר שאני עושה בא לי בקשי. אני מוצא את עצמי הרבה פעמים בעצבות ובשעמום. מדוע קשה לי להפעיל את הגוף והנשמה שלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ו' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפט): 'צריך להזהר מאד

מעצבות ועצלות, כי עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות בבחינת (ישעיה סה, כה): "ונחש עפר לחמו". עפר היא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר; וכתב על זה מוהר"ת ז"ל (לקוטי הלכות תפלין הלכה ה אות מ): והכנעתו על ידי יסוד העפר שבקדשה, שהוא בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים לו, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה", שמובא בתקוני זהר (דף קלב.): 'עפר מאנא דכולהו עלאין דתליין מספירן' וכו'. הינו העפר היא המלכות שבה מאירות כל הספירות, והמלכות היא האמונה.

ולכן דיקא על ידי אמונה, שהיא סוד עפר דקדשה, מקבלים וממשיכים כל החיות וכל הקדשות, וזוכים להגיע אל מדת אריכות אפים וסבלנות, שהיא כח הגדל וכח הצומח - לגדל ולצמח בעבודתו יתברך, ולעבר ולדלג על כל המניעות והעכובים, ולכלי להסתכל על שום דבר, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנה).

ולכן דיקא על ידי מדת האמונה - שאדם מתחזק באמונה פשוטה בו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, על ידי זה יהיה לו כח הגדל וכח הצומח, ויזכה להפך את כל הירידות והנפילות שלו, לעליות גדולות. כי כשיש לאדם אמונה - יש לו כבר את הכל.

והעקר הוא תפלה - שיחה בינו לבין קונו, וזה תלוי ברבוי האמונה, כי ככל שאדם מרגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא אתו עמו ואצלו, כך יפתח את הפה שלו וידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ומי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא אף פעם לא לבה, והוא אף פעם לא עצלן, אלא בורח אליו יתברך ומדבר עמו יתברך, וזה מה שמכניס בו חיים - שרוצה לחיות, כי מי שמכניס את עצמו בתקף האמונה שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, אזי כל החיים שלו הולכים כבר בצורה אחרת לגמרי.

ולכן הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם

ש'לך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז אף פעם לא תהיה לבר ולא תשתגע משעמום.

וכבר גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קנד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר, אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה, (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי איי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם כן, שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק - שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

עם כל זאת, עד שתגיע לשלמות המדרגה הזו - שתוכל תמיד לדבר עמו יתברך, זכר וגם זכר מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב, ב): 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון' - שתקח לעצמך איזה עסק לעסק בו, בשביל שתהיה עסוק, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (כתבות נט): 'הבטלה מביאה לידי שעמום (שגעון) ולידי זמה'. כי כשאדם אין לו מה לעשות - הוא עושה שטיות וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוה"ר"ן סימן תקא): 'שחפץ מאד שתהיה לנו פרנסה, אף-על-פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף-על-פי-כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון במקום זה יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם'.

ולכן מה טוב ומה נעים, שתצא לעבד, וכך תהיה עסוק, ובשאר הזמנים שאתה בטל, הרגל את עצמך לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלך, ואז תרגיש כל מיני נעים בחייה, כי חבל על כל רגע ודקה ושניה שלא מדברים אל הקדוש-ברוך-הוא, כי הדבור אליו יתברך - עושה רשם גדול בשמים, ואם בני אדם היו יודעים מה זה לדבר אליו יתברך אפלו דבור אחד - היו מתחזקים בזה מאד מאד, והיו זוכים להגיע אל ישוב הדעת אמת.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקה.

**מהי דעת הצדיק בענין 'עצרת שק ואפר'
שהתקימה אתמול?**

שאלה:

מאת ראובן: לכבוד הצדיק מיבנאל. אני שיף לצבור הדתי-לאומי, ואף שאני יודע שאתם לא מתערבים בפוליטיקה, רציתי מאד לשמע את דעתכם לגבי 'עצרת שק ואפר' שערכו אתמול, בה יצאו לרחוקה של עיר רבבות יהודים בלבוש שק ואפר, ואמרו סליחות, תחנונות ובקשות, ותקעו בשופר להעביר את רע הגזרה מעם ישראל. מה דעתכם בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ר' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ראובן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אומר לך, הלואי היו כלל ישראל עושים את זה פעם אחת בשבוע, מתקבצים יחד ברחובה של עיר ומלבישים את עצמם בשק ואפר, ובוכים ומתחננים אליו יתברך שימתיק מאתנו את הדינים, ונזכה כבר להגאל גאלת עולם, וכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה, וכל הבריאה תכיר את גדלתו יתברך, וישלח לנו את משיח צדקנו, כי עד מתי נחכה וכו', כלו כל הקצין, ועם ישראל עברו כבר אלפים שנה בכל מיני גליות וכו', והרגו אותנו במיתות משנות מיתות אכזריות וכו', הגיע הזמן להגאל!

ולכן אם כלל ישראל היו עושים זאת פעם אחת בשבוע, או על כל פנים פעם בחדש בערב ראש חודש, מזמן היינו יכולים כבר להגאל, כי היתה התעוררות כזו שלא רואים, אנשים נשים וילדים באו ובכו וצעקו אל הקדוש-ברוך-הוא שיחוס וירחם עלינו, וזה דבר גדול מאד מאד. וכך אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה סה, סימן כ): 'אמר רבי אבא בר כהנא, לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן בעור וכאבנימוס הגרדי. נתכנסו כל עובדי כוכבים אצלו, אמרו לו: תאמר שאנו יכולים להזדוג לאמה זו? אמר: לכו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן, ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן - אין אתם יכולים להזדוג להם! שפך הבטיחן אביהן, ואמר להם: "הקול קול יעקב" - בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין "הידים ידי עשו". ואם לאו - "הידים ידי עשו" - אתם יכולים להם.'

כי עם ישראל, עקר כחם זה רק על ידי תפלה, תחנה, צעקה ובקשה, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא בשלח ט): 'מה תולעת הזזה

אינו מכה את הארזים אלא בפיו, והוא רך ומכה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפלה, שהאמות העולם נמשלו כארזים, שנאמר (יחזקאל לא, ג): "הנה אשור ארז בלבנון" ואומר (תהלים כט, ה): "וישבר הוי"ה את ארזי הלבנון". וכשהם מתגברים עליהם חוזרים בתשובה וצועקים ומתפללין וכו', ואמר (מדרש תהלים קמט): 'פיהם של ישראל הוא חרבם, שנאמר (תהלים קמט, ו): "וחרב פיפות בידם", כי אין כחנו אלא בפיו'.

ולכן אשריהם ואשרי חלקם של עם ישראל שיוצאים לרחובות העיר מדי פעם עם שק ואפר ותוקעים בשופרות, ומתפללים ומתחננים לפניו יתברך שיחוס וירחם עלינו, ויצילנו מכל שונאינו, ושלא ישלט בנו שום משחית ואויב וכו', ושכל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה, ותשרנה אהבה ואחדות בין נשמות ישראל, ונזכה להגאל גאלת עולם. ואם היו עושים את זה כלל נשמות ישראל פעם אחת בשבוע, או על כל פנים פעם אחת בחודש בערב ראש חודש, היינו כבר זוכים להגאל גאלת עולם, כי למעלה בשמים מאד מאד חשובה תפלה תחנה ובקשה, ובפרט כשמתאחדים כל העדות יחד, ובאים עם לב אמת לב נכון אל הקדוש-ברוך-הוא, לתבע את גאלתנו, בודאי נזכה להענות על ידי תפלתנו וצעקתינו.

ואני מכרח להגיד לך, שזה היה מחזה נורא ונפלא מאד, אף שהתקבצו מכל החוגים יהודים בלב אמת לב נכון, לבקש ולהתחנן ממנו יתברך שיחוס וירחם עלינו. מי יתן שהיו עושים את זה מפעם לפעם, ואז בודאי היו גומרים כבר עם הגלות הארצה והמרה הזו.

זה ידוע ומפורסם, שכאשר העמלקי, ימח שמו, היה כבר במצרים על הדרך לארץ ישראל, והתקבצו אנשים נשים וטף והתפללו - שלשה ימים ושלשה לילות רצופים, ובכו והתחננו להקדוש-ברוך-הוא, דיקא בזכות זו היתה לו תבוסה וכו', ומפלה גדולה וכו', והיה צריך לברח חזרה למקומו, ולא נכנס לארץ ישראל, כי כח התפלה של רבים עושה רשם למעלה.

ולכן הלואי והלואי שהיו מתקבצים בכל פעם עם ישראל ומתפללים אל הקדוש-ברוך-הוא, אז היינו רואים תכף ומיד ישועות, וכמוכן שהתפללות צריכות להיות עם לב אמת בלי שום פוליטיקה, רק לבקש ממנו יתברך שיוריד מאתנו את כל הגזרות הרעות, ונזכה כבר לראות כמו עינינו בגאלת עם ישראל, ותקון העולם, לתקן עולם במלכות שדי.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תקו.

**מכל רב מרבני ברסלב אני שומע דבורים אחרים,
ואינני יודע מהי הדרך הנכונה**

שאלה:

סאת אברהם: לכבוד הרב מוה"ר"ש שליט"א. זכיתי להתקרב אל רבי נחמן מברסלב לפני חמש שנים ואני נוסע בכל שנה לאומן לראש השנה. מה אומר לכם, אני עדין לא מוצא את עצמי, ובכל פעם אני מחפש חזק אצל רב אחר בברסלב, הבעיה היא שלכל אחד מהם יש דבורים אחרים ודרך אחרת, ואינני יודע מי צודק, ואיזו דרך היא האמתית והנכונה. אודה לכם אם תאירו את עיני ותכוננו אותי! תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר חקת ו' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת, שכל הענין של רבנו ז"ל הוא גלוי אלקות

בתכלית השלמות שאין שלמות אחריה. רבנו ז"ל מגלה לנו את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונורא מאד, עד שעל ידי זה אנחנו מתעוררים מהשנה, פמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס): 'יש בני אדם שהם יונים את ימיהם, ואף שנדמה לעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפלה, אף-על-פי-כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה, כי עקר החיות הוא השכל, כמו שכתוב (קהלת ז, יד): "החכמה תחיה את בעליה", וכשהעבודה היא עם שכל, משימים בה חיות שתוכל להתעלות'.

וזו עבודת הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא מעורר מהשנה העמקה שאדם ישן בה, ועל ידי שמתעורר מהשנה, על ידי זה נפתח פיו לדבר אליו יתברך, שזה כל הענין של תפלה והתבודדות - שיחה בינו לבין קונו, שרבנו ז"ל גלה לנו ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כה): 'ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבץ לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד.

והיא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך. ואפלו אם לפעמים נסתתמים דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף-על-פי-כן זה בעצמו טוב מאד. דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וחיפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול - זה בעצמו גם כן טוב מאד. וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו, ועל זה בעצמו יצחק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר,

ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ואמר רבנו ז"ל שכמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם, רק על ידי הנהגה זו. והמשכיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השווה לכל נפש מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה. אשרי שיאחז בזה'.

ועכשו כשיש לך הקדמות אלו, מה לך להתבלבל מרב זה וכו', או מרב זה וכו', הרי שלך לפניך, מה רבנו ז"ל רוצה מאתנו, ומה דרך רבנו ז"ל, ולכן מה אתה צריך להתבלבל מרב זה או מרב זה, בשעה שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות אמונה חלק ב' סימן ז): 'כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם יתברך, כי הלמוד מהרבה מלמדים מזיק לאמונת היחוד. וכן הרב שיש לו אמונת היחוד, הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר'.

ולכן דע לך, שעקר ההתקרבות אל רבנו ז"ל זה על ידי למוד ספרו הקדוש והנורא 'לקוטי מוהר"ן', שבפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצב) שפניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוך ספרו, וידוע שרבנו ז"ל רצה מאד מאד שנלמד את ספרו הקדוש 'לקוטי מוהר"ן', עד שיהיה שגור על פינו, וכבר נשמע מפיו הקדוש שאמר (חיי מוהר"ן סימן שמו): שהספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה. ואמר: מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדולה מאד להשם יתברך, אשר אין ערך אליו. אחר כך אמר בפרוש, שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה. ואמר: שטוב לקבע לעצמו שני שעורים ללמד ספריו הקדושים - שעור אחד פשוט ללמד במהירות הרבה מאד כדי

שִׁיחָהּ שָׁגוּר בְּעַל פֶּה, וְשֶׁעוֹר אֶחָד לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ עֲמָקוֹת גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוֹהּ בְּסִפְרָיו.

וְלָכֵן אֲשָׁרִי מִי שְׁלוֹמֵךְ הִרְבֵּה אֶת ה'לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן, עַד שִׁיחָהּ שָׁגוּר עַל פִּי, וְרַק זֶה נִקְרָאת הַתְּקָרְבוֹת אֶל רַבְּנֵי ז"ל, וְזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת הֶרְצוֹן הַחֲזָק שֶׁל כָּל חֲסִיד בְּרַסְלָב, שִׁיחָהּ שָׁגוּר עַל פִּי ה'לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן, יֶשֶׁר וְהַפּוֹף, וְכֵן לִהְיוֹת בְּקִי ב'סִפְרֵי הַמַּדּוֹת' וּב'שִׁיחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁב'שִׁיחוֹת הַר"ן, וּב'חֵי מוֹהֲרָ"ן. וְעַל כָּלֵם רַבְּנֵי ז"ל מְכַנִּים בְּנוֹ חֶשֶׁק לְלַמֵּד עַל יְדֵי סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שְׁלוֹ, הַמוֹבָא בְּאֲרֵיכוֹת בְּקַנְטָרס 'סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד', וְהוּא מֵיֶסֶד עַל שִׁיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבְּנֵי ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן עו) שְׁנוֹתָן לָנוּ דֶּרֶךְ אֵיךְ כָּל אֶחָד אָפְלוּ קֶשֶׁה הַבְּנָה, יְכוֹל לְסַיֵּם תַּנ"ךְ, שֶׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, בְּבַלִּי, יְרוּשְׁלָמִי, תוֹסֵפְתָא, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחָן עָרוֹף, סִפְרֵי הַמְדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים וְכוּ' וְכוּ' - קַחְהוּ מִשָּׁם וְאִז כֶּבֶר לֹא תִצְטָרֵךְ לְרוֹץ מֵרַב זֶה אֶל רַב זֶה וְכוּ', וְתִדַּע אֵיפֶה הָאֲמַת.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקז.

הָאֵם מְתוֹר לְקַחַת הַלְּוָאָה כְּדִי לְנַסֵּעַ לְאוּמָן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה?

שְׂאֵלָה:

מֵאת מִשָּׁה: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש הַקְּדוֹשׁ, הַשֵּׁם יִשְׁלַח לְכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה. אֲנִי וְרַבִּים כְּמוֹנֵי מְאֹד מִתְחַזְּקִים מִהַדְּבוּרִים וְהוֹסְפִים שְׁלָכֶם.

יְדוּעַ שְׂרַבְנוּ הַקְפִּיד לֹא לְלוּזֹת כְּסָף, אֲף הָאֵם מִתֵּר לְקַחַת
הַלּוּאָה כְּדִי לְנִסְעַ לְאוּמָן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה? תּוֹדָה מְרֹאֵשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר חֻקַּת ר' תַּמּוּז ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְשֵׁה, נִרוּ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֵתָה צְרִיף לְזָכֵר שְׂרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַדִּין, שְׂאֲזוּ דְנִים אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְכֵן דְנִים אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּנִפְרָד – מֵה יִקְרָה אֶתּוֹ
כָּל הַשָּׁנָה, וְכוּתְבִים לוֹ אֶת הַתְּקַצִּיב עַל כָּל הַשָּׁנָה, וְצָרִיכִים עוֹרֵף דִּין
גְּדוֹל שְׁיִמְלִיץ בְּעַדְנוּ, וְלָכֵן נוֹסְעִים אֶל רַבְנוּ ז"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי
הוּא בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ אֶת מַעֲלַת הַרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלוֹ וְאָמַר (תִּי מוֹהֲר"ן
סִימָן תה): 'הַרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי הוּא חֲדוּשׁ גְּדוֹל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ שְׂאִין
הַדְּבָר הַזֶּה בִּירוּשָׁה מְאֹבּוֹתֵי, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִתֵּן לִי זֹאת בְּמַתְנָה,
שְׂאִי יוֹדֵעַ מֵהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לֹא מִבְּעִיָּא אֶתֶם בְּלָכֶם בּוֹדָאֵי תְלוּיִין
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי, אֲלֵא אֶפְלוּ כָּל הָעוֹלָם כָּל תְּלוּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלִי'.

וְלָכֵן גַּם הַשָּׁטָן אָמַר (אִיּוֹב ב, ד): "עוֹר בְּעַד עוֹר וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ
יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ"; מֵה אָדָם לֹא יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ? הֲרִי כָּל שָׁנָה אֲנַחְנוּ
שׁוֹמְעִים מִקְרִים מְזַעְזָעִים, בְּנֵי אָדָם נִשְׂרָפִים חַיִּים וְכוּ', נַחְנָקִים וְכוּ',
טוֹבְעִים בַּיָּם וְכוּ', נִהַרְגִים בְּמִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְכוּ', נַחְלִים בְּמַחֲלוֹת קִשׁוֹת
מְאֹד וְכוּ', מְאֹבְדִים אֶת הַכֶּסֶף שֶׁהִיָּה לָהֶם, וְתוֹף לִילָה אֶחָד נַעֲשִׂים
בְּעִלֵּי חוֹב גְּדוֹלִים וְכוּ', וְכָל מִינֵי פְרַעֲנוּת שְׂרָק יֵשׁ, לֹא עֲלִינוּ, הַכֹּל
כְּכֹר נִגְזֹר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְלָכֵן לֹא בַחֲנָם שְׂצָרִיכִים לְנִסְעַ אֶל הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה
וּנְפִלְאָה מְאֹד, שֶׁהוּא הַבְּטִיחַ, שְׁמִי שִׁיְהִיָּה אֲצִלוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הוּא
יַפְעַל בְּשִׁבְלוֹ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה וְכוּ', וְלָכֵן מֵה לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם
כְּדִי שִׁיִּגְיַע לְעוֹרֵף דִּין הַזֶּה?

בּוֹדַאי מִתֵּר לְלוֹת כֶּסֶף בְּעֵבוֹר הַנְּסִיעָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּאוּמָן, וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל עַל צְרִכֵי הַנְּסִיעָה: "דְּאִגְתִּי לָכֶם עַל הַלֶּךְ וְעַל חֲזָרָה". וְלִכֵּן הֵן אָמַת שְׂרַבְנוּ ז"ל הַקְּפִיד לֹא לְלוֹת כֶּסֶף, אָבָל בְּעֵינֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה - שֶׁהוּא תִקּוּן וּפְדוּת נַפְשָׁנוּ וְכוּ', בּוֹדַאי יְכוּלִים לְלוֹת.

אֲנִי בְּטוֹחַ בְּמַלְיוֹן אַחוּז, שְׂזָה שֶׁנִּשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים לְאַחַר מַה שֶּׁעָבַר עָלַי - זֶה רַק מִפְּנֵי שְׂזִכִּיתִי לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן, כִּי הֵיטָה לִי הַתְּקַפּוֹת לֵב כָּל כֶּף חֲזָקָה, שְׂרוּפָא מְמַחָה עוֹלָמִי אָמַר שְׂכַפִּי תִקַּף הַתְּקַפּוֹת הַלֵּב הַזֶּה - אֶחָד מִמַּלְיוֹן נִשְׂאָר חַי... וְכֵן בְּאוֹתָם שְׂבוּעִים שֶׁהֵיטִי כְּבִית הַחוֹלִים, עוֹד שְׂכַעָה אֲנָשִׁים, הַרְבֵּה יוֹתֵר צְעִירִים מִמֶּנִּי - קָבְלוּ הַתְּקַפּוֹת לֵב, וְהִלְכוּ לְעוֹלָמָם, לֹא עָלִינוּ, וְאֲנִי תוֹלָה אֵת זֶה שֶׁנִּצְלַתִּי בְּזָכוֹת שֶׁהֵיטִי אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּמִיד נִזְכָּה לְהִיּוֹת אֶצֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן נְעוּרֵר עוֹד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיבּוּאוּ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְנִזְכָּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה בְּתוֹךְ כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁנַת גְּאוּלָּה וִישׁוּעָה.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקח.

יש לי התלבטות בין שתי מכללות - אחת חלונית ואחת חרדית. באיזו מהן ללמד?

שאלה:

מאת אליה אלישבע: לכבוד הרב הגדול מוה"ר"ש שליט"א.
ברצוני לאחל לך רפואה שלמה ובריאות איתנה, שתזכה
תמיד להיות בשמחה ולהעיר את הלכבות הרדומים.

השאלה שלי היא בקשר לבחירת מוסד למודים: בעזרת השם אני אמורה להתחיל למודים בחדש אוקטובר למנינם. כרגע אני רשומה במכללה שהיא מכללה חלופית, אולם לומדים בה הרבה דתיים, מפני שהיא ממקמת באזור עם אוכלוסייה דתית. אני מנסה להתקבל למכללה בבני ברק, על מנת שאוכל ללמוד באוירה דתית, וגם משום שמערכת השעות תאפשר לי להיות יותר עם התינוק שנולד לנו לפני כמה שבועות, אך הבעיה שמאד קשה להתקבל למכללה הזו, וכרגע אני נמצאת בהמתנה.

אינני יודעת האם כדאי לי להמשיך בהליך ההרשמה למכללה החלופית שכבר התקבלתי אליה, כי לא בטוח שהכנה תהיה מחלקת לגברים ונשים, וגם השעות תהיינה מאד לא נוחות לגדול ילד בנחת לתורה ולמעשים טובים, או שכדאי לי לבטל את הרשום למכללה החלופית, בתקווה שיקבלו אותי למכללה בבני-ברק.

חשוב לי לא בטוח שיקבלו אותי לשם, ואם לא אתקבל - אפשר קרחת מכאן ומכאן, ובעתיד זה יכול לעכב מאד את הפרנסה שלנו. אשמח לקבל את עצתו של הצדיק, כדי שאדע מה לעשות, וללכת בדרך האמת. בתודה, אליה אלישבע.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת, ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל אליה אלישבע, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה לך על התפלות שאת מתפללת על רפואתי והחלמתי המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אם קבלו אותך במכללה אחת וכו', והשנייה עדין בספק וכו', אז תשארי איפה שקבלו אותך, ותהיי חזקה באמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ויהיה לך כלי לפרנסה, כדי שתוכלי גם כן לעזור לפרנס את הבית ושהבעל יוכל ללמד תורה, והיה זה חלקך, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות יז): 'גדולה הבטחה שהבטיחן הקדוש-ברוך-הוא לנשים יותר מן האנשים וכו'. אמר ליה רב לרבי חיאי נשים במאי זכיינן? באקרויני בנייהו לבי כנישתא ובאתגויי גברייהו בי רבנן ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן'. [במה הנשים זוכות? בזה שלוקחים את הילדים אל התלמוד תורה שילמדו תורה, ומחכות לבעליהן שיחזרו מהכולל - שלומדים שם תורה].

את לא צריכה לדאג על חנוף התינוק, הרי רק עכשו הוא נולד, ועד שיגדל את יכולה להשתלם, והקדוש-ברוך-הוא יעזור שתהיה לכם פרנסה ברוח.

העקר תשתדלי מאד שיהיה ביניכם שלום-בית ואהבה והבנה הדדית, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז): 'איש ואשה זכו שכינה ביניהן', ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח'): 'אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש אי אפשר לשניהן בלא שכינה'. ובמקום שהשכינה נמצאת - שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי אמרו חכמינו הקדושים (שבת י): 'שלום זה שמו של הקדוש-ברוך-הוא'. ולכן אם מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום-בית, הינו שמו של הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקט.

**אני יוצאת עם בן זוגי כבר חמש שנים,
אך הוא לא רוצה להתחתן**

שאלה:

מאת שרון: אני יוצאת עם בן זוגי כבר חמש שנים, ואני מאד רוצה להתחתן, אך הוא לא. כשאני מדברת איתו על חתונה, הוא אומר שהוא רוצה להתחתן, אבל לא עכשו אלא בעתיד. אנחנו יוצאים יחד הרבה זמן, ואני חושבת שכבר הגיע הזמן להקים בית נאמן בישראל. אני מאד אוהבת אותו ומאד מאשרת אותו, אך קשה לי מאד לקדם את הקשר לחתונה. מה עושים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל שרון, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי מאד להגיד לך, כי זו הבעיה הכי רצינית שקורית בין בחור לבחורה, אתם מסתובבים כבר חמש שנים וכו', ואת רוצה להתחתן וכו', ובין כך אתם חיים ביחד וכו', ואני בטוח שאת אוהבת אותו וכו', ויכול להיות שגם הוא אוהב אותך וכו', אבל למה שירצה להתחתן כשיש לו בחורה בחנם וכו'? וזו הבעיה הרצינית שיש היום בין בחורים ובחורות, פעם הבחור רוצה מאד מאד להתחתן, והבחורה לא רוצה, ופעם להפך וכו', וזה בא מהחנוך הקלוקל שמקבלים וכו', אך אם היו הולכים על פי התורה, היו מתנהגים בצניעות ועד החתונה היו נזהרים מנגיעות, וכך מתחתנים בקדשה וטהרה, ומקימים בית נאמן בישראל.

ולכן אני יודע מה ליעץ לה, כי הרגע ששוכרים את גדרי הצניעות, דוחים את השכינה וכו'.

ולכן את צריכה להגיד לו פתוח שאת רוצה כבר לקבוע תאריך לנשואין, ושלא ימשוך. אל תתבישי להגיד לו את זה, כי הוא יכול למשוך את זה עוד שנה ושנתיים או יותר, ולמה את צריכה את זה?

וכאן המקום להעתיק מוסר לכל בחור ובחורה - שעליהם להתנהג על פי התורה, ולא לחיות יחד וכו' בלי נשואין, שזה עון חמור מאד מאד וכו'.

יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכלנו נחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ונתנהג על פי דרכי התורה הקדושה, אשר (משלי ג, יז): "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום", ואז נזכה להקים דורות ישרים מברכים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

תקי.

האם יש התייחסות ביהדות או בברסלב למה שנקרא 'הארה רוחנית'?

שאלה:

מאת נעם: לכבוד הרב מוה"ר א"ש שליט"א, שלום לה בהגדרה אני חלוני, אך בפנימיות אני רוחני. היהדות בעיני הנה דרך עמוקה ומעניינת, ואני מרגיש חבר עמוק לרבי נחמן ולדרך של חסידות ברסלב. אחד מהנושאים עליהם מדבר בתורות רוחניות רבות הנו התעוררות האדם - 'הארה רוחנית', במצב זה ה'אני הרגיל' של האדם נעלם, והוא מתחבר לשקט

הפנימי בתוכו, ולמעשה קיים רגע מסוים בו זה קורה והאדם משתנה לגמרי בפנימיותו, כאלו התעורר משנה עמוקה. מאז גיל ההתבגרות, יש בי רצון פנימי חזק מאד לאותה התעוררות, ועד היום הכסופים האלו הם מה שמובילים אותי בדרך הרוחנית. עם זאת, אינני מצליח למצוא התייחסות לכך ביהדות או בחסידות ברסלב. למרות שבברסלב מדבר לא מעט על התעוררות מהשנה, נראה שמדבר על תחלת המסע הרוחני ולא על רגע ההתעוררות אליו אני מתכוון. אני מרגיש ומאמין שרבי נחמן ורבנים נוספים במהלך הדורות, וגם בדורנו - חוו את ההתעוררות הזו, אף לא מצאתי מקור לכך שדברו על זה בפרוש. האם רבי נחמן דבר על הנושא? האם יש מישהו מרבני ברסלב בדורנו שמלמד את תורת ברסלב בדרך זו? אשמח אם הרב יוכל להתייחס לשאלתי. תודה רבה, נעם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל נעם, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין דבר כזה חלוני, התרגום אומר על "זר" - 'חלוני', כלנו יהודים שעמדו רגלנו על הר סיני, וקבלנו את התורה, ונשמתנו היא חלק אלוך ממעל - אלא שיש אנשים שלא קבלו חנוך יהודי, חנוך תורני, ולכן הם קוראים לעצמם חלונים שהוא התרגום של 'זרים'.

ולכן ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז ותצא מעצמך, ותתחיל להסתכל על המציאות: מי הולך בך אם לא הקדוש-ברוך-הוא? מי מתנועע בך אם לא הקדוש-ברוך-הוא? מי מסתכל דרךך אם לא הקדוש-ברוך-הוא? אין בלעדיו יתברך כלל! וברגע שהוא מוציא את החיות מהאדם, הוא כבר לא יכול ללכת ולהתנועע ולראות וכו'.

וכו', וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (נדה לא): 'שלושה שתפין יש באדם: הקדוש-ברוך-הוא ואביו ואמו. אביו מזריע הלבן שממנו עצמות וגידים וצפרנים, ומח שבראשו ולבן שבעיניו, אמו מזרעת אדם שממנו עור ובשר ושערות ושחור שבעיניו, והקדוש-ברוך-הוא נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים וראית העין ושמיעת האזן ודבור פה והלודף רגלים ובינה והשכל, וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם הקדוש-ברוך-הוא נוטל חלקו, וחלק אביו ואמו מניח לפניהם'.

הרי שלך לפניך, שהאבא והאמא מולידים את הגוף, אבל החיות של הנשמה הרוחנית, באה מהקדוש-ברוך-הוא, ולכן כל בר ישראל נמשך אל רוחניות חיות אלקות, ותמיד רוצה להשיג יותר ויותר רוחניות וכו', אך צריכים חכם וצדיק שיאיר לו את הדרך איך זוכים להגיע אל רוחניות חיות אלקות. כי איך אדם שהוא מגבל, יכול גם כן להשיג אלקות שהיא למעלה מההגבלה והשכל וכו'?

וזה כל הלמוד העמק של חסידות בכלל - להשיג בהכמתו ובינתו ובדעתו את אמתת מציאותו יתברך, ואיך לישים את זה בחיי היום יום בפרטיות, וזה על ידי קיום מצוות מעשיות דיקא, ועל זה נבנית כל חסידות ברסלב, שרבנו ז"ל פותח לנו את העינים, כמוכא (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן טז): שהצדיק פותח את העינים לראות בגדלת הבורא יתברך שמו, והעקר להסתכל על עצמו איך הוא אוהז במדות שלו שנובעות מהארבעה יסודות שבו - איש רוח מים עפר, כי כל בריה בזה העולם תלויה בארבעה יסודות האלו, אשר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד) שמהם נובעות כל התאוות הרעות והמדות המגנות, שזה מעלים ומסתיר מן האדם להשיג רוחניות חיות אלקות.

כעס ורציחה שיש באדם - נובעים מכח האש שבו. דברים בטלים ופטפוטי דברים של מה בכך שיש באדם - נובעים מכח הרוח שבו. תאוות מגנות כגון נאוף וכו' שיש באדם - נובעים מכח המים שבו. עצבות ומרירות ודכאון שיש באדם - נובעים מכח העפר שבו.

וְצָרִיכִים לְזַכֵּךְ אֶת אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת שֶׁבּוּ לְהַפְךָ אֶת הָרַע שְׂיֵהִיָּה כֶּסֶף לטוב, וְאִזּוּ מֵאִיר בּוֹ שֵׁם הַיּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, וּמִתְחִיל לְהַשִּׁיג אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, עַד שֶׁהוּא מִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ.

כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת מְחַדִּיר אֶת אֲמֵתוֹ מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאָדָם, עַד שֶׁנִּפְתָּחִים לוֹ הַשֶּׁכַל וְהַדַּעַת וְנִמְשָׁךְ רַק אֶל רוּחַנִיּוֹת, וְאִזּוּ מְרַגֵּשׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְדַבֵּר אִתּוֹ וּלְשׁוּחַח עִמּוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים, שְׂזוֹ הַמְדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, לְהִיּוֹת כָּל כֶּךָ דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיִּרְגִישׁ אֶת אֲמֵתוֹ מְצִיאֹתוֹ עַל פָּנָיו.

וְזוֹ הִיא חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב - שֶׁמֵּהִפְכָת אֶת גִּשְׁמִיּוֹת הָאָדָם שֶׁיִּמְשָׁךְ רַק אֶל רוּחַנִיּוֹת, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנט) עַל הַמְדָּרֵשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פָּרָשָׁה לר, סימן כא) כְּתִיב (יחזקאל לו, כו): 'וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בְּשֹׂר' - אֶל תִּקְרִי בְּשֹׂר אֲלֵא בְּסֹר, שְׂיֵהִיָּה כָּל אֶחָד בְּסֹר בְּחֻלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, 'לֵב בְּסֹר' אוֹתִיּוֹת 'בְּרִסְלָב', הֵינּוּ שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים הֵן מִפְּנֵי שֵׁישׁ לָנוּ לֵב הָאֶבֶן, שְׂאֶחָד לֹא מִבִּין אֶת הַשְּׂנִי, וְלֹא מְעַנֵּן לְהִבִּין אֶת הַשְּׂנִי, כְּמוֹ שֶׁתִּי אֶבְנִים וְכוּ', וְזֶה מֵה שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (שם): 'וְהִסִּירוֹתִי מִכֶּם אֶת לֵב הָאֶבֶן וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בְּשֹׂר' - שְׂזוֹ תִּהְיֶה הַגְּאוּלָּה שְׂאָדָם יִהְיֶה לוֹ לֵב שֶׁל בְּשֹׂר, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֹא מִצִּיעַ פד): 'אֶהְבֶּה דוֹחֶקֶת אֶת הַבְּשֹׂר' - כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְסַגֵּל לְעַצְמוֹ לֵב בְּשֹׂר, הוּא יִבִּין אֶת הַשְּׂנִי וְיֵאֱהָב אֶת הַשְּׂנִי וְיַעֲזֹר לְשֵׁנִי.

וְזֶה כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל חֲסִידוֹת 'בְּרִסְלָב', שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת 'לֵב בְּסֹר', כִּי הָאוֹת ש' מִתְחַלֶּפֶת בְּאוֹת ס', כִּי אָדָם צָרִיךְ לְעַבֵּד עַל מְדוּתוֹ לְעַקּוֹר מִמֶּנּוּ אֶת לֵב הָאֶבֶן שְׂזוֹ מֵדַת הָאֶכְזָרִיּוֹת שֵׁישׁ בּוֹ - מֵדַת הָאֲנּוֹכִיּוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, וְאִזּוּ דִּיקָא יִזְכֶּה לְלֵב בְּשֹׂר, לְאֱהָב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְלְהַרְגִישׁ בְּכָאב הַזּוּלָת, וְיִשְׁתַּדֵּל לְעֹזֵר, שְׂזוֹ כָּל חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, וְזֶה לֹא שִׁיךְ לְזָרֵם אֶחָד וְכוּ', זוֹ מִתְּנָה לְכָלל נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ.

וְלִכֵּן לֹא בַחֲנָם שְׁלֹא־חֲרוֹנָה מִתְפָּרֵס הַלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְלֹא רַק נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁכוֹת אֶל רַבְנוּ ז"ל, מְכַל הַחוּגִים וּמְכַל הַחֲסִידוּת וּמְכַל הַשֵּׁיטוֹת וְכוּ', אֲלֵא אֶפְלוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְעַנְיָנִים בְּלְמוּד הָעֵמֶק שֶׁל רַבְנוּ ז"ל, אִיךְ שֶׁמְחִזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׁמַּח אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת, וּמְחִזֵּק אֶת כָּלֵם, וּמְדַרִּיךְ אֶת כָּלֵם בְּדַרְךְ הַנְּכוֹנָה. אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, וְאִזּוּ יִתְהַפֵּךְ לְבוֹ לֵב הָאֶבֶן, שְׂזָה הַיֵּצֵר הָרַע – הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁעֲנִינּוּ רַק לַעֲשׂוֹת רַע לְזוּלַת וְכוּ', וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה לְבוֹ לֵב בְּשׂוֹר, שְׂזָה הַיֵּצֵר הַטּוֹב שֶׁעֲנִינּוּ רַק לַעֲשׂוֹת טוֹב לְזוּלַת וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָךְ שֶׁתִּתְעַמֵּק יוֹתֵר בְּחֲסִידוֹת בְּרַסְלָב, וְעַל מָה הִיא עוֹמֶדֶת וְכוּ', אִזּוּ תִתְעַלֶּה בְּרוּחָנִיּוֹת מְאֹד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקיא.

מה צריכים לבדוק כשמוחפשים בן או בת זוג?

שאלה:

מאת שלום: לכבוד מוה"רא"ש הקדוש. יש לי שאלה לגבי שדוכים: מספריכם הבנתי שיש שלשה דברים עקריים שצריכים לבדוק אצל בן או בת הזוג: א. בריאות הגוף והנפש, ב. רצון להתקרב להשם, ג. שתהיה משיכה בין בני הזוג. ושאלתי היא: מה הפרוש של המשג 'משיכה בין בני הזוג'? ואם לאחר שתים או שלוש פגישות עדין לא מתעורר שום רגש מצד אחד, האם צריך לחתך את הקשר או להמשיך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל שלום, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך להתחתן! וזו המצוה הראשונה בתורה - מצות "פרו ורבו", וכן שיהיה נקי מחטאים ועוונות, ויוכל ללמד תורה בטוהרה, כמאמרם ז"ל (יומא עב): על הפסוק (תהלים יט, י): "יראת ה' ה' טוהרה עומדת לעד" אמר רבי חנינא, זה הלומד תורה בטוהרה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה.

ורבנו ז"ל הקפיד מאד, שהדבר הראשון שאדם צריך לעשות הוא - להתחתן, כדי שיהיו לו מוחין נקיים, צריכים רק לראות שבת הזוג או בן הזוג יהיו בריאים בנפשם, כדי שלא יפול בפח וכו', ותכף ומיד כשיש משיכה בין אחד לשני, ויש להם שפה משתפת ורואים שיוכלו לבנות יחד בית נאמן בישראל, אזי תכף ומיד צריכים להתחתן ולא לחכות ולא להסתובב סתם ככה וכו', כי זה רק יביא אחר כך צרות משנות וכו', ויבואו לידי עברות חמורות וכו'.

בודאי צריך שהנשואין יהיו לשם שמים, ואמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג): 'נחית דרגא נסיב איתתא'; צריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים את הזוג, כי בדרך כלל בחור או בחורה הם גאווה וכו', ולא מתאים להם לקחת את זאת או את זה וכו'. ואומרים לעצמם: "אני הכי חכם והכי יפה וכו', אקח את זו? או: "אני הכי חכם והכי יפה והכי שכלתני וכו', אקח את זה"? והם מסתובבים ומחפשים את הזוג שלהם כפי הדמיון שגננס בהם כאלו מי יודע מי הם, והם מצפים לקבל זוג שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשים וכו', ומסתובבים ויוצאים לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו'.

ובשביל זה הבחור או הבחורה מחכים עד שיולד זוג כזה, ובין

כך הם לא קולטים שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם: "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסים את עצמם רואים שהם כבר בגיל שלושים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.): 'נחית דרגא נסיב איתתא' – תרדו מדרגה ואל תחזיקו מעצמכם כל כך בגדול וכו', ואז תמצאו בקלות זיווג שיתאים לכם.

הקדוש-ברוך-הוא יוליך אותך בדרך האמת, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקיב.

האם כדאי לי להשקיע בפתוח העסק שלי למרות שזה יגרם לי ללמד פחות תורה?

שאלה:

מאת לבנה: לכבוד הרב שליט"א שלום וברכה, ורפואה שלמה בגוף ונפש.

יש שאלה שמעסיקה אותי זמן רב: בכל יום אני מתפללת שלוש תפלות ומתבודדת. בנוסף יש לי סדר למוזד יומי האורף כמה שעות: תקון הכללי, לקוטי תפלות, לקוטי הלכות, ספר המדות וספרי מעשיות, מספר הלכות, שמות הצדיקים, ועלים לתרופה. אני לומדת בכל יום ששה דפים בספר לקוטי מוהר"ן ומסיימת אותו בכל חדש, וכן בערך כחצי שעה מדי יום לקוטי מוהר"ן בעיון. בנוסף אני לומדת את פרשת השבוע עם פרוש רש"י, קוראת את התהלים היומי וגם את התהלים החדשי, כך שאני מסיימת בכל חדש חמשה ספרי תהלים. יש לי גם כמה חברותות טלפוניות עם נשים שאתן אני

משוחחת בכל שבוע, מחזקת ומתחזקת. כמו כן, בזמני החפשי אני משכתבת שעורי תורה לשני רבנים ועוסקת בהפצת תורת רבנו:

הקמתי עסק לארועים ברוח יהודית, פעילות שבה עסקתי מאז שחזרתי בתשובה לפני כעשר שנים, ואני עובדת בעקר עם הצבור החלוני, ולמרות שפרנסתי מאד מצמצמת, אני מודה להשם על מה שיש לי. מצד אחד העסק מתחיל להצליח, אך מצד שני אני פוחדת שלא יהיה לי זמן ללמוד ולהתבודד ויעלם לי ישוב הדעת, ומצד שלישי אני רוצה לקרב רחוקים ולהפיץ ספרים.

הלמוד שמוביל לעבודת המדות ולתפלה הוא החיות שלי ובלעדיהם איני רואה את עצמי יכולה לתפקד. כיצד עלי לנהג: להמשיך ולפתח את העסק שלי, או להשקיע יותר בעבודת השם ובלמוד? אני מתנצלת על שהארכת בשאלה, אולם אין החבוש מוציא עצמו מבית האסורים. אודה לרב הצדיק על תשובתו המאירה והמועילה. בברכה, לבנה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ד' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל לבנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן על האחולים.

זו הפעם הראשונה שאני שומע שאשה תלמד כל כך הרבה וכו', ולדעתי רבנים גדולים וחסידים גדולים צריכים להתבייש ממך וכו', אבל אם נניח שזו אמת, אשריך ואשרי חלקך, כמוך ירבו בישראל - בין הגברים דיקא, כי אשה פטורה מלמוד תורה הקדושה (וצריכה ללמד רק את ההלכות השיכות אליה וכן את הספרים שמחזקים אותה וכו').

עם כל זאת זה לא סותר אַחד את השני, וְחַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (אבות ב, ב): 'טוב תורה עם דרך ארץ שִׁיגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עוֹן'; צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם, וְאֵת יְכוּלָה גַם לְקָרֵב רְחוּקִים וְגַם שִׁיחִיָּה לְךָ עֵסֶק שִׁיִּצְלִיחַ וְיִשְׁגְּשֵׁג, וְתוֹכְלִי לְעֹזֵר לְעֲנִיִּים לומדי תורה.

רבנו ז"ל למד אותנו, שִׁיכוּלִים לֵהִיּוֹת גַּם גְּשָׁמִי וְגַם רוּחֲנִי, וְזֶה לֹא סוֹתֵר אֶחָד אֶת הַשְּׁנַיִ! כְּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן סח): שְׁגָדוּלִי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים הֵם לְמַעְלָה וְגַם לְמַטָּה, הֵם לְמַטָּה וְגַם לְמַעְלָה וְכוּ'; רֵאֵי שָׁם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקיג.

**חֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה לְפָנֶי שְׁלוֹשׁ שָׁנִים,
וְקִשָּׁה לִי שְׁעָדִין לֹא מִצָּאתִי אֶת זְוִיגִי**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת חֵי: לְכָבוֹד מוה"ר א"ש שְׁלוֹם. אֲנִי מִתְפַּלֵּל כָּל הַזְּמַן שֶׁהַשָּׁם יִבְרַךְ אֶתְכֶם בְּרִפּוּאָה שְׁלֵמָה. אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּבָר שְׁלוֹשׁ שָׁנִים, וְלִמְרוֹת שְׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל הַמוֹן וְנוֹסֵעַ לְקַבְּרוֹת צְדִיקִים, עֲדִין לֹא מִצָּאתִי אֶת הַזְּוִיג שְׁלִי וְקִשָּׁה לִי מֵאֵד עִם זֶה. בְּנוֹסָף, יֵשׁ לִי רַק חֵבֵר אֶחָד וּבְכָל יוֹם אֲנִי חוֹלֵם עַל חֵבְרֵי הַחֲלוּנִיִּים שֶׁעֲזַבְתִּי כְּשִׁחֲזַרְתִּי בְּתִשׁוּבָה, וְחָסֵר לִי מֵאֵד שְׁאִין לִי

עם מי לדבר ולשחק כדורגל כמו פעם. האם החלומות האלו
אומרים שאני צריך לחזור להיות אתם בקשר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת, ז' תמוז, ה'תשע"ב

שלום וברכה אל חי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי
מההירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה
לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

אתה צריך מאד מאד לשמח שזכית לחזור בתשובה שלמה, פי כף
אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד): 'במקום שבעלי תשובה עומדים
שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד' - היית כבר בשיא הטמאה
והזהמה וכו', והיו לך חברים רעים שעשו כל דבר אסור וכו', ועכשו
נתקת מהם את כל הקשרים וחזרת בתשובה שלמה אליו יתברך,
ואתה מניח בכל יום תפלין ומתפלל את שלשת התפלות שחרית,
מנחה וערבית, ואתה שומר שבת וחגים, ואוכל רק כשר וכו', וכו',
ולכן אתה צריך להיות בשמחה עצומה ולרקד מרב שמחה, ובפרט
שאתה נוסע גם על קברי צדיקים, ומתפלל שם, שאמר רבנו ז"ל
(ספר המדות אות צדיק סימן קעג): 'על ידי השתטחות על קברי הצדיקים
הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות אף-על-פי שאינו ראוי לכך'.

ולכן אל תדאג! אם אתה רוצה באמת להתחתן, לא חסר עם מי,
צריכים רק להוריד את הגאווה וכו', ואמרו חכמינו הקדושים (נבמות
גס): 'נחית דרגא נסיב איתתא'; צריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים
את הזיווג, כי בדרך כלל בחור או בחורה הם גאופנים וכו', ולא
מתאים להם לקחת את זאת או את זה וכו', וחושבים לעצמם: "אני
הכי חכם והכי פה וכו', אקח את זו? או: "אני הכי חכם והכי יפה
והכי שכלתנית וכו', אקח את זה?" והם מסתובבים ומחפשים את

הזווג שְׁלָהֶם כְּפִי הַדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנַס בָּהֶם כְּאִלוּ מִי יוֹדֵעַ מָה הֵם, וְהֵם מְצַפִּים לְקַבֵּל זְווג שְׁעָדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה מְחַפְּשִׁים וְכוּ', וּמְסַתּוֹבְבִים וְיוֹצְאִים לַפְּגִישׁוֹת פֶּן וְאוּלַי אֲמַצָּא אֶת בַּחִיר לְכִבִּי שְׁיָבוֹא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם שְׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ'...

וְאֲנִי רְגִיל לְכַתֵּב אֶת זֶה לְכָל בַּחוּר וּבַחוּרָה שֶׁמְתַלּוֹנְנִים שְׁלֹא מוֹצְאִים בֶּן אִוּ בַּת זֹוג, בְּשַׁעֲהַ שֶׁמְסַתּוֹבְבִים לְאַלְפִים רוּקִים וְרוּקוֹת וּמְחַפְּשִׁים שְׂדוּף, וְכָל כֵּךְ חֻבֵּל שְׁבִין כֵּךְ עוֹבְרִים לָהֶם הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת וְהַחֲדָשִׁים וְכוּ', וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן פט): שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַשְּׂדֻכָּן הַמְשֻׁדָּךְ כָּל הַשְּׂדוּכִים. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְבוֹא אֶל הַצְּדִיק, וְהוּא יְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֶת הַדַּעַת הַנְּכוֹנָה, וְכֵן זֻכִּים לְמַצּוֹא תַּכְף וּמִיד אֶת הַזְּווג.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יֵאִיר אֶת עֵינֶיךָ, וְתִזְכֶּה לְמַצּוֹא אֶת בַּת זְווגָךְ, וּבְקָרוֹב מְאֹד תִּבְנֶה בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקיד.

**בְּנֵי הַכִּיר בַּחוּרָה לֹא טוֹבָה,
וְאֲנִי מְפַחֵדֶת שֶׁהִיא תְּקַלְקֵל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי**

שְׁאֵלָה:

סַאת יַפְעַת: בְּנֵי יַחֲדֵי הַכִּיר בַּחוּרָה לֹא טוֹבָה וְהַתְּחִיל לְצַאת אֶתָּה. הִיוּ לָהּ כֶּבֶד כֶּסֶף וְכֹמֶה חֲבָרִים, וְהִיא רְגִילָה לְבָלוֹת בְּמוֹעֲדוֹנִים וּלְחַלֵּל שַׁבַּת. בְּנוֹסֵף לְכָל זֶה גִּלְתִּי שֵׁישׁ לָהּ שְׂרָשִׁים שֶׁל גּוּיִים, כִּי הִבְעֵל שֶׁל סַבְתָּא שְׁלָה הִיא גוֹי.

אֲבָקֶשׁ מֵהַצְּדִיק שְׁיִדְרִיף אוֹתִי מִהַ לַעֲשׂוֹת עִם הַבֵּן שְׁלִי, וְכִיצַד לְמַנּוֹעַ אוֹתוֹ מִזֶּה, וְשֶׁהָרַב יִבְרַךְ אוֹתוֹ שְׁיִזְכֶּה לְקַבֵּעַ עֵתִים

לתורה ולהפגש עם אנשים יראי השם בעלי מדות טובות,
 ושיזכה לזוג עם אשה יראת שמים מבית טוב. תודה רבה
 ותזכו למצוות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל יפעת, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להסביר לבן שלך שבחורה שמסתובבת עם כל
 כך הרבה חברים וכו', זה בעצמו כבר געל נפש, וכדאי להתרחק
 מבחורה כזו, כי מגיע לו הרבה יותר טוב מבחורה כזאת, ואני חושב
 שבדרך הסברה הוא יבין, כי לצערנו הרב בני הנער לא קולטים מה
 לפניהם, והם הולכים בערוץ עיניים וכו', ומונעים אחר הרגש יותר
 מאחר השכל הבריא.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך שתרוי רוב נחת דקדשה מהבן יחיד
 הזה, העקר התפללי עליו, כי תפלת האמא על בנה מאד מקבלת
 בשמים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקטו.

**בגלל שאני מקרב לחסידות ברסלב,
 הבחורים בישיבה עושים ממני צחוק**

שאלה:

מאת אברהם מרדכי: לכבוד מוה"ר א"ש שליט"א. בגלל שאני
 מקרב לחסידות ברסלב, הבחורים בישיבה שלי עושים ממני

צחוק וליצנות. קשה לי ואני סובל שם מאד. מה הצדיק מיעץ לי לעשות? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם מרדכי, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם יש לך אפשרות לעבור לישיבה אחרת, אין יותר טוב מזה, כי כף אָמַר רבנו ז"ל (ספר המדות אות פחד חלק ב' סימן ג): 'מי שבורח מן הצרה הוא פקח'; ואם עושים לך שם צרות, תברח, למה אתה צריך לסבל לחנם?

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך שתוכל לעבור לישיבה אחרת, אבל אני מיעץ לך שתעלים ותסתיר את ההתקרבות שלך אל רבנו ז"ל, כי מה אתה צריך שירדפו אותך ויתלוצצו ממך? כי כף אָמַר חכמינו הקדושים (תנחומא כי תשא לא): אין לך יפה מן הצניעות, שנאמר (מיקה ה, ח): 'ומה הוי"ה דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצניע לכת"'.
 לקת".

אתה צריך לזכור שכל פחור ואברך וכו' עובר את היסורים האלו שמתלוצצים מדבר רבנו ז"ל, אבל עלינו להתחזק ביתר שאת וביתר עז, ולשמח עם ההתקרבות אל רבנו ז"ל, ולא להתפעל מכל אלו הליצנים, כי ליצנות היא הקלפה הכי קשה, ומעלמת ומסתרת את אלקותו יתברך, כמובא מהאריז"ל (שער מאמרי רז"ל - מסכת סוטה): 'דע! כי בעולם האצילות יש חמשה פרצופים, והם: אריך אנפין, ואבא ואמא, וזעיר ונוקבא. והנה כת ליצים פוגם באריך אנפין, וכת חנפים באבא, וכת משקרים באמא, וכת מספרי לשון הרע בזעיר ונוקבא, ולכן כל כת מאלו ד' כתות הפוגמות בד' פרצופין הנזכרים, אינו רואה פני שכניה, שהיא הפרצוף החמישי נוקבא דזעיר אנפין, כי הם

על ידי חטאם פגמו באלו הארבע פרוצופין עליונים, ולא נמשך אליה שפע הצריך לה' וכו'; עין שם.

נמצא, שפכת ליצנים היא הכת הכי גרועה שמעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך, עצם אלקותו יתברך המאיר בכתר סוד אריך אנפין, כי עם ליצנות יכולים להפיל את האדם עד נוקבא דתהומא רבה, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קלג) שיכולים להראות לאדם עצם אלקות, אבל עם היד הקטנה מעלימים ומסתירים את הכל. והפירוש הוא, שעם ליצנות אחת שעושה תנועת בטול עם היד הקטנה שלו וכו' - יכול להעלים את הכל.

ולכן צריכים מאד לשמר מקלפת הליצנות, שאמר מוהרנ"ת ז"ל שהיא אבי אבות הטמאה, ומוכא בספרי מוסר: "ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות", ולכן צריך מאד להשמר מליצנים ומליצנות, וחקמינו הקדושים אמרו (פסחים קיב.): "רבנו הקדוש הזהיר את בניו אל תדורו בשכנציב, משום דליצני הוי ומשכו לך בליצנותא"; כל כך מסכנת הליצנות, שבקלות יכולים להפיל את האדם. ובשביל זה מוהרנ"ת ז"ל תמיד הזהיר את אנשי שלומנו שלא יכנסו בוכוחים עם מתנגדים, ואמר בזו הלשון: "די אלע וואס האבן גירעדט, האבן זיך נישט דער האלטן" (כל אלו שדברו והתוכחו עם המתנגדים, לבסוף גם הם נפלו).

ולכן לא פדאי להתוכח עם אף אחד, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן לה): 'מי שהוא עצור במלין, לא יוכל אותו שום אדם', ולכן אשרי מי שלא עונה לכל אלו שמתלווצצים ממנו, ובורח אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה.

אתה צריך לדעת שכל ענין רבנו ז"ל זה תמימות ופשיטות גמורה - "עמוק עמוק מי ימצאנו", כי אי אפשר להתבודד עמו יתברך ולדבר ולהשיח ולספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, אלא כשאין בו שום טפה של ליצנות, אלא כשמתנהג בתמימות

גמורה, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קנד): 'שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות), שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע.

ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת. ואמר: איי! איי! פראסטיק... גם אמר: שדבר עם כמה צדיקים גדולים, ואמרו גם כן, שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק – שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

אקוה להקדוש-ברוך-הוא שתצא משם כמה שיותר מהר, ותצליח דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקטז.

**שמעתי שכתוב בספר הזהר הקדוש,
שעל פגם הברית אין תשובה.
ומה אעשה שנכשלת בזה אין ספר פעמים?**

שאלה:

מאת אברהם חיים: שלום וברכה לצדיק מוהרא"ש שליט"א. אני לומד בישיבה לחוזרים בתשובה כבר שנה וחצי וברוך השם אני מתחזק מאד. יש לנו בישיבה כרך אחד של

ספר 'אשר בנחל', אני קורא בו מדי יום ומגלה בכל פעם דבורים ועצות נפלאות ומחזקות שלא שמעתי מעולם. ראיתי שמביאים בספרי מוסר בשם ספר הזהר הקדוש, שמי שחטא בפגם הברית אין לו תשובה. ומה אני יכול לעשות שנכשלתי בחטא הזה אין ספר פעמים? האם אין לי תקווה? אני יודע שעוד רבים מבני גילי נכשלים בזה, האם לכלנו אין שום תשובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אברהם חיים, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך! שאסור לך להתיאש ולפול בדעתך וכו', כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן עא) על מה שכתוב בזהר הקדוש (וישב קפה. וכן ויחי ריט): שעל פגם הברית, בפרט מאן דאושיד זרעא בריקניא, חס ושלום [הוצאת זרע לבטלה] - אין מועילה תשובה, אמר על זה רבנו ז"ל, שאין הדבר כן, רק על הכל מועילה תשובה. ואמר, שבזה המאמר זהר אין שום אדם מבין הפשט רק הוא לכה. והכלל, שבאמת מועילה תשובה בודאי על חטא זה, אפלו אם הרבה לפשע חס ושלום בזה, וכבר מוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר חלק ב' סימן מט): שעקר התשובה הוא לבל יעשה עוד מכאן ולהבא. והוא מכרח לעבור באלו המקומות והענינים שהיה בהם בתחלה ולהתנסות שם וכו', וכשמרחם על עצמו עכשו ואינו עושה עוד מה שעשה מקדם ומשבר תאותו, זהו עקר התשובה וכו'; עין שם. ולכן חזק והתחזק, ואז טוב לך כל הימים.

העקר הרגל את עצמך לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, כי רבנו ז"ל נתן תקון לכמה מאנשי שלומנו שיהיו חזקים לומר בכל יום ח"י פרקים משניות (עין שיחות הר"ן סימן קפה), ואמר (שיחות הר"ן סימן יט):

נכספתי מאד להמשיך את העולם אל עשיה, שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד ללמד כף וכף בכל יום ולא יעבור, וכיוצא.

ואמר: שאפילו אותן האנשים הרחוקים מן הקדשה מאד שנלכדו במצודה רעה עד שרגילין בעברות, חס ושלום, רחמנא ליצלן, רחמנא לשזבן, אף-על-פי-כן הכח של התורה גדול כל כף עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם, חס ושלום. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כף וכף - יהיה איך שיהיה בודאי יזכו לצאת ממצדתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאד'.

ומקבל אצל אנשי שלומנו אשר "כף וכף" סובב על ח"י פרקים משניות. ואם תעשה חשבון, תראה, אשר "כף וכף" עולה כמספר פ"ו, שהוא שם אלקים (שגם כן עולה פ"ו) - מדת הדין, כי כשאדם נכשל בחטא ובעון המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה, על ידי זה מדת הדין שורה עליו, והוא תמיד בכעס וממרמר וכו', אבל על ידי אמירת ח"י פרקים משניות בכל יום, הוא הורג את היצר הרע שלו, כמובא מגורי האריז"ל.

ולכן תשתדל לגרס בכל יום ח"י פרקים משניות, שזה תמיד היה חק ולא יעבור אצל אנשי שלומנו היקרים, ושמעתי פעם מהרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל שהוא הפיר את גין מזהרנ"ת ז"ל, נכד של בתו חנה צירל עליה השלום, שהיה גר בחארקוב, והיה בעל הבית פשוט, ובכל יום היה לומד ח"י פרקים משניות חק ולא יעבור, וכך נהג המון שנים. אשרי מי שזוכה לקיים את רצון רבנו ז"ל, ואמירת ח"י פרקים משניות זה לא רק תקנון לחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, אלא גם מקשר את האדם אל שרשו בעולמות העליונים.

ומובא בזהר (בראשית מב.): 'מאן דקארי ותני שית סדרי משנה, דא הוא מאן דידע לסדרא ולקשרא קשורא ויחודא דמאריה כדקא יאות, אלין אינון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר';

[מי שקורא וְשונה שְׁשֶׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, הוּא זֶה שִׁיּוּדֵעַ לְסֹדֵר וּלְקֶשֶׁר קֶשֶׁר יְחִוּד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵלּוּ שְׁמַתְמִידִים בְּמִשְׁנֵיּוֹת, מְקַדְּשִׁים שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם תְּמִיד].

וּמָה גַם, שְׁזֶה מְסַגֵּל, שְׂאֵף פְּעַם לֹא יִהְיֶה בְּגִיהֵנוּם, כְּמוֹכָא (מְדֻרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת): שְׂאֵשֶׁר בֶּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פְּתָחוֹ שֶׁל גִּיהֵנוּם, וּמִי שֶׁהִרְבֶּה לְלַמֵּד מִשְׁנֵיּוֹת אֵינּוּ מְנִיחוֹ לְהַכְנִס לְשֵׁם. וְלָכֵן אֲשָׁרִי מִי שִׁיְגַרֵס בְּכָל יוֹם כְּמָה וְכְמָה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, שֶׁהִיא הַצְּלָחָה נְצָחִית, כִּי מִשְׁנֵי"ה אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָ"ה, וְעַל יְדֵי רְבוּי לְמוּד מִשְׁנֵיּוֹת מְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּה, כְּמֵאמָרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה פְּרָשָׁה ז, סִימָן ג): 'אֵין כָּל הַגְּלוּיּוֹת הִלְלוּ מִתְכַּנְסוֹת אֶלָּא בְּזִכּוֹת מִשְׁנֵיּוֹת'.

וְלָכֵן הִלּוּאֵי שֶׁהָיוּ מְכַנְסִים אֶת לְמוּד וְאִמִּירַת מִשְׁנֵיּוֹת בְּבַחֲרוּרֵים צְעִירִים, שְׁזֶה הָיָה מְזַכֵּךְ אוֹתָם, וְאֵף פְּעַם לֹא הָיוּ בָּאִים לְחַטָּא הַמְּגַנָּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצָאָת זֶרַע לְבִטְלָה, כִּי אִמִּירַת מִשְׁנֵיּוֹת מְזַכֵּכַת אֶת הַנֶּפֶשׁ מְכַל מִינֵי חֲלוּדָה, וְלֹא נוֹתְנַת לְסִמָּ"ךְ-מ"ם לְגַע בּוֹ, וְלָכֵן רָאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ בְּיָתֵר שְׂאֵת וּבְיָתֵר עֵז, וְשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, מֵאֲחֵר שִׁישׁ לָנוּ הַבְּטָחָה כָּל כֶּף חֲזָקָה מְרַבְּנוּ ז"ל שְׂאֵמַר שֶׁעַל הַכֹּל מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְגַם עַל הַחַטָּא הַזֶּה וְכוּ'.

וְלָכֵן אֵין לָךְ מָה לְדַאֵג, אֶלָּא תְּרַגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לֹמַר בְּכָל יוֹם אַחַר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוּרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְאִם תּוּכַל לְנַסֵּעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוּמָן, וְשֵׁם לְתַת פְּרוּטָה לְצַדִּיקָה, וְלֹמַר אֶת ה'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וְאַחַר כֶּן לְהַתְּדוּת שְׁמָה, אֵין לְמַעֲלָה מִתְּקוּן זֶה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל לָקַח עַל עֲצָמוֹ הַכֹּל וְכוּ', וְאֵמַר (חַיִּי מוֹהֲר"ן סִימָן שד): 'מָה אַתֶּם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה? וְכִי מִסְּפִיקִים יְמִיכֶם וְכַחְכֶם כְּלַכֶם לְתַקֵּן פָּגַם אֶחָד מִמָּה שֶׁקְּלַקְלַתֶּם? רַק אֲנִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה בְּשִׁבְלִיכֶם, וְיֵשׁ לְאֵל יְדֵי לְתַקֵּן הַכֹּל, כָּל מָה שֶׁקְּלַקְלַתֶּם עַד הַנָּה, רַק הָעֵקֶר מַעֲתָה לֹא תַעֲשׂוּ עוֹד. וְאַפְלוּ מֵהַיּוֹם וְהִלְאָה אֵינִי מְקַפִּיד עַל הַשְּׂגָגוֹת שֶׁתַּעֲבֹרוּ חֵס וְשְׁלוֹם, רַק הָעֵקֶר שֶׁעַל כָּל פְּנִים תַּשְׁמְרוּ עֲצָמְכֶם מִמְּזִיד'.

ולכן תקח את עצמך בידיך והקדוש-ברוך-הוא ישמר אותך
מכל רע, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני
מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר
תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקיז.

**מה התקון לאשה שנכשלה בעוונות חמורים?
ואיך היא יכולה לזכך את נפשה?**

שאלה:

מאת שרה: לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א. ראיתי, שהרב
כתב לגברים, שלמוד התורה הוא התקון לכל החטאים,
ובפרט למוד משניות שמזכך את הנפש ומציל את האדם
מהיצר הרע. ואני שואלת: מה תעשה אשה שנכשלה בעוונות
חמורים? ואיך היא יכולה לזכך את הנפש ולהנצל מהיצר
הרע מעתה ואילך? תודה רבה מעמק הלב ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת ח' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל שרה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשרי האשה שזוכה לומר בכל יום 'יום תהלים' (הינו ספר
תהלים נחלק לשבעה חלקים כמנין ימות השבוע) ואמר רבנו ז"ל
(לקיטי מוהר"ן חלק ב' סימן עג): 'אמירת תהלים מסגל לתשובה, ומקשרת

את האדם לְשָׂרוּ, אֶל הָאוֹת וְהַשַּׁעַר שֶׁשִּׁיף לוֹ; לְכֵן מָה טוֹב וּמָה נָעִים שְׂאֵשָׁה מְרַגְלִיָּה אֶת עֲצָמָהּ לומר בְּכָל יוֹם 'יוֹם תְּהִלִּים'.

וְכֵן שֶׁתִּקְפִּיד מְאֹד עַל בְּרַכַּת הַמְּזוֹן, וְעַל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמְּטָה. וְעַל כָּלֵם, שֶׁתְּרַגְּלִי אֶת עֲצָמָהּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלֵה שְׁזֵה נִקְרָא 'הַתְּבוּדוֹת', שֶׁהִזְהִירוּנוּ עַל זֶה רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד, וְזֶה עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה - לְהַתְּוֹדוֹת בְּפֶה מְלֵא בְּכָל יוֹם אֱלֹיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְמַב"ם (פָּרָק א מֵהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה הֲלָכָה א): 'כָּל מִצְוֹת שֶׁבִּתְוֹרָה בֵּין עֲשֵׂה בֵּין לֹא תַעֲשֵׂה, אִם עָבַר אָדָם עַל אַחַת מֵהֶן, בֵּין בְּזוֹדוֹן בֵּין בְּשִׁגְגָה, כְּשִׁיעֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וְיָשׁוּב מִחֻטְאוֹ - חַיֵּב לְהַתְּוֹדוֹת לְפָנָי הָאֵל בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, ז): "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ" וְגו', "וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטָּאתֵם אֲשֶׁר עֲשׂוּ" (ויקרא כו, מ) - זֶה וְדוּי דְּבָרִים. וְדוּי - זֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה, כִּי צַד מִתְּוֹדִין? אוֹמֵר: "אֲנִי הֵשֵׁם! חַטָּאתִי, עֲוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, וְעֲשִׂיתִי כִּךָ וְכָךְ, וְהִרִי נַחֲמָתִי וּבִשְׁתִּי בְּמַעֲשֵׂי, וְלַעֲלֹם אֵינִי חוֹזֵר לְדַבֵּר זֶה, וְזֶהוּ עֶקְרוֹ שֶׁל וְדוּי, וְכָל הַמְּרָבָה לְהַתְּוֹדוֹת וּמֵאֲרִיךְ בְּעֵינֵי זֶה - הִרִי זֶה מְשֻׁבָּח'.

וְעַל כָּלֵם, רְאוּי לְאֵשָׁה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה חֶסֶד, שְׂאִין עוֹד תִּקְוֶן לְאֵשָׁה כְּמוֹ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד, הֵן בְּדַבּוּר וְהֵן בְּמַעֲשֵׂה.

וְאֵשָׁה שֶׁעֲשִׂתָּה שְׁטִיּוֹת וְכוּ', רְאוּי לָהּ לְנַסֵּעַ אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוּמָן, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הִבְטִיחֵנוּ, שֶׁכָּל מִי שְׂיָבוֹא אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ וַיִּתֵּן פְּרוּטָה לְצַדָּקָה וַיֹּאמֶר אֶת ה'תִּקְוֶן הַכְּלָלִי, אֶפְלוּ אִם עֲצָמוֹ וּגְבָהוּ עוֹנוֹתָיו עַד מְאֹד - יוֹצִיאוּ מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי, שְׂאִנִּי מִבְּקַשׁ וּמִתְּפִלָּה בְּעֶדֶף תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרָבָה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי, תִּשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקיח.

**ילדינו סובלים מבעיות נפשיות
ובגלל זה החיים שלנו נהרסו לגמרי**

שאלה:

מאת מלכה: לכבוד הצדיק. יש לנו בבית בעיה רצינית ביותר: אנחנו הורים למשפחה ברוכת ילדים, וכמה מהילדים שלנו סבלו בעבר מבעיות נפשיות. המליצו לנו לבדוק את המזוזות, ואכן כאשר בדקנו אותן, מצאנו שחלקן היו בעייתיות ולכן החלפנו אותן לחדשות. כעת מצבה של הבת התדרדרה והיא התחילה לסבל מבעיה נפשית. אנחנו מרגישים שיש בגדנו עין-הרע מהשכנים, אבל איננו בטוחים שזו הסבה לכל הצרות שלנו. כבוד הצדיק! המצב עם הילדים הרס לנו את החיים לגמרי... אין לנו מצב רוח וכל הבית שרוי תמיד באווירה קודרת. למה באות עלינו הצרות האלו? ומה עלינו לעשות כדי שהן תסורנה מאתנו? תודה רבה על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת ח' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל מלכה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כשיש בעיות בבית - דבר ראשון צריכים לבדוק את המזוזות אם הן כשרות או לא.

היום יש תרופות לכל הבעיות הנפשיות וכו', ואין זו בושה לקחת תרופות וכו', אף אחד לא צריך לדעת מזה.

הבעל והאשה צריכים להתאזר במדת הסבלנות, כי אין עוד

תרוּפָה לְבֵית כְּמוֹ שֶׁהָאָבָא וְהָאָמָא הֵם רְגוּעִים וְסִבְלָנִיִּים עִם הַיְלָדִים, כִּי זֶה מְשַׁפֵּיעַ גַּם עֲלֵיהֶם, הֵן אָמַת כְּשֵׁישׁ בְּבֵית בֶּן אֶחָד אוֹ בַת אֶחָת שֶׁהֵם בְּבַעֲיָה נִפְשִׁית וְכוּ', אָזִי כָּל הַבֵּית נִעְשֶׂה מֵהַפֶּדָּה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הַהוֹרִים מְכַרְחִים לְהִתְאַזֵּר בְּמַדַּת הַסִּבְלָנוֹת. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן קנ"ה) אֲשֶׁר אֵל סִבְלָנוֹת שֶׁהִיא אַרְיֶכַת אַפִּים, אֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת, אֲלֵא עַל יְדֵי תַקְוָה הָאֱמוּנָה, שֶׁצְרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּעַצְמוֹ אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִדְעַת אֲשֶׁר דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן לֹא נִעְשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֲלֵא בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאָצִיל הָעֲלִיוֹן, וְכָכָל שֶׁמַּחֲדִירִים בְּעַצְמָם אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהֵכֵל מִיָּדוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית - אָזִי בְּנִקְלָה לְקַבֵּל אֶת כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן ר"ט): 'כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהֵכֵל בְּהַשְׁגָּחָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אָזִי יְכוּל לְקַבֵּל אֶת הַכֹּל אֶפְלוּ יִסּוּרִים קָשִׁים'; לֹא עֲלִינוּ.

אֵת וּבַעֲלֵךְ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עוֹ, אֶפְלוּ שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ אֵת מְכֹאֹבֵי לְבַבְכֶם וְכוּ', כִּי בְּאֵמַת אֵין עוֹד צַעַר בְּעוֹלָם כְּמוֹ כְּשֵׁישׁ בְּבֵית יְלָדִים שְׁסוּבָלִים מִבְּעֵיָה נִפְשִׁית, עַד כְּדֵי כֶּף שְׂאֵמַר מֶרֶן הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ ה'חֲזוֹן אִישׁ זִי"ע: "אָדָם שֵׁישׁ לוֹ בֶּן אוֹ בַת חוֹלִים בְּנַפְשׁ - רְאוּי לְקוּם לְפָנָיו!" כִּי הַצָּרָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַצָּרוֹת.

וְלָכֵן אַתֶּם שְׁנִיכֶם צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק יַחַד, וּלְחַזֵּק אֶחָד אֵת הַשְּׁנִי - לֹא לְהִכָּנַס בְּלַחֲץ וּבַעֲצָבִים וְכוּ', הֵן אָמַת שְׂזָה הַדְּבַר הַכִּי קָשָׁה וְכוּ', כִּי כְּשֵׁישׁ בְּבֵית יְלָדִים עִם בְּעִיּוֹת נִפְשִׁוֹת - זֶה הַצָּרָה הַכִּי גְּדוֹלָה, יוֹתֵר מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ', עִם כָּל זֹאת, רְאוּי לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְלֹא לְהִשְׁכַּר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפְנֵי וְכוּ'.

וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֵמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי - יֵאמֵר לְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל דִּי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תקיט.

**יש לי בעיות עכול קשות,
ואני חוששת להתחתן במצב כזה**

שאלה:

מאת פייגא: לכבוד הצדיק, שלום. לפני השאלה חשוב לי להגיד שהספרים שלכם הם אלו שמחזיקים אותי כיהודיה, ורציתי לספר לכם שאבא שלי התקרב לברסלב לפני הרבה שנים רק בזכות הספר שלכם - 'אשר בנחל', ועד היום הוא נוסע לאומן בכל שנה, והכל בזכותכם!

אני בת שבע עשרה, ואני נקראת 'פייגא' על שם אמו של רבי נחמן מברסלב. יש לי בעיות עכול קשות ואחרי שאני אוכלת, אני נתקפת כאבים חזקים. עשיתי את כל הבדיקות הנצרכות, אך עדין לא מצאו את הסבה לבעיה. הרופא נתן לי תרופות אך הן לא הועילו, וגם התרופות הטבעוניות לא שפרו את המצב.

עוד מעט אגיע לגיל שדוכים, ואני חוששת להתחתן במצב כזה. מה אני יכולה לעשות כדי לזכות לרפואה שלמה? תודה רבה על ההתיחסות.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת ח' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל פייגא, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות שמחה סימן ג): 'בכרבות השמחה נתחזק כח השכלי, והמאכל והמשתה הם סבה גדולה לשמחת הלב ולהרחיק העצבות ודאגות'; ולכן צריכים מאד מאד לשמר מה אוכלים, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן סב): 'שצריך

להיות מאכל המברר; דהינו שלא תהיה שום שאלה בכשרות האכל, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מהר"ן חלק ב' סימן א): 'כי כשיש לאדם אמונה בהקדוש-ברוך-הוא ומבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך, על ידי זה הוא כבר לא צריך שום רפואה גשמית, אלא נתקיים אצלו (שמות כג, כה): "ועבדתם את הוי"ה אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירתי מחלה מקרבך", שהרפואה באה לאדם על ידי לחם ומים'.

ולכן הקפידו מאוד מאוד להשמר במה שאת אוכלת, כי כשאוכלים מאכלים שאינם כשרים, יכולים לבוא למחלות וחלאים רעים, וכשאדם נזהר במה שהוא אוכל, ויש לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, וכל מה שהוא צריך - מבקש ממנו יתברך, על ידי זה נמשכת רפואה בתוך האכל שלו. יעזר הקדוש-ברוך-הוא שתהיה לך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ותוכלי להתחמת בקרוב.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק סימן קצו): 'התקשרות לצדיק הוא רפואה גדולה; ולכן מי יתן שתסעי אל ציון רבנו ז"ל, ושם תבקשי ממנו יתברך: "בזכות הצדיק הקדוש השוכן פאן, שתהיה לי רפואה שלמה - רפואת הנפש ורפואת הגוף", ואז תראי אלו נסים נגלים יהיו לך, וכך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קעג): 'על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות אף-על-פי שאינו ראוי לכך; והלואי שכל חולה היה נוסע אל ציון רבנו ז"ל, והיה מבקש שם בזכות הצדיק הקדוש הזה, אז היה רואה נסים ונפלאות והיה מבריא לגמרי, כי הצדיק האמת הוא מגלה את הקדוש-ברוך-הוא בגלוי רב ונורא מאד, ולהפך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן לו): 'על ידי שקרים אין לו רפואה אפלו בהרבה רפואות'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקכ.

**מה הענין ללכת להתבודד דוקא בלילה,
הרי רבנו אמר שצריכים להתבודד כל היום כלו?**

שאלה:

מאת רפאל: שלום לצדיק. ראיתי שרבנו כותב שאדם צריך להתבודד כל היום כלו ולבקש מהשם יתברך במשך היום כל מה שהוא צריך, ולכן אינני מבין מה הענין של "הנעור בלילה" (המוצא בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נב) - שאדם צריך להתבודד דוקא בלילה, ובמקום שאין שם בני אדם, כדי שיזכה לבטל את כל המדות הרעות שלו. הרי רבנו רצה שנתבודד כל היום, ומדוע הזכיר אותנו באזהרה נפרדת ללכת להתבודד בלילה? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת ח' תמוז, ה'תשע"ב

שלום וברכה אל רפאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שכל ענין ההתבודדות זה גלוי נורא ונפלא מאד שגלה רבנו ז"ל בעולם, והגלוי הזה יתגלה לכל העולם כלו בעת הגאולה, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך לכל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי"ה", והנה השלמות שאין שלמות אחריה היא שאדם תמיד ידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, מהרגע שהוא קם מהשנה,

עד הרגע שהולך לישון, ובאמצע הוא מתפלל את שלשת התפלות הקבועות: שחרית, מנחה וערבית, ובאמצע הוא אוכל וכו', ובאמצע הוא עוסק במשא ומתן וכו', ובאמצע הוא לומד את הלמודים שלו וכו', אבל הוא רואה תמיד לפני עיניו את אמתת מציאותו יתברך, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ויודע ועד, אשר הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא.

אבל כדי להגיע להשגה כזו צריכים לקיים בתמימות ובפשטות מה שרבונו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נב) על סוד המשנה (אבות ג, ד): "הנעור בלילה" - שאדם שהוא ער בלילה, "והמהלך בדרך יחידי" - והולך לבד באיזה מקום שאין אף אחד הולך שם אפלו ביום, "ומפנה לבו לבטלה" - והוא מתבודד עצמו עמו יתברך עד שמבטל את עצמו לגמרי בבטול עצמותו לגבי האין-סוף ברוך-הוא, "הרי זה מתחייב בנפשו" - הוא נכלל במחייב המציאות שזה הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואז הוא יכול כבר להתבודד מהרגע שפותח את העינים מהשנה עד שסוגר את העינים כשהולך לישון.

ולכן אין זה סותר אחד את השני, אדרבה! אחד מחזק את השני.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקכא.

האם כאשר לומדים מתר להזכיר שמות של מלאכים מצד הסטרא אחרא?

שאלה:

מאת ניר: שלום לרב היקר. אני מאד נהנה לקרא את תשובותיך המעוררות לשמחה ולעבודת השם, יהי רצון שהקדוש-ברוך-הוא ישלח לכם רפואה שלמה ושתוכלו להמשיך להנהיג אותנו בדרך הנכונה. בעת למודי בספרים הקדושים, ובפרט בזהר ובלקוטי מוהר"ן אני נתקל פעמים רבות בשמות של מלאכים מצד הסטרא אחרא, כגון הסמ"ך-מ"ם וזוגתו לילי"ת. האם מתר לבטא את שמם המלא בזמן הלמוד, או שיש בזה סכנה? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר חקת, ח' תמוז, ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ניר, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואות חן לך על כל התפלות שאתה מתפלל על רפואתי והחלמתי המהירה, יעזר הקדוש-ברוך-הוא שכל התפלות שלך תתקבלנה לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

עליך לדעת, שהאריז"ל הקפיד מאד מאד לא להזכיר את שם השטן שהוא סמא"ל ונוקבא דיליה, כי זה מאד מאד מסכן, וגם עוברים על לאו, כמובא בכתבי האריז"ל (טעמי המצות - פרשת משפטים): 'אזהרת ו'שם אלהים אחרים לא תזכירו', אסור לאדם להזכיר שם סמא"ל בפיו, ובפרט בלילה, שאז ממשלתו, וכל המזכיר שמו או אפלו מעין זה וכו', צריך לדעת, שאסור להזכירם, מפני שמגבירים כחו. [ואמר רבי חיים ויטאל ז"ל]: "פעם אחת הזכרתי שם סמא"ל

בלילה באמצע הדבור עם בני אדם, ובבקר ראיתי את מורי ז"ל ואמר לי: למה עברת בלילה על לאו של "ושם אלהים אחרים לא תזכירו"? לכן הזהר כל ימך שלא תזכיר שמו ולא כיוצא בו, ובפרט בלילה, כי אז יכול להתגבר עליך ועל אחרים בסבתך, חס ושלום'.

הרי שלך לפניך, שאסור להזכיר את שמו הטמא, רק להגיד בראשי תבות ס"מ, ולא להזכיר את שם הקלפה המחטיאה את האדם וכו', אלא לומר פלונית, כי זה מאד מספן וכו'.

ספרי הזהר והתקונים וכתבי האריז"ל מלאים ממנו, ובעצם מי זה הסמ"ך-מ"ם? - "זה לעמת זה עשה האלקים" (קהלת ז, יד) - הינו כמו שבקדשה יש גלוי אלקות בתכלית מדרגה העליונה, ויש צדיקים יחידי הדורות הדבקים באין-סוף ברוך-הוא, ומגלים ומפרסמים אמתת מציאותו יתברך, נגדם קם הסמ"ך-מ"ם בעצמו ולוחם אתם בכל מיני תרגילים. ובכל דור ודור, הצדיק המוסר את נפשו לגלות את אמתת מציאותו יתברך - נגדו קם איזה טמא מטומא שבו התלבש הסמ"ך-מ"ם בעצמו. וכמו שספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ז) שקדם שירדה נשמתו לעולם, עשה הסמ"ך-מ"ם רעש בכל העולמות: "אם הנשמה הזו תרד - אין לי כפר מה לעשות בזה העולם, כי הוא יקרב את כל העולם בלו אל הקדוש-ברוך-הוא!", ואמרו לו, שהנשמה הזו מכרחת לרדת, כי (יחזקאל ז, ב): "קץ בא הקץ", ואתה תצא ותמצא לעצמך עצה נגד הנשמה הזו וכו'. ויצא וחזר עם איזה זקן שצחק וכו', ואמר: "אין לי כפר מה לפחד מהנשמה הזו, כי מצאתי עצה נגדו" וכו', עיין שם.

והעצה שמצא היא, שבכל דור, כאשר מגיעים לעולם צדיקים קדושים הדבוקים בו יתברך, ומגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך בעולם, נגדם קם הסמ"ך-מ"ם בעצמו עם השלוחים שלו, וחולקים עליהם ומתלוצצים מהם וכו', וגורמים עליהם מחלקת עצומה וכו', עד שלא יהיו חשובים בעולם וכו', וכל כך הפך את העולם וכו', עד שכבר לא יודעים את ההפרש בין טוב לרע בין אור

לחשף וכו'. וכמוכא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות שבת הלכה ד אות ט) על מאמרם ז"ל (תנחומא כי תצא י) שהיה עמלק חותך זנבות וזורקם כלפי מעלה - שלוקח אנשים שהם בכלל רחוקים לגמרי מהקדשה והם בחינת זנבות וכו', ומגביה אותם כלפי מעלה, שהם נעשים מפרסמים בעולם ומקבלים את כל הכסף והכבוד וכו', ואלו היראים והשלמים, הצדיקים הדבוקים באין-סוף ברוך-הוא, הם צריכים להיות ללעג ולקלס ולספג עלבונות, בזיונות ושפיכות דמים וכו', עין שם.

וכן הוא בזהר (רצ"א מהימנא נשא קכה:) ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל, עאנא דקודשא בריך הוא, דאתמר בהו (יחזקאל לה, לא): "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם" וכו' [הערב רב הם נעשים רועים על ישראל, שהם צאנו של הקדוש-ברוך-הוא], ואינון ערב רב אינון עתירין, בשלוה בחדוא, בלא צערא, בלא יגונא כלל [אלו הערב רב המנהיגים הם עשירים ויושבים בשלוה בשמחה בלי צער ובלי יגון כלל], גזלנין מארי שחד, דאינון דינין רישי עמא, (בראשית ו, יג): "כי מלאה הארץ חמס מפניהם", עליהו אתמר (איכה א, ה): "היו צריה לראש" [הם גזלנים לוקחים שחד, והם הדיינים והראשים של עם ישראל, ואלו הצרים נעשים ראשים] וכו', עין שם.

ולכן עלינו לשמח מאד שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, שהוא מגלה לנו את האמת לאמתה, לידע שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ושנהיה רגילים לדבר אליו יתברך, וכך אנו יודעים איפה האמת ואיפה השקר, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמנו שקרב אותנו אל כלליות הקדשה שהוא הנחל נובע מקור חכמה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני

מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקכב.

איך זוכים להתקרב להשם יתברך ולהרגיש שהוא אתי?

שאלה:

מאת אליה: שלום לכבוד הרב. אני יודע שאין תכלית אחרת בעולם הזה, אלא רק להתקרב להשם יתברך ולקיים את המצוות, אבל הבעיה היא שאני מרגיש מאד רחוק מהשם יתברך. איך זוכים להתקרב להשם יתברך ולהרגיש שהוא אתי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר חקת ט' תמוז ה'תשע"ב
שלום וברכה אל אליה, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון - אתה צריך להיות רק שמח בשמחה אין סופית, כי באמת כל בר ישראל ראוי לו לשמח מאד מאד, בכל יום ויום, שזכה להבראות מזרע ישראל ולא עשהו גוי כגויי הארצות, ועל זה הדגיש רבנו ז"ל יותר מהכל, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כד): 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, כי כל המחלות הבאות על האדם הן רק מחמת קלקול השמחה'.

ולכן צריכים למסר את נפשו בשביל להיות תמיד בשמחה, וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא שמיני ב): 'לפי שאין השמחה ממתנת

לְאָדָם לֹא כָל מִי שֶׁשָּׂמַח הַיּוֹם שֶׁמַּח לְמַחֵר, וְלֹא כָל מִי שֶׁמָּצָר הַיּוֹם מָצָר לְמַחֵר לְפִי שְׂאִין הַשְּׂמֵחָה מִמֵּתֶנֶת לְאָדָם'.

וְלִכֵּן יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂתַמִּיד תִּהְיֶה הַשְּׂמֵחָה מְצוּיָה אֲצִלָּהּ, כִּי אֵין טוֹב מְזֵה, וְעַל יְדֵי שְׂמֵחָה מֵתְרַחֵב הַלֵּב וַיְכוּלִים אַחֵר כֶּף לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבו בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כִּי מֵה שְׂאִין הָאָדָם מֵתְחַזֵּק לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מִפְּנֵי שְׁנוּפֵל עַל לְבו עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, אָבֵל תִּכְף וּמִיד כְּשֶׁמְכַרִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשֵׂמֵחָה, אֲזִי נִפְתַּח לְבו לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן עֲלֶיךָ לְדַעַת כִּי כָל רִגַע וְרִגַע שְׂאֵתָה תִשְׂמַח בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּזֵה אֵתָה נִכְלָל בְּאֵין-סוּף בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּפְתַּח לְךָ הַלֵּב לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, שְׂזוֹ נִקְרָאת הַתְּבוּדָדוֹת - שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׂזוֹ הַמְדַרְגָּה הַעֲלִיוֹנָה שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֵה הָעוֹלָם - לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכוּל פְּנִים אֶל פְּנִים, וְעַל שְׁנֵי דְבָרִים אֵלוֹ הַדְּגִישׁ רַבְּנוֹ ז"ל יוֹתֵר מֵהַכֵּל, הֵינּוּ עַל שְׂמֵחָה וְהַתְּבוּדָדוֹת - מִצַּד אֶחָד לְהִיּוֹת תַּמִּיד רַק בְּשֵׂמֵחָה עַל נַעַם חֵלְקוֹ עַל אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם גּוֹרְלוֹ, וּמִצַּד שְׁנֵי לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַדְּבָר הַשְּׁנִי - לְקַבֵּעַ עֲצָמוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֶרֶךְ אֵלֶיהָ, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁקוֹבֵעַ לְעֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּמִקְרָא חֻמָּשׁ וְרַש"י עִם הַתְּרַגּוּם מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְשְׁעוֹר בְּמִשְׁנֵיּוֹת - לְהַתְּמִיד הַרְּבֵה מְאֹד בְּלִמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת, כְּסִדְרֵן דִּיקָא. וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂבוּנָה לְעֲצָמוֹ בִּי"ת רוּחָנִי, שְׂזֵה: ב'בְּלִי יְרוּשָׁלַיִם תּוֹסֵפְתָא, וּמְכַנִּיס אֶת כָּל הָרֵאשׁ שְׁלוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה הַחִיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, וְכֵן יִקְבַּע לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹרִים בְּרַמְב"ם בְּטוֹר וּבְשִׁלְחָן עֶרְוָה, וּבְמִדְרָשִׁים (רַבָּה וְתַנְחוּמָא), וּבְסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתְּקוּנִים, אֲשֶׁר אֵין עֶרֶךְ אֵלֶיהֶם.

ומה צריכים יותר מזה? אם אדם מקים את כל מה שכתוב פה, אזי עולמו יורש בחייו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקכג.

האם מתר להזכיר את שם הוי"ה בזמן ההתבודדות?

שאלה:

מאת דן: האם מתר להזכיר בזמן ההתבודדות את שם השם, כלומר את שם הוי"ה, ממש כמו שאנחנו מזכירים בתפלת שמונה עשרה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר חקת ט' תמוז ה'תשע"ב שלום וברכה אל דן, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אסור להזכיר את שם הוי"ה ברוך הוא וברוך שמו בשום פנים ואפן, כי יש לאו בתורה (שמות כ, ז): "לא תשא את שם הוי"ה אלקיך לשוא פי לא ינקה הוי"ה את אשר ישא את שמו לשוא". וצריכים להזהר בזה מאד מאד, אלא אם הוא מזכיר פסוקים שלמים - שאז מתר, אבל סתם להזכיר שמות, זה לא שיהי בכלל.

ראה להתמיד ביותר בשיחה בינו לבין קונו - תפלה והתבודדות, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כה): 'ההתבודדות היא

מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והיא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכוללת הכל. כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מפל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך, ואפילו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף-על-פי-כן זה בעצמו טוב מאד. דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, ונחפץ ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול - זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו, ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיחמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ואמר רבנו ז"ל: שפמה וכמה צדיקים גדולים מפרסמים ספרו, שלא באו למדרגתם, רק על ידי הנהגה זו. והמשכיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה, והוא דבר השווה לכל נפש מקטן ועד גדול, כי כלם יכולים לנהג הנהגה זו, ועל ידי זה יבואו למעלה גדולה. אשרי שיאחז בזה!

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תקכד.

**האם יש בעיית צניעות בכך
שאבא ישחה עם ילדיו בברכה?**

שאלה:

מאת אוריאל: שלום וברכה לכבוד הרב. ברוך השם יש לי ארבעה ילדים, ואני מקפיד מאד שהם לא יראו אותי בחסר צניעות. אני רוצה ללכת עם הילדים לברכה, אך חושש שזה לא כל כך צנוע. האם יש בעיה שהילדים יראו אותי בלי חלצה, או שזה בסדר? בברכת רפואה שלמה, אוריאל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב-שבת-קדש לסדר חקת ט' תמוז ה'תשע"ב

שלום וברכה אל אוריאל, נרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כשאדם נמצא בברכה וכו', זה ענין אחר לגמרי, הוא לא יכול ללכת אז עם החלצה וכו'. עם כל זאת, גם שם אשה יכול לחנוך את הילדים שלף במדת דרך ארץ וספורי צדיקים, כי העקר הוא לקרב אותם, וזה מעקרי החנוך - שהאבא יוריד את עצמו אל הבנים שלו, וככה יהיה לו קשר אישי עמו, וממילא יקבלו ביותר את דבריו. היום צריכים מאד להשקיע בחנוך הילדים, ועקר החנוך מתחיל עם עצמו, כשהילדים רואים שהאבא סבלן ובעל מדות טובות וכו' - זה משפיע עליהם.

ולכן עקר החנוך מתחיל עם עצמו, כי הילדים תמיד מחקים את האבא, ואם האבא מתנהג בדרך ארץ, ואף פעם לא רב במריבות, ולא מערב בשום מחלוקות וכו' וכו', ומתמיד בתורה בשקיפה עצומה, ומקיים את המצוות בשמחה, ומתפלל את התפלות שלו בדמעות

שליש, ומקבל את כל אחד בסדר פנים יפות, כשרואים אבא כזה - זה חנוף מצין לילדים! ולכן השתדל לשים את הדגש על דבר זה ביותר. וגם בברכה יש הנהגות של דרוך ארץ שהילדים יכולים ללמד מהאבא.

אשרי מי שמוסר את נפשו בשביל חנוף ילדיו, ובפרט בעתים הללו כשהכל פרוץ והפקר וכו', אזי החנוף הכי טוב - להתחיל עם עצמו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הספר הקדוש הזה נדפס
לרפואת

כ"ק אדמו"ר
רבי אליעזר שלמה בן מלכה שליט"א

שיאריך ימים ושנים מתוך בריאות איתנה
ושיזכה להוציא מהכח אל הפועל
את כל כיסופיו רצונותיו וענייניו.

***

ולזכות

משפחת מושקוביץ

לירן אליהו בן משה דוד נ"י

אורה בת אסנת תחי'

וילדיהם

אליעזר שלמה בן אורה נ"י

נחמן נתן בן אורה נ"י

שמואל בן אורה נ"י

להצלחה ברוחניות ובגשמיות, נחת דקדושה מכל
יוצאי חלציהם, שלום בית אמיתי, פרנסה בריווח ושיזכו
לקנות בית ביבנאל מתוך הרחבת הדעת ושמחה
אמיתית.

***

ולעילוי נשמת:

חיים בן משה דוד ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת האישה הכשרה
פרחה פאני בת סימי ע"ה

ולעילוי נשמת
אליהו בן אסתר ז"ל
למשפחת בניזרי

ת.נ.ע.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

אורלית בת שרה תחי'

להצלחה ורפואה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותה ולרפואתה של מרת אמי
תמרה בת רחל תחי'

***

ולזכותם והצלחתם של אחי
שנדבו מכיסם עבור הדפסת הספר:

ירמיהו אורי בן תמרה נ"י

יצחק בן תמרה נ"י

אליהו בן תמרה נ"י

דוד בן תמרה נ"י

מנשה בן תמרה נ"י

בני בן תמרה נ"י

***

ציפורה בת שרה תחי'
רפאל אליעזר שלמה בן ציפורה נ"י

***

ולעילוי נשמת מור אבי

רפאל בן אליהו ויוכבד ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
ישראל ממזן בן ימנה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולהצלחה, בריאות וכל הישועות:
אסף יצחק בן ג'יזל נ"י
רעות יצחק בת הלן תחי'
אליעזר שלמה בן רעות נ"י
נועה מלכה בת רעות תחי'
נפתלי ישראל בן רעות נ"י
דיקלה בת הלן תחי'
ניסים בן שולה נ"י
הודיה בת דקלה תחי'
משה ממזן בן הלן נ"י
בת חן בת הלן תחי'
צחי בן זיווה נ"י
אלעזר שלמה בן בת חן נ"י
נחמן ישראל בן בת חן נ"י
דניאל מנחם זאב בן בת חן נ"י
תהילה בת בת חן תחי'
הלן ממזן בת עזיזה תחי'

ימית ממזן בת הלן תחי' – לבריאות וזיווג הגון
סיון ממזן בת הלן תחי' – לזיווג הגון ובריאות

הספר הקדוש הזה נדפס

להצלחת

משפחת גומברג

ישראל בן פרידה נ"י

שרה בת שרה תחי

מאיר בן שרה נ"י

שמואל בן שרה נ"י

שלום נתן בן שרה נ"י

נחמן בן שרה נ"י

***

גיל בן שרה נ"י

רחל אפרת בת מרגלית תחי

אליעזר שלמה בן רחל אפרת נ"י

הספר הקדוש הזה נדפס
לרפואת

אליעזר שלמה בן אסתר נ"י

שיהיה בריא ושלם, בלי
שום חולי ומחלה ולא יהיו
לו כאבים, ובפרט לא בבטן
ובפרקים, ושלא יהיה לו
נזק לכליות ח"ו ולא יצטרך
כדורים ותרופות.
שיזכה להיות מקורב לכ"ק
אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א
בזה ובבא לנצח נצחים מתוך
בריאות איתנה ויהיה שמור
מחטאים, ויזכה להתחתן בגיל
צעיר, וירו ממונו רוב נחת
דקדושה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

מלכה בת בלהה (בלה) תחי
שהקב"ה ימציא לה בקרוב בן זוג ההגון
לה והראוי לה לפי שורש נשמתה ויזכו
להתחתן כמה שיותר מהר.

גדעון בן סינור נ"י
שיבריא כמה שיותר בקרוב ממחלת
הסרטן ושתהיה לו רפואה שלימה

שי בן תמרה נ"י
ואשתו שרה בת מלכה תחי
שיצליחו לקנות דירה שהם אוהבים
והם רוצים, ושיצליחו לעמוד בהוצאות
החודשיות בלי קושי בעזרת ה'.

אליהו בן נדיה אסתר נ"י
שהקב"ה יעזור שיגיע כמה שיותר בקרוב
בגופו זה לברוקלין שבעיר ניו-יורק
שבארצות הברית.

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

אליהו בן חתון ז"ל

נפטר ט' תמוז התשע"א

ת.נ.צ.ב.ה

***

ולהעלחת

ראובן בן אילנה נ"י ומשפחתו

שמחה בת אילנה תחי' ומשפחתו

רויטל בת אילנה תחי' ומשפחתה

להעלחה בחיים ובריאות לבנות

איתן בן אילנה נ"י

לזיווג הגון, העלחה בחיים ויראת שמים טהורה

ליאור בן אורנה נ"י

אילנה בן חבו נ"י

לרפואה שלמה

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

סלים בן ורדה ז"ל

שנפטר בשם טוב מן העולם בב' בניסן

שמחה בת ערבה מרים ע"ה

שנפטרה בשם טוב מן העולם בז' בשבט

חיים בן משה ז"ל

שנפטר בשם טוב מן העולם בכ"ז בסיון

עובדיה בן ורדה ז"ל

שנפטר בשם טוב מן העולם בל' ניסן

***

ולזכות

מנחם בן שמחה נ"י - לזיווג הגון

דליה בת שרה תחי' - לרפואה שלמה

ולאצלחת

משפחת יצחק

ראובן שגיאה בן שרה שרית נ"י

שרי אילנית בת ורדה תחי'

מלכה בת שרי אילנית תחי'

אדל בת שרי אילנית תחי'

אליעזר שלמה בן שרי אילנית נ"י

ורדה בת שמחה תחי' וב"ב

אסתר בת שמחה תחי' וב"ב

בועז בן שמחה נ"י וב"ב

מאור בן שמחה נ"י וב"ב

אורטל בת שרה שרית ובעלה שיחיו

שרה שרית בת דליה תחי'

לאה בת דליה תחי' וב"ב

משה בן דליה נ"י וב"ב

משה בן זיוה נ"י

ה' יעזרם ברוחניות ובגשמיות בכל מעשי ידיהם ובכל מילי

דמיטב, ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך.

הספר הזה נדפס

לזכותם והצלחתם של משפחת מעודה

יצחק בן שרה נ"י

ומרים רות בת אילנה תחי

וילדיהם

שיראל בת מרים רות תחי, ובעלה מיכאל בן

שושנה נ"י, ובתם אדל בת שיראל תחי

והילדים אלנתן, אמיתי, דוד, אליאב,

אליעזר שלמה.

שיזכו שיתגשמו כל משאלות לבם לטובה בגשמיות

וברוחניות ובמיוחד עם המעבר ליבנאל שיהיה בנחת

ובשפע גדול.

וכן בעבור שכעת הם מכניסים לחופה את אלנתן

בן מרים רות, שבזכות הדפסת הספר הקדוש הזה

יהיה להם את כל השפע המצטרך בעבור כל צרכי

החתונה.

***

זכות ההדפסה תהיה לישועה והצלחה

לכבוד קדושת מוהרא"ש שליט"א,

שיתגשמו כל רצונותיו ובעיקר שיבוא לשכון ביבנאל

באופן קבע במהרה, ושיצא מכל חובותיו לגמרי יחד

עם רפואה שלמה ובריאות טובה.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

אליעזר שלמה טולדנו נ"י
וזוגתו ברכה תחי'
ובנם שמעון מאיר נ"י

הקדוש ברוך הוא יברך אותם
שהשמחה תשרה תמיד
במעונם, וישלח להם רפואה
שלמה ושפע גדול ברוחניות
ובגשמיות.

הספר הקדוש הזה נדפס
לרפואת

כ"ק אדמו"ר
מוהרא"ש
שליט"א

על ידי החפץ בעילום שמו

הספר הקדוש הזה נדפס להצלחת

אבינועם בן מנוחה נ"י

שהקב"ה ימלא כל משאלות לבו לטובה,
ויזכה למצוא את זיווגו ההגון משורש נשמתו,
ושיתרחב לו בגשמיות ורוחניות
ויצא מכל חובותיו.

ההקדשה הזו יכולה להיות
שלך!

באפשרותך להקדיש בספר
שמות להצלחה,
רפואה, ישועה
ולהבדיל לעילוי נשמה.

הספר מופץ באלפי עותקים
וזכות הרבים היא שלך!

לפרטים:
ברסלב סנטר
04-6650050

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

משפחת ברנבוים

ראובן בן דבורה נ"י

חיה חמשה בת רחל תחי

ובתם מלכה בת חיה תחי

להצלחה וכל הישועות

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת

הגאון הצדיק רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זישא הי"ד
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג

***

הרבנית הצדקת מרת מלכה ע"ה
בת הגאון הצדיק רבי חיים שלמה ז"ל
נפטרה ח' חשוון ה'תש"ן

***

הגאון המפורסם רבי בנימין ז"ל
בן הגאון הצדיק רבי מנחם זאב זי"ע
נפטר ה' אלול ה'תשס"ח

***

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נדפס

לרפואת

יוסף חיים בן חיה

אליהו בנימין בן חיה

שיזכו

לרפואה שלימה

במהרה

הספר הקדוש הזה הודפס
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים:

להצלחת משפחת שלמה

ניר בן טובה
תהילה בת אל בת עדנה
יוסף דוד בן תהילה בת אל
להצלחה, בריאות ופרנסה

***

טל בן עדנה לזיווג
מרדכי אבינועם בן בתיה
לחזרה בתשובה ופרנסה
משה בן גורגיה לרפואה שלמה
בתיה בת שרה לפואה שלמה

***

ולעילוי נשמת
טובה בת שרה ומדלן בת נעימה

צביקה בן עדנה
בת אל בת עדה
נחמן בן בת אל
שילת בת בת אל
גיא אברהם בן עדנה
נטלי בת עופרה
אמונה בת נטלי
אליעזר שלמה בן נטלי
להצלחה, בריאות, פרנסה, בית ביבנאל

***

עדנה בת מדלן להצלחה ובריאות
עדה אדלה בת סימונה לרפואה שלמה

לזכות משפחת משה
לבריאות והצלחה:
שירלי יהודית בת אילנה

ליאור בן שושנה
שירה בת איה
שושנה בת אהובה
שם טוב בן מדלן
שני אפרת בת שושנה לזיווג הגון

לזכות משפחת לוגסי
לבריאות, הצלחה וחזרה בתשובה
עופרה בת זהרי
מסעוד שמעון בן חסיבה
יעל בת עופרה - זיווג
יעקב קובי בן עופרה
מור בן עופרה
דור בן עופרה

לזכות משפחת פרחאן
לכל הישועות
אוראל ציון בן מרגלית
מאירה ברכה בת אורלי
מלכה בת מאירה ברכה
יוסף בן מאירה ברכה
אסתר מלכה בת ליהי

להצלחת משפחת סיבוני
ינון חיים בן סיון לרפואה שלמה
אסתר בת זוהרה לרפואה שלמה
סיון בת חנה
יהודה בן צפורה
אליעזר שלמה בן סיון

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

<p>שרה בת מרים אדל בת שרה מנחם משיח בן מרים מרים בת חביבה נחמן בן מרים חנה פיגא בת יפה מלכה בת חנה פיגא שרה בת חנה פיגא רחל סאסיא בת חנה פיגא אליהו בן תמרה אליהו בן דונה מגרה תמרה בת רחל דוד בן תמרה יצחק בן תמרה חיים יוסף בן אסתר וב"ב אסף בן גיזיל רעות בת הלן אליעזר שלמה בן רעות נועה מלכה בת רעות נפתלי ישראל בן רעות דינה נועה בת חנינה מרים ישראל בן מרגוט בנימין מאור בן דינה נעה שלומית בת דינה נעה מיכאל בן גלינה נופר בת דינה נעה שירה בת דינה נעה עדי בת דינה נעה עמרי בן נטי סדי עמרי בן דינה נעה ויטלי בן לודמילה אדל בת עמית נעה משה בן נעמי דבורה בת ברכה רבקה בת רינה</p>	<p>אליעזר שלמה בן ירדנה שמחה בונו גרמא וב"ב נחמיה אליהו בן רחל וב"ב אביגיל בת אורלי יגאל יוסף בן רבקה וחיים שרה רחל מלכה בת ירדנה שמחה נעה רבקה בת ירדנה שמחה מרדכי בן עליזה אורלי בת רינה ירדנה שמחה בת צ'חלה רחל גמ"ח רבי נחמן מברסלב, אשקלון עומר יחזקאל בן מיכל ויעקב אתי אלימלך בן גבריאל ורבקה דליה בת שושנה אוריה בת הודיה מוריה בת הודיה נתן בן שושנה חנה בת גליה ניסים בן שמחה מרדכי אליהו בן גילה אסתר בת יפה אליעזר שלמה בן אסתר אליעזר שלמה בן פרידה ירחמיאל בן דבורה וב"ב כ"ק מוהרא"ש שליט"א זרחיה יצחק בן פרידה רות בת יפה אליעזר שלמה בן רות נחמן נתן בן רות טוביה בן רות טוביה בן בלה אביחיל בן יפה שמחה בת זוהרה נחמן נתן בן שמחה</p>	<p>נהוראי בן שולמית רחל בת יפה תמר בת חנה יעקב בן פאני שמואל מרדכי בן אסתר דבורה נפתלי בן עליזה אסתר מלכה בת יהודית לאה בת אסתר עמרם בן מרלן אסתר משה ורבקה אלוש תמר בת מונירה יחזקאל בן צ'חלה רחל ואברהם חביבה אביבה בת צ'חלה רחל ואברהם רון בן אורה אורה ודוד יצחק שלום ומירי אוחיון שמשון בן טובה רויטל בת רות וב"ב אלעד בן גרא וב"ב עופר אפריים בן יוכבד צבי בן חנה טובה גד בן דינה מיכל בת אסתר דוד בן מיכל אליעזר שלמה בן מיכל נחמן נתן בן מיכל אסתר מלכה בת מיכל פיגא בת מיכל נפתלי בן מיכל מוריס משה בן מלכה ושלום נעימה נעמי בת ויקטוריה יצחק ישראל בן מרים וחנניה מורן בת בריג'ט וחיים עזרא בן נעימה נעמי</p>
---	--	---

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

ולעילוי נשמת:

רחל תהילה בת חיה
איל בן אורה
זניה שבע בת משה ויוכבד
פימה חיים בן חיה
יחזקאל בן עזרא מאיר
יפת שובלי בן נתן ומרים
אליהו בן שרה
שמחה בת רבקה
רחמים בן מזילה
סעידה בת עזרא מאיר וחניני
אביתר מרדכי בן שולמית זאב
ג'וליאט בת אסתר
שושנה תלפחה
בת תורוג'ה לואיזה
כל הנשמות העריריות
ברטה בת פרידה
אורה שמעה בת שמחה
אורי בו אורה שמעה
ישראל בן מחבובה
שמעון בן חנן ראובן ובלה ריוול
טל מנשה בן יעקב וחנה ז'אן
רפאל בן אליהו ויוכבד
ירחמיאל בן מרדכי
רותי בת מוזל ושלמה
רבי שמעון בר יוחאי
אליעזר בן פרידה ורודי
אליעזר דוד בן בנימין זאב
חיה בתיה בת הרב ישראל
שלום מאיר הכהן
יצחק אייזיק בן יעקב דב
אסתר בת בנימין זאב
משה אהרן בן בנימין זאב

ברששת משה בן אסתר ודוד
ישראל בן חגית
מש' צמח וב"ב
כרמל בן אירן
ליאור יצחק בן רות
ליאת אסתר בת רות
נועם נתן בן קרן
קרן בת מרטין
שפיקה בת מרים
יואב אבי בן תקוה
רמי חיים בן תקוה
יניב בן תקוה
איתן בן תקוה
לירון בת אסתר
רחלי בת שרה
ענבל בת חנה
ג'ולי ליאור בת רחלי
קרין בת אסתר
עידו בן דליה
עמי בן דליה
שלמה בן חיה
אליעזר שלמה בן עמית נעה
ליאור בת שרה
אסתר בת פירחה
משה ניסים בן שרה
מכלוף בן סוליקה
שרה שרית בת פאני
נחמן ברוך בן חיה בתיה וב"ב

אבישי בן דניאלה עדה
נחמן נתן בן רויטל ונתנאל
דינה בת דבורה
דוד שי בן מרגלית
נחמן שלום בן דינה
נהוראי מאיר בן דינה
עדי בת דבורה
מיכל בת דבורה
משפ' וינשנבוים יעקב
ומרים
יחזקאל בן ורדה לרפואה
מיטל בת שושנה וב"ב
רן בן נירית ורוגן אלישע
נפתלי צבי בן רחל ויעקב
ירמיהו אורי בן תמרה
בני בן תמרה
מפ' גל נחשון
לאה ליאת בת חנה
יעקב בן אסתר
רחל בת לאה
אברהם בן אירן
רבקה בת ז'ולי
אלישבע בת רחל
חיים בן רחל
דניאל בן רחל
נחמה בת רבקה
יוסף בן רחל
ישראל בן רחל
ישראל בן רבקה
בצלאל בן רבקה
מאיר בן רבקה
משה בן ציונה
עידית בת אני ומרדכי
אבי אברהם בן אילנה ושואל

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסֶה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכָל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד, שמרני אל פי חסיתי בך: ב אמרת ליי אדני אתה, טובתי בל עליך: ג לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי-בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך נספיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יי מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי בנעמים, אף נחלת שפרה עלי: ז אברך את יי אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יי לנגדי תמיד, פי מימיני בל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחַשֵׁב יִי לּוֹ עוֹן, וְאֵינְךָ בְּרוּחוֹ רְמִיָּה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלֵה תִּכְבֵּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֵּךְ לְשֹׁדִי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעֵי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהֶיךָ לַעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֱלֹהֵי לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי רְנִי פִּלְט תִּסּוּבְּכֵנִי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִּלְךָ, אֵינְעִצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הֶבִיז בְּמִתְגַּ וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בֵּינִי, חֹסֵד יִסּוּבְּכֵנוּ : יא שְׂמַחוּ בֵּי יִגִּילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אֵיבָיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חַנּוּנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יִאֲמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאשׁוֹת שְׁוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שׁוֹנְאֵי, עָלַי יִחַשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דְּבַר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חַנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בּוֹזֵאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתְךָ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אֵיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְה בַּחֲמָה כִּלְה וַאֲיִנְמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הִיִּית מִשְׁגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיַּחַפֵּשׁ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאָפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוֹת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוֹתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גֹּאֲלַת בְּזִרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְל, וְ
 רְגִזָּה וְתַרְעַשׁ הָאָרֶץ: כ בֵּים דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטינו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי לֶחֶכֶי אִם לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֹתַי : ז זָכֹר יְיָ לִבְנֵי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֹת לָנוּ : ט
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנִפְץ אֶת עַלְלֶיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיִּפְלְטֵם
 יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :